

# THAILAND NEXT

## เปลี่ยนใหญ่ » ประเทศไทย



นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 66





เปลี่ยนใหญ่  
ประเทศไทย

---

**THAILAND NEXT**



**ถึงเวลาที่ต้องตัดสินใจ  
ในเรื่องสำคัญต่างๆ  
ของประเทศ**





# คำนำ

ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญ ที่จะกำหนดอนาคตของประเทศและคนไทย โดยโลกกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในมิติต่างๆ ที่เรียกว่า The Great Disruption ทั้งด้านการพัฒนาเทคโนโลยีในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 การย้ายศูนย์กลางเศรษฐกิจโลกมายังเอเชีย ซึ่งมีการแข่งขันทางธุรกิจที่ทวีความรุนแรงจากคู่แข่งใหม่ๆ ทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น สภาพภูมิอากาศที่กำลังเปลี่ยนแปลง ยกระดับไปสู่ Global Boiling ตลอดจนความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจในพื้นที่ต่างๆ ปัจจัยทั้งหมดได้สร้างความท้าทายชุดใหม่ให้กับประเทศไทย ที่ทำให้ต้องก้าวเข้าสู่ช่วง The Great Transition ต้องพยายามปรับปรุงตนเองในทุกมิติ เพื่อให้ทันโลก เร่งผลักดันเศรษฐกิจให้เป็นอุตสาหกรรม 5.0 โดยใช้นวัตกรรมเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจ มี AI เป็นหัวใจสำคัญของการทำงาน มุ่งสู่การเป็นเศรษฐกิจ Low Carbon เร่งยกเครื่องระบบราชการไทยที่นำระบบรัฐบาลดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ ลดขนาดระบบราชการ สะสางกฎหมายที่ล้าสมัย เร่งนำศักยภาพของไทยออกมาใช้ โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับฐานราก ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ตลอดจนเร่งเสริมสร้างกองทัพ ให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ความขัดแย้งที่อาจลุกลามบานปลาย

ในช่วงของความท้าทายเช่นนี้ ประเทศไทยจะต้องตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ หลายเรื่อง ที่จะเป็นการ **“เปลี่ยนใหญ่ประเทศไทย”** ซึ่งนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 66 หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อเสนอต่างๆ ที่เราได้รวบรวมไว้ในหนังสือเล่มนี้ จากกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ของรุ่น จะเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ นำพาประเทศไปสู่การเป็น **“Thailand Next”** ที่ช่วยสร้างอนาคตที่ดีให้กับลูกหลานคนไทยทุกคนต่อไป



นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 66



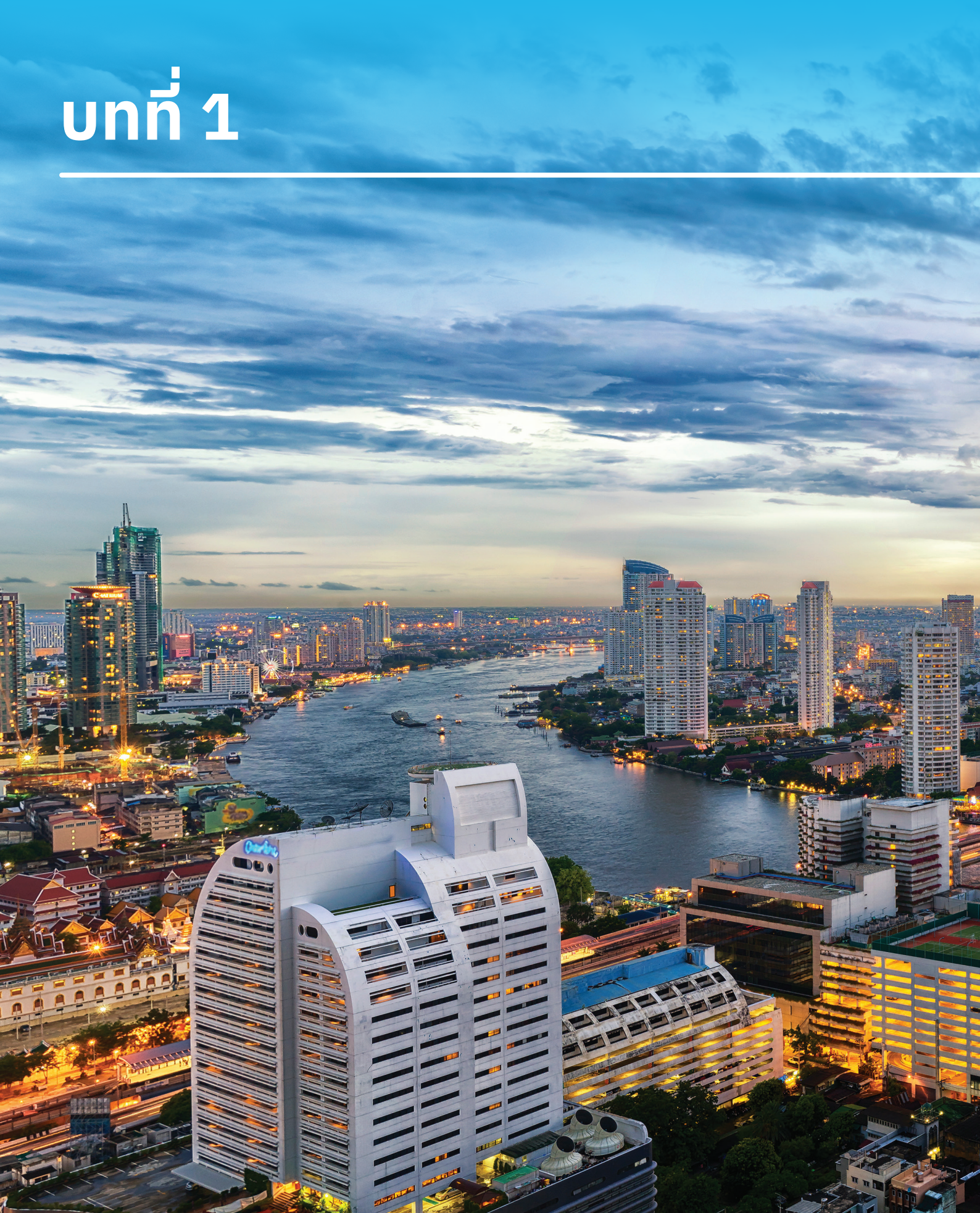
# สารบัญ

<b>บทที่ 1 “เปลี่ยนใหญ่ประเทศไทย”</b>	<b>1</b>
<b>บทที่ 2 “ซ่อมฐานราก”</b>	<b>18</b>
จุดเปลี่ยนที่ 1: ลงทุนในคุณภาพการศึกษา	24
จุดเปลี่ยนที่ 2: พัฒนาระบบน้ำทั่วประเทศ	36
จุดเปลี่ยนที่ 3: สานพลังเอกชนลดเหลื่อมล้ำ	44
<b>บทที่ 3 “ปลดใบเศรษฐกิจ”</b>	<b>52</b>
จุดเปลี่ยนที่ 4: Wellbeing Economy	58
จุดเปลี่ยนที่ 5: Industry 5.0 & AI	66
จุดเปลี่ยนที่ 6: Open Thailand	78
จุดเปลี่ยนที่ 7: Green Thailand	88
<b>บทที่ 4 “ยกเครื่องระบบราชการ”</b>	<b>96</b>
จุดเปลี่ยนที่ 8: เร่งสร้าง Digital Government	104
จุดเปลี่ยนที่ 9: ลดขนาดภาครัฐและบริหารบุคลากร	116
จุดเปลี่ยนที่ 10: สະสางกฎหมายล้ำสมัย	124
<b>บทที่ 5 “เสริมสร้างกองทัพ รองรับความท้าทาย”</b>	<b>142</b>
จุดเปลี่ยนที่ 11: พัฒนาสู่ RTARF NEXT	150
จุดเปลี่ยนที่ 12: พลักดัน Defense Industry	160
<b>บทที่ 6 “Thailand Next”</b>	<b>162</b>



# บทที่ 1

---



# “เปลี่ยนใหญ่ประเทศไทย”

---



# บทที่ 1

## “เปลี่ยนใหญ่ประเทศไทย”

สัญญาณต่างๆ ของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา ชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่า เรากำลังเริ่มเข้าสู่ช่วงของการเสื่อมถอยครั้งสำคัญ ที่จะส่งผลต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการทหาร โดยหากรัฐบาลยังไม่เปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนประเทศ ยังมุ่งเดินไปแนวทางเดิมที่ได้เดินมา ไม่ตัดสินใจในประเด็นสำคัญๆ ช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้าจะเป็นจุดผกผันที่กำหนดอนาคตของประเทศและลูกหลานคนไทย ทำให้ไทยไม่สามารถบรรลุศักยภาพที่มีอยู่ ไม่สามารถแข่งขันในตลาดโลก สูญเสียบทบาทและความสำคัญที่เคยมี กายสุดจะค่อยๆ กลายเป็นประเทศที่ถูกทุกคนทิ้งไว้ข้างหลัง

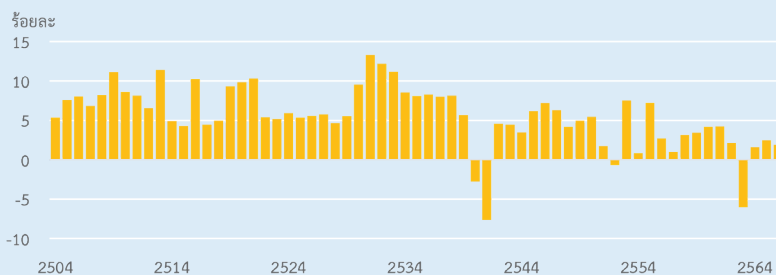
สาเหตุสำคัญของความเสื่อมถอย มาจากการที่ Model การพัฒนาประเทศเดิมที่ได้ใช้ในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา ซึ่งได้นำเราไปสู่การเป็นประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตที่สูงสุดของโลกระหว่างปี 2535-2540 สามารถยกระดับการพัฒนาก้าวขึ้นเป็นประเทศที่องค์กรระดับโลกต่างๆ ยกย่องว่าเป็น Asian Miracle เริ่มที่จะไม่มีประสิทธิภาพดังเช่นที่ผ่านมา กลายเป็นแนวทางการพัฒนาที่ตกยุค ไม่สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไป ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง ที่ทุกภาคส่วนของไทยต้องมาร่วมกันคิดเรื่อง “เปลี่ยนใหญ่ประเทศไทย” เพื่อให้

ประเทศของเราสามารถผลักดันไปสู่ “Thailand Next” ปรับตัวเข้ากับบริบทโลกที่เปลี่ยนไป ท้าโลก ท้าเพื่อนบ้าน นำพาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง เป็นต้นแบบการพัฒนาเป็นผู้นำอย่างแท้จริงของอาเซียน เอเชีย และโลก ต่อไป

### ระงับเตือนภัย

ความเสื่อมถอยที่เริ่มเห็นได้ชัดขึ้นของไทย ประกอบไปด้วยความอ่อนแออย่างน้อยใน 5 ด้าน ที่ได้พบมาเป็น

รูปที่ 1: อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย ในช่วง 60 ปีที่ผ่านมา



ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ระยะเวลาหนึ่งแล้ว เพียงแต่ว่าในช่วงแรกๆ ทุกคนไม่ได้ใส่ใจเพียงพอ คิดว่าเป็นปัญหาสั้นๆ ทำให้มองข้ามประเด็นเหล่านี้ไป และไม่ได้เร่งรัดดำเนินการเพื่อแก้ไข

### 1. ความอ่อนแอของระบบเศรษฐกิจ

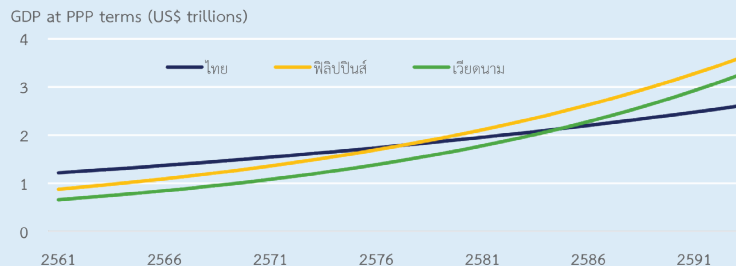
ปัญหาสำคัญสุดที่ไทยกำลังเผชิญอยู่ คือ การที่อัตราการเจริญเติบโตของประเทศลดลงอย่างต่อเนื่อง จากเดิมที่ประเทศไทยสามารถขยายตัวได้เฉลี่ยประมาณปีละ 7.5% ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหญ่ในปี 2540 โดยหลังจากนั้น อัตราการขยายตัวลดลงมาที่ 4-5% ต่อมาหลังเกิดวิกฤตการเงินโลกในปี 2551 อัตราการขยายตัวของไทยได้ลดลงอีกครั้ง มาเฉลี่ยที่ประมาณ 3.5% และท้ายสุด หลังปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 คลี่คลายลง อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยได้ลดลงเหลือเฉลี่ยต่ำกว่า 2% (รูปที่ 1) ซึ่งเป็นอัตราการเจริญเติบโตที่ต่ำสุดประเทศหนึ่งในภูมิภาคอาเซียน

หากไทยยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการติดหล่มทางเศรษฐกิจที่ทำให้เศรษฐกิจโตช้าต่อเนื่องเช่นนี้ ในช่วงต่อไป จากการประมาณการของ PwC เศรษฐกิจไทย

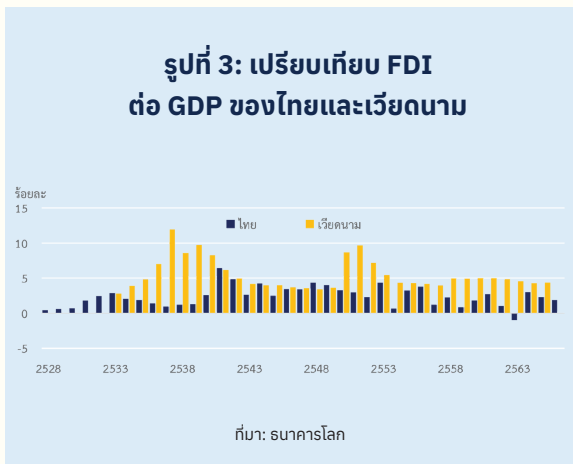
ที่เคยเป็นเศรษฐกิจใหญ่อันดับ 2 ของอาเซียนรองจากอินโดนีเซีย ก็จะถูกแซงโดยเศรษฐกิจฟิลิปปินส์และเศรษฐกิจเวียดนามในปี 2578 และปี 2585 ตามลำดับ (รูปที่ 2) ทำให้นักลงทุนต่างประเทศจะมองข้ามเศรษฐกิจไทยมากขึ้น ดังที่เห็นได้จากเงินลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งเลือกที่จะไหลไปลงทุนที่ประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในอินโดนีเซียและเวียดนาม ทั้งนี้ ตัวเลขการลงทุนโดยตรง FDI's ที่ไหลไปที่เวียดนามในช่วงที่ผ่านมา มีจำนวนมากกว่าที่ไหลมาลงทุนในไทยถึง 3 เท่าตัว (รูปที่ 3) ทำให้เวียดนามสามารถพัฒนาศักยภาพทางเทคโนโลยีและยกระดับรายได้เข้ามาใกล้เคียงไทย โดยมูลค่าการส่งออกรวมของเวียดนามได้แซงมูลค่าการส่งออกรวมของไทยตั้งแต่เมื่อปี 2563 เป็นต้นมา

ทั้งนี้ เศรษฐกิจมหภาคของไทยเริ่มมีความอ่อนแอมากขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของฐานะการเงิน (Balance Sheet) โดยภาครัฐมีหนี้ภาครัฐสูงมากกว่า 60% ของ GDP เทียบกับในอดีตที่เคยมีหนี้อยู่ในระดับประมาณ 40% นอกจากนี้ ภาครัฐที่เคยเกินดุลการคลังอย่างต่อเนื่อง ก่อนวิกฤตปี 2540 ได้เปลี่ยนมาเป็นการขาดดุลการคลังที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา

รูปที่ 2: อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยเทียบกับฟิลิปปินส์ และเวียดนาม



ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ pwc



อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่น่ากังวลใจก็คือ คุณภาพคนของประเทศไทยได้ลดลงในช่วงที่ผ่านมา ขณะที่คนของประเทศเพื่อนบ้านพัฒนาดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจะเห็นได้จากผลการสอบ PISA ที่เด็กไทยได้คะแนนต่ำลงเมื่อเทียบกับในช่วงที่ผ่านมา และเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน ผลการสอบของไทยอยู่ในลำดับที่ 5 รองจากสิงคโปร์ เวียดนาม บรูไน และมาเลเซีย โดยเด็กไทยมีคะแนนในวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD อย่างมีนัยยะสำคัญ (รูปที่ 4)

## 2. ความอ่อนแอของทรัพยากรมนุษย์

ในโลกยุค 4.0 ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ที่จะกำหนดขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยภายใต้ระบบการค้าโลกที่เชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด ทรัพยากรมนุษย์ที่ดีมีคุณภาพ จะช่วยให้ประเทศสามารถก้าวขึ้นไปบนบันไดของเทคโนโลยี สามารถดึงดูดอุตสาหกรรมที่น่าสนใจและที่เป็นอนาคตของระบบ นำมาซึ่งอาชีพที่ใช้ทักษะที่ซับซ้อนขึ้น รวมทั้งรายได้ของคนและประเทศที่สูงขึ้น

หากคุณภาพของคนไทยยังคงมีปัญหาในการพัฒนาเช่นนี้ ประเทศไทยจะประสบปัญหาในการแข่งขันกับต่างประเทศในอุตสาหกรรมที่สำคัญในช่วงต่อไป อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะเราจะไม่สามารถก้าวขึ้นไปบนบันไดของเทคโนโลยีที่ซับซ้อนได้ ทำให้ประเทศค่อยๆ กลายเป็นประเทศที่พึ่งพาอุตสาหกรรมที่ใช้ทักษะไม่มากเป็นหลัก ซึ่งจะกระทบต่อไปยังผลตอบแทนและค่าจ้างแรงงาน ตลอดจนระดับรายได้ของประเทศเทียบกับประเทศอื่นๆ

**รูปที่ 4: เปรียบเทียบคะแนน PISA ของไทยและประเทศในกลุ่ม OECD**

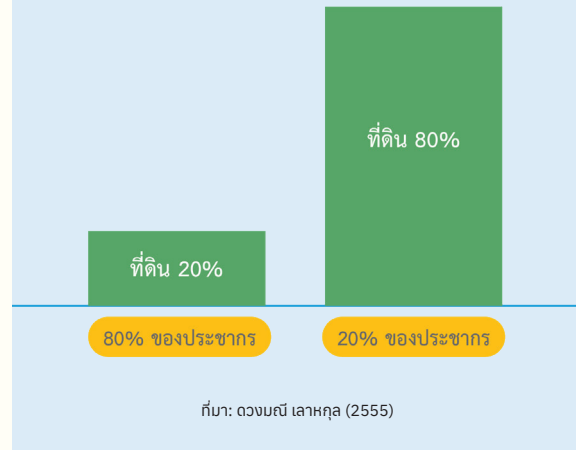
ประเทศ	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	การอ่าน
สิงคโปร์	575	561	543
มาเก๊า	552	542	510
ไต้หวัน	547	537	515
ฮ่องกง	540	520	500
ญี่ปุ่น	536	547	513
เกาหลี	527	528	515
เอสโตเนีย	510	526	511
สวีเดน	508	503	483
แคนาดา	497	515	507
เนเธอร์แลนด์	493	488	459
ค่าเฉลี่ย OECD	472	485	476
ไทย	394	409	379

ที่มา: โครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ ปี 2565

### 3. ความอ่อนแอของฐานราก

ปัญหาสำคัญอีกด้าน คือ ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่กำลังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความมั่งคั่ง ในส่วนของการถือครองทรัพย์สินและที่ดิน ซึ่งจากข้อมูลพบว่า ในบัญชีเงินฝากทั้งหมด 110 ล้านบัญชีของประเทศ บัญชีเงินฝากเพียงประมาณแสนกว่าบัญชีถือครองเงินฝากมากกว่า 50% ของประเทศ ขณะที่อีก 95 กว่าล้านบัญชีมีเงินฝากรวมกันเพียง 3% โดยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณบัญชีละ 4-5 พันบาทเท่านั้น นอกจากนี้ จากข้อมูลพบว่า คนที่รวยสุด 20% ของประเทศ ถือครองที่ดินรวมกันประมาณ 80% ของที่ดินทั้งหมด ขณะที่คนจนสุด 20% ถือครองที่ดินรวมกันเพียง 0.25% หรือต่างกันประมาณ 300 เท่า (รูปที่ 5)

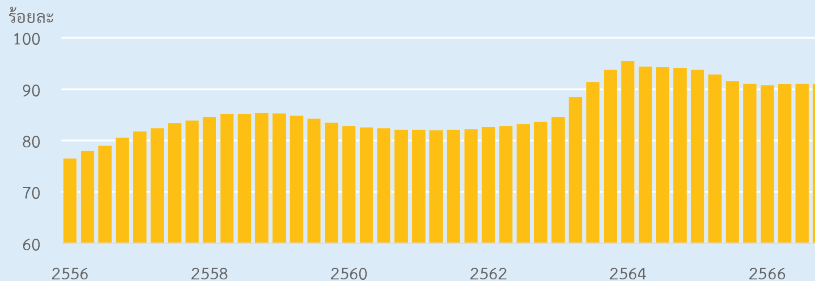
**รูปที่ 5: สัดส่วนการถือครองที่ดินของคนไทย**



ทั้งนี้ ภาคการเกษตรไทยในชนบท มีประชาชนอยู่ประมาณ 20 ล้านคนหรือประมาณ 30% ของประชากร แต่กลับมีส่วนแบ่งของ GDP ไทยลดลงต่อเนื่อง ล่าสุดอยู่ที่ประมาณ 9% โดยการพัฒนาในช่วงที่ผ่านมาได้ส่งผลให้พื้นที่ชนบทอ่อนแอลง ครอบครัวในชนบทมีรายได้ที่ไม่พอกับรายจ่าย ต้องมีหนี้ทั้งในระบบและนอกระบบ สุดท้ายต้องขายที่ดินที่มีอยู่ ต้องบุกรุกในพื้นที่สาธารณะ และพื้นที่ป่าของประเทศ นอกจากนี้ คริวเรือนในชนบทกลายเป็นครอบครัวแห่งกลาง หนุ่มสาวไปทำงานที่โรงงานในเมือง ฝากลูกๆ ไว้ให้ปู่ย่าตายายเลี้ยง ทำให้เด็กๆ ได้รับความเลี้ยงดูไม่เหมาะสม

ล่าสุด การแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ส่งผลให้คนที่ฐานรากต้องกลายเป็นหนี้มากขึ้น ล่าสุด หนี้ครัวเรือนไทยอยู่ในระดับที่สูงกว่า 90% ของ GDP (รูปที่ 6) มากเป็นอันดับต้นๆ ของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาของโลก ซึ่งช่วงที่เศรษฐกิจฟื้น คริวเรือนกลับไม่สามารถฟื้นตัวได้ ล่าสุดไม่สามารถชำระหนี้ได้กลายเป็น NPL ในอัตราที่มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (รูปที่ 7)

**รูปที่ 6: สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ของไทย**



ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่า ขณะที่การพัฒนาของไทยโดยรวมดูเหมือนจะประสบความสำเร็จอย่างน่าพอใจ โดยได้พัฒนาพื้นที่สำคัญๆ ของประเทศ ในกรุงเทพมหานคร EEC<sup>1</sup> ตลอดจนเมืองสำคัญเช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต พัทยา แต่ชนบทและประชาชนที่ฐานรากของไทยกลับอ่อนแอลงต่อเนื่อง กลายเป็นจุดเปราะบางและอ่อนไหว รอวันปะทุขึ้นเป็นการเผชิญหน้าระหว่างชนชั้น ซึ่งการประท้วงต่างๆ ในช่วงที่ผ่านมา ก็ได้นำเอาความไม่ยุติธรรม สองมาตรฐาน ความไม่เท่าเทียม และความเหลื่อมล้ำทางสังคม มาใช้เป็นประเด็นสำคัญในการปลุกเร้าประชาชน

#### 4. ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม

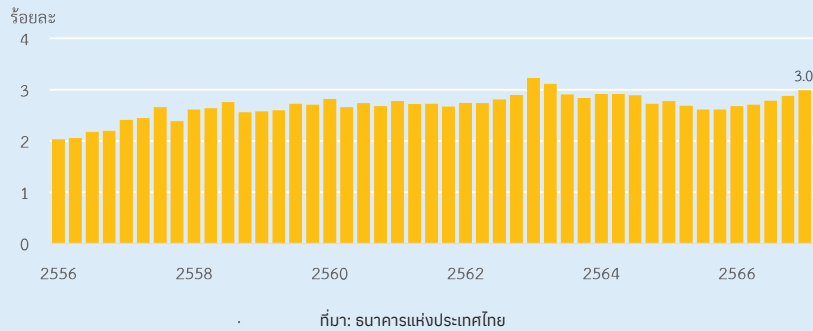
หนึ่งในผลพวงจากการพัฒนาที่ไม่สมดุลของไทย รวมทั้งจากการมุ่งทำเกษตรเชิงเดี่ยวในช่วงที่ผ่านมา ทำให้เกษตรกรไทยอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลก ทำให้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในสภาพภูมิอากาศ ประชาชนจึงมีรายได้ไม่พอรายจ่าย ตกเป็นหนี้ ทั้งจากในและนอกระบบ สุดท้ายก็นำมาซึ่งการสูญเสียที่ดินทำกิน

ด้วยเหตุนี้ ประชาชนจำนวนหนึ่งต้องบุกกรุกพื้นที่ป่าเผาทำลายป่า เพื่อใช้เป็นพื้นที่ทำมาหากิน ผลที่ตามมาก็คือ การลดลงอย่างต่อเนื่องของพื้นที่ป่าในช่วงที่ผ่านมาทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของป่าธรรมชาติที่เคยเป็นแหล่งรายได้เสริมสำคัญของประชาชนหายไป ส่งผลต่อแหล่งต้นน้ำ แหล่งซับน้ำ ทำให้เกิดปัญหาน้ำแล้ง น้ำหลาก น้ำท่วม ดินถล่ม ซึ่งในยุค Global Warming/ Global Boiling เช่นในปัจจุบัน ก็ยิ่งกลายเป็นปัญหาที่รุนแรงมากขึ้น

ที่สำคัญสุด เมื่อสภาพแวดล้อมของชุมชนในชนบทเปลี่ยนไปเช่นนี้ ความอุดมสมบูรณ์ของป่า น้ำ ดินที่หายไปทำให้รายได้ของเกษตรกรลดลงตามลำดับ ปัญหาความยากจนในชนบทนับวันยิ่งทวีคูณ กลายเป็นภาระของรัฐบาลที่จะต้องเข้าไปแทรกแซง เยียวยา ดูแล โดยรัฐจำเป็นต้องใช้เงินหลายๆ หมื่นล้านในแต่ละปี ช่วยดูแลเกษตรกรในกลุ่มสินค้าเกษตรต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าในตลาดโลกให้สามารถยังชีพได้อยู่ได้

<sup>1</sup> EEC คือโครงการเขตพัฒนาพิเศษพื้นที่ 3 จังหวัดภาคตะวันออกได้แก่ ระยอง ชลบุรี และฉะเชิงเทราเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

รูปที่ 7: สัดส่วนหนี้ครัวเรือนเทียบกับสินเชื่อ



ท้ายสุด จากการเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมเหล่านี้ ประชาชนจำนวนหนึ่งไม่สามารถอยู่ได้ในถิ่นเกิด จำต้อง ย้ายถิ่นฐานเข้าเมือง มาทนอยู่ตามชุมชนแออัด แหล่ง สลัมต่างๆ กลายเป็นคนจนเมือง (Urban Poor) ส่งผลให้ ปัญหาสังคมเมืองมีความรุนแรงขึ้นในมิติต่างๆ

## 5. ความอ่อนแอของระบบราชการ

ในด้านสุดท้าย หนึ่งในประเด็นที่น่ากังวลใจสุดของไทย คือ การทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการ ซึ่งจาก ดัชนี Corruption Perception Index ที่จัดทำโดย องค์กร Transparency International พบว่า ไทยอยู่ในอันดับที่ 108 จาก 180 ประเทศ จัดเป็นอันดับที่ 4 ของอาเซียน รองจากสิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม

ปัญหาส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากระบบราชการที่อ่อนแอ เต็มไปด้วยขั้นตอนต่างๆ เงินเดือนข้าราชการที่ต่ำไม่ พอเพียง รวมทั้งจากระบบกฎหมายที่ซับซ้อน ทำให้เกิด ช่องในการเลือกปฏิบัติในกระบวนการต่างๆ นำมาซึ่งการ เรียกร้องค่าตอบแทน ตลอดจนการใช้กฎหมายมาเป็น เครื่องมือในการหารายได้ ตลอดจน การให้หรือติดสินบน เพื่อให้ได้รับความสะดวกสบาย รวดเร็ว เป็นต้น

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันนี้ ทำให้เกิดต้นทุนแฝงที่เพิ่มขึ้น อย่างมีนัยยะสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ กลายเป็นสาเหตุ สำคัญที่ทำให้ต้นทุนในการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน สำคัญๆ ของรัฐ เพิ่มขึ้นหลายสิบล้านเปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้ ยังกระทบต่อการดำรงชีพของประชาชน ที่ต้องเผชิญกับ ระบบราชการ ที่มีหลายขั้นตอนการดำเนินงาน ต้องใช้ เวลา ต้องมีค่าใช้จ่ายพิเศษ ซึ่งกระทบต่อประสิทธิภาพ ของการแข่งขันของประเทศในที่สุด

## The Great Disruption

ยิ่งไปกว่านั้น สิ่งที่น่ากังวลใจอีกประการ ก็คือ ความเสื่อมถอย ของไทยเหล่านี้ กำลังเกิดขึ้นท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง ครั้งสำคัญของโลกใน 4 ด้าน อันประกอบด้วย การค้นคิด เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุค Industrial Revolution ครั้งที่ 4 การเปลี่ยนศูนย์กลางความเจริญ ของเศรษฐกิจโลกที่ย้ายมาที่เอเชีย ที่มีผู้เล่นรายใหม่ๆ จากจีน อินเดีย เวียดนาม ที่ทำให้การแข่งขันทวีความ รุนแรงมากขึ้น ความขัดแย้งในด้านภูมิรัฐศาสตร์ระหว่าง มหาอำนาจในพื้นที่ต่างๆ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลง ด้านภูมิอากาศของโลก ที่ก้าวขึ้นสู่ขั้นที่เรียกว่า Global Boiling



“

## ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ของโลก หากเราไม่ตัดสินใจ ไม่ปรับเปลี่ยน เราจะเลื่อมถอยในอัตราเร่ง

”

การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ เป็นทั้งความท้าทายและโอกาสให้กับประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทย โดยประเทศที่สามารถหยิบฉวยโอกาสที่เปิดขึ้นจากเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น AI, Robotic, Digital Revolution ได้ดีกว่าประเทศอื่นๆ ก็จะสามารถก้าวหน้าหรือแซงเพื่อนๆ ได้ ส่วนประเทศที่ไม่สามารถปรับตัว มองไม่เห็นโอกาส ไม่สามารถหยิบโอกาสที่เปิดขึ้นมาเป็นของเรา ก็จะถูกทิ้งไว้ข้างหลัง โดยผลเหล่านี้จะเห็นได้ชัดใน 5 ปีข้างหน้า หลังจากที่ FDI's ซึ่งกำลังหลั่งไหลเข้ามาสู่อินเดียและอาเซียน ได้สร้างแล้วเสร็จ กลายเป็นส่วนหนึ่งของกำลังผลิตของประเทศนั้นๆ โดยอินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนามที่ได้รับโครงการลงทุนต่างๆ ของไทยมากกว่าหลายเท่า จะพลิกกลายเป็นคู่แข่งที่เข้มแข็ง

ทั้งหมดนี้ จะทำให้ประเทศที่กำลังอยู่ในช่วงเลื่อมถอยเช่นไทย ประสบปัญหาของการเลื่อมถอยในอัตราเร่งยิ่งขึ้น โดยเราจะเห็นได้จากข่าวและข้อมูลล่าสุดว่า อุตสาหกรรมสำคัญๆ ที่เคยเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้ไทยในช่วงที่ผ่านมา กำลังลดการผลิต หรือปิดตัวลง เช่น อุตสาหกรรม

อิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ย้ายฐานจากไทยไปอยู่ที่เวียดนาม และได้ก้าวล้ำนำไทยในเรื่องนี้ไปแล้ว อุตสาหกรรมยานยนต์ และชิ้นส่วนที่เป็นแหล่งสร้างรายได้จากการส่งออกให้ไทย ปีละกว่า 1 ล้านล้านบาท ก็กำลังพบว่า บริษัทสำคัญๆ เช่น ซูซูกิ ชูบารุ นิสสัน และฮอนด้า ได้ตัดสินใจปิดโรงงาน หรือลดการผลิตในไทยลง นอกจากนี้ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และเกี่ยวเนื่อง ซึ่งไทยมีนิคมอุตสาหกรรมปิโตรเคมีใหญ่สุดเป็นอันดับ 1 ใน 5 ของเอเชีย ก็กำลังจะเข้าสู่ช่วงขาลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นกัน จากความกังวลใจของรัฐบาลต่างๆ เกี่ยวกับปัญหาเรื่อง Carbon Emission ซึ่งนำไปสู่ความพยายามของรัฐบาลในประเทศตะวันตกที่จะออกมาตรการต่างๆ มาช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยมาตรการเหล่านี้จะมีความเข้มข้นยิ่งขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมาตรการ CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism) ของ EU และมาตรการในลักษณะเดียวกันของประเทศอื่นๆ เช่น สหรัฐฯ อังกฤษ ญี่ปุ่น ได้เริ่มบังคับใช้ในด้านปี 2569 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมต่างๆ ในไทยอย่างกว้างขวาง

ทั้งนี้ ความสำเร็จของไทยในช่วงที่ผ่านมา ในการพัฒนาประเทศ เป็นผลมาจากการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของรัฐบาล กลายเป็นรากฐานของการพัฒนามาจนถึงทุกวันนี้ เช่น การที่ไทยเปิดกว้าง ไม่มีรถที่ผลิตโดยคนไทยเอง ที่ทำให้ไทยสามารถดึงดูดผู้ผลิตทุกแบรนด์มาใช้ไทยเป็นฐานสำคัญในการผลิต ทำให้เราสามารถก้าวขึ้นมาเป็น Detroit of Asia ได้ การตัดสินใจของรัฐบาลที่จะริเริ่มโครงการ Eastern Seaboard สร้างท่าเรือน้ำลึกที่แหลมฉบังและมาบตาพุด ทำให้ภาคตะวันออกของไทยมีความเหมาะสม มีความสะดวกทาง Logistics กลายเป็นพื้นที่ตั้งหลักของฐานการผลิตสำคัญของอุตสาหกรรมต่างๆ ในภูมิภาค ท้ายสุด การที่เราขุดเจาะแหล่งก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย ก็ได้ทำให้ไทยสามารถก้าวขึ้นเป็นหนึ่งในผู้นำด้านอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ที่เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของเศรษฐกิจไทยมาจนถึงทุกวันนี้

อย่างไรก็ตาม ขว้างต่างๆ ที่กำลังออกมา รวมไปถึงราคาตลาดหุ้นไทยที่ประสบปัญหาในการปรับตัว สะท้อนว่า “บุญเก่า” ที่เคยทำไว้ดี และได้ส่งผลดีให้กับไทยในช่วงที่ผ่านมาเหล่านี้ กำลังหมดผล เทคโนโลยีและโรงงานที่เราได้ลงทุนสร้างไว้เมื่อ 30-40 ปีที่แล้ว และใช้ในการแข่งขันมาจนถึงทุกวันนี้ กำลังกลายเป็นเทคโนโลยี้าหลังตกยุค ยากที่จะแข่งขันต่อไป ซึ่ง The Great Disruption ที่เรากำลังเผชิญอยู่ กำลังทำให้บุญเก่าหมดลงในอัตราเร่งซึ่งหมายความว่า ไทยจะต้องเข้าสู่ยุคการเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญ หรือ The Great Transition ที่เราจะต้องเร่งเปลี่ยนแปลงประเทศ ผลิตใบเศรษฐกิจมุ่งสู่นาคตสร้างโรงงานยุคใหม่ คนไทยยุคใหม่ ที่ต้องใช้นวัตกรรมข้อมูลขนาดใหญ่ และ AI เข้ามาประกอบ ก้าวไปสู่ Low Carbon Economy โดยจะต้องมีการลงทุนเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญ ทั้งในเชิงพลังงานและกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถผ่าน

เกณฑ์มาตรฐานเพื่อทำการค้ากับโลกตะวันตก พร้อมทั้งวางตำแหน่งและนโยบายด้านต่างประเทศที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถผ่านช่วงของความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจไปได้

## ผลที่จะเกิดขึ้น หากเราไม่เปลี่ยน

ถ้าเราล้มเหลวในการเปลี่ยนผ่านครั้งนี้ สิ่งที่อยู่ก็คือการที่ประเทศไทยจะค่อยๆ ถูกเพื่อน ๆ ทั้งไว้ข้างหลังจากความแตกต่างของอัตราการเจริญเติบโตของประเทศ ที่เราสามารถโตได้เพียงประมาณ 2-3% ขณะที่คู่แข่งสามารถโตได้ถึง 4-6% ทำให้ต่อไปไทยจะสูญเสียความเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจในอาเซียน อันจะนำมาซึ่งการสูญเสียความเป็นผู้นำทางการทูต รวมทั้งสูญเสียความเป็นผู้นำทางการทหารของภูมิภาคในระยะยาว เนื่องจากการลงทุนในยุคโทรปรแกรมสมัยใหม่ต้องใช้เงิน หากรายได้ของประเทศน้อยกว่า ความสามารถในการลงทุนในยุคโทรปรแกรมของเราก็จะลดลงไป แม้กระทั่งเรื่องวัฒนธรรมและ Soft Power ก็ยากที่เราจะเป็นหนึ่งในผู้นำของโลกเช่นกัน โดย “เสียงของประเทศไทย” จะค่อยๆ แผ่วเบา และถูก Marginalize จากสังคมโลกในที่สุด

## 12 ข้อเสนอที่จะเปลี่ยนประเทศ

ทั้งหมดหมายความว่า ถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยจะต้องตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ที่จะเปลี่ยนอนาคตของชาติที่จะช่วยให้ไทยสามารถยืนอยู่ได้ในกระแสเชี่ยวกราดของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 66 ได้นำข้อมูลที่เรียนรู้จากท่านคณาจารย์จากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิผ่านกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ โดยสังเคราะห์เป็น 12 ข้อเสนอที่เป็น





จุดเปลี่ยนสำคัญใน 4 ด้าน คือ 1) ซ่อมฐานราก 2) ผลัดใบ เศรษฐกิจ 3) ยกเครื่องระบบราชการ และ 4) เสริมสร้าง กองทัพ รองรับความท้าทาย ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนประเทศ ไปสู่เป้าหมาย “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ข้อเสนอเหล่านี้ จะเป็นการเปลี่ยนแปลงในจุดสำคัญ ซึ่งเป็น Center of Gravity ของปัญหา ซึ่งจะช่วยให้ไทย

สามารถพลิกสถานการณ์ ช่วยยกระดับการแข่งขันของ ประเทศ สามารถพัฒนาได้อย่างทัดเทียมกับเพื่อนๆ ต่อไป



# 12 จุดเปลี่ยนสำคัญสำหรับประเทศไทย

## “ซ่อมฐานราก”

- จุดเปลี่ยนที่ 1: ลงทุนในคุณภาพการศึกษา
- จุดเปลี่ยนที่ 2: พัฒนาระบบน้ำทั่วประเทศ
- จุดเปลี่ยนที่ 3: สานพลังเอกชนลดเหลื่อมล้ำ

## “ผลักดันเศรษฐกิจ”

- จุดเปลี่ยนที่ 4: WELLBEING ECONOMY
- จุดเปลี่ยนที่ 5: INDUSTRY 5.0 & AI
- จุดเปลี่ยนที่ 6: OPEN THAILAND
- จุดเปลี่ยนที่ 7: GREEN THAILAND

## “ยกเครื่องระบบราชการ”

- จุดเปลี่ยนที่ 8: เร่งสร้าง DIGITAL GOVERNMENT
- จุดเปลี่ยนที่ 9: ลดขนาดภาครัฐและบริหารบุคลากร
- จุดเปลี่ยนที่ 10: สะสางกฎหมายล่าสมัย

## “เสริมสร้างกองทัพ รองรับความท้าทาย”

- จุดเปลี่ยนที่ 11: พัฒนาสู่ RTARF NEXT
- จุดเปลี่ยนที่ 12: ผลักดัน DEFENSE INDUSTRY



# การปฏิรูปครั้งสำคัญของไทยในยุครัชกาลที่ 5

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงครองราชย์ระหว่างปี 2411 ถึง 2453 และทรงริเริ่มดำเนินการปฏิรูปครั้งสำคัญในหลากหลายมิติที่ทำให้ประเทศไทยทันสมัยขึ้น โดยในยุคสมัยของพระองค์ มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และการทหาร ในลักษณะ “การปฏิวัติโดยสันติ” และมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเปลี่ยนสยามให้เป็นรัฐชาติที่ทันสมัย ซึ่งช่วยให้ประเทศอยู่รอดและเป็นอิสระในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

## การปฏิรูปที่สำคัญ ได้แก่

### 1. ด้านสังคม

**การเลิกทาส:** การปฏิรูปครั้งสำคัญประการหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ การเลิกทาสอย่างค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งพระองค์ทำได้สำเร็จโดยไม่ใช้ความรุนแรง จึงป้องกันความวุ่นวายในสังคมได้

**การศึกษา:** ก่อตั้งโรงเรียนแบบตะวันตกแห่งแรกในสยาม และส่งเสริมการศึกษาสำหรับทั้งเด็กชายและเด็กหญิง และพระสงฆ์ รวมทั้ง การส่งสมาชิกราชวงศ์และเยาวชนไปศึกษาต่างประเทศเพื่อนำแนวคิดและความรู้ใหม่ๆ กลับมาพัฒนาประเทศ

### 2. เศรษฐกิจ

**การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน:** มีการสร้างทางรถไฟสายแรกที่เชื่อมต่อกรุงเทพฯ กับอยุธยา โดยเปิดให้บริการในปี 2436 ถือเป็นสัญลักษณ์ของการเริ่มต้นระบบขนส่งสมัยใหม่ในประเทศ รวมทั้งการสร้างถนน และระบบโทรเลข ซึ่งอำนวยความสะดวกในการสื่อสารและการค้าภายในประเทศ

**การจัดตั้งระบบการเงินการธนาคาร:** จัดตั้งกรมธนบัตรขึ้น สังกัดกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ และประกาศยกเลิกการใช้เงินพดด้วง โดยให้ใช้เหรียญบาท สลึง และเหรียญสตางค์ แทน รวมทั้งมีจัดตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์ขึ้นเพื่อรวบรวมภาษีอากรทุกชนิดจากทุกหน่วยงาน และได้ตราพระราชบัญญัติเกี่ยวกับภาษีอากรหลายฉบับ

### 3. การเมือง การปกครอง

**การรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง:** รวมอำนาจการบริหารไว้ที่ศูนย์กลาง ลดอำนาจของขุนนางในท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงการจัดตั้งระบบราชการที่ทันสมัย และยกเลิกจตุสดมภ์ โดยการจัดรวมกรมต่างๆ ที่มีลักษณะงานคล้ายกันมาอยู่ด้วยกัน หรือ เรียกว่า “กระทรวง”



**การปฏิรูปกฎหมาย:** ริเริ่มระบบการศึกษาและกฎหมายแบบตะวันตก ซึ่งรวมถึงการสร้างโรงเรียนและสถาบันกฎหมายตามแบบจำลองของยุโรป ซึ่งช่วยทำให้ประเทศทันสมัยขึ้น

**กลยุทธ์ทางการทูต:** บริหารความสัมพันธ์กับมหาอำนาจยุโรปอย่างชาญฉลาด โดยยอมสละดินแดนบางส่วน เพื่อแลกกับการยอมรับอำนาจอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของสยาม

**การปฏิรูปการปกครอง:** แบ่งเขตการปกครองเป็นเมือง อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทย ถือเป็นารรวมอำนาจตามหัวเมืองเข้าสู่ราชธานี

#### 4. การทหาร

**การปฏิรูปกองทัพ:** จัดตั้งกระทรวงกลาโหม ซึ่งรวมอำนาจการบังคับบัญชาทหารไว้ที่ศูนย์กลาง มีการจัดระเบียบและนำเทคนิคการฝึกอบรบแบบตะวันตกมาใช้ ทำให้กองทัพมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการได้ดีขึ้น ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาเอกราชของไทย ในช่วงที่ประเทศในยุโรปขยายอาณานิคมไปยังพื้นที่ต่างๆ

# จุดศูนย์ถ่วงในบริบทการทหาร

## Center of Gravity: CoG

ในบริบททางการทหาร “จุดศูนย์ถ่วง” (CoG) หมายถึงแหล่งที่มาหลักของพลังและความสามารถในการต่อสู้ของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งเป็นจุดที่หากสามารถโจมตีและทำลายได้ จะส่งผลกระทบต่ออย่างใหญ่หลวงต่อความสามารถในการทำสงครามของศัตรู แนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยคาร์ล ฟอน เคลาเซวิทซ์ นักทฤษฎีการทหารปรัสเซีย ในผลงานสำคัญของเขา “On War” โดยมองว่า CoG ไม่จำเป็นต้องเป็นวัตถุหรือสถานที่ แต่สามารถเป็นองค์ประกอบสำคัญทางกลยุทธ์ ความสามารถพิเศษของฝ่ายตรงข้าม หรือแม้แต่เจตจำนงทางการเมืองที่คอยขับเคลื่อนการต่อสู้ หากสามารถโจมตี CoG ได้สำเร็จ จะสามารถทำให้ข้าศึกล่มสลายได้อย่างรวดเร็ว

### ลักษณะสำคัญของจุดศูนย์ถ่วง:

#### 1. ความแข็งแกร่งที่สำคัญ (Critical Strength):

จุดศูนย์ถ่วงมักเป็นองค์ประกอบที่ทำให้ศัตรูได้เปรียบและเป็นหัวใจสำคัญของความสามารถ เช่น กองทัพที่มีประสิทธิภาพสูง กองเรือที่ทรงพลัง พันธมิตรที่แข็งแกร่ง หรือเส้นทางการขนส่งเสบียงที่สำคัญ

#### 2. ช่องโหว่ (Vulnerability):

แม้ CoG จะเป็นจุดที่แข็งแกร่งที่สุด แต่ก็เปราะบางที่สุดเช่นกัน หากโจมตีอย่างมีประสิทธิภาพ ศัตรูอาจพ่ายแพ้อย่างรวดเร็ว

#### 3. พลวัตและสถานการณ์ (Dynamic and Situational):

จุดศูนย์ถ่วงไม่ได้คงที่ แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ของบริบทเฉพาะ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับ CoG ในช่วงหนึ่งของสงคราม อาจไม่เป็นเช่นนั้นในช่วงต่อไป

#### ตัวอย่างของจุดศูนย์ถ่วง:

- สงครามโลกครั้งที่สอง (World War II): อาจกล่าวได้ว่า กองกำลังทหารที่มีความคล่องตัวสูงที่มุ่งเน้นการโจมตีทั้งในด้านการวางระเบิดทางยุทธศาสตร์ การรุกทางภาค

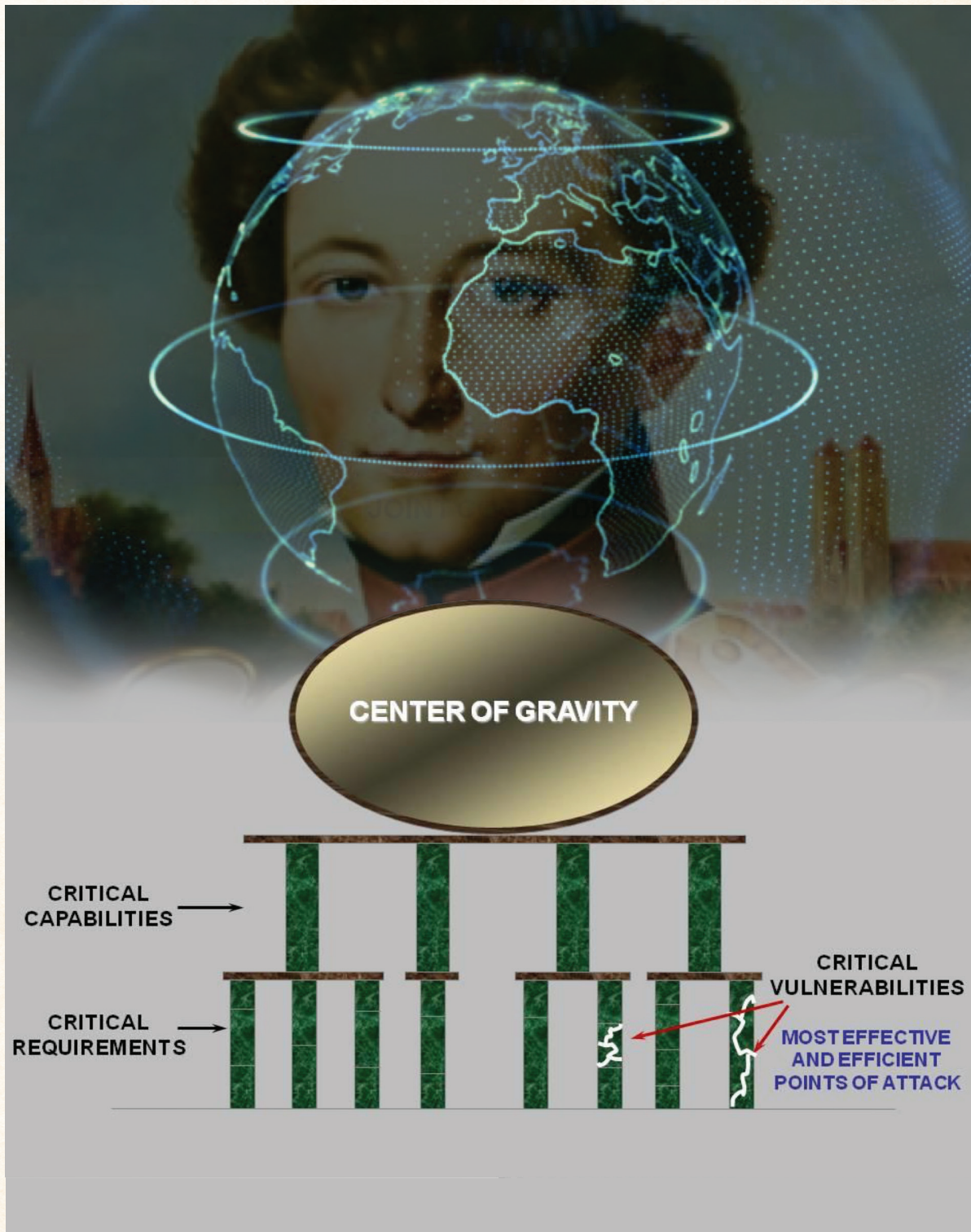
พื้นดินและการทำลายฐานสนับสนุนทำให้ฝ่ายสัมพันธมิตรสามารถคว้าชัยชนะได้ในที่สุด

- ความขัดแย้งสมัยใหม่ (Modern Conflicts): ในการต่อสู้กับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ จุดศูนย์ถ่วงอาจเป็นการสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่น การที่รัฐบาลสามารถชนะใจประชาชนและสร้างความไว้วางใจได้ จะช่วยบ่อนทำลายความสามารถของกลุ่มผู้ก่อการร้ายในการดำเนินกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

#### การประยุกต์ใช้ในการวางแผนทางทหาร:

- การระบุ CoG จำเป็นต้องวิเคราะห์ฝ่ายตรงข้ามอย่างละเอียดเพื่อระบุจุดศูนย์ถ่วง ซึ่งเป็นงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับกลยุทธ์ ความสามารถ และบริบททางการเมืองของศัตรู
- การกำหนดเป้าหมาย CoG จะต้องออกแบบการดำเนินการทางทหารเพื่อต่อต้านหรือใช้ประโยชน์จาก CoG เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

โดยสรุป จุดศูนย์ถ่วงในทางการทหารเป็นแนวคิดสำคัญที่มุ่งเน้นความพยายามไปที่องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของคู่ต่อสู้ เพื่อให้บรรลุชัยชนะอย่างเด็ดขาดในที่สุด



# บทที่ 2

---



# “ซ่อมฐานราก”

---



# บทที่ 2

## “ซ่อมฐานราก”

การเปลี่ยนแปลงใหญ่ประเทศไทยด้านแรกที่เราต้องทำให้สำเร็จ เพื่อให้พร้อมรับมือกับ The Great Disruption ที่กำลังเกิดขึ้น ก็คือ การแก้ปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำในไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “การซ่อมฐานราก” ของระบบเศรษฐกิจและสังคมไทย ที่ได้อ่อนแอลงอย่างน่ากังวลใจในช่วงที่ผ่านมา ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องเข้าไปปรับผิวดินช่วยเหลือ ช่วยบรรเทาปัญหา จนกระทั่งกลายเป็นภาระทางการคลังและงบประมาณที่ยิ่งใหญ่ ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกปี ซึ่งการทำให้ฐานรากกลับมาเข้มแข็ง สามารถยืนบนขาของตนเอง จะช่วยปลดปล่อยศักยภาพที่ซ่อนอยู่ในชุมชนต่างๆ นำคนไทยทุกคนมาเป็นพลังของประเทศ นำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล ช่วยกระจายความสำเร็จของการพัฒนา จากส่วนกลางไปสู่ภาคส่วนต่างๆ รวมทั้ง ช่วยสร้างโอกาสและความเสมอภาคในสังคมไทยในที่สุด

นับตั้งแต่ปี 2500 เป็นต้นมา การพัฒนาประเทศไทยในภาพรวม ได้ทำให้เศรษฐกิจไทยก้าวหน้ามีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด กลายเป็นหนึ่งในประเทศผู้นำของกลุ่ม Middle Income Country ของโลก อย่างไรก็ตาม ผลดีจากการพัฒนาดังกล่าวยังคงกระจุกตัวอยู่ในบางพื้นที่ เช่น กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ภูเก็ต สงขลา นครราชสีมา ขอนแก่น อุดรธานี และชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย ขณะที่ชนบท ตำบล หมู่บ้านต่างๆ ได้อ่อนแอลงอย่างต่อเนื่อง หนุ่มสาวอพยพย้ายถิ่นฐานออกจากพื้นที่ไปหางานทำในเมืองใหญ่ ครอบครัวกลายเป็นครอบครัวแอ่งก้น มีแต่ผู้สูงอายุและเด็ก มีรายได้ไม่พอรายจ่าย มีหนี้ทั้งจาก ธกส. จากธนาคารออมสิน และจากนอกระบบ ชักหน้าไม่ถึงหลัง ทำให้ต้องสูญเสียที่ดินทำกินให้กับกลุ่มนายทุน ต้องไปบุกรุกทำลายป่า ทำลายแหล่งน้ำ และความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ซึ่งสุดท้ายแล้วยิ่งทำให้ผลผลิตทางการเกษตรและรายได้ในแต่ละปีลดลงมากขึ้น นอกจากนี้ คนในกลุ่มเกษตรกรเหล่านี้ ยังต้องเผชิญกับการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นจากต่างประเทศ และจากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น

การที่คนไทยในชนบทกว่า 20 ล้านคนพึ่งพาตนเองไม่ได้ หมายความว่า ประชาชนที่เคยเป็นพลังสำคัญของประเทศ คนในกลุ่มเกษตรกรที่เคยเป็นกระดูกสันหลังของชาติ กำลังประสบปัญหาครั้งใหญ่ ซึ่งเนื่องจากคนเหล่านี้เป็นฐานรากหลักของประเทศ หากฐานรากคลอนแคลน โคนไม้ รากไม้เริ่มเสื่อมสภาพ เน่าเสีย ระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยก็จะต้องเผชิญกับความขัดแย้งครั้งใหญ่ในอนาคต ที่ช่องว่างของการพัฒนา ความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างคนที่มีกับคนที่ไม่มี สะสมตัวจนกลายเป็นการเผชิญหน้าระหว่างชนชั้น ที่สามารถลุกลามกระทบต่อความมั่นคงของชาติในที่สุด

ในเรื่องนี้ รัฐบาลไทยชุดต่างๆ ไม่ได้นิ่งนอนใจ พยายามที่จะช่วยเหลือประชาชนกลุ่มเปราะบางต่างๆ อย่างต่อเนื่องในช่วงที่ผ่านมา โดยตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา ได้จัดเงินช่วยเหลือและเงินสวัสดิการในรูปแบบต่างๆ ให้กับคนในกลุ่มเปราะบาง ทั้งในส่วนของเงินช่วยเหลือผู้พิการ เงินช่วยเหลือผู้สูงอายุ ตลอดจนผ่านบัตรสวัสดิการของรัฐ ที่ให้กับกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ซึ่งช่วยให้คนเหล่านี้มีรายได้

# “ ถ้าไม่ซ่อมฐานรากของเราให้เข้มแข็ง ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของโลกด้วยความไม่พร้อม ”

ในการยังชีพในระดับหนึ่ง และทำให้จำนวนคนจนที่มีรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่ำกว่าเส้นของความยากจนในประเทศไทย ปรับลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลา 15 ปี ระหว่างปี 2550-2564 จากประมาณ 12.7 ล้านคน มาเหลืออยู่เพียงประมาณ 4.4 ล้านคน และทำให้ Gini Coefficient ด้านรายได้ของไทยลดลงอย่างต่อเนื่องเช่นกัน จากประมาณ 0.499 เป็น 0.430 ในช่วงเวลาเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ความคืบหน้าที่เกิดขึ้นนั้นเป็นภาพลวงตาของความสำเร็จ โดยในความเป็นจริงแล้ว ประชาชนจำนวนมากยังมีปัญหาอย่างยิ่งในการสร้างรายได้ด้วยตนเอง โดยหากหักเงินช่วยเหลือต่างๆ ที่รัฐบาลให้กับกลุ่มคนต่างๆ ออกไปแล้ว จะพบว่า จำนวนคนจนใต้เส้นความยากจนไม่ได้ลดลง และความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ หรือ Gini Coefficient ด้านรายได้ของประเทศลดลงเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ ที่รัฐบาลได้พยายามจัดสรรงบประมาณมากกว่า 1 ล้านล้านบาทในแต่ละปี ลงไปในยุทธศาสตร์สร้างโอกาสและความเสมอภาคในสังคม และยุทธศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ปัญหาในบางมิติ เช่น Wealth Inequality หรือความเหลื่อมล้ำด้านความมั่งคั่ง ได้เพิ่มขึ้นอย่างน่ากังวลใจ โดยเฉพาะด้านการถือครองทรัพย์สิน การถือครองที่ดิน ซึ่งที่ดินทำกินของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกร ได้หลุดมือมาเป็นของกลุ่มนายทุนอย่างต่อเนื่องทำให้ปัจจุบัน กลุ่มคนที่รวยสุด 20% ถือครอง

ที่ดินของประเทศ มากกว่า 80% ขณะที่กลุ่มคนที่จนสุด 20% ถือครองที่ดินน้อยกว่า 0.25% ต่างกันถึง 300 เท่า

ถ้าเราไม่เปลี่ยนใหญ่ในการแก้ไขปัญหาของความเหลื่อมล้ำ ไม่พยายามซ่อมฐานรากให้เข้มแข็ง ประเทศไทยจะต้องเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญของโลก เผชิญกับ The Great Disruption ด้วยความไม่พร้อม จากความอ่อนแอในประเทศที่เกิดจากสังคมที่แตกแยก จากปัญหาที่สะสมแฝงเร้นที่ฐานราก นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 66 จึงได้คัดเลือกข้อเสนอที่จะเป็น Game Changers ในจุดเปลี่ยนสำคัญ 3 จุด ที่เป็น Center of Gravity ของปัญหาที่จะมีส่วนช่วย “ซ่อมฐานราก” อย่างมีนัยสำคัญ คือการลงทุนในคุณภาพการศึกษา การพัฒนาระบบน้ำทั้งประเทศ ตลอดจน การสานพลังเอกชนลดเหลื่อมล้ำ



## ประเทศไทยมีคนจนกี่ล้านคน?

ยากจนขั้นสุด รายได้ 29.2 บาท/วัน จำนวน 10,000 คน 

ยากจนปานกลาง รายได้ 49.5 บาท/วัน จำนวน 400,000 คน 

ยากจนรายได้ 93 บาท/วัน จำนวน 8,710,000 คน 

# 5.4%

สัดส่วนของประชากร  
ที่อยู่ภายใต้เส้น  
ความยากจนในปี 2565



เด็ก 8  
จาก 1,000 คน  
เสียชีวิตก่อนอายุ 5 ปี

“

คนไทยราว 66 ล้านคน  
อยู่ในระบบประกันสังคม 13.5 ล้านคน  
อยู่ในระบบราชการ 1.5 ล้านคน  
อีกราว 40 ล้านคน อยู่นอกระบบ  
ที่รัฐไม่สามารถดูแลได้

”

ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของคนไทย  
วัดจากค่าสัมประสิทธิ์จีนี  
(Gini Coefficient)

# 0.433

คนรวยที่สุด 20%  
ถือครองที่ดิน

# 80%

ของทั้งประเทศ

## ในปี 2566 ประชากรวัยแรงงาน 100 คน

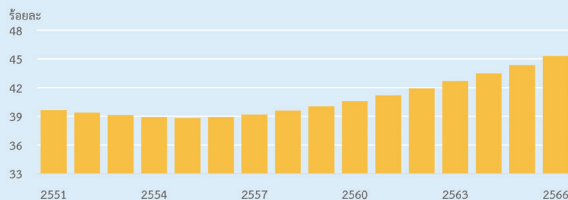


ต้องดูแลเด็กและผู้สูงอายุ  
45.31 คนโดยเฉลี่ย

### อัตราส่วนการพึ่งพิง

อัตราส่วนของประชากร  
ที่อยู่ในกลุ่มอายุนอกวัยแรงงาน  
ต่อประชากรในวัยแรงงาน **มีแนวโน้มสูงขึ้น**

อัตราส่วนการพึ่งพิง  
(Age Dependency Ratio)



ผู้สูงอายุทั้งหมด  
**13,640,843**

ผู้สูงอายุที่ทำงาน  
**5,109,470**



คิดเป็น

**37.5%**

(สำนักงานสถิติแห่งชาติ)



นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก  
กว่า **1,000,000 คน**  
เสี่ยงหลุดออกจากระบบการศึกษา  
(จากนักเรียนทั้งหมด 6.6 ล้านคน)

# จุดเปลี่ยนที่ 1

## “ลงทุนในคุณภาพการศึกษา”

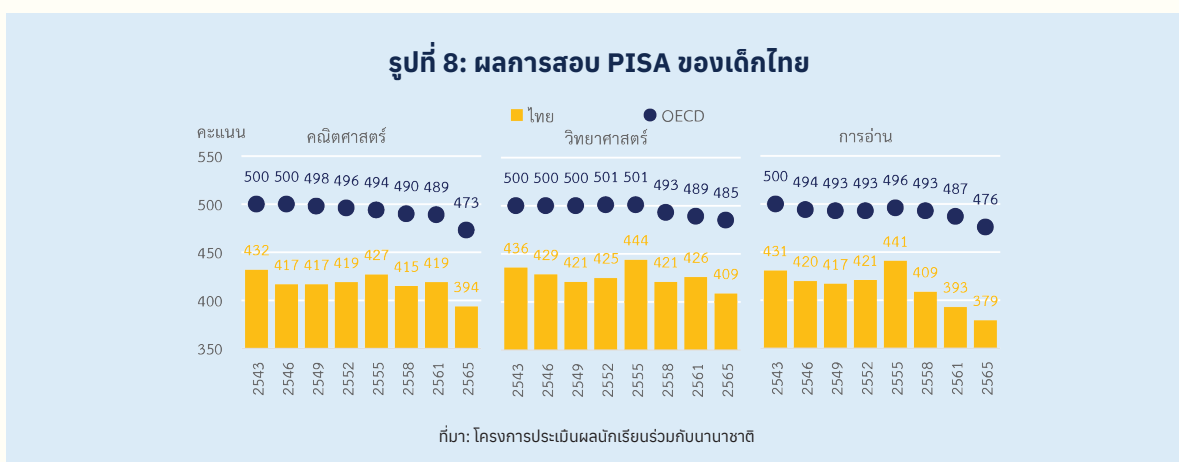
หัวใจของความสำเร็จของชาติ ไม่ใช่จำนวนแรงงาน แต่เป็น “คุณภาพและทักษะของคน” ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ และตอบโจทยสถานการณ์โลกยุคใหม่ได้จริง นำไปสู่หัวใจของการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในที่สุด ทั้งนี้ ผลจากการศึกษาต่างๆ ชี้ชัดตรงกันว่า เศรษฐกิจไม่อาจเติบโตโดยปราศจากการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพราะคุณภาพของแรงงานในสังคมนั้นๆ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกำหนดอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว กำหนดขีดความสามารถทางการแข่งขัน รวมถึงความเหลื่อมล้ำในระบบเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น กระบวนการสร้าง ทักษะของคนตั้งแต่เกิดจนเข้าสู่ตลาดแรงงาน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของไทยในการพัฒนาประเทศ ตามที่ปรารถนามุ่งหวังไว้

### ปัญหาระบบการศึกษาไทย

สถานการณ์ปัจจุบันของการศึกษาไทยพบว่า คุณภาพ การศึกษาไทยตกต่ำที่สุดในรอบ 20 ปี เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ สะท้อนจากผลคะแนนสอบ PISA ในปี 2565 ที่ต่ำสุดในรอบ 20 ปี ชี้ให้เห็นว่าความสามารถ เด็กไทยถดถอยลงอย่างต่อเนื่องและห่างจากคะแนนเฉลี่ย กลุ่มประเทศ OECD มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (รูปที่ 8) ปัญหาหลักๆ ของคุณภาพการศึกษาไทยเกิดจาก

**ความเหลื่อมล้ำ** ที่ยังคงเป็นปัญหาสำคัญในการเข้าถึงโอกาสในการศึกษา และคุณภาพการเรียนการสอน ที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท

**ประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากร** ถึงแม้ไทยมีสัดส่วน การจัดสรรงบประมาณของรัฐให้กับการศึกษาในระดับ ที่สูง โดดเดี่ยวกลุ่มประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาคือ



แต่ทว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนไทยยังคงไม่ไปในทิศทางที่สอดคล้องกับงบประมาณที่ใช้ไปเท่าใดนัก

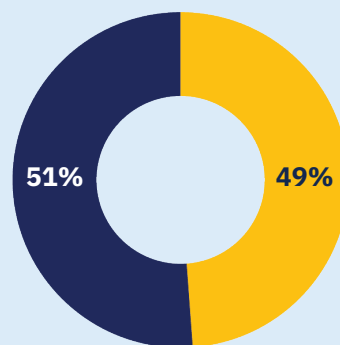
**โรงเรียนขนาดเล็ก** การจัดสรรทรัพยากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีกระจายอยู่ทั่วประเทศจำนวน 14,996 แห่ง (รูปที่ 9) ซึ่งไม่สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้ผลสอบ O-NET ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในปี 2564 พบว่า นักเรียนจากโรงเรียนในกรุงเทพฯ มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด หากแยกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีคะแนนต่ำที่สุด สะท้อนถึงคุณภาพการศึกษาที่เป็นปัญหาในโรงเรียนขนาดเล็กของไทย

ยิ่งไปกว่านั้น ทิศทางโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ในประเทศ กำลังจะกลายเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่ม เป็นผลมาจากการลดลงของจำนวนนักเรียนตามอัตราการเกิดของประชากรที่ลดลง ทำให้งบประมาณที่ลงไปถึงโรงเรียนลดลงเช่นกัน แนวโน้มคุณภาพการศึกษาจึงอาจต่ำลง และมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูงขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายแก่โอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในหลายมิติ

**หลักสูตรการศึกษาที่ยังใช้รูปแบบดั้งเดิม** ในโลกที่เทคโนโลยีหมุนเร็วกว่าเมื่อก่อนถึง 20 เท่า (เกียรตินันต์ ล้วนแก้ว, 2566) และเข้ามามีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวันและในโลกของธุรกิจ หลายธุรกิจจึงพยายามปรับตัวให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งผลกระทบต่อเนื่องกับความต้องการแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไป แรงงานฝีมือ และไร้ฝีมือ (Semi-Skilled & Unskilled Labor) กำลังถูกทดแทนด้วยเครื่องจักรกล และการพัฒนาของ AI ที่รวดเร็ว มีการวิเคราะห์และสั่งการได้แม่นยำมากขึ้น อาจเข้ามาทดแทนแรงงานไร้ฝีมืออย่างสมบูรณ์ในไม่ช้า ดังนั้น ปัญหาเรื่องการพัฒนาคุณภาพและทักษะของคนที่ไม่ตอบโจทย์ตลาดยุคใหม่ จึงยังมีผลเด่นชัดมากขึ้น นอกจากนี้ หลักสูตรที่ล้าสมัยไม่

### รูปที่ 9: โรงเรียนขนาดเล็ก

จำนวนโรงเรียนในประเทศไทยทั้งหมด 29,312 โรงเรียน  
แบ่งเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก 14,996 แห่ง  
(จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน)  
และอื่นๆ 14,316 แห่ง



ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ), 2566

อาจตอบโจทย์เด็กยุคปัจจุบันได้ เนื่องจากเด็กยุคใหม่ไม่ได้มีเป้าหมายในอาชีพแบบที่เคยเป็นมา หลายคนต้องการทำงานมากกว่า 1 งานไปพร้อมกัน และหลายคนต้องการทำงานรูปแบบ Work from Anywhere โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ทำให้หลักสูตรแกนกลางปัจจุบันของไทยที่ถูกใช้มาตั้งแต่ปี 2551 หรือเป็นระยะเวลา 16 ปีมาแล้ว จึงค่อนข้างล้าสมัยและไม่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้สมรรถนะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ เมื่อเปรียบเทียบกับระบบการศึกษาประเทศอื่น เช่น ฟินแลนด์ สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ที่มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรทุก 5-10 ปี ทั้งนี้ เด็กไทยจะไม่สามารถอยู่ในโลกที่เต็มไปด้วยความท้าทาย ถ้ายังเรียนรู้อย่างท่องจำหรือเรียนรู้แล้วไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในโลกที่กำลังเปลี่ยนไป จึงต้องยกระดับการเรียนรู้และครูต้องสามารถตอบโจทย์การสอนเพื่อสร้างทักษะที่เหมาะสมกับโลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วในปัจจุบัน

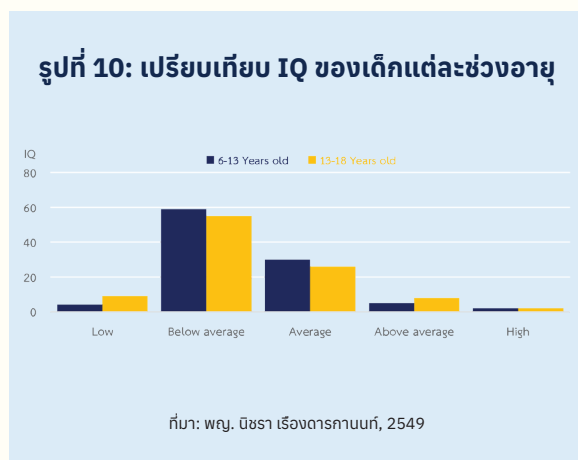


## Game Changers เพื่อ “ลงทุนในคุณภาพการศึกษา”

จากปัญหาทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น ต้นตอที่แท้จริงของปัญหาคือ “กระบวนการสร้างทักษะของคน” ซึ่งสร้างปัญหาเรื้อรังระยะยาว หากขาดการตระหนักและจัดการอย่างถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็ผลกระทบต่อคุณภาพและทักษะคน ระดับรายได้ประชากร ชีตความสามารถทางการแข่งขันในเวทีโลก และความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการปรับเปลี่ยนกระบวนการสร้างทักษะคนจึงมีนัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ และจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงทั้งกระบวนการศึกษาไทย โดยเริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนโตเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยมีข้อเสนอดังนี้

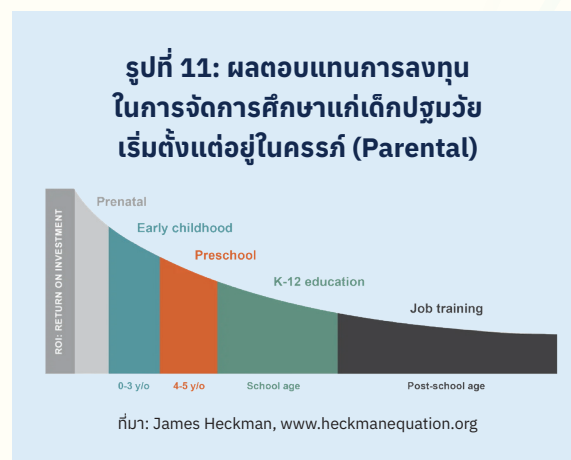
### ข้อเสนอที่ 1: ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กเล็ก

การลงทุนในทุนมนุษย์ในช่วงปฐมวัยมีความสำคัญมากเนื่องจากทักษะในช่วงเริ่มต้นส่งผลต่อประสิทธิภาพของการลงทุนในช่วงหลัง (วีระชาติ กิเลนทอง, 2559) เนื่องจากเด็กปฐมวัยที่มีทักษะเริ่มต้นดีกว่ามีแนวโน้มที่จะเรียนรู้ได้เร็วกว่าหรือมีทักษะส่วนเพิ่มที่สูงกว่า (นิชรา เรืองดารกานนท์และคณะ, 2549) (รูปที่ 10) ปฐมวัยจึงเป็นช่วงเวลาที่ทำให้



ผลของการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เต็มศักยภาพ (รูปที่ 11) โดยเฉพาะกับกลุ่มเด็กด้อยโอกาส การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่มีคุณภาพแก่เด็กเหล่านี้ไม่ได้ส่งผลดีแค่กับตัวเด็กเท่านั้น แต่สังคมยังได้รับผลตอบแทนสูงจากการลงทุนลักษณะนี้อีกด้วย (Heckman, 2011) ดังนั้น นโยบายที่มุ่งแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในทุนมนุษย์จึงควรเริ่มให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อเตรียมพร้อมเด็กไทยให้สามารถพัฒนาได้อย่างมีศักยภาพและเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต

- การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นวาระแห่งชาติ เนื่องจากการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนในอนาคตของประเทศและเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความมั่นคงและเติบโตของชาติ
- การให้เงินอุดหนุนเด็กเล็กตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงอายุ 6 ปี แบบถ้วนหน้า เพื่อขจัดการตกหล่นไม่ได้รับเงินอุดหนุนถึงร้อยละ 30 ของครัวเรือนที่เข้าข่ายมีสิทธิรับเงินอุดหนุน ระบบสวัสดิการของไทยได้ตอบโจทย์ครอบคลุมอย่างถ้วนหน้าเกือบครบในทุกกลุ่มอายุแล้ว แต่สวัสดิการสำหรับกลุ่มเด็กเล็กยังไม่



# “ การลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด ”

ครอบคลุมอย่างถ้วนหน้า การให้เงินแบบถ้วนหน้าสำหรับโครงการเงินอุดหนุนเด็กเล็ก ผลการศึกษาของทีดีอาร์ไอประเมินว่าใช้เงินไม่เกิน 0.13% ของ GDP และแนวโน้มจะลดลงเรื่อยๆ ตามการเกิดที่น้อยลง และในปี 2572 จะใช้งบประมาณเพียง 0.1% ของ GDP

- โครงการเปลี่ยนศูนย์เด็กเล็ก เช่น การเปลี่ยนศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยที่อยู่ภายใต้สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผลการประเมินคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุงเป็นจำนวนมากให้แล้วเสร็จภายในปี 2570 โดยใช้โมเดลที่ประสบความสำเร็จเช่น โครงการ ICAP ของมูลนิธิยุวพัฒน์ ที่เป็นการลงทุนเสริมสร้างกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์เด็กเล็ก รวมทั้งจัดอบรมบุคลากรให้มีความสำคัญกับการดูแลเด็กเป็นหัวใจของการสร้าง IQ ที่มีนัยสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพในตัวเด็กระยะยาว
- คุณภาพการศึกษาและคุณภาพการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างทุนมนุษย์

(วีระชาติ กิเลนทอง, 2559) โครงการพัฒนาการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองผ่านการเยี่ยมบ้านที่จะช่วยให้ผู้ปกครองมีความพร้อมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยมากขึ้น โดยใช้โมเดลที่ประสบความสำเร็จ เช่น กิจกรรมการเยี่ยมบ้านของหลักสูตร Reach Up สถาบันวิจัยเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบาย (RIPED) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ร่วมกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

**ข้อเสนอที่ 2: ปรับระบบการบริหารทรัพยากรด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น** ใช้ทรัพยากรเท่าเดิม แต่เพียงแค่นำมาจัดสรรใหม่ แล้วทำให้คุณภาพการดูแลเด็กของเราเปลี่ยนแปลงไป จากปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นหนึ่งในอุปสรรคสำคัญต่อประสิทธิภาพของการศึกษาไทย อันเนื่องมาจากการใช้งบประมาณอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การพัฒนาเด็กพื้นที่ห่างไกลมีการศึกษาและมีคุณภาพไม่เป็นไปอย่างที่ควร ดังนั้นการพิจารณาการจัดสรรใหม่ โดยใช้งบประมาณที่มีในการสร้างสิ่งใหม่ขึ้นมาเพื่อทำให้คุณภาพการดูแลเด็กไทยเปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีขึ้น การจัดสรรงบประมาณ



Program | Additional Mathematics Credit  
on the same Cartesian plane.  
 $x \times R | y = \sqrt{x-5}$   
 $x-5$   
 $0, x = y^2 + 5$



transmembrane protein (CFP), cytosol  
phospholipid bilayer  
peripheral protein  
integral protein  
hydrophobic tails  
hydrophilic heads

Cholesterol  
phospholipid bilayer  
peripheral protein  
integral protein

Alternatively,  
 $r^2 = (C_0, x)^2 + 2a + 1$   
 $r^2 = (C_0, x)^2 + x^2 - 1/2$

ตามความจำเป็นและตามบริบทของโรงเรียน จึงเป็นสิ่ง ที่ควรปรับแก้อย่างเร่งด่วน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำแฝงใน ระบบโรงเรียนขนาดเล็กโดยเฉพาะพื้นที่ชนบท นอกจากนี้ การจัดสรรงบประมาณตามความคุ้มค่าในการลงทุน ของแต่ละช่วงวัย โดยให้เด็กปฐมวัยได้รับงบประมาณ มากที่สุด ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดสรร งบประมาณมีประสิทธิภาพมากขึ้น

### **ข้อเสนอที่ 3: ยกระดับหลักสูตรการสอน ที่มุ่งเน้นการ สร้างแรงงานที่มีคุณภาพและตอบโจทย์โลกสมัยใหม่**

ท่ามกลางสภาพแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดด อีกทั้งสถานการณ์สังคมสูงวัยที่ประชากรเกิดใหม่ลดลง ในประเทศไทย ทำให้เกิดอาชีพและธุรกิจรูปแบบใหม่ ส่งผลต่อความต้องการแรงงานที่มีทักษะสอดคล้องกับธุรกิจ สมัยใหม่ เมื่อทุกคนต้องเผชิญกับโลกหมุนเร็วเหมือนกัน ความรู้หลายอย่างในวันนี้จะล้าสมัยลงเร็ว เทคนิคหนึ่ง ที่ทุกช่วงวัยควรมี คือ การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลา หรือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) จึงควรส่งเสริมให้เกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นที่เด็กประถมศึกษา ซึ่งงานวิจัยของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชี้ว่าเป็นช่วงวัยที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้เกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้มากที่สุด เนื่องจากมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และเป็นช่วงวัยแห่งการพัฒนาการเรียนรู้และ ทักษะต่างๆ ที่ค่อนข้างเด่นชัด (พรเพ็ญ สดศรีชัย, 2566)

### **ข้อเสนอ 4: แก้ไขปัญหาโรงเรียนเล็กในชนบท** โดยเน้น การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรงบประมาณ และสร้าง การศึกษาให้เด็กได้อย่างมีคุณภาพ

- การควบรวมโรงเรียนมีทรัพยากรน้อยเข้าด้วยกัน เพื่อแก้ปัญหาเบี้ยหัวแตก ทั้งในแง่ของโครงสร้างพื้นฐาน

ในโรงเรียนที่เกิดการประหยัดต่อขนาด (Economy of Scale) หรือครูที่จะได้สอนในห้องเรียนที่ใหญ่ขึ้น

- ลงทุนในคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดย จัดคลัสเตอร์โรงเรียนให้ผู้อำนวยการหนึ่งคนดูแล หลายโรงเรียนในตำบล ตลอดจนแก้ปัญหาเรื่องการเดินทางโดยใช้รถโรงเรียนในตำบล สร้าง education platform/eLearning
- ออกมาตรการสร้างแรงจูงใจเพื่อดึงดูดครูตาม ความต้องการแต่ละพื้นที่ ให้กับโรงเรียนขนาดเล็กใน ที่ห่างไกลที่ไม่สามารถยุบรวมได้ เพราะการยุบรวมโรงเรียน เหล่านี้จะทำให้นักเรียนเข้าถึงการศึกษาได้ยากขึ้น
- สนับสนุนทรัพยากรอย่างเพียงพอ ร่วมกับการระดม ทรัพยากรจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม
- สนับสนุนโรงเรียนขนาดเล็กยกระดับพัฒนาเป็น “โรงเรียนนวัตกรรมของชุมชน” สามารถรับนักศึกษา ฝึกประสบการณ์สอนจากสถาบันการศึกษาครูได้ ซึ่งเป็น วิชาเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอนการวัดผล แบบบูรณาการแบบ Active Learning บนหลักสูตรฐาน สมรรถนะได้
- สนับสนุนให้โรงเรียนขนาดเล็กที่ประสงค์พัฒนา คุณภาพการศึกษาด้วยตนเองเป็นสถานศึกษาพิเศษ
- ส่งเสริมโรงเรียนขนาดเล็กให้เปิดพื้นที่เป็นศูนย์การ เรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับทุกช่วงวัยของชุมชน โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชนและ เครือข่ายฯให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สู่คุณภาพที่หลากหลายในทุกระดับได้



- สนับสนุนให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ให้เป็นโรงเรียนนวัตกรรมชุมชนถ่ายโอนไปสังกัดท้องถิ่นได้ เช่น โรงเรียนที่ตั้งอยู่บนภูเขา ห่างไกลเกาะแก่ง และโรงเรียนไม่พร้อมที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยตนเอง

**ข้อเสนอ 5: การสร้างโรงเรียนรูปแบบใหม่ที่มุ่งเน้นส่งเสริมการเรียนรู้การสอนสร้างทักษะเด็กไทยให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต** และยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันในเวทีโลกไปพร้อมๆ กัน ตัวอย่างเช่น โรงเรียนนวัตกรรม ที่ส่งเสริมการใช้และสร้างนวัตกรรมในโรงเรียน เน้นพัฒนาทักษะที่จำเป็นในอนาคตให้ผู้เรียน เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้การสอนด้วยการใช้เทคโนโลยี AI มาช่วยสอนร่วมกับครู ยกตัวอย่างเช่น สถาบัน Kosen ลาดกระบัง หรือสถาบัน Kosen มจร. ซึ่งเป็นต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพในกลุ่มวิศวกรนักปฏิบัติ (Practical Engineers)

**ข้อเสนอ 6: ปลดล็อกมหาวิทยาลัยชั้นนำต่างชาติสนใจเข้ามาตั้งสถาบันภายในประเทศไทย** เปลี่ยนเมืองไทยให้กลายเป็นศูนย์กลางการศึกษานานาชาติที่แท้จริง ด้วยการปรับกฎเกณฑ์ให้เอื้อต่อการเข้ามาพัฒนาและ

ลงทุนด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยข้ามชาติ สู่ออกัสการพัฒนาเด็กไทยที่เหนือขึ้นไปอีกระดับ

**ข้อเสนอ 7: การจูงใจภาคเอกชน (และประชาชน) ให้เข้ามาจับทบากในการร่วมลงทุน และสนับสนุนความเสมอภาคทางการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพทุนมนุษย์อย่างยั่งยืน** โดยไม่จำเป็นต้องรอพึ่งรัฐบาลเพียงอย่างเดียว โดยการลดหย่อนภาษีหรือใช้มาตรการกึ่งการคลัง อาทิ การออกพันธบัตรและตราสารต่างๆ ได้แก่ การออกตราสารหนี้เพื่อสังคม (Social Impact Bond: SIB) เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับการระดมทุนเพื่อการศึกษา

ทั้งนี้ การลงทุนในทรัพยากรมนุษย์เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดและควรเริ่มให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อันจะให้ประโยชน์ถึงสามต่อ จากการที่ไทยจะมีทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศ พาครอบครัวออกจากกับดักความยากจน และพาประเทศออกจากกับดักรายได้ปานกลางได้ในที่สุด (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2564)



## การพัฒนาแรงงานนวัตกรคุณภาพ ผ่านโครงการ Thai KOSEN

ในยุคอุตสาหกรรม 4.0 ที่เทคโนโลยีอย่าง AI, IoT และ Automation กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความต้องการบุคลากรที่มีทักษะสูงและสามารถทำงานร่วมกับเทคโนโลยีขั้นสูงจึงเพิ่มขึ้น แต่ประเทศไทยยังเผชิญปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะและนวัตกรรมที่เพียงพอ โครงการพัฒนาแรงงานคุณภาพจึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การนำระบบการศึกษาจากญี่ปุ่น เช่น สถาบัน KOSEN มาใช้ในไทย จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและเตรียมบุคลากรให้พร้อมรับความท้าทาย พร้อมสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

สถาบัน KOSEN มีศักยภาพในการผลิตวิศวกรคุณภาพ โดยเปิดรับนักเรียนตั้งแต่อายุ 15 ปี โดยเรียน 5 ปีแล้วสามารถเข้าสู่การทำงานได้ทันที หรือศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาอีก 2 ปี โครงการเพิ่มศักยภาพกำลังคนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ได้รับการสนับสนุนจากเงินกู้ขององค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) วงเงินรวม 3,500 ล้านบาท เพื่อพัฒนาการศึกษาในรูปแบบ KOSEN ในไทย สร้างบุคลากรที่ตอบโจทย์ความต้องการของบริษัทญี่ปุ่นที่ลงทุนในไทยกว่า 8,000 แห่ง

เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2561 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินโครงการทุนการศึกษาเพื่อศึกษาต่อ ณ สถาบัน KOSEN ประเทศญี่ปุ่น โดยในปีการศึกษา 2561 และ 2562 ได้มอบทุนการศึกษา 24 ทุน จากนั้นในวันที่ 4 ธันวาคม 2561 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบโครงการพัฒนากำลังคนด้านวิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยมีการจัดตั้งสถาบัน Thai KOSEN จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ สถาบันโคเซ็น สจล. แห่งสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง และสถาบันโคเซ็น มจร. แห่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

นอกจากนี้ยังมีการมอบทุนการศึกษาเพิ่มเติมอีก 72 ทุน สำหรับนักเรียนโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชมนตรีวิทยาลัย เพื่อศึกษาต่อ ณ สถาบัน KOSEN ประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 เป็นต้นมา รวมแล้วมีนักเรียนจากโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชมนตรีวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบัน KOSEN ประเทศญี่ปุ่นกว่า 90 คน

ในช่วง 10 ปีแรกของโครงการ ตั้งเป้าการผลิตวิศวกรจากหลักสูตร 5 ปี จำนวน 1,080 คน โดยนักเรียนทุนรุ่นแรกจะสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2567 รวม 24 คน และมีนักเรียนที่ได้รับทุนไปศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จำนวน 72 คน ครบทุกชั้นปีในปีการศึกษาหน้า สถาบัน KOSEN แห่ง สจล. และ มจร. จะเริ่มจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง (Advanced Course) เพื่อรองรับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปีที่ 5 เข้าศึกษาต่อและทำงานในสถานประกอบการไปพร้อมๆ กัน



โครงการ Thai KOSEN ยังสร้างความร่วมมือกับบริษัทในประเทศไทยมากกว่า 30 แห่งในการฝึกงานและวิจัย ส่งผลให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จริงและพร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรมหลังสำเร็จการศึกษา โดยจากสถิติพบว่านักเรียนที่จบการศึกษาจาก KOSEN มักมีบริษัทมากกว่า 32 แห่งที่เสนอตำแหน่งงานให้เลือก

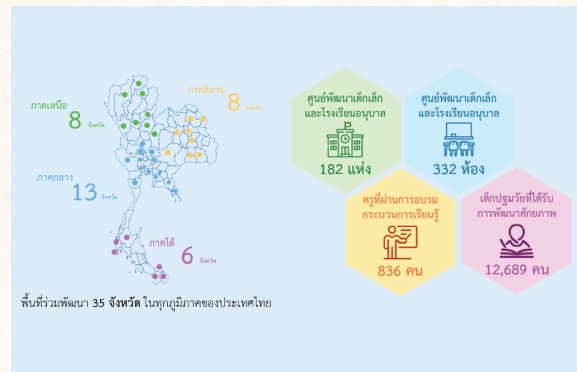
ความสำเร็จของโครงการ Thai KOSEN เป็นการนำแนวคิดและวิธีการสอนของ KOSEN มาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน

และสถาบันการศึกษาอื่นๆ ในประเทศไทย ยกกระดับมาตรฐานการศึกษาในด้านเทคนิคและวิศวกรรมศาสตร์ โครงการนี้ถือเป็นความสำเร็จที่โดดเด่นในการพัฒนากำลังคนที่มีทักษะสูงและความพร้อมในการทำงานในภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างไทยและญี่ปุ่นในด้านการศึกษาและเทคโนโลยี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว

# โครงการ Integrated Child – Centered Active Learning Project หรือ ICAP

โครงการ Integrated Child-Centered Active Learning Project (ICAP) เป็นโครงการที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของเด็กปฐมวัยในประเทศไทย โดยมีเป้าหมายหลักในการเสริมสร้างพัฒนาการที่ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ การพัฒนาสมองส่วนหน้า (Executive Function) การเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) และ การพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

โครงการนี้เน้นการบูรณาการการเรียนรู้ผ่านการเล่น โดยยึดหลักการเรียนรู้ที่เด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งวิธีการนี้ช่วยให้เด็กมีโอกาสพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการควบคุมตนเอง อันเป็นทักษะที่สำคัญต่อการพัฒนาสมองส่วนหน้า นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตรและสนับสนุน ยังช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองและพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง



## กิจกรรมหลักในโครงการ ICAP ประกอบด้วย:

### 1. การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning):

ส่งเสริมให้เด็กได้ลงมือทำจริง เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงกับทักษะการคิดขั้นสูง

### 2. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก (Adult-Child Interaction):

สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ใหญ่และเด็กเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการทางอารมณ์

### 3. การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning Environment Setup):

จัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้และกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

### 4. การประเมินพัฒนาการของเด็ก (Child Development Assessment):

ติดตามและประเมินพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงการสอนให้ตรงกับความต้องการของเด็กแต่ละคน

จากการดำเนินงานของโครงการ ICAP ผลลัพธ์ที่ได้ชี้ให้เห็นว่าเด็กที่เข้าร่วมโครงการมีพัฒนาการในด้านต่างๆ อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในด้านทักษะการเรียนรู้ การสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ และความมั่นใจในตนเอง นอกจากนี้ ผู้ปกครองและครูผู้สอนยังรายงานถึงความพึงพอใจต่อผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการ ซึ่งเป็นแรงสนับสนุนให้มีการขยายโครงการไปยังพื้นที่อื่นๆ เพื่อให้เด็กจำนวนมากขึ้นได้ประโยชน์จากการพัฒนาศักยภาพผ่านโครงการนี้

## มูลนิธิเด็กน้อยพัฒนา (Dek Noi Pattana Foundation - DNPF)

มูลนิธิเด็กน้อยพัฒนา (DNPF) ก่อตั้งขึ้นในเดือนพฤศจิกายน 2560 ด้วยเป้าหมายในการสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นให้เด็กไทยทุกคนได้รับประโยชน์จากโปรแกรมการพัฒนาเด็กปฐมวัย (ECD) ที่มีคุณภาพสูง DNPF เชื่อมั่นว่าการลงทุนในพัฒนาการของเด็กในช่วงต้นชีวิตเป็นสิ่งสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาประเทศให้ก้าวจากสถานะประเทศรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง

การประเมินการพัฒนาทักษะของเด็กอายุ 2 ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 18 แห่ง ในจังหวัดสุรินทร์

(หน่วย: ร้อยละของเด็กที่สามารถแสดงทักษะได้อย่างอิสระ)

สมรรถนะ	มิถุนายน - กรกฎาคม 2566		กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2567	
	ค่าเฉลี่ย	พิสัย	ค่าเฉลี่ย	พิสัย
ด้านที่ 1: พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย	73	66 - 78	98	90 - 99
ด้านที่ 2: พัฒนาการด้านแนวคิดและการเรียนรู้	75	70 - 79	95	90 - 99
ด้านที่ 3: พัฒนาการด้านภาษาและความเข้าใจ	69	61 - 77	95	90 - 98
ด้านที่ 4: พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม	67	61 - 75	95	90 - 98
ภาพรวม	73	61 - 79	96	90 -

**การดำเนินงานและความร่วมมือ:** DNPF ได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์และองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) สุรินทร์ ซึ่งร่วมกันกำหนดมูลนิธิเด็กน้อยพัฒนาเป็นศูนย์ต้นแบบ (Model Centers) เพื่อสร้างมาตรฐานการพัฒนาและติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด

**ผลการสำรวจและความสำเร็จ:** ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม 2567 มูลนิธิได้สำรวจผลการพัฒนาของเด็กในศูนย์ต่างๆ 18 แห่ง พบว่าเด็กอายุ 2-3 ขวบมีความสามารถและทักษะที่พัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน โดยมีมากกว่า 90% ของเด็กที่แสดงการพัฒนาในด้านต่างๆ เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลจากช่วงเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม 2566 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของโปรแกรมและการเติบโตที่ต่อเนื่องของเด็กๆ ในศูนย์ต้นแบบ

**วิสัยทัศน์และผลกระทบ:** DNPF มุ่งเน้นที่จะสร้างมาตรฐานสูงสุดในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีความหมายในระดับประเทศ การพัฒนาโปรแกรม ECD ที่มีคุณภาพสูงไม่เพียงแต่จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีในช่วงต้นชีวิต แต่ยังมีผลกระทบต่อ การเติบโตและการพัฒนาของประเทศโดยรวม

**กล่าวโดยสรุป** มูลนิธิเด็กน้อยพัฒนา (DNPF) เป็นองค์กรที่มีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย ผ่านความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่นและการสร้างศูนย์ต้นแบบที่มีการติดตามผลอย่างใกล้ชิด การสำรวจผลการพัฒนาของเด็กในศูนย์ต้นแบบได้แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จและการเติบโตที่ชัดเจนของเด็กๆ ซึ่งเป็นก้าวสำคัญในการบรรลุเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็กและการพัฒนาประเทศในระยะยาว

# จุดเปลี่ยนที่ 2

## “พัฒนาระบบน้ำทั่วประเทศ”

ภาวะโลกร้อน หรือ Global Warming ได้ส่งผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ทำให้ประเทศไทยมีฤดูแล้งยาวนานมากขึ้น เกิดความแห้งแล้งมากขึ้น ขณะที่ฤดูฝนจะสั้นลง แต่มีฝนตกชุกมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ สถานการณ์ภัยแล้งและภัยจากน้ำท่วมของไทยจึงมีการแปรปรวน ยากต่อการคาดเดาหรือพยากรณ์ได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้การบริหารจัดการน้ำในประเทศไทยมีความซับซ้อนมากขึ้น ตลอดจนกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของพี่น้องประชาชนเป็นวงกว้าง ทั้งในส่วนของเกษตรกรที่จะได้รับผลกระทบโดยตรง และภาคส่วนเศรษฐกิจอื่นๆ ที่ต้องใช้น้ำ ไม่ว่าจะเป็นภาคการท่องเที่ยว ภาคอุตสาหกรรม และการอุปโภค-บริโภคของประชาชน รัฐจึงจำเป็นต้องเร่งลงทุนใหญ่ในระบบการบริหารจัดการน้ำทั่วประเทศ เพื่อช่วยลดผลกระทบจากความแปรปรวนของภูมิอากาศที่จะมีต่อประชาชนในภาคส่วนต่างๆ

การแก้ปัญหาเรื่องน้ำของประเทศ มีความจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและเตรียมมาตรการรองรับให้ครบถ้วนในทุกมิติ ตามหลักแนวคิดของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำของประเทศ สร้างความมั่นคงของการใช้น้ำในประเทศ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในทางเศรษฐกิจและสังคม โดยคำนึงถึงความเสมอภาคและความยั่งยืนของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักการพัฒนาตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ ดังนี้ “ทุกหมู่บ้านมีน้ำสะอาดอุปโภค บริโภค น้ำเพื่อการผลิตมั่นคง ความเสียหายจากอุทกภัยลดลง คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน บริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน”

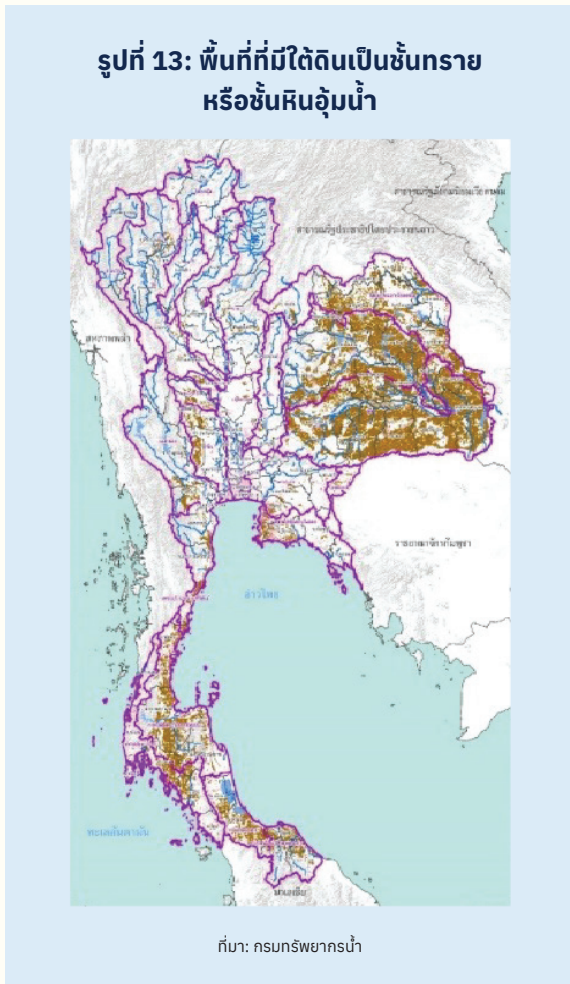
### กรอบแนวคิดอนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนา และ/หรือ ป้องกันอุทกภัย

**ระบบชะลอน้ำ หรือ Contour Trench (ร่องดักซึมน้ำ)**  
เทคนิคการอนุรักษ์น้ำในพื้นที่ลาดชันและแห้งแล้ง โดย

การทำร่องรับน้ำตามแนวระดับ (Continuous Contour Trenches: CCTs) คือ การขุดร่องรับน้ำตามแนวระดับเพื่อลดความเร็วน้ำที่ไหลบ่าหน้าดิน และยังเพิ่มศักยภาพให้เกิดการไหลซึมของน้ำในปริมาณมาก โดยบริเวณหน้าดินของคันดินจะมีการดำเนินการปลูกพืช ถั่วเขียว หรือเมล็ดพันธุ์จำพวก มะขาม เบบี้รี ไร่ ซึ่งเป็นพืชประเภทใช้น้ำน้อย และสามารถช่วยในการชะลอน้ำและโคลนได้

Contour Trench นอกจากจะเพิ่มความชุ่มชื้นในดินแล้ว ระดับน้ำในบ่อน้ำ และแหล่งน้ำบริเวณปลายน้ำ ยังเพิ่มปริมาณขึ้นสามารถเพิ่มโอกาสในการจัดการน้ำเพื่อทำการเกษตรบนพื้นที่สูง หรือเพื่อการอุปโภคบริโภคของชุมชน รวมถึงป้องกันการพังทลายของหน้าดินอีกด้วย

**นฤขุ “Polder System”** คือ การจัดกลุ่มพื้นที่ปิดล้อมในบริเวณที่ลุ่มต่ำ เพื่อป้องกันน้ำจากภายนอกพื้นที่ ป้องกันไม่ให้ไหลบ่าเข้ามาท่วมในพื้นที่สำคัญ เช่น ตัวเมือง หรือเขตเศรษฐกิจ สำหรับการระบายน้ำภายใน



พื้นที่ป้องกันที่เกิดจากฝนที่ตกลงมาในพื้นที่จะใช้ระบบ คลองและระบบท่อระบายน้ำ แต่ก็อาจใช้สถานีสูบน้ำ อยู่ที่ปากคลองเพื่อช่วยระบายน้ำภายในพื้นที่ป้องกัน ลงสู่แม่น้ำได้ ซึ่งการเปิดและปิดประตูระบายน้ำจะต้อง สัมพันธ์กับระดับน้ำภายนอก Polder System ทำได้ โดยจัดทำคันเขื่อนกันน้ำรอบติดต่อกันทั้งพื้นที่ และปล่อย ให้ระหว่างเขื่อนหรือคันดินเป็นช่องน้ำหรือคูคลอง และไป เชื่อมกับแม่น้ำหลักหรือต่อลงทะเล โดยสร้างเขื่อนกันน้ำ ทะเลหนุน ในแต่ละหลุมจะมีทั้งใหญ่เล็ก พื้นที่ชั้นในเป็น อาคารสูงย่านธุรกิจ ชานเมืองเป็นที่อยู่และอุตสาหกรรม กลุ่มนอกเมืองทำเกษตรกรรม เป็นต้น (รูปที่ 12)

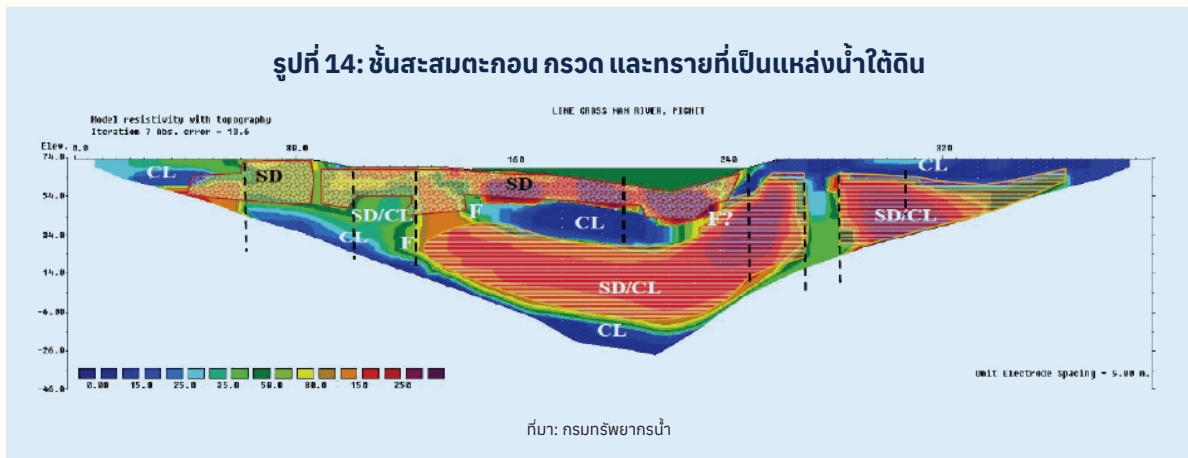
**แนวคิดการแก้ปัญหาที่อาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน (Nature Base Solution: NBS)** พื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands) เป็นอีกหนึ่งระบบนิเวศที่สำคัญและกำลังตกอยู่ใน ภาวะถูกคุกคามมากที่สุด การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ให้กลับมาเป็นระบบที่สมบูรณ์ พื้นที่ชุ่มน้ำก็จะช่วยกลายเป็น แหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติ ป้องกันน้ำท่วม และเป็น แหล่งทรัพยากรและผลผลิตธรรมชาติ ที่มนุษย์สามารถ เข้าไปเก็บเกี่ยวใช้ประโยชน์ได้ โดยใช้แนวทางการอนุรักษ์ พื้นที่ชุ่มน้ำ และจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetland Restoration

# “ เริ่มทำแต่ตอนนี้ เพื่อให้หน้าเป็นคำตอบสำหรับทุกคน ”

and Protection) ได้แก่ การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพ ในการกักเก็บน้ำของแหล่งน้ำธรรมชาติ พื้นฟูสระน้ำ บ่อน้ำ ที่ไม่มีศักยภาพ หรือไม่ได้รับการพัฒนา ให้กลับมาใช้งานได้และรองรับน้ำได้เพิ่มมากขึ้น เชื่อมต่อกุดหรือ ทะเลสาบ ให้กลับมาเชื่อมต่อกับเส้นทางน้ำหลัก (อ่างพวง) ขุดลอกแหล่งน้ำและเส้นทางน้ำที่ตื้นเขิน ขยายหน้าตัด ความกว้างลำน้ำ กำจัดวัชพืช ผักตบชวา ที่กีดขวางการ ระบายน้ำและเส้นทางสัญจร ปล่องพื้นที่รับน้ำตามตาม ฤดูกาลธรรมชาติ และศึกษาผลกระทบ

**แนวคิดการนำน้ำไปเก็บไว้ในพื้นที่ที่มีใต้ดินเป็นชั้นทราย หรือชั้นหินอุ้มน้ำ พื้นที่ 51.32 ล้านไร่** ในการนำน้ำไปเก็บ ไว้ที่ชั้นใต้ดินในชั้นหินอุ้มน้ำ เปรียบเสมือนกับการฝากเงิน ไว้กับธนาคาร วันใดที่เดือดร้อนเรื่องเงิน ก็สามารถนำเงิน ที่เก็บออมไว้นามาใช้ได้ ซึ่งธนาคารน้ำใต้ดินก็เช่นเดียวกัน ช่วงหน้าฝนที่มีน้ำมาก ธนาคารน้ำใต้ดินก็จะช่วยดูดซับน้ำ

เพื่อนำไปกักเก็บไว้ที่ชั้นหินอุ้มน้ำ และเมื่อถึงช่วงหน้า แล้งก็สามารถสูบน้ำขึ้นมาใช้ได้ สำหรับประโยชน์ของ การนำน้ำไปเก็บไว้ในพื้นที่ที่มีใต้ดินเป็นชั้นทราย หรือชั้นหิน อุ้มน้ำ (รูปที่ 13 และ 14) ได้แก่ 1) แก้ไขปัญหาน้ำท่วมขัง 2) แก้ไขปัญหาพื้นที่แห้งแล้ง 3) ช่วยเพิ่มระดับน้ำ ใต้ดินน้ำบาดาล 4) ช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นให้ผิวดินทำให้ ต้นไม้และพืชเขียวทั้งปี 5) ลดปริมาณน้ำเสียในชุมชน 6) ลดความเสียหายด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ขวางทางน้ำ การกัดเซาะถนนของน้ำหรือน้ำป่าไหลหลาก 7) ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมและป้องกันไฟฟ้า 8) ช่วยลด การเกิดโรคระบาดจากแมลงต่างๆ เช่น ยุง แมลงวัน 9) แก้ไขปัญหาน้ำเค็ม โดยการส่งน้ำจากผิวดินลงไป กดทับน้ำเค็มที่มีความถ่วงจำเพาะมากกว่าไม่ให้ขึ้น มาบนเปื่อน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร 10) กลุ่มเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีปริมาณน้ำ ที่เพียงพอในการทำเกษตร สามารถพึ่งพาตนเองได้





**แนวคิดการพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ** เพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจน น้ำท่วม น้ำแล้ง ระบบนิเวศในประเทศไทยอย่างยั่งยืน ได้แก่

- แนวคิดการพัฒนาอ่างเก็บน้ำเพิ่มเติม เนื่องจากปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ทำให้ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ หนอง บึง แม่น้ำ หรืออ่างเก็บน้ำ เกิดการระเหยมากขึ้น ความชื้นในอากาศสูงขึ้น และมีปริมาณฝนเพิ่มมากขึ้น เกิดปรากฏการณ์ฝนตกแบบเปลี่ยนรูปแบบ โดยฝนตกเป็นปริมาณมาก แต่ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นที่ตัวเมืองหรือด้านท้ายเขื่อน ส่งผลให้ปริมาณน้ำในฤดูแล้งขาดแคลน และฤดูฝนเกิดน้ำท่วม จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการสร้างอ่างเก็บน้ำเพิ่มเติมที่ด้านท้ายน้ำ โดยหาสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ เนื่องจากด้านท้ายน้ำมีสภาพภูมิประเทศที่ต่ำกว่าด้านเหนือน้ำ จึงมีความจำเป็นต้องเสริมระบบกระจายน้ำร่วมด้วย เพื่อให้สามารถบริหารจัดการโครงการฯ กระจายน้ำให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง
- แนวคิดการพัฒนาศักยภาพแหล่งน้ำสาธารณะ หนอง บึง แม่น้ำ และอ่างเก็บน้ำเดิมที่มี ได้แก่
  - 1) การเสริมระบบท่อส่งน้ำเพื่อใช้สำหรับลำเลียงน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และเกษตรกรรมในฤดูแล้ง และช่วยเพิ่มศักยภาพในการระบายน้ำในฤดูฝน
  - 2) บริหารจัดการ ระบายตะกอน โดยระยะเร่งด่วนให้ดำเนินการขุดลอก และดำเนินการก่อสร้างประตูระบายตะกอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักของแหล่งน้ำสาธารณะ หนอง บึง แม่น้ำ และอ่างเก็บน้ำให้มากขึ้น

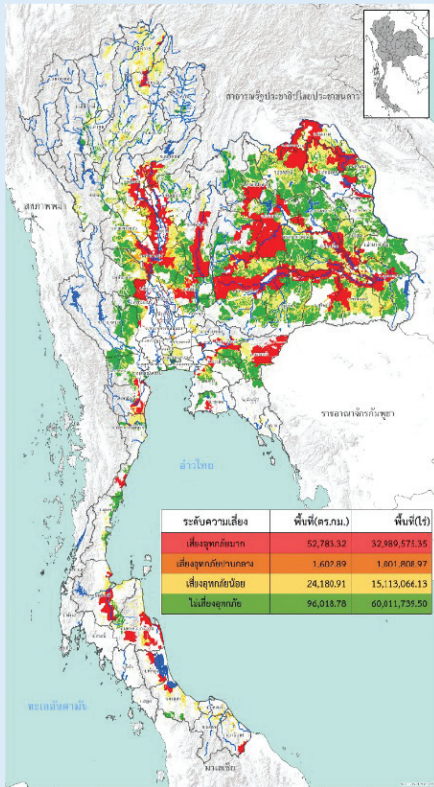
- แนวคิดการพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และ การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ทั้งระบบ เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน พัฒนาอ่างเก็บน้ำจัดขนาดความจุ 2,000 ล้าน ลบ.ม. เพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำด้วยระบบกระจายน้ำด้วยท่อภายใต้แรงดัน
- ขุดลอกทะเลสาบสงขลาที่ตื้นเขินพื้นที่ 983 ตร.กม. นำมูลดินจากการขุดลอกมาถมคืนชายฝั่งทะเลตลอดความยาว 155 กม. ยื่นออกไปในทะเล

**แนวคิดฟื้นฟูป่าในพื้นที่เขาหัวโล้น (คทช.) และพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมของประเทศจำนวน 25.5 ล้านไร่** รัฐบาลส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพปลูกป่าโดยมีตัดตัดให้เกษตรกรในพื้นที่ คทช. หรือเขตป่าที่มีปัญหากรรมสิทธิ์มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ (รูปที่ 15)

**แนวคิดของการพัฒนากฎหมาย** ซึ่งในยุคปัจจุบันเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในสภาวะการณ์ที่เทคโนโลยีและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กฎหมายหลายฉบับที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาจไม่สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงเสนอให้มีการปรับปรุงกฎหมายการขอใช้ประโยชน์พื้นที่ของแต่ละหน่วยงานให้ทันสมัย ลดขั้นตอน และรวดเร็วมากขึ้น ยกตัวอย่างกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- การขอใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้ มีกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พรบ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พรบ. ป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2559 และระเบียบกรมป่าไม้วาดด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้พื้นที่เป็นสถานที่ปฏิบัติงานหรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นของส่วนราชการหรือ

**รูปที่ 15:**  
**พื้นที่เขาค้างคาว และป่าเสื่อมโทรม**



ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

องค์การของรัฐภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2548

- การขอใช้ประโยชน์เขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ มีกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พรบ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และกฎกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- การขอใช้ประโยชน์เขตพื้นที่ที่ล่งลำน้ำแม่ น้ำ มีกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 มาตรา 117 และกฎกระทรวงคมนาคม ฉบับที่ 63 (พ.ศ. 2537)

- การขอใช้ประโยชน์ในแหล่งน้ำสาธารณะ แม่น้ำ ลำคลอง ห้วย หนอง บึง กุด ป่าบุง ป่าทาม พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่แหล่งกักเก็บน้ำ พื้นที่ทางน้ำหลาก พื้นที่น้ำนอง พื้นที่ลุ่มต่ำ ทางน้ำหรือพื้นที่อื่นใดที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน มีกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

- การขออนุญาตดำเนินการขุดลอกแหล่งน้ำแม่ น้ำ ลำคลอง ห้วย หนอง บึง กุด ป่าบุง ป่าทาม พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่แหล่งกักเก็บน้ำ พื้นที่ทางน้ำหลาก พื้นที่น้ำนอง พื้นที่ลุ่มต่ำ ทางน้ำหรือพื้นที่อื่นใดที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน มีกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการเกี่ยวกับการขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ที่ต้นเงิน พ.ศ. 2547 ในการขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ตามข้างต้นนั้น มีขั้นตอนมาก ไม่ได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จไว้ในกระบวนการ ส่งผลให้เกิดความล่าช้าของกระบวนการส่งผลให้ โครงการฯ ที่มีประโยชน์ต่อประชาชนเกิดขึ้นได้ช้า

**การพัฒนาระบบตรวจวัดและวิเคราะห์ข้อมูลน้ำ**

การวิเคราะห์สถานการณ์ คาดการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง น้ำท่วม การแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า ล้วนต้องใช้ข้อมูลจากระบบตรวจวัดเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อทั้งสิ้น ไม่ว่าจะระบบตรวจวัดปริมาณน้ำในแหล่งน้ำ ปริมาณน้ำฝน รวมถึงปริมาณน้ำท่า จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์แบบบูรณาการร่วมกัน นำไปสู่การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ เพื่อใช้ในการติดตาม เฝ้าระวัง และแจ้งเตือนภัยให้ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยได้ทราบล่วงหน้า ลดความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที ทั้งนี้การสรุปและรายงานผลให้ประชาชนรับทราบควรอยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ครบถ้วน ทัวถึง และ

บูรณาการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การเตือนภัยและการช่วยเหลือมีประสิทธิภาพสูงสุด

## **Game Changers** **เพื่อการจัดการน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค**

เป้าประสงค์สำคัญ คือ การจัดหาน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภคให้แก่ชุมชน ครอบคลุมหมู่บ้านหรือทุกครัวเรือน ชุมชนเมือง แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ และพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ พัฒนาน้ำดื่มให้ได้มาตรฐานในราคาที่เหมาะสม รวมทั้งการจัดหาแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ซึ่งขาดแคลนแหล่งน้ำต้นทุน ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอโดยพิจารณาตามความเหมาะสมของพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ภาครัฐควรวางแผนรองรับการใช้น้ำของประชากรที่มีการขยายตัวมากขึ้น โดยจัดหาแหล่งน้ำผิวดินใต้ดิน และวางแผนสำรองน้ำจากพื้นที่ใกล้เคียงตามความเหมาะสม หรือบางพื้นที่จัดทำระบบ RO (Reverse Osmosis) ทั้งนี้ ควรวางแผนในพื้นที่เสี่ยงน้ำแล้งที่ สทนช. วิเคราะห์ และคาดการณ์รายปีเพื่อเน้นจุดเป้าหมายชัดเจน

**ข้อเสนอที่ 1: เสนอแนวทางการบริหารจัดการน้ำภายใต้สภาวะภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงเป็นวาระแห่งชาติ** มอบหมาย กนช. จัดทำกรอบแนวทางพัฒนาให้เป็นรูปแบบชัดเจน เป็นไปตามกรอบแผนพัฒนาประเทศ และนโยบายที่สำคัญในเรื่องทรัพยากรน้ำ พัฒนาโครงการสำคัญ ได้แก่ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การปรับปรุงฟื้นฟู ทรัพยากรน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน น้ำท่วม น้ำแล้ง ระบบนิเวศในประเทศไทยอย่างยั่งยืน

**ข้อเสนอที่ 2: ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำเดิมที่มี** โดยให้ดำเนินการระบายตะกอน เป็นวาระเร่งด่วนให้ดำเนิน

การขุดลอก และดำเนินการก่อสร้าง ประตูระบายตะกอน และ/หรือสร้างอ่างเก็บน้ำเพิ่มเติมที่ด้านท้ายน้ำ โดยหาสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อฟื้นฟู เพิ่มศักยภาพให้สามารถรองรับปริมาณน้ำได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ หรือพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ สำหรับรองรับปริมาณน้ำจำนวนมากที่ไหลมารวมกันที่ด้านท้ายน้ำ เพื่อบรรเทาภัยแล้งและอุทกภัยที่จะเกิดขึ้น เนื่องจากด้านท้ายน้ำมีสภาพภูมิประเทศที่ต่ำกว่าด้านเหนือน้ำ จึงมีความจำเป็นต้องเสริมระบบกระจายน้ำร่วมด้วย

**ข้อเสนอที่ 3: ดำเนินการก่อสร้างอ่างพวง หรือเชื่อมโยงพื้นที่ชุ่มน้ำ กุด หลาง และแหล่งน้ำสาธารณะ** โดยมุ่งเน้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือก่อน เนื่องด้วยเป็นจุดรวมและจบของลำน้ำชีและมูล โดยใช้โครงสร้างสีเขียว และ/หรือสีเทาร่วมกัน เพื่อบริหารจัดการน้ำ ในพื้นที่ลุ่มต่ำริมแม่น้ำชีและมูล เพื่อลดการเกิดอุทกภัย

**ข้อเสนอที่ 4: ดำเนินการพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และ การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา** เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน น้ำท่วม น้ำแล้ง ระบบนิเวศ ในภาคใต้ อย่างยั่งยืน โดยพัฒนาอ่างเก็บน้ำจืดขนาดความจุ 2,000 ล้าน ลบ.ม. และขุดลอกเพิ่มศักยภาพจากเดิมที่มีตะกอนสะสมเป็นจำนวนมาก และนำมูลดินจากการขุดลอกมาถมคืนชายฝั่งทะเล

**ข้อเสนอที่ 5: จัดตั้งโครงการนำน้ำไปเก็บไว้ในพื้นที่ที่มีใต้ดินเป็นชั้นทราย หรือชั้นหินอุ้มน้ำ** พื้นที่ 51.32 ล้านไร่ โดยส่วนใหญ่ชั้นดินของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ของประเทศไทย จะเป็นตะกอนกรวด/ทราย ไม่รวมดินเค็ม ส่งผลให้มีประสิทธิภาพในการดูดซึมน้ำไว้ อุปโภค บริโภคในฤดูแล้ง และดูดซับน้ำในฤดูน้ำหลาก ช่วยบรรเทาอุทกภัยได้

**ข้อเสนอที่ 6: โครงการการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำเพื่อนำน้ำ**  
ไปใช้ในพื้นที่เศรษฐกิจภาค และเขตพัฒนาพิเศษ  
ภาคตะวันออก (EEC) เช่น โครงการผันน้ำจากเขื่อนสตึงนัม

**ข้อเสนอที่ 7: ดำเนินการฟื้นฟูป่าในพื้นที่เขาค้อ (คทข.) และพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมของประเทศ** เพื่อลดการ  
เกิดน้ำหลากและดินถล่ม นำร่องเริ่มที่ภาคเหนือโดย  
วิธีสูบน้ำไปไว้บนยอดเขาหัวโล้นด้วยพลังงานแสงอาทิตย์  
และปลูกป่าร่วมด้วยเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง  
พร้อมกับติดตั้งระบบตรวจวัดและวิเคราะห์ข้อมูลน้ำ  
การวิเคราะห์สถานการณ์ คาดการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง  
น้ำท่วม การแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าให้ครอบคลุมครบ  
ทุกพื้นที่ ทุกจังหวัดที่เสี่ยงภัยในภาคเหนือ

**ข้อเสนอที่ 8: ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึง**  
**น้ำสะอาด** เพื่อการอุปโภคบริโภคได้ในทุกหมู่บ้าน  
ทุกครัวเรือน ชุมชนเมือง แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ และพื้นที่  
เศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงพัฒนาน้ำดื่มให้ได้มาตรฐานใน  
ราคาที่เหมาะสม โดยให้แบ่งพื้นที่ในการดูแล (Zoning)  
และกำหนดหน่วยงานของรัฐในการดูแล (Regulator)

## **Game Changers** **เพื่อปรับปรุงกฎหมาย**

**ข้อเสนอที่ 1: เสนอให้มีการพัฒนา และปรับปรุง**  
**กฎหมายการขอใช้ประโยชน์พื้นที่** ของแต่ละหน่วยงาน  
ให้ทันสมัย ลดขั้นตอน ลดความทับซ้อน และรวดเร็วมาก  
ขึ้น เพื่อรองรับการพัฒนาที่มากขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

**ข้อเสนอที่ 2: เสนอให้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และก่อตั้ง**  
**กองทุนจ่ายค่าชดเชย** ที่ครอบคลุมพื้นที่ลุ่มต่ำทั้ง 25 ลุ่มน้ำ  
เพื่อใช้ประโยชน์ในการพังกน้ำ และบรรเทาอุทกภัย



**ข้อเสนอที่ 3: เสนอให้หน่วยงานดำเนินการสามารถ**  
**บังคับใช้กฎหมายของหน่วยงาน** ที่ดำเนินการกิจกรรม  
ในพื้นที่ดังกล่าวเป็นหลัก ยกตัวอย่างเช่น การแก้ปัญหา  
อุทกภัย จังหวัดอุบลราชธานี โดยก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ  
ขนาดกลางหรือใหญ่เพื่อเพิ่มศักยภาพการเก็บกักน้ำระบายน้ำ  
และเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการบริหารจัดการน้ำในจังหวัด  
อุบลราชธานี ให้ยึดใช้ พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และ/  
หรือ พรบ. ชลประทานหลวง เป็นกฎหมายหลัก ร่วมกับ  
ผลการศึกษาลผลกระทบสิ่งแวดล้อม IEE, EIA และ EHIA  
อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยสามารถดำเนินการก่อสร้างได้เลย  
ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตใช้ประโยชน์จากหน่วยงานเจ้าของ  
พื้นที่ เพียงแต่ให้หน่วยงานเจ้าของพื้นที่ให้ความเห็น  
และ/หรือแจ้งแผนการดำเนินโครงการฯ เพื่อทราบก่อน



# จุดเปลี่ยนที่ 3

## “สานพลังเอกชนลดเหลื่อมล้ำ”

ความท้าทายหลักในการซ่อมฐานราก เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำของประเทศ อยู่ที่การเร่งช่วยชุมชนในพื้นที่ต่างๆ ของไทย ให้ยืนอยู่บนขาของตนเอง สร้างรายได้ที่เลี้ยงตนเองได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว โดยมีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของตลาด มีความเข้าใจในการบริหารการผลิต การเงิน การตลาด และธุรกิจอย่างแท้จริง สามารถเชื่อมโยงชุมชนและผลิตภัณฑ์ของตนเข้ากับระบบตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งในเรื่องนี้ ภาคเอกชนที่เชี่ยวชาญด้านการผลิต การตลาดและธุรกิจ จะเป็นหัวใจและกุญแจสำคัญที่来帮助ภาครัฐและข้าราชการ ตอบโจทย์และก้าวข้ามข้อจำกัดที่เคยมีในอดีต นำศักยภาพและช่องทางของภาคเอกชนมาช่วยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรัฐต้องเร่งสร้าง Ecosystem เพื่อจูงใจภาคเอกชนให้มาร่วมกันสานพลัง ทำงานช่วยเหลือนชุมชนที่เกี่ยวข้อง ช่วยแก้ปัญหาสังคมร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และช่วยลดความเหลื่อมล้ำของประเทศต่อไป

ในการต่อสู้กับความเหลื่อมล้ำและลดความยากจนของประชาชน รัฐบาลมีข้อจำกัดในเชิงงบประมาณที่จะใช้ในการช่วยเหลือ ดูแล จัดสวัสดิการให้กับพี่น้องประชาชน ทำให้ในช่วงที่ผ่านมา การดำเนินการเพื่อยกระดับของความเป็นอยู่ของประชาชน ในเมืองและในพื้นที่ชนบทสามารถทำได้เพียงบางส่วนเท่านั้น โดยรัฐจัดเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุได้เพียง 600-1,000 บาท/เดือน ผู้พิการ 800 บาท/เดือน เงินช่วยเหลือสำหรับผู้มีรายได้น้อย 300 บาท/เดือน ผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (สำหรับการซื้อสินค้า) ขณะเดียวกันการเตรียมการเพื่อรองรับการเกษียณอายุและยังชีพของผู้สูงวัยในปัจจุบัน สามารถครอบคลุมถึงแรงงานในระบบประกันสังคมตามมาตรา 33 และ 39 รวมกันประมาณ 13.5 ล้านคน และข้าราชการในระบบราชการผ่านกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการอีก 1.2 ล้านคน ทำให้ยังมีคนอีกจำนวนมากที่รัฐไม่สามารถดูแล โดยเฉพาะคนในภาคเกษตรและอาศัยอยู่ในชนบทประมาณ 20 ล้านคน ที่ไม่อยู่ในระบบดังกล่าว

### การนำศักยภาพที่แฝงในชุมชนมาใช้

จากข้อจำกัดในเชิงรายได้ ภาษี และงบประมาณของรัฐ แนวคิดใหม่และทางออกที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ในการที่จะดูแลชีวิตของประชาชนในชุมชนต่างๆ ก็คือการวาง Ecosystem ที่จะช่วยปลดปล่อยศักยภาพของชุมชน พัฒนาผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง นำไปสู่การสร้างชุมชนพึ่งพาตนเอง สนับสนุนให้ชุมชนลุกขึ้นมารวมพลังตั้งแต่ด้านการออมร่วมกัน การหารายได้ผ่านวิสาหกิจชุมชน การจัดสวัสดิการชุมชน การดูแลป่าและทรัพยากรแวดล้อมด้วยกัน ปลดปล่อยศักยภาพที่ซ่อนอยู่ในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้สามารถดูแลตนเองได้ โดยไม่ต้องรอพึ่งพาเงินช่วยเหลือจากส่วนกลางและรัฐบาลอย่างที่เคยเป็นมา

ในประเด็นนี้ กล่าวได้ว่า ประเทศไทยนับเป็นหนึ่งในผู้นำของโลก ในการริเริ่มการทำงานกับผู้นำชุมชนและองค์กรชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วไทย โดยปัจจุบัน จากการ

“

## ภาคเอกชน คือ กุญแจและสะพาน สำคัญ ที่จะช่วย ชุมชนเชื่อมโยง เข้ากับระบบตลาด เพื่อสร้างรายได้ให้ ชุมชนอย่างยั่งยืน

”

ทำงานรวมกลุ่มภายในชุมชน ได้สร้างกลุ่มออมทรัพย์ ชุมชนมากกว่า 30,000 แห่ง กลุ่มสวัสดิการชุมชน ประมาณ 10,000 แห่ง มีโครงการบ้านมั่นคงมากกว่า แสนหลัง ที่ช่วยสร้างชีวิต สร้างชุมชนให้กับประชาชน ในพื้นที่ต่างๆ นอกจากนี้ในหลายพื้นที่ สถาบันการเงินเล็กๆ เหล่านี้ ได้ช่วยให้ความจำเป็นของชาวบ้านในการพึ่งพา เจ้าหนี้ นอกกระบบลดลง ทำให้ที่ดินหลุดมือน้อยลง ขณะเดียวกัน ก็เปิดโอกาสในการออมและการกู้ยืมให้กับ พี่น้องในชุมชน ส่งผลให้เกิด “ชุมชนเข้มแข็ง” “ชุมชน

พึ่งพาตนเอง” ในพื้นที่ต่างๆ ทำให้ประชาชนในชุมชน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรายได้พอกับรายจ่าย สามารถ เก็บออม มีชีวิตที่ดี มีศักดิ์ศรี โดยไม่รอความช่วยเหลือ จากรัฐ

### การเชื่อมโยงชุมชนกับระบบตลาด

สำหรับก้าวสำคัญก้าวต่อไปในการพัฒนาไปสู่ “ชุมชนเข้มแข็ง” ก็คือ การที่จะทำให้ชุมชนสามารถเชื่อมโยงกับระบบตลาด และสามารถสร้างธุรกิจที่เจริญเติบโต เป็นกิจการขนาดใหญ่ขึ้น สามารถสร้างรายได้ที่ยั่งยืน เพียงพอต่อการใช้ชีวิตของคนในชุมชน โดยในช่วงที่ผ่านมา รัฐบาลพยายามที่จะส่งเสริมให้ชุมชนจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ผลิตสินค้าท้องถิ่น ริเริ่มโครงการตลาดชุมชนและ ท้องเที่ยวชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้ อย่างไรก็ตามพบว่า รัฐมี ข้อจำกัดอย่างยิ่งในการช่วยชุมชนเชื่อมโยงกับระบบ ตลาด ในการสร้างธุรกิจและรายได้ที่ยั่งยืน ส่วนหนึ่งเป็น ผลจากการที่ข้าราชการที่รับผิดชอบในการช่วยเหลือ ชุมชนขาดความเข้าใจที่แท้จริงในการทำธุรกิจ ทั้งด้านการเกษตร การผลิตสินค้า ด้วยเหตุนี้ ข้อแนะนำที่ให้กับชาวบ้าน ในช่วงที่ผ่านมาส่วนใหญ่ จะเป็นการแนะนำเรื่องการผลิต แต่ครั้งเมื่อผลิต เสร็จแล้ว กลับประสบปัญหาในการขายสินค้าในตลาด ทำให้สินค้าบางส่วนของชุมชน กลายเป็นสินค้าค้างสต็อก ท้ายสุดกลายเป็นหนี้ที่จะต้องมาชำระ ทำให้การสร้าง รายได้ของชุมชนเป็นไปได้จำกัด ไม่ยั่งยืน ไม่สามารถเจริญ เติบโตเป็นธุรกิจที่เข้มแข็งในระยะยาว การพัฒนาชุมชน จึงไม่สามารถก้าวไปสู่ก้าวถัดไปได้

เพื่อก้าวข้ามข้อจำกัดในการทำงานในเรื่องนี้ ภาครัฐ จำเป็นต้องวางกรอบเพื่อสร้างแรงจูงใจ “ภาคเอกชน” ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบตลาด มีความเข้าใจ

การทำธุรกิจ สามารถสร้างรายได้อย่างยั่งยืน ทั้งยังมีช่องทางการค้า มีพื้นที่ขาย ให้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือชุมชนในการเชื่อมโยงกับระบบตลาด ช่วยยกระดับรายได้ และสร้างธุรกิจที่ยั่งยืนให้กับชุมชน ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดของลัทธิเศรษฐกิจที่ 9 เรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ 3 ที่ทรงมีพระราชดำริเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2538 ว่า “เมื่อดำเนินการขั้นตอนที่สองแล้ว เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรก็ควรพัฒนาก้าวหน้าไปสู่ขั้นที่สามต่อไป คือ ร่วมมือกับแหล่งเงินและแหล่งพลังงาน ตั้งและบริการโรงสี ตั้งและบริการร้านสหกรณ์ ช่วยกันลงทุน ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชนบท ซึ่งไม่ได้ทำอาชีพเกษตรอย่างเดียว” ทั้งนี้ “ฝ่ายเกษตรกรและฝ่ายธนาคาร หรือบริษัทเอกชนจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน กล่าวคือ เกษตรกรขายข้าวได้ราคาสูง (ไม่ถูกกดราคา) ธนาคารหรือบริษัทเอกชนสามารถซื้อข้าวบริโภคในราคาต่ำ (ซื้อข้าวเปลือกตรงจากเกษตรกรและมาสีเอง) เกษตรกรซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคในราคาต่ำ เนื่องจากรวมกันซื้อเป็นจำนวนมาก (เป็นร้านสหกรณ์ราคาขายส่ง) ธนาคาร หรือบริษัทเอกชนจะสามารถกระจายบุคลากรเพื่อไปดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดผลดียิ่งขึ้น”

## บทบาทของภาคเอกชน กับการช่วยชุมชน

จากแนวคิดเรื่อง “ความยั่งยืนของธุรกิจ” ที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงที่ผ่านมา บริษัทเอกชนจำนวนมากจึงให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยมองว่า การที่ธุรกิจจะสามารถดำเนินกิจการไปได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว ชุมชนรอบข้างและผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุปทานของบริษัทต้องมีความเข้มแข็งด้วย ดังนั้นบริษัทเหล่านี้จึงได้ดำเนินการโครงการกับชุมชน ผ่านโครงการ CSR (Corporate Social Responsibility)

และโครงการ CSV (Creating Shared Value) ในมิติต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจบริษัทของตน และนำโครงการเหล่านี้มาสร้างการรับรู้แก่สาธารณะ และใช้เป็นจุดขายที่สร้างความแตกต่างในการทำธุรกิจของตน ซึ่งโครงการเหล่านี้ของหลายบริษัทได้ถูกรายงานไว้ใน “รายงานแห่งความยั่งยืน” ที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) กำหนดให้มีการจัดทำขึ้นทุกปี เพื่อให้นักลงทุนและผู้ถือหุ้นทราบว่า บริษัทได้มีส่วนช่วยสร้างความยั่งยืนของระบบอย่างไร

ล่าสุด กระแส ESG (Environment, Social and Governance) และความสำคัญของ ESG Rating ต่อการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะต่อกลุ่มบริษัทจดทะเบียน ซึ่งเป็นบริษัทชั้นนำขนาดใหญ่ของประเทศ โดยนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศเริ่มกำหนดกันว่า กองทุนจะเลือกลงทุนได้เฉพาะในบริษัทที่ผ่านเกณฑ์ ESG Rating เท่านั้น ส่งผลให้บริษัทจดทะเบียนมีความสนใจมากขึ้นกับการดูแลสิ่งแวดล้อม สังคม และความโปร่งใสในการทำธุรกิจของตน และพยายามดำเนินโครงการต่างๆ ด้วยตนเอง หรือร่วมกับชุมชนที่จะส่งเสริมความยั่งยืน เพื่อช่วยเพิ่ม Rating ของบริษัท ทำให้เกิดโครงการดีๆ ทั้งในส่วนของการศึกษา การปลูกและฟื้นฟูป่า การช่วยชุมชนสร้างสรรค์และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การเก็บขยะและดูแลสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการอนุรักษ์ไว้ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน เป็นต้น

ในส่วนนี้สอดคล้องกับประเทศจีน ที่ล่าสุดมีนโยบาย “Common Prosperity” หรือ “เจริญรุ่งเรืองร่วมกัน” เพื่อก้าวข้ามข้อจำกัดของระบบทุนนิยม ที่ความเจริญจะกระจุกตัวอยู่ที่บริษัทชั้นนำ ทำให้ความมั่งคั่ง ความเจริญรวมศูนย์ โดยรัฐบาลได้ขอให้บริษัทและกลุ่มคนรวย

ช่วยกันทำหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ที่ยากจน โดยหนึ่งในบริษัทที่ได้ดำเนินการเรื่องนี้อยู่แล้วคือ Alibaba ที่จากการศึกษาของ AliResearch พบว่าในปี 2563 ได้จัดตั้ง Taobao Village มากกว่า 5,400 แห่ง และ Taobao Town มากกว่า 1,700 แห่ง เพื่อช่วยให้ชาวบ้านในชนบทสามารถค้าขายสินค้าผ่านระบบ online ได้มากกว่า 5 ล้านล้านบาท โดยมีร้านค้าออนไลน์เพิ่มขึ้น 3 ล้านร้านค้าช่วยสร้างงานในชนบทได้มากกว่า 8 ล้านตำแหน่ง

สำหรับภาคเอกชนไทย เช่น บริษัท ปตท. น้ำมันและค้าปลีก ก็ได้ทำงานใกล้ชิดกับชุมชนในโครงการ “ไทยเด็ด” โดยช่วยยกระดับผลิตภัณฑ์ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ และช่วยขายเหล่านี้ผ่านร้านค้าแฟม Amazon และพื้นที่ในปั้มน้ำมัน ปตท. ทำให้บางสินค้าที่ชาวบ้านดำเนินการเองสามารถขายได้เพียง 4-5 ล้านบาทต่อปี สามารถเพิ่มขึ้นเป็นมากกว่า 100 ล้านบาทต่อปี บางสินค้าที่ขายดีมากชิ้น เช่น ขนมปั้นขลิบทอดนึ่งหนึ่งจากจังหวัดพัทลุง จนต้องขยายกิจการ นำประชาชนในหมู่บ้านมาร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการผลิต สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดอย่างยั่งยืนให้กับชุมชน โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพางบประมาณภาครัฐ

## บทบาทของวิสาหกิจเพื่อสังคม กับการช่วยชุมชน

ในหลายประเทศ วิสาหกิจเพื่อสังคม หรือ Social Enterprise ได้ก้าวขึ้นเป็นแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยในอังกฤษมีจำนวนมากกว่า 130,000 แห่ง จ้างงานคนมากกว่า 2 ล้านคน และสร้างรายได้มากกว่า 3.5 ล้านล้านบาทต่อปี ทำให้ได้รับการเรียกชื่อว่าเป็น The Third Sector ที่มีความสำคัญในระบบเพิ่มเติมจากภาครัฐและภาคเอกชน โดยวิสาหกิจเพื่อสังคมเหล่านี้

สามารถเป็นแกนขาให้กับระบบราชการ นำระบบตลาดมาใช้บริการสังคมโดยเน้น Social Impacts คู่กับ Financial Sustainability มากกว่าการสร้างผลกำไรให้กับตนเอง สาเหตุที่วิสาหกิจเพื่อสังคม หรือ Social Enterprise มีบทบาทสำคัญก็เพราะว่า หนึ่งในปัญหาสำคัญของการดูแลประชาชน ก็คือ โครงการต่างๆ ที่รัฐบาลดำเนินการเกือบทั้งหมดเป็นโครงการแบบ Budget Based ที่รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เป็นประจำทุกปี ส่งผลให้ทุกๆ ปีรัฐมีภาระจากโครงการต่างๆ ที่เพิ่มมากขึ้น และจากจำนวนข้าราชการที่มีอยู่อย่างจำกัด กระทบต่อประสิทธิภาพของการขับเคลื่อนโครงการเหล่านี้ในระยะยาว ดังนั้น ในโลกยุคใหม่พบว่าบางประเทศ เช่น อังกฤษ สหรัฐฯ มีโครงสร้างใหม่ที่เรียกว่าวิสาหกิจเพื่อสังคมหรือ Social Enterprise เข้ามาช่วยรัฐดูแลแก้ไขปัญหาสังคม โดยรัฐสนับสนุนส่งเสริมในลักษณะ Budget Initiated โดยให้เป็นเงินทุนตั้งต้น หรือเป็นงบช่วยอุดหนุนในระยะแรก ส่งเสริมให้คนที่มีใจอยากช่วยเหลือสังคม เด็กรุ่นใหม่ที่มีไฟ ตั้งธุรกิจในการให้บริการกับสังคมของตนได้ โดยอาศัยระบบตลาดเข้ามาประกอบ ทำให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินการ ซึ่งจะช่วยลดจำนวนประชาชนที่ต้องพึ่งพารัฐ และช่วยลดภาระของภาครัฐในการดูแลสังคมอย่างมีนัยสำคัญ

ตัวอย่างที่สำเร็จของวิสาหกิจเพื่อสังคม ได้แก่ Koto Association ในญี่ปุ่น ElderHelp และ The Age of No Retirement ในอังกฤษ ReServe และ Encore.Org ในสหรัฐอเมริกา Silver Line ในเยอรมัน ตลอดจน Magdas Hotel ในออสเตรเลีย ที่ช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุสามารถทำงานมีรายได้ สามารถเลี้ยงตนเองได้ นอกจากนี้ยังมีแพลตฟอร์ม เช่น BEAM ที่เป็นการระดมเงินในรูปแบบ Crowdfunding เพื่อช่วยยกระดับทักษะของคนไร้บ้านให้สามารถที่จะหางานทำและเลี้ยงตนเอง

## ขนมปั้นขลิบน้องหนึ่ง จังหวัดพัทลุง

ขนมปั้นขลิบน้องหนึ่งเป็นขนมปั้นขลิบทอดที่เริ่มต้นจากธุรกิจขนาดเล็กในจังหวัดพัทลุง ด้วยยอดขายเริ่มต้นเพียง 80,000 บาทต่อเดือน อย่างไรก็ตาม ด้วยความนิยมที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วผ่านการบอกต่อและการสนับสนุนจากภาคเอกชน ขนมปั้นขลิบน้องหนึ่งสามารถเพิ่มยอดขายได้อย่างมีนัยสำคัญ

จุดเปลี่ยนที่สำคัญเกิดขึ้นเมื่อขนมปั้นขลิบน้องหนึ่งได้ร่วมงานกับบริษัท ปตท. น้ำมันและการค้าปลีก หรือ OR ภายใต้โครงการ “ไทยเด็ด” โครงการนี้ได้คัดเลือกขนมปั้นขลิบน้องหนึ่งให้เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ที่วางจำหน่ายที่ร้านกาแฟ Amazon ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยให้ขนมปั้นขลิบน้องหนึ่งได้เข้าถึงตลาดที่กว้างขึ้น แต่ยังสามารถสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น:

1. การพัฒนาคุณภาพสินค้า: คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์
2. การจัดหาวัตถุดิบ: การช่วยหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพ
3. การปรับปรุงบรรจุภัณฑ์: การปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัยและดึงดูดลูกค้า

### ผลลัพธ์ของความร่วมมือ

จากการสนับสนุนนี้ ยอดขายของขนมปั้นขลิบน้องหนึ่งเพิ่มขึ้นเป็น 20 ล้านบาทต่อเดือน การเติบโตไม่เพียงแต่เพิ่มรายได้ให้กับธุรกิจ แต่ยังมีผลกระทบที่ดีต่อชุมชนท้องถิ่นด้วย:

1. การสร้างงาน: โครงการนี้สร้างงานให้กับสมาชิกในชุมชนท้องถิ่น



2. การสนับสนุนเกษตรกร: เกษตรกรที่ผลิตข้าวสังข์หยดปลา และเห็ดนางฟ้าที่ใช่เป็นวัตถุดิบสำคัญได้รับการสนับสนุน
3. การพัฒนาชุมชน: ผลิตภัณฑ์ที่ประสบความสำเร็จได้ช่วยเสริมสร้างรายได้และความเจริญรุ่งเรืองให้กับชุมชน

การร่วมมือระหว่างขนมปั้นขลิบน้องหนึ่งกับบริษัท ปตท.น้ำมันและการค้าปลีก หรือ OR ภายใต้โครงการ “ไทยเด็ด” ถือเป็นต้นแบบที่แสดงถึงพลังของภาคเอกชนในการช่วยพัฒนารายได้ให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน จากการสนับสนุนในด้านต่างๆ ขนมปั้นขลิบน้องหนึ่งได้เติบโตจากธุรกิจขนาดเล็กสู่ความสำเร็จระดับร้อยล้าน โดยมีการสร้างงานและสนับสนุนเกษตรกรท้องถิ่น ทำให้โครงการนี้กลายเป็นแบบอย่างที่ดีของความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและชุมชน

ได้ โดยมีเจ้าหน้าที่ของ BEAM ช่วยเหลือ ดูแลเป็นที่เลี้ยง หรือ PULA ที่เป็นบริษัทให้การประกันพืชผลและปศุสัตว์ในแอฟริกาและเอเชีย เพื่อช่วยลดผลกระทบให้กับเกษตรกรจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ ซึ่งในปี 2562 ได้ให้การช่วยเหลือเกษตรกรมากกว่า 1 ล้านคนใน 11 ประเทศ

## Game Changers เพื่อ “สานพลังเอกชนลดเหลื่อมล้ำ”

**ข้อเสนอที่ 1: ขับเคลื่อนมาตรการส่งเสริมเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมของสำนักงานส่งเสริมการลงทุน (BOI)** ตามประกาศที่ 1/2567 อย่างจริงจัง โดยกำหนดให้มีวงเงินเป้าหมายในการดำเนินการตามโครงการนี้ อย่างน้อยปีละ 20,000 ล้านบาท ซึ่งหากใช้เงินประมาณโครงการละ 20 ล้านบาทก็จะสามารถทำได้ประมาณ 1,000 โครงการทั่วไทยกับบริษัทเอกชนมากกว่า 1,000 บริษัท

ทาง BOI ได้เริ่มใช้มาตรการนี้มาตั้งแต่ปี 2565 โดยให้แรงจูงใจด้านภาษีกับบริษัทเอกชนที่สนใจ ล่าสุด “สามารถได้รับวงเงินยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมเป็นสัดส่วนไม่เกิน 120% ของเงินลงทุน” โดยเน้นการช่วยเหลือชุมชนด้าน “กิจการด้านการเกษตรหรือบริหารจัดการน้ำแบบองค์รวม กิจการด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน กิจการท่องเที่ยวชุมชน กิจการด้านสิ่งแวดล้อม กิจการด้านการศึกษา หรือกิจการด้านสาธารณสุข รวมไปถึงกรณีที่เป็นการสนับสนุนองค์กรท้องถิ่นผ่านความร่วมมือกับสถาบันวิจัยหรือสถานศึกษาของรัฐด้วย ทั้งนี้ สำหรับการดำเนินโครงการในช่วง 5 เดือนแรกของปี 2567 พบว่ามีบริษัทเข้าร่วม 20 บริษัท ให้การสนับสนุนองค์กรท้องถิ่น 124 แห่ง เทียบเท่ากับประมาณ 450 ล้านบาท

โครงการนี้จะนำจุดแข็งของภาคเอกชนมาช่วยข้าราชการในการส่งเสริมยกระดับรายได้ของชุมชนอย่างยั่งยืน และนำบุคลากรที่มีคุณภาพของเอกชนมาทำงานช่วยในการแก้ไขของชุมชนอย่างจริงจัง ซึ่งจะมีค่ามากกว่าเม็ดเงินภาษีที่คืนให้กับภาคเอกชนไป

## ข้อเสนอที่ 2: จัดสรรงบประมาณให้กับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมอย่างน้อยปีละ 5,000 ล้านบาท

โดยค่อยทยอยเพิ่มวงเงินให้ปีละ 1,000 ล้านบาท (เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมยังคงมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่มาก) เพื่อเป็นกองทุนในการดำเนินการ จัดสรรไปยังวิสาหกิจเพื่อสังคมต่างๆ ที่สนใจ ซึ่งหากใช้เงินประมาณโครงการละ 10 ล้านบาท จะสามารถทำได้เพิ่มขึ้นประมาณ 500 โครงการต่อปี ช่วยส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม 500 แห่ง

ในเรื่องนี้ รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 ขึ้นแล้ว แต่ยังคงขาดการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมให้ ด้วยเหตุนี้ จึงมีข้อจำกัดในการส่งเสริม และทำให้ The Third Sector ของไทยยังไม่สามารถพัฒนาได้เช่นในอังกฤษ และสหรัฐฯ วงเงินงบประมาณที่เสนอนี้จะช่วยส่งเสริมเด็กรุ่นใหม่ที่มีใจรักการช่วยเหลือสังคม ให้สามารถดำเนินการตามฝันของเขาได้ และเป็นแกนขาให้กับภาครัฐ ช่วยในการแก้ไขปัญหาและให้บริการสังคมอย่างมีคุณภาพ ซึ่งจะลดภาระให้กับภาครัฐในอนาคต

## ข้อเสนอที่ 3: เร่งรัดดำเนินการเรื่อง Social Taxonomy

เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดเรื่องการช่วยเหลือสังคมของภาคเอกชน และกำหนดมาตรฐานการรายงาน ตลอดจนให้ กสท. และ ตลท. ดำเนินการพัฒนาแนวคิดเรื่อง Social Credit ของภาคเอกชน โดยจัดให้บริษัทเอกชน



โดยเฉพาะบริษัทจดทะเบียน นำร่องเรื่องการรายงานโครงการเพื่อสังคมและ Social Impacts เหล่านี้  
อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต่อสำนักงาน กสท. ต่อนักลงทุน เป็นประจำ  
ทุกปี ตามมาตรฐานที่ กสท. กำหนด

ทั้งนี้ ในการขับเคลื่อนโครงการร่วมกับภาคเอกชน  
รัฐสามารถที่จะกำหนดเป้าหมายร่วมในการดำเนินการ  
ให้กับภาคเอกชน เพื่อทุกฝ่ายจะได้มุ่งไปสู่เป้าหมาย  
เดียวกัน เช่น การช่วยพัฒนาสินค้าชุมชน การปลูกป่า  
และฟื้นฟูธรรมชาติ การจัดการขยะตามชุมชน การเพิ่ม  
คุณภาพการศึกษาให้กับเด็กในชนบท โดยเอกชน

สามารถคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการใกล้กับที่ตั้งของธุรกิจ  
ของตน สานพลังภาคเอกชนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง  
ทั้งประเทศร่วมกัน ซึ่งท้ายสุด การทำงานอย่างใกล้ชิด  
ร่วมกับภาคเอกชนและวิสาหกิจเพื่อสังคมเช่นนี้ จะช่วย  
ให้รัฐสามารถเปลี่ยนระบบราชการจากการเน้นการให้  
บริการ (Operators) ไปสู่การเป็นผู้กำหนดนโยบายและ  
จัดสรรงบประมาณ (Policy Makers) เป็นหลักต่อไป



## โครงการผ้าขาม้าท้องถิ่นหัตถศิลป์ไทย

โครงการ “ผ้าขาม้าท้องถิ่นหัตถศิลป์ไทย” เป็นตัวอย่างของโครงการที่ทุกภาคส่วนร่วมกันผลักดันสร้างโอกาสและรายได้ให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐร่วมกับกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยโดยเปิดตัวอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2559 ซึ่งมีกิจกรรมต่างๆ เช่น

- ทำงานร่วมกับชุมชนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ทายาทผ้าขาม้าไทย” เพื่อพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ส่งเสริมช่องทางการจัดจำหน่าย และเชื่อมโยงให้เกิดเป็นเครือข่ายชุมชน
- สนับสนุนกลุ่มเยาวชนและคนรุ่นใหม่สืบสานและพัฒนาการออกแบบลายผ้า เทคนิคการทอให้ทันสมัย
- สร้างความเข้าใจเพื่อให้ผู้บริโภคมองเห็นคุณค่าของผ้าขาม้าทอมือ ทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ

**ชุมชนลงมือทำ เอกชนขับเคลื่อน รัฐบาลสนับสนุนเป็นพลังสำคัญในการผลักดันโครงการผ้าขาม้าท้องถิ่นหัตถศิลป์ไทย**

ตัวอย่างของ “พลังชุมชน” ที่ประสบความสำเร็จ คือ แบรินต์นุชบา ที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันและสร้างโอกาส



ให้ชุมชน โดยนุชบาสามารถผลิตเสื้อผ้าขาม้าทอมือจำนวน 700 ตัว ภายในเวลาเพียงเดือนครึ่งสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในการผลิตและจัดการของเครือข่ายชุมชน

จากความสำเร็จในระดับอำเภอ ขยายมาสู่ระดับจังหวัด โดยให้แต่ละอำเภอผลิตในสิ่งที่ตนเองถนัด เช่น อำเภอสิ้ออำนาจ ทอผ้าขาม้าสีธรรมชาติ อำเภอพนา ทอผ้าขาม้าสีสังเคราะห์ อำเภอปทุมราชวงศา ทอผ้าขาม้าย้อมคราม และอำเภอหัวตะพาน เย็บแปรรูปอย่างเดียว ซึ่งเป็นตัวอย่างความสำเร็จในการ “สานพลังเอกชนลดความเหลื่อมล้ำ” โดยนำประสบการณ์การทำงานร่วมกับองค์กรใหญ่มาใช้ เพื่อเปิดมุมมองความคิดให้กว้างไกลมากขึ้น ปัจจุบันมีเครือข่าย 40 ชุมชน ใน 29 จังหวัด สร้างรายได้ให้ชุมชนตั้งแต่ปี 2559-2566 รวมมูลค่ากว่า 235,000,000 บาท



# บทที่ 3

---



“ผลัดใบเศรษฐกิจ”

---



# บทที่ 3

## “ผลัดใบเศรษฐกิจ”

การเปลี่ยนใหญ่ประเทศไทยด้านสองที่เราต้องทำให้สำเร็จ เพื่อพร้อมรับมือและหยิบฉวยโอกาสจาก The Great Disruption ที่กำลังเกิดขึ้น ก็คือ การเปลี่ยนผ่านเศรษฐกิจไทยไปสู่เศรษฐกิจแห่งอนาคต โดยมุ่งสู่อุตสาหกรรม 5.0 นำ AI มาประยุกต์ใช้ในการผลิต การให้บริการ การตลาด และการทำธุรกิจ รวมทั้งปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็น Low Carbon Economy โดยรัฐมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการระดมสรรพกำลัง เร่งดำเนินการขับเคลื่อนเรื่องการ “ผลัดใบเศรษฐกิจ” เปลี่ยนเครื่องยนต์เศรษฐกิจที่ใช้มาเป็นเวลานานกว่า 30-40 ปีให้ทันสมัย รับผิดชอบต่อการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นในตลาดโลก ลดผลกระทบจากการที่หลายอุตสาหกรรมของไทยได้เริ่มเข้าสู่ช่วงขาลง มีโอกาสในการเติบโตต่อไม่มาก ประสบปัญหาความแข่งขันในตลาดโลกและตลาดในประเทศ จนกระทั่งบางส่วนต้องปิดกิจการ ลดการผลิต ทำให้ไทยกลายเป็นหนึ่งในประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตช้าที่สุดในภูมิภาคอาเซียน

สิ่งที่น่าสนใจในเรื่อง Technological Disruption ที่กำลังดำเนินอยู่ภายใต้การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ที่เริ่มขึ้นในช่วงต้นของศตวรรษที่ 21 ก็คือ การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้เป็นทั้งความท้าทายและโอกาส โดยข้างหนึ่ง นวัตกรรมใหม่ๆ ต่างๆ กำลังทำให้อุตสาหกรรมสำคัญของไทย เช่น อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ เครื่องจักรกล เกษตรแปรรูป ซึ่งเป็นแหล่งรายได้สำคัญของไทย เสี่ยงต่อการตกยุคเข้าสู่ช่วงที่ต้องปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ ขณะที่อุตสาหกรรมปิโตรเคมีซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของเศรษฐกิจไทยในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา ก็กำลังอยู่ในช่วงขาลง จากปัญหา Global Warming และจากมาตรการที่ประเทศพัฒนาแล้วนำมาใช้ เพื่อลดการปลดปล่อยคาร์บอนสู่ชั้นบรรยากาศ

การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ทางเทคโนโลยีรอบนี้ นำมาซึ่งโอกาสที่ยิ่งใหญ่ให้กับประเทศและธุรกิจ ซึ่งสามารถใช้ช่วงเวลานี้ ในการค้นคิดนวัตกรรมใหม่ๆ นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับกระบวนการผลิต และให้บริการเดิม นำมาสร้างขีดความสามารถใหม่ในการแข่งขัน เพื่อชิงความเป็นผู้นำในตลาดโลกที่กว้างใหญ่

ต่อสู้กับคู่แข่งในประเทศต่างๆ ที่กำลังรีบค้นคว้าและประยุกต์ใช้นวัตกรรมเหล่านี้ ซึ่งทั้งหมดนี้หมายความว่า ธุรกิจและโรงงานผลิตของไทยที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน จะต้องเร่งเข้าสู่ช่วงของการ Transition ไปสู่ 4.0 และ 5.0 เปลี่ยนเทคโนโลยีและเครื่องจักรที่มีอยู่เดิม นำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้เป็นกระบวนการหลัก เร่งดำเนินการเรื่อง Digital Transformation เพื่อใช้ระบบดิจิทัลประกอบในทุกขั้นตอนของการทำธุรกิจ เน้นการใช้นวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ สร้างจุดขายผ่านความแตกต่างของสินค้า รวมทั้งเร่งเปลี่ยนผ่านไปสู่โลกใหม่ของ Low Carbon Economy ที่ธุรกิจซึ่งไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจะมีที่ยืนในตลาดโลกน้อยลงเรื่อยๆ

ในโค้งสำคัญของการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ ผลพวงของความล้มเหลวในการปรับตัวจะรุนแรงเป็นพิเศษ โดยธุรกิจและประเทศที่ปรับตัวไม่ได้ ไม่ใส่ใจกับการปรับตัว ไม่ยอมตัดสินใจในสิ่งที่ยาก ธุรกิจเหล่านั้นก็จะเลือนหายไป แม้กระทั่งยักษ์ใหญ่เบอร์หนึ่งของตลาดอย่าง Kodak, Nokia, Block Buster ที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นผู้นำตลาด แต่อ่าน

“

## Technological Disruption เป็นทั้งโอกาส และความท้าทาย ธุรกิจที่ไม่ปรับตัว ไม่ยอมเปลี่ยน คือ ธุรกิจที่จะเลือนหายไป

”

สถานการณ์ผิด ไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับคลื่นการเปลี่ยนแปลง สุดท้ายก็กลายเป็นเพียงตำนาน กระทั่งประเทศเอง ก็จะประสบปัญหาในการเจริญเติบโตไม่สามารถแข่งขันได้ ทำสิ่งที่สุดท้ายจะค่อยๆ มีความสำคัญลดลง ถูกเพื่อนๆ ที่วิ่งข้างหลัง กลายเป็นตำนานว่าเคยยิ่งใหญ่มาก่อนเช่นกัน

สำหรับประเทศไทย เรากำลังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญ ที่เรากำลังเสียขบวนทัพ เริ่มแพ้ในตลาดต่างๆ ที่เคยเป็นผู้นำ ชาวต่างชาติ สัญญาณต่างๆ ที่ทยอยออกมา ทั้งการที่เราส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ได้น้อยกว่าเวียดนาม ส่งออกโดยรวมได้น้อยกว่าเวียดนาม เงินลงทุนโดยตรงเลือกไปที่ประเทศอื่นๆ มากกว่าประเทศไทยหลายเท่า มีปัญหาในการสร้าง Startups หรือ Tech Companies ที่เป็นอนาคต ไม่สามารถคิดค้นนวัตกรรมที่เป็นของตนเอง เด็กของเราสอบได้คะแนนรั้งท้ายของภูมิภาคทั้งหมดนี้ ชี้ว่าหากเรายังเดินไปตามเส้นทางนี้ ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงตนเอง ไม่ยอมตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญๆ เส้นทางนี้ก็จะไปสู่อ้อมอกความล้มเหลว ที่เศรษฐกิจไทยจะค่อยๆ ตกขบวนของการเปลี่ยนใหญ่ และกลายเป็นประเทศที่ล้มเหลวในการพัฒนาในที่สุด

ทั้งนี้ ยังไม่สายเกินไปที่เราจะเร่งเปลี่ยนแปลงตนเอง โดยนำทุกภาคส่วนมาร่วมให้ความสำคัญ ใส่ใจกับ

การขับเคลื่อนการ “ผลัดใบเศรษฐกิจ” เปลี่ยนจากธุรกิจแบบเดิมๆ ที่เริ่มตกยุค หมดยุค ไปสู่ธุรกิจที่ขับเคลื่อนด้วย Talents และ Technologies แห่งอนาคต ขณะเดียวกัน เตรียมพร้อมรับมือกับมาตรฐานโลกใหม่ของ Low Carbon Economy โดยนำความเข้มแข็งที่เรามี มาเป็นจุดคานงัด สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันรอบนี้

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 66 ได้คัดเลือกข้อเสนอที่จะเป็น Game Changers สำคัญ 4 เรื่อง ที่เป็น Center of Gravity ซึ่งจะช่วย “ผลัดใบเศรษฐกิจ” โดยเริ่มจากการต่อยอดธุรกิจ S-Curve เดิมที่เราเป็นผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่ม Wellbeing Economy เพื่อช่วยรักษารายได้ระหว่างที่เรากำลังเร่งดำเนินการผลัดใบไปสู่ระบบเศรษฐกิจ 5.0 ที่ใช้ AI, Robots และนวัตกรรมใหม่ๆ เร่งเปิดประเทศผ่านนโยบาย Open Thailand เพื่อปลดล็อก ปิดจุดอ่อนด้าน Talents และ Technologies พร้อมวางโครงสร้างสำคัญที่จะนำไทยไปสู่การเป็น Low Carbon Economy ภายใต้แนวคิด Green Thailand



ประเทศไทยต้องการแรงงานดิจิทัลมากกว่า  
20,000 – 30,000 ตำแหน่งต่อปี

เศรษฐกิจโตไม่ได้  
GDP ปี 2566 เศรษฐกิจไทยโตแค่ **1.9%**

แรงงานภาคเกษตร คิดเป็น 1 ใน 3 ของแรงงานทั้งหมด  
แต่สร้าง Real GDP ต่อหัวได้เพียง 58,000 บาท  
น้อยกว่าภาคอุตสาหกรรม ถึง 6 เท่า

เงินลงทุนไหลไปประเทศอื่น  
มากกว่ามาไทย

ปี 2565 มีการลงทุนโดยตรง  
จากต่างประเทศ (FDI)  
2.3% ของ GDP

ไทยมีสตาร์ทอัพ  
ที่เป็นยูนิคอร์นเพียง  
**3 บริษัท**





**90.8%**

หนี้ครัวเรือน ต่อ GDP  
ณ สิ้นไตรมาส ที่ 1 ปี 2567

**11,474,153.99**  
ล้านบาท

หนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP  
ณ สิ้นไตรมาส ที่ 1 ปี 2567



**63.67%**

หนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP  
ณ สิ้นไตรมาส ที่ 1 ปี 2567



**17.5**  
ล้านคน

จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวไทย  
ในช่วงครึ่งแรกของปี 2567



**1.3**  
ล้านบาท

รายได้รวมจากการท่องเที่ยว  
ในช่วงครึ่งแรกของปี 2567



**46,713**  
บาท

การใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคน  
ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

# จุดเปลี่ยนที่ 4

## “Wellbeing Economy”

การก้าวไปสู่อุตสาหกรรมใหม่และธุรกิจใหม่ เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและมีความไม่แน่นอนสูง ดังนั้น ในช่วงรอยต่อที่ไทยกำลังก้าวไปสู่อุตสาหกรรมใหม่แห่งอนาคต โดยเฉพาะ Industry 5.0 และการนำ AI มาประยุกต์ใช้ในการทำธุรกิจ จึงมีความจำเป็นที่รัฐบาลต้องเร่งส่งเสริมต่อยอดอุตสาหกรรมเดิม ซึ่งเป็นจุดแข็งของประเทศที่มีความได้เปรียบในการแข่งขัน และเป็นผู้นำของโลกในช่วงที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับ Wellbeing Economy เช่น ภาคการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ ตลอดจนอุตสาหกรรมบริการเกษตร เพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพเศรษฐกิจ และช่วยยกระดับการสร้างรายได้ของประเทศในระยะปานกลางหรือ 3-5 ปีข้างหน้า

เศรษฐกิจไทยมีอัตราการเติบโตที่ช้าลง ล่าสุดขยายตัวต่ำกว่า 2% ในปี 2566 มีสาเหตุเนื่องมาจากปัจจัยสำคัญหลายประการ เช่น การลงทุนในประเทศที่ลดลงในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้เทคโนโลยีการผลิตที่เราใช้อยู่เดิมเริ่มล้าสมัย ไม่สามารถแข่งขันได้เช่นเคย การที่เรามีคู่แข่งในตลาดโลกมากขึ้น ทั้งจากผู้เล่นใหม่ๆ อย่างประเทศจีน อินเดีย เวียดนาม และประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงแนวโน้มทางประชากรศาสตร์ของไทย โดยแรงกดดันทั้งภายในและภายนอกเหล่านี้ กำลังส่งผลให้ภาคการผลิตของไทยสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว กระทบต่อการเจริญเติบโตและความสามารถในการแข่งขันในอนาคตของประเทศ

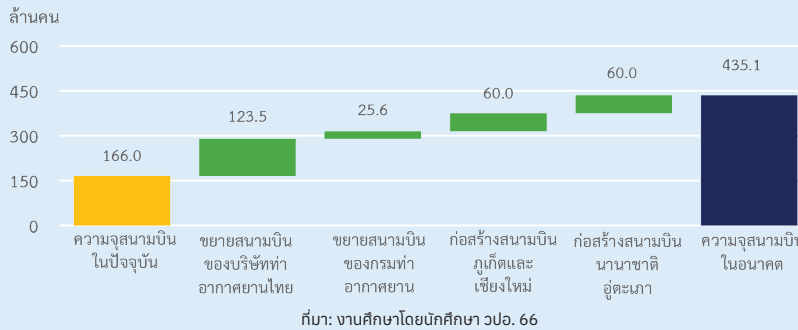
ในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญเรื่องนี้ รัฐบาลมีความจำเป็นที่จะต้องเดินหน้าในสองด้านพร้อมๆ กัน คือ การต่อยอดอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งรายได้เดิม และการผลักดันให้เศรษฐกิจไปสู่อุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่จะสร้างรายได้ใหม่ให้กับประเทศ โดยอุตสาหกรรมเดิมที่เรามีจุดแข็งอยู่แล้ว เช่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สุขภาพ และเกษตร อันเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีศักยภาพสามารถ

ต่อยอดได้ง่าย และสามารถเป็น Quick Win ที่จะช่วยยกระดับรายได้ของประเทศในช่วง 3-5 ปีข้างหน้า ก่อนที่รายได้จากอุตสาหกรรมแห่งอนาคตจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจต่อไป

### อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศของไทยมีการเติบโตอย่างโดดเด่นในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา เนื่องจากเป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมของโลก แม้ว่า จะถูกกระทบจากการระบาดของโควิด-19 แต่ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ก็ได้เริ่มฟื้นตัวกลับคืนมา ด้วยเหตุนี้ การขยายขีดความสามารถของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จึงเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐต้องเริ่มดำเนินการ โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาประเทศไทย ซึ่งคาดว่าจะในปี 2567 จำนวนนักท่องเที่ยวจะอยู่ที่ 40 ล้านคน และอาจเพิ่มสูงขึ้นจนไปอยู่ที่ระดับ 100 ล้านคนต่อปีภายในปี 2578 ทำให้สนามบินต้องรองรับจำนวนผู้โดยสารทั้งขาเข้าและขาออกอยู่ที่ 163 ล้านคน ขณะที่ขีดความสามารถในการรองรับสูงสุดอยู่ที่ 151 ล้านคน

รูปที่ 16: ประมาณการจำนวนผู้โดยสารที่ใช้บริการสนามบินทั่วประเทศ



การใช้สนามบินเกินขีดจำกัดอาจส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวในระยะยาว โดยจากการประมาณการคาดว่าจำนวนผู้โดยสารจะสูงถึง 435 ล้านคนต่อปี ในปี 2583 (รูปที่ 16) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ไทยจะต้องเพิ่มศักยภาพในการรองรับผู้โดยสารอีกเกือบ 300 ล้านคน ด้วยเม็ดเงินลงทุนจากภาครัฐและเอกชนคาดว่าจะอยู่ที่ 8.3 แสนล้านบาท และจะสามารถรองรับผู้โดยสารเพิ่มขึ้นอีก 269 ล้านคนเมื่อโครงการแล้วเสร็จ ทั้งนี้ การลงทุนส่วนใหญ่จะมาจากบริษัทท่าอากาศยานไทย (ทอท.) รวม 5.35 แสนล้านบาท โดยเน้นการลงทุนเกี่ยวกับ 1) ขยายท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ดอนเมือง ภูเก็ต และเชียงใหม่ และ 2) ก่อสร้างสนามบินแห่งใหม่เพิ่มเติมในจังหวัดภูเก็ตและเชียงใหม่ โดยเปิดให้มีการแข่งขันเพื่อดึงดูดการลงทุนจากภาคเอกชน ซึ่งจะช่วยให้การระดมและทำให้ทรัพยากรของรัฐบาลถูกจัดสรรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (รูปที่ 17)

อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากการขยายและการก่อสร้างท่าอากาศยานแล้ว การเพิ่มศักยภาพการจัดการท่าอากาศยานพาณิชย์ก็เป็นสิ่งสำคัญ เช่น ท่าอากาศยานต้องพัฒนาคุณภาพการบริการที่มุ่งเน้น ความปลอดภัย และการรักษาความปลอดภัย (Safety and Security)

รูปที่ 17: แผนการขยายสนามบิน

มูลค่าการลงทุน	ล้านบาท	ร้อยละ
การขยายสนามบินของบริษัทท่าอากาศยานไทยที่มีอยู่	292,500	35.2
การก่อสร้างสนามบินใหม่ของบริษัทท่าอากาศยานไทย	147,000	17.7
การโอนสนามบินไปยังบริษัทท่าอากาศยานไทย	96,000	11.6
การลงทุนท่าอากาศยานนานาชาติอุตะเนา	290,000	34.9
โครงการสนามบินอื่นๆ	4,500	0.5
รวมทั้งหมด	830,000	100.0

ที่มา: กรมท่าอากาศยาน

ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) ความสามารถในการเชื่อมต่อ (Connectivity) คุณภาพการให้บริการ (Service Quality) และประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Operational Efficiency)

### Game Changers เพื่อต่อยอดอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ข้อเสนอที่ 1: โอนการจัดการสนามบินจากกรมท่าอากาศยานไปยัง ทอท. เพื่อช่วยปรับปรุงสนามบินที่มี



ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ และเอื้อต่อการจัดการเส้นทางการบินเชื่อมต่อระหว่างภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการส่งเสริมและยกระดับการท่องเที่ยวในจังหวัดรอง

**ข้อเสนอที่ 2: ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับการซื้อเครื่องบินใหม่** เพื่อส่งเสริมการเพิ่มเที่ยวบิน รวมทั้งยกเลิกกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคสำหรับการเข้าตลาดของสายการบินใหม่รวมทั้งการอุดหนุนค่าธรรมเนียมการลงจอด

**ข้อเสนอที่ 3: เร่งดำเนินการสร้างสนามบินอุตะเถา และแก้ไขความล่าช้าจากการก่อสร้างโครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน** แบบไร้รอยต่อ (ดอนเมือง - สุวรรณภูมิ - อุตะเถา)

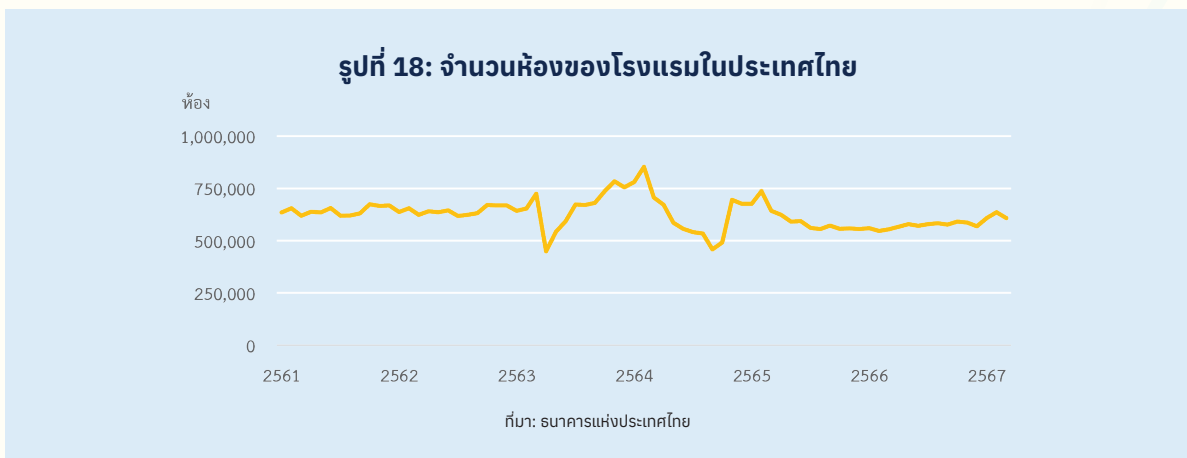
**ข้อเสนอที่ 4: ก่อสร้างสนามบินใหม่** เร่งการก่อสร้างสนามบินใหม่ในภูเก็ตและเชียงใหม่ โดยเปิดให้มีการแข่งขันเพื่อดึงดูดการลงทุนจากภาคเอกชน

**ข้อเสนอที่ 5: การเพิ่มอุปทานโรงแรมในกลุ่มตลาดบน และก้าวข้ามการท่องเที่ยวพื้นฐาน** (รูปที่ 18) อุปทานที่

คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในระยะต่อไป คือ กลุ่มตลาดบน โดยผู้เล่นหลักในตลาดมีแผนจะลงทุนต่อเนื่อง เช่น บริษัท แอสเสท เวิร์ด คอร์ป จำกัด (มหาชน) หรือ AWC ที่มีแผนลงทุนมากกว่า 1.26 แสนล้านบาทในโครงการต่างๆ สำหรับในช่วง 5 ปีข้างหน้าซึ่งโดยรวมแล้วคาดว่าจะการลงทุนในภาคโรงแรมรวมกันน่าจะสูงถึง 3 แสนล้านบาทจนถึงปี 2573 หลังจากการขยายสนามบินในระยะแรก

### อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

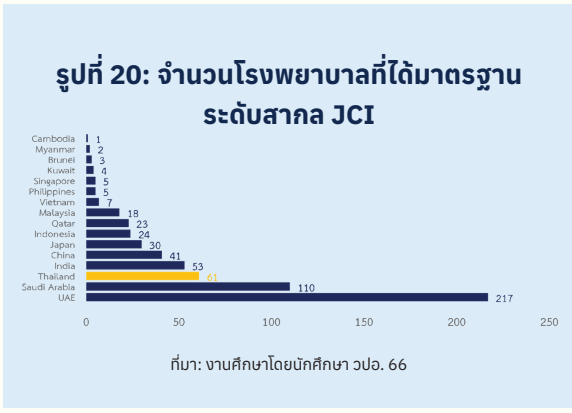
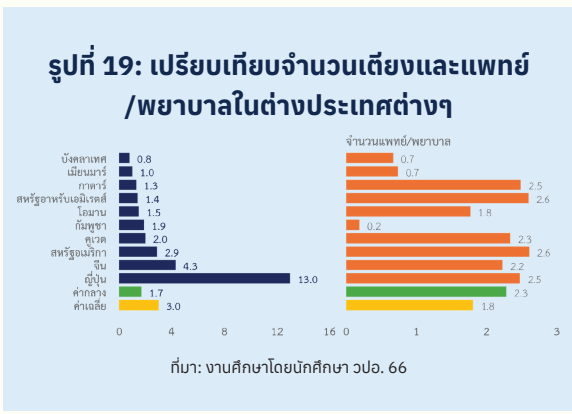
การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพอย่างมากด้วยเหตุผล 3 ประการ ประการแรก ผู้คนเริ่มให้ความสำคัญกับสุขภาพมากขึ้น หลังการเกิดโรคระบาดส่งผลให้มีการใช้จ่ายในหมวดหมู่นี้มากขึ้น Global Wellness Institute (GWI) คาดว่าการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์จะเติบโตที่ CAGR 21% ตั้งแต่ปี 2564 ถึง 2569 ซึ่งถือเป็นการเติบโตที่เร็วที่สุดเมื่อเทียบกับภาคส่วนด้านสุขภาพอื่นๆ ประการที่สองค่าใช้จ่ายต่อหัวสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ และประการสุดท้าย ไทยถือเป็นผู้เล่นหลักสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ จากความได้เปรียบ



เรื่องระบบการดูแลสุขภาพ อาหารออร์แกนิก และ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ 89% เป็นนักท่องเที่ยวสายสุขภาพ เทียบกับค่าเฉลี่ยทั่วโลกซึ่งอยู่ที่ 16%

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา บริษัทต่างๆ ได้ลงทุนในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ โดยโครงการเหล่านี้มักครอบคลุมการรักษาทางการแพทย์ที่หลากหลาย เช่น การตรวจสุขภาพแบบองค์รวมแบบเฉพาะบุคคล ไปจนถึงกิจกรรมเสริมความงามและการผ่อนคลาย ตัวอย่างของการลงทุนดังกล่าว เช่น โครงการ Mövenpick BDMS Wellness Resort ที่เน้นการดำเนินงานโรงแรมด้วยบริการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน และโครงการ BDMS Silver Wellness ศูนย์สุขภาพครบวงจรสำหรับสมาชิก BDMS Silver Age และผู้บริโภครักษาสุขภาพ รวมถึงโครงการ VitalLife Scientific Wellness Center และ VitalLife Phuket ของบริษัท โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน) โดยตั้งเป้าที่จะรองรับความต้องการด้านการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในจุดหมายปลายทางที่เป็นที่รู้จักของประเทศไทย

ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมสุขภาพในไทย เราสามารถใช้จุดแข็งด้านบริการดูแลสุขภาพสำหรับการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ เพื่อการเติบโตที่มั่นคงสำหรับเศรษฐกิจ ในอีกหลายปีข้างหน้า จุดแข็งสำคัญของภาคส่วนนี้มาจากสองปัจจัย ได้แก่ ราคาที่เอื้ออำนวย (Affordability) เนื่องจากไทยมีต้นทุนการดูแลสุขภาพที่ต่ำกว่าอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับประเทศตะวันตก และคุณภาพ (Quality) โดยไทยมีโรงพยาบาล 61 แห่งที่ได้รับการรับรองจาก Joint Commission International (JCI) ซึ่งแซงหน้ามาเลเซีย และสิงคโปร์ รวมถึงอาจสูงกว่าประเทศใหญ่ๆ ในเอเชียบางประเทศด้วยซ้ำ (รูปที่ 19 และ 20)



ทั้งนี้ ผู้ป่วยต่างชาติมักมีอาการป่วยที่ซับซ้อนกว่า ต้องปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญหลายคน ส่งผลให้ผู้ป่วยต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาลนานขึ้น ทำให้สามารถเรียกเก็บเงินจากคนไข้ได้มากขึ้น ส่งผลให้โรงพยาบาลมีอัตรากำไรที่สูงขึ้นด้วย นอกจากนี้ ไทยยังดึงดูดผู้ป่วยต่างชาติภายใต้การอุดหนุนของรัฐบาลต่างประเทศอีกด้วย โดยเฉพาะประเทศในตะวันออกกลางที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลที่ไม่จำกัด โรงพยาบาลเอกชนจึงพยายามที่จะรองรับกลุ่มดังกล่าวด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือกับสถานทูต รวมถึงเสนอบริการเฉพาะทางแก่ผู้ป่วยชาวต่างชาติ เช่น นักแปล อาหารท้องถิ่น การขนส่ง และห้องผู้ป่วยพิเศษ ในขณะเดียวกัน โรงพยาบาลขนาดกลางและเล็กของไทยกำลังเพิ่มศักยภาพในการเข้า

# “ อยู่ดี กินดี มีความสุข ที่ประเทศไทย: โอกาสของเราที่จะก้าวขึ้นเป็น Global Hub for Wellbeing ”

ถึงกลุ่มลูกค้าที่มีแนวโน้มนี้ เช่น บริษัท โรงพยาบาล จุฬารัตน์ จำกัด (มหาชน) บริษัท บางกอก เซน ฮอสปิทอล จำกัด (มหาชน) และ บริษัท โรงพยาบาลพระรามเก้า จำกัด (มหาชน) กำลังมุ่งเป้าไปที่ผู้ป่วยต่างชาติ โดยเฉพาะ ซึ่งรวมถึงการขยายไปยังภูมิภาค CLMV ที่มีการแข่งขันน้อยกว่าหรือเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว เช่น ภูเก็ต เป็นต้น

## Game Changers เพื่อต่อยอดอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อสุขภาพ

**ข้อเสนอที่ 1: เพิ่มการลงทุนในกลุ่มโรงแรมที่สามารถปรับราคาห้องพักได้เร็วกว่าโรงแรมทั่วไป** เช่น โรงแรมเพื่อสุขภาพ โรงแรมหรู หรือศูนย์รวมความบันเทิง เพื่อรับรองนักท่องเที่ยวตลาดบน

**ข้อเสนอที่ 2: ส่งเสริมและผลักดันโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ** เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยกลายเป็นจุดหมายการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ที่เป็นที่รู้จักทั่วโลก

**ข้อเสนอที่ 3: ปรับปรุงการขนส่งสาธารณะ** โดยเพิ่มการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานระบบขนส่งสาธารณะเพื่อการอำนวยความสะดวกในการเชื่อมต่อที่ราบรื่นระหว่างจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวและสถานพักผ่อนเพื่อสุขภาพ

**ข้อเสนอที่ 4: ต่อยอดความสำเร็จจากแคมเปญ “Amazing Thailand”** รัฐบาลสามารถพัฒนาแคมเปญใหม่ที่ออกแบบมาโดยเฉพาะสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ ซึ่งอาจใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่มีอยู่ของ “Amazing Thailand” และ “Even More Amazing” โดยเน้นถึงความงามตามธรรมชาติและความมั่งคั่งทางวัฒนธรรมของประเทศ พร้อมทั้งผสมผสานรวมเข้ากับการดูแลสุขภาพที่ไม่เหมือนใคร

## อุตสาหกรรมเกษตร

ขณะเดียวกัน ภาครัฐควรเร่งเพิ่มประสิทธิภาพภาคเกษตร ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับ Wellbeing Economy ในส่วนของอาหารสุขภาพ อาหารออร์แกนิก ตลอดจนการช่วยฟื้นฟูธรรมชาติและกลายเป็นแหล่งทางเลือกใหม่ในการท่องเที่ยว ซึ่งภาคการเกษตรควรได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องไปกับการเติบโตของภาคอื่นๆ เช่นกัน ทั้งนี้

ปัญหาภาคการเกษตรของไทย คือ ประสิทธิภาพต่ำ แต่บริโภคทรัพยากรแรงงานสูงมาก โดยมีแรงงานในภาคเกษตรถึง 12 ล้านคน คิดเป็นหนึ่งในสามของแรงงานทั้งหมด แต่สามารถสร้าง Real GDP ต่อหัวได้เพียง 5.8 หมื่นบาท น้อยกว่าภาคอุตสาหกรรมถึง 6 เท่า (รูปที่ 21) ด้วยเหตุนี้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและการย้ายทรัพยากรในภาคการเกษตรที่ไม่เกิดประสิทธิภาพไปสู่อุตสาหกรรมอื่นๆ จึงเป็นเรื่องสำคัญ

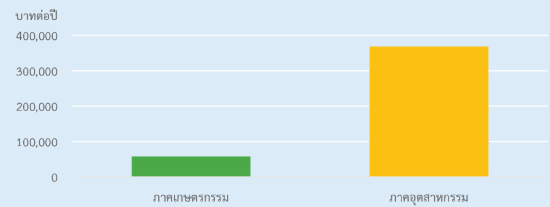
## Game Changers เพื่อต่อยอดอุตสาหกรรมเกษตร

**ข้อเสนอที่ 1: เพิ่มการแข่งขันในภาคเกษตร** โดยนำเข้าเทคโนโลยีที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเข้ามาใช้ อาทิ เปิดโอกาสให้บริษัทเอกชนที่เก่งในการผลิตภาคเกษตรเข้ามาทำธุรกิจในประเทศ และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกรท้องถิ่น รวมถึงพัฒนาการเครื่องมือทางการเงินในการผ่อนถ่ายความเสี่ยงออกจากเกษตรกรไปสู่นักลงทุน เช่น พัฒนา Weather Derivatives โดยรัฐอาจจะช่วยอุดหนุนค่า Premium

**ข้อเสนอที่ 2: โอนทรัพยากร (แรงงานและที่ดิน) ที่แข่งขันไม่ได้ ไปสู่ภาคอื่น** โดยภาครัฐควรช่วยสนับสนุนเพื่อให้กระบวนการผ่อนถ่ายมีแรงต้านน้อยลง อาทิ การอุดหนุนระหว่างที่แรงงาน Reskill หรือการแก้กฎหมายเพื่อเปิดโอกาสให้ทรัพยากรเปลี่ยนอุตสาหกรรมได้ง่ายขึ้น

**ข้อเสนอที่ 3: ลดนโยบายเงินโอนให้ภาคเกษตรโดยตรง** เพื่อลดแรงจูงใจ และช่วยผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนถ่ายไปสู่อุตสาหกรรมอื่นที่แข่งขันได้

**รูปที่ 21: เปรียบเทียบ Real per capita GDP ของภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม**

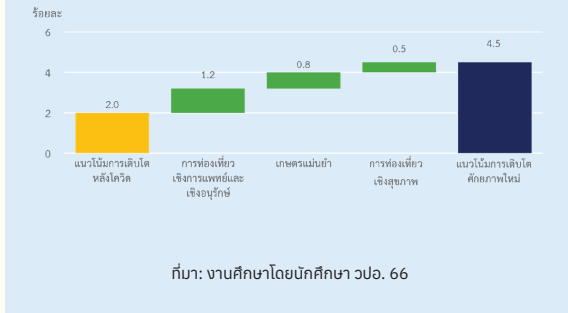


ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและธนาคารแห่งประเทศไทย

การช่วยกระตุ้น GDP ของไทยให้สามารถขยายตัวกลับไปสู่ระดับ 5% อย่างยั่งยืนเป็นเป้าหมายที่สำคัญของรัฐบาล โดยช่วงที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยเผชิญกับการขยายตัวที่ต่ำลงทุกครั้งหลังผ่านวิกฤติทางเศรษฐกิจจากที่เติบโตได้ปีละกว่า 7% โดยเฉลี่ยในช่วงต่อจากนั้น และพอล่วงหน้าวิกฤติโควิด-19 เศรษฐกิจไทยเติบโตได้เพียง 2% เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ โจทย์ใหญ่ของสังคมไทยในวันนี้ จึงเป็นเรื่องของการพัฒนาและยกระดับเศรษฐกิจไทยให้กลับไปเติบโตได้อีกครั้ง

ทั้งนี้ จากข้อมูลพบว่า เศรษฐกิจไทยมีรากฐานที่สำคัญของการเติบโตจากภาคบริการเป็นหลัก ขณะที่ความสำคัญของภาคการค้าอย่างการส่งออกสินค้าและการผลิตเริ่มมีความสำคัญต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจต่ำลง ดังนั้น การต่อยอดธุรกิจบริการในภาคบริการ ที่เรามีความสามารถในการแข่งขันสูงจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยในอุตสาหกรรมทั้งสามนี้ การต่อยอดไปสู่ Wellbeing Economy และ Medical Tourism จะช่วยยกระดับ GDP ไทยให้เติบโตได้สูงขึ้น โดยปัจจุบันมูลค่าตลาดของ Wellbeing Economy คิดเป็นราว 5.7% ของ GDP และสถาบัน Global Wellness Institute ประเมินว่ามีแนวโน้ม

รูปที่ 22: การลงทุนในอุตสาหกรรมต่างๆ

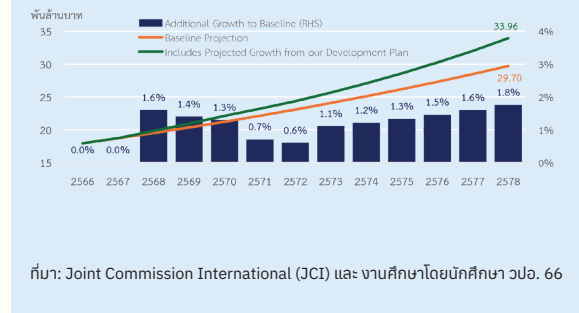


การเติบโตกว่าปีละ 10% CAGR จึงคาดว่าจะช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ราว 0.5% ขณะที่มูลค่าตลาดของ Medical Tourism อยู่ที่ราว 15,378 ล้านดอลลาร์ หรือคิดเป็นมูลค่ากว่า 550,000 ล้านบาท และมีแนวโน้มการเติบโตปีละ 15.7% CAGR ในช่วงทศวรรษข้างหน้า จากการประเมินของ Future Market Insights ทำให้เราประเมินว่าจะช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ราว 0.5%

ในภาคการเกษตร การลงทุนในเครื่องจักรและเทคโนโลยีที่ทันสมัย คาดว่าจะช่วยยกระดับเศรษฐกิจไทยได้กว่า 0.8% (กรณีศึกษาในต่างประเทศ การทำเกษตรแม่นยำ ช่วยเพิ่มผลผลิตต่อไร่ได้กว่า 15% ขณะที่ GDP ภาคเกษตรของไทยในปัจจุบันคิดเป็นราว 6-8%)

นอกจากนี้ อีกหนึ่งอุปสรรคสำคัญที่สุดของการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย และต่อยอดอุตสาหกรรมเดิมที่เป็นจุดแข็งของเรา คือ การมีกฎหมายจำนวนมากเกินจำเป็น ซึ่งเกิดจากการออกกฎหมายใหม่สะสมมาเป็นเวลานานโดยขาดการทบทวนเพื่อยกเลิกสิ่งที่ซ้ำซ้อนและไม่จำเป็น โดยปัจจุบันประเทศไทยมีพระราชบัญญัติกว่า 1,400 ฉบับ และกฎหมายลำดับ

รูปที่ 23: Potential GDP



รองลงมาอีกกว่า 100,000 ฉบับ อีกทั้งกฎเกณฑ์รวมถึงแนวทางปฏิบัติของรัฐที่ไม่ยืดหยุ่น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาครัฐในการบังคับใช้ และภาระต่อภาคประชาชนในการปฏิบัติตาม ซึ่งทาง ธปท. ประเมินว่า การปฏิรูปกฎหมาย (Regulatory Guillotine) ที่จะกล่าวถึงในบทที่ 4 จุดเปลี่ยนที่ 10 จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของภาคประชาชน และภาครัฐรวมกันไม่น้อยกว่า 75,000 ล้านบาทต่อปี หรือคิดเป็นการยกระดับเศรษฐกิจได้กว่า 0.4%

โดยสรุป การยกระดับอุตสาหกรรมเดิมของไทยทั้ง 3 ด้านนี้ รวมทั้งการปฏิรูปอื่นๆ ของภาครัฐ โดยเฉพาะด้านกฎหมาย มีแนวโน้มที่จะช่วยผลักดันให้ศักยภาพการเจริญเติบโตของไทย (Potential GDP Growth) ของไทยเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 4.5% (รูปที่ 22) ซึ่งจะยกระดับรายได้ของเศรษฐกิจไทยในระยะปานกลาง (รูปที่ 23) ก่อนที่เราจะมีรายได้จากอุตสาหกรรมแห่งอนาคตเข้ามาเพิ่มเติมต่อไป



# จุดเปลี่ยนที่ 5

## “Industry 5.0 & AI”

จุดเปลี่ยนสำคัญในการ “ผลัดใบเศรษฐกิจ” และ “สร้างเครื่องยนต์เศรษฐกิจยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21” ให้กับประเทศไทย จะอยู่ที่ว่า ภาคเอกชนของเราสามารถก้าวขึ้นไปบนบันไดของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เรียกกันว่า อุตสาหกรรม 5.0 หรือ Industry 5.0 ซึ่งมีความซับซ้อนมากขึ้น ผสมผสานระหว่างปัญญาประดิษฐ์ (AI) หุ่นยนต์ ระบบอัตโนมัติ กับความคิดสร้างสรรค์และทักษะของมนุษย์ โดยเน้นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี (Harnessing the Power of Technology) มาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และบริการ ตลอดจนตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะบุคคล (Mass Customization) รวมทั้ง มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกภาคส่วนของเศรษฐกิจ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นก้าวสำคัญ ก้าวถัดไปจากแนวทางเดิม ซึ่งได้ดำเนินการอยู่ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ที่เน้นการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต การเชื่อมโยงระบบอัตโนมัติ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นสำคัญ

ประเทศไทยมีศักยภาพที่จะเป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรม 5.0 ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้ เนื่องจากไทยมีความพร้อมในเชิงโครงสร้างพื้นฐาน มีฐานการผลิตดั้งเดิมที่แข็งแกร่ง รวมทั้งมีทรัพยากรบุคคลในหลายภาคอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม การจะยกระดับความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมไทย ไปสู่อุตสาหกรรม 5.0 เพื่อให้แข่งขันได้ในศตวรรษที่ 21 นั้น เราต้องต่อยอดจากเดิมที่มุ่งเน้นการเชื่อมโยงระบบอัตโนมัติและ Internet of Thing ในยุคอุตสาหกรรม 4.0 ไปสู่การบูรณาการสติปัญญาของมนุษย์เข้ากับเทคโนโลยีขั้นสูงที่กำลังถูกพัฒนาขึ้นมาอย่างรวดเร็ว และกำลังพลิกโฉมระบบเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) หุ่นยนต์ (Robotics) อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT) และโลกเสมือน (Metaverse) ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิต สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ๆ ที่เปิดขึ้นจากความก้าวหน้าในนวัตกรรมต่างๆ เหล่านี้ และนำไปสู่การเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนของประเทศ โดยการพัฒนาอุตสาหกรรม 5.0 ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา ในการสร้างระบบ

นิเวศ (Ecosystem) ที่เหมาะสมที่จะมาสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและทักษะที่เกี่ยวข้อง

### ความท้าทายของไทย ในการพัฒนาอุตสาหกรรม 5.0 และ AI

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายหลายด้านในการพัฒนาอุตสาหกรรม 5.0 เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการใช้เทคโนโลยีและกระบวนการผลิตในรูปแบบใหม่ และ Harnessing The Power of Technology ไม่ว่าจะเป็นการใช้หุ่นยนต์ที่ถูกออกแบบมาเพื่อปฏิบัติการร่วมกับมนุษย์ในภาคอุตสาหกรรม (Cobot) การผลิตที่ใช้เทคโนโลยี AI เพื่อเพิ่มความเร็วและคุณภาพการเชื่อมต่อระบบแบบ IoT และระบบควบคุมอัตโนมัติแบบ Autonomous การผลิตแบบเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายตรงจุด (Mass Customization) โดยควบคุมการผลิตและปรับแต่งสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการตลาดและราคา ตลอดจนการให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม โดยควบคุมกระบวนการผลิตอย่างแม่นยำ เพื่อลดการปลดปล่อย

# “ ประเทศที่สามารถนำพลังของ เทคโนโลยีมาใช้ คือ ประเทศที่จะเป็นผู้นำ ”

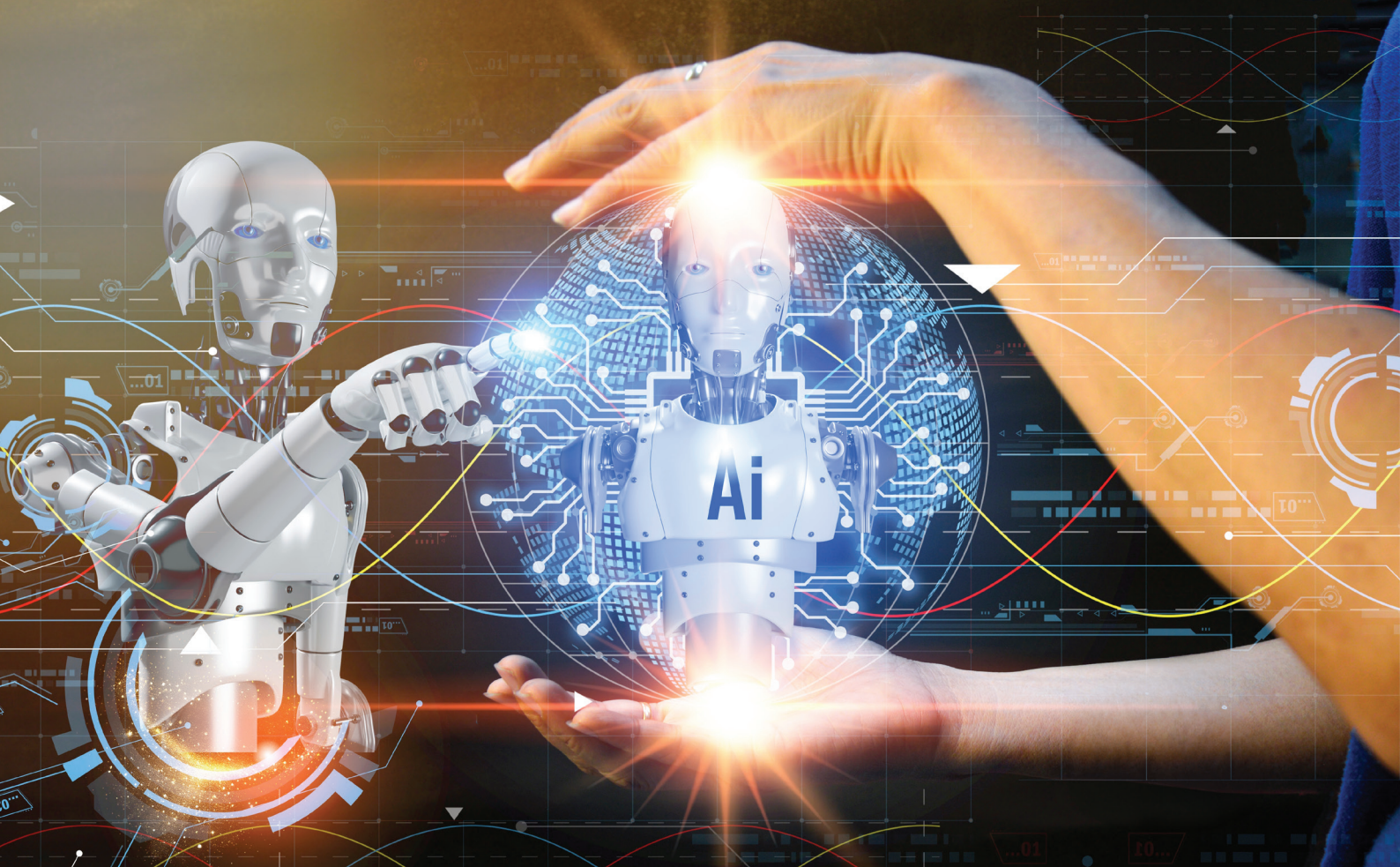
มลพิษหรือสารไม่พึงประสงค์ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทย ยังมีข้อจำกัดใน 4 ประการที่ต้องเร่งแก้ไข

**ประการแรก** การขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะด้าน AI และเทคโนโลยีดิจิทัล โดยระบบการศึกษาและการฝึกอบรมในปัจจุบัน ยังไม่สามารถผลิตบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะทางด้าน AI ได้มากพอ ส่งผลให้หลายองค์กรต้องพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศหรือประสบปัญหาในการนำ AI มาใช้ในกระบวนการผลิตและการดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้ โครงสร้างประชากรของไทยที่เข้าสู่สังคมสูงวัยทำให้จำนวนแรงงานฝีมือลดลง ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการปรับตัวสู่เทคโนโลยีใหม่ โดยหนึ่งในทางออกของปัญหาการขาดแคลนแรงงาน คือ การนำเทคโนโลยีและ AI มาปรับใช้เพื่อเสริมศักยภาพและลดการใช้แรงงาน ทั้งนี้ จากการศึกษาของ สศช. พบว่าการเพิ่มผลิตภาพเพียง 5% จะสามารถลดความต้องการแรงงานลงได้กว่า 2 ล้านคน แต่ในการดำเนินการดังกล่าว

ประเทศต้องเร่งวางแผนและลงทุนในทักษะใหม่ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงนี้

**ประการที่สอง** การขาดการสนับสนุนด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับ AI แม้ว่าขณะนี้จะมี การสนับสนุนจากภาครัฐในบางโครงการ แต่การลงทุนในระยะยาวและการสนับสนุนจากภาคเอกชนโดยรวมยังไม่เพียงพอ สำหรับการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เช่น Embedded Software และ Digital Content อันเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างนวัตกรรมที่สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล การเพิ่มการลงทุนในด้าน R&D จะช่วยเสริมสร้างความสามารถของประเทศไทยในการพัฒนาและประยุกต์ใช้ AI อย่างมีประสิทธิภาพ

**ประการที่สาม** การขาดโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลและดิจิทัลที่พอเพียง ทำให้กลายเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนา AI และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลใน



ภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนการจัดการและใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับการประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ทำให้ไทยจำเป็นต้องเร่งดึงดูดการลงทุนและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านนี้ เพื่อเตรียมความพร้อมให้สามารถก้าวทันและแข่งขันได้กับประเทศอื่นๆ ทั้งนี้ จากการ Survey ของบริษัท McKinsey ในปีที่ผ่านมา ประเทศต่างๆ ทั่วโลกกำลังลงทุนใน Generative AI และ Predictive AI ด้วยงบประมาณมหาศาลกว่า 122,000 ล้านดอลลาร์

**ประการที่สี่** การขาดความรู้และความเข้าใจในการนำ AI มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตและการดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำผลสรุปและข้อวิเคราะห์ที่ได้จาก AI ไปสู่การปฏิบัติและ

เชื่อมโยงเข้าเป็นเนื้อเดียวกับกระบวนการตัดสินใจขององค์กรและประเทศ ทั้งนี้ จากการศึกษาของ สศช. พบว่าปัจจุบันมีเพียง 5% ของอุตสาหกรรมไทยที่สามารถปรับศักยภาพการผลิตให้เข้าสู่เกณฑ์อุตสาหกรรม 4.0 ขณะที่ทั่วโลกกำลังก้าวเข้าสู่อุตสาหกรรม 5.0 นอกจากนี้ การศึกษายังพบว่าโรงงานในไทยกว่า 85% ยังต้องปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นระบบอัตโนมัติและใช้หุ่นยนต์ โดยจากการ Survey ของบริษัท Mckinsey จำนวน 1,000 บริษัทใน 50 ประเทศทั่วโลก พบว่าบริษัทกว่า 70% เริ่มนำ AI มาใช้ในภาคอุตสาหกรรมแล้ว และกว่า 60% ได้เริ่มนำหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติมาปรับใช้แล้ว ด้วยเหตุนี้ การให้ความรู้และสร้างความรู้ในทุกระดับต่างๆ เกี่ยวกับประโยชน์ของ AI จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีนี้มาใช้ในวงกว้าง

## เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ของ Industry 5.0 และ AI

ตัวอย่างเทคโนโลยีที่หลายประเทศนำมาใช้เพื่อเสริมศักยภาพอุตสาหกรรม 5.0 ประกอบด้วย ปัญญาประดิษฐ์ (AI) หุ่นยนต์อัจฉริยะ อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT) Augmented Reality (AR) และ Virtual Reality (VR) Digital Twins การพิมพ์สามมิติ (3D Printing) บล็อกเชน (Blockchain) และระบบอัตโนมัติขั้นสูง (Advanced Automation) โดยใช้ AI ในกระบวนการผลิตทุกขั้นตอน เพื่อช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูลและคาดการณ์มีความแม่นยำ ลดข้อผิดพลาดในการผลิต หุ่นยนต์อัจฉริยะช่วยเพิ่มความเร็วและความปลอดภัยในการทำงานร่วมกับมนุษย์ในสายการผลิต IoT ช่วยเชื่อมต่อและวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องจักรแบบเรียลไทม์ ทำให้สามารถปรับปรุงและซ่อมบำรุงได้ทันที AR และ VR ที่สามารถทำให้คนสามารถทำงานกับเครื่องจักรและสิ่งต่างๆ ได้ในรูปแบบใหม่ Digital Twins ทำให้สามารถติดตามการทำงานของอุปกรณ์และเข้าใจการทำงานของบางส่วนหรือทั้งหมดของโรงงานได้ การพิมพ์สามมิติช่วยให้การผลิตชิ้นส่วนซับซ้อนเป็นไปอย่างรวดเร็ว ลดการใช้วัสดุและของเสีย บล็อกเชนช่วยติดตามและรับรองความโปร่งใสในห่วงโซ่อุปทาน เพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูลการผลิต ระบบอัตโนมัติขั้นสูงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดความต้องการแรงงานมนุษย์ในงานที่ซ้ำซากและมีความเสี่ยง

ผลจากการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ ทำให้กระบวนการผลิตมีความยืดหยุ่นสูงขึ้น ลดต้นทุน เพิ่มความเร็วและประสิทธิภาพ ยกระดับคุณภาพสินค้า และเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันระดับโลก โดยบริษัทชั้นนำของจีนอย่าง Huawei, BYD, Foxconn, Alibaba และ

DJI ได้ใช้เทคโนโลยีเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพ Huawei ใช้ AI และ IoT ในโรงงานอัจฉริยะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและตรวจสอบคุณภาพสินค้า BYD ใช้หุ่นยนต์อัจฉริยะและระบบอัตโนมัติในการผลิตรถยนต์ไฟฟ้า ทำให้การผลิตรวดเร็วและปลอดภัยขึ้น Foxconn ใช้การพิมพ์สามมิติในการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ DJI ใช้ AI และระบบอัตโนมัติในการผลิตโดรนเพื่อเพิ่มความเร็วและคุณภาพสินค้า ส่วน Alibaba ใช้บล็อกเชนเพื่อรับรองความโปร่งใสในห่วงโซ่อุปทาน เทคโนโลยีเหล่านี้ช่วยยกระดับคุณภาพสินค้า เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกอย่างชัดเจน

ทั้งนี้ การพัฒนาเข้าสู่ยุค Industry 5.0 ในประเทศจีนไม่ได้เป็นเพียงการเข้าสู่ยุคใหม่ของอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นการตอบสนองต่อความท้าทายและความจำเป็นในหลายด้านที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างชัดเจน โดยหนึ่งในเหตุผลหลักที่จีนมุ่งสู่ Industry 5.0 คือการแข่งขันที่เข้มข้นมากขึ้นในระดับโลก ซึ่งเศรษฐกิจโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้จีนต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงจากประเทศอื่นๆ ที่ต่างมุ่งหวังจะครองตำแหน่งผู้นำในด้านการผลิตและเทคโนโลยี ด้วยเหตุนี้ การพัฒนา Industry 5.0 จึงเป็นกลยุทธ์ที่จีนใช้ในการรักษาความเป็นผู้นำในตลาดโลกผ่านการพัฒนาเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และการสร้างผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและประชากรภายในประเทศจีน เช่น การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุ และการลดลงของแรงงานหนุ่มสาว เป็นอีกปัจจัยที่กดดันให้จีนต้องพัฒนาเทคโนโลยีที่สามารถทดแทนแรงงานมนุษย์ได้ ขณะที่ยังคงรักษาประสิทธิภาพการผลิตสูง

ไว้ได้ ด้วยเหตุนี้ การทำงานร่วมกันระหว่างมนุษย์และเครื่องจักรใน Industry 5.0 จึงเป็นวิธีที่ตอบสนองต่อความท้าทายนี้ได้อย่างเหมาะสม

ในการพัฒนา Industry 5.0 ของประเทศจีน เริ่มด้วยการกำหนดกลยุทธ์และโครงการสำคัญๆ เช่น การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และหุ่นยนต์อัจฉริยะ โดยรัฐบาลจีนได้ทุ่มทุนอย่างมหาศาลในโครงการพัฒนา และการนำ AI มาใช้ในภาคการผลิต โดยเฉพาะในโรงงานอัจฉริยะ (Smart Factory) ภายใต้โครงการ Made in China 2025 ซึ่งใช้เทคโนโลยี IoT, Big Data และ AI ในการตรวจสอบคุณภาพการผลิต ควบคุมกระบวนการ และจัดการโลจิสติกส์ภายในโรงงาน โครงการเหล่านี้มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและความแม่นยำของกระบวนการผลิตแบบเรียลไทม์ ทำให้สามารถปรับตัวตามความต้องการของตลาดได้อย่างรวดเร็ว เช่น โรงงานของ Huawei ในเซินเจิ้น ได้ถูกยกระดับเป็น Smart Factory ที่ใช้ระบบการจัดการแบบอัตโนมัติเต็มรูปแบบ โดยเชื่อมต่อเครื่องจักรทั้งหมดผ่านระบบ IoT ทำให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดของเสียได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังลดความจำเป็นในการใช้แรงงานมนุษย์ในงานที่ซ้ำซ้อนและอันตราย

ในอีกด้าน บริษัทจีนอย่าง DJI, UBTECH และ Siasun Robot ยังได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในการพัฒนาและผลิตหุ่นยนต์อัจฉริยะที่สามารถทำงานร่วมกับมนุษย์ได้อย่างปลอดภัย โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงสูงหรือต้องการความแม่นยำสูง ซึ่งจีนให้ความสำคัญกับการพัฒนาความร่วมมือระหว่างมนุษย์กับเครื่องจักรโดยได้ลงทุนในโครงการพัฒนาหุ่นยนต์ร่วมงาน (Collaborative Robots หรือ Cobots) ที่สามารถทำงานเคียงข้างกับมนุษย์ได้อย่างปลอดภัย หุ่นยนต์เหล่านี้

ถูกนำมาใช้ในหลายอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ การประกอบชิ้นส่วนในอุตสาหกรรมยานยนต์และการจัดการในคลังสินค้า โดยโครงการนี้มุ่งเน้นการพัฒนาหุ่นยนต์ที่สามารถทำงานในพื้นที่จำกัดและสามารถปรับตัวตามงานที่ต้องการความยืดหยุ่น นอกจากนี้ จีนยังให้ความสำคัญกับการออกแบบสถานที่ทำงานให้เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับพนักงาน เช่น การออกแบบที่ช่วยลดการบาดเจ็บจากการทำงานและการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพจิตของพนักงาน รวมถึงการใช้ AI ในการวิเคราะห์ข้อมูลสุขภาพและประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงานให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

นโยบายเทคโนโลยีของจีนเหล่านี้ ทำให้ประเทศสามารถก้าวขึ้นเป็นผู้นำในหลายอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น รถยนต์ไฟฟ้า เซมิคอนดักเตอร์ และปัญญาประดิษฐ์ (AI) ซึ่งจีนได้ลงทุนมหาศาลในงานวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อลดการพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกของตน และจากความสำเร็จของนโยบายเทคโนโลยีเหล่านี้ที่จีนได้ดักตวงหรือ Harnessing the Power of Technology ทำให้จีนมีบทบาทสำคัญในเวทีเศรษฐกิจและการเมืองระดับโลก และกลายเป็นต้นแบบสำคัญของประเทศอื่นๆ ที่ต้องการมุ่งสู่ Industry 5.0 ต่อไป

## Game Changers เพื่อมุ่งสู่ “Industry 5.0 & AI”

**ข้อเสนอที่ 1: การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลและดิจิทัล (Data and Digital Infrastructure)** โดยสร้างและบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ ให้คำแนะนำในการใช้เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ในการพัฒนาองค์กร รวมถึง

การออกแบบต้นแบบนำร่อง (Prototyping) และการสร้างแพลตฟอร์มพัฒนาบุคลากรด้านข้อมูลขนาดใหญ่ที่ตอบสนองความต้องการของภาครัฐและเอกชน รวมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่เกี่ยวข้อง ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น Digital Park Thailand และ Smart City ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมการพัฒนาเมืองอัจฉริยะและศูนย์กลางนวัตกรรมดิจิทัล นอกจากนี้ ควรมีการสนับสนุนพื้นที่นวัตกรรมดิจิทัล และการให้บริการระบบคลาวด์กลางภาครัฐ (GDCC) เพื่อให้หน่วยงานรัฐสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาบริการให้ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- **ลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูล:** รัฐบาลควรเพิ่มการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่ทันสมัย เช่น ศูนย์ประมวลผลขั้นสูง (Supercomputers) และ Data Centers ที่มีมาตรฐานสูง เพื่อรองรับการประมวลผลข้อมูลและการพัฒนาเทคโนโลยี AI ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การพัฒนา Data Infrastructure จะช่วยให้การบริหารจัดการข้อมูลมีความปลอดภัยและรวดเร็ว ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล นอกจากนี้ รัฐบาลควรส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือศูนย์นวัตกรรมที่เน้นการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี AI เพื่อช่วยดึงดูดการลงทุนจากบริษัทเทคโนโลยีชั้นนำจากต่างประเทศ ซึ่งมาตรการสนับสนุนรวมไปถึงการสนับสนุนองค์กรในประเทศที่มีศักยภาพผ่านสิทธิประโยชน์ทางภาษี การจัดตั้งกองทุนสนับสนุนสำหรับโครงการวิจัยและพัฒนา (R&D) และการสนับสนุนการขยายการลงทุนใน Data Infrastructure

- **ส่งเสริมการพัฒนา Big Data และใช้ประโยชน์ข้อมูลด้านดิจิทัล:** รัฐบาลควรเพิ่มการสนับสนุน GBDi (Global Big Data Institute) เพื่อพัฒนาเครื่องมือ

และแพลตฟอร์มที่ช่วยให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถใช้และวิเคราะห์ Big Data ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การเปิดข้อมูลจากภาครัฐผ่านนโยบาย Open Data จะช่วยให้ภาคเอกชนสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการพัฒนานวัตกรรมและปรับปรุงธุรกิจได้ โดยควบคู่กับการสนับสนุนทางการเงินและเทคนิคสำหรับธุรกิจที่ใช้ Big Data ในการพัฒนาโครงการหรือเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

- **จัดทำโปรแกรมฝึกอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและ AI โดยเฉพาะการใช้ Big Data และเทคโนโลยีดิจิทัลในการวิเคราะห์และตัดสินใจ** เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร โดยรัฐควรทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและภาคธุรกิจเพื่อช่วยให้หลักสูตรการฝึกอบรมสอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมและเตรียมแรงงานให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในยุคดิจิทัล

**ข้อเสนอที่ 2: การพัฒนาผู้มีศักยภาพด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI Talent Development)** โดยการที่จะใช้ AI เป็นฐานขับเคลื่อนประเทศในอนาคต รัฐต้องส่งเสริมการพัฒนากำลังคนด้าน AI โดยเน้นการเพิ่มจำนวนนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ชั้นสูง วิทยาการหุ่นยนต์ และ AI ผ่านโครงการที่มุ่งสร้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยี AI ให้เป็นเครื่องมือที่สามารถใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการพัฒนาและจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนด้าน AI ตั้งแต่ระดับเบื้องต้นถึงขั้นสูง รวมถึงการเรียนรู้ AI ผ่านการฝึกปฏิบัติ เช่น หลักสูตร Awareness, AI Components & Basic Concepts, Model และ Integration ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้



และทักษะที่พร้อมใช้ในการพัฒนาและประยุกต์ใช้ AI ในชีวิตประจำวัน

• **มีนโยบายดึงดูดผู้มีความสามารถระดับนานาชาติ**

โดยพิจารณาเพิ่มนโยบายด้านการจ่ายผลตอบแทนและการให้วีซ่าเพื่อดึงดูดผู้เชี่ยวชาญด้าน AI จากต่างประเทศให้เข้ามาทำงานในประเทศไทย มาตรการนี้เป็นการดึงดูดทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพสูง ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของประเทศในด้าน AI

• **มีนโยบายสนับสนุนการศึกษาด้าน AI ในระดับสูง**

โดยส่งเสริมการพัฒนาและเพิ่มหลักสูตรด้าน High Performance Supercomputing ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก เพื่อเตรียมบุคลากรให้พร้อมในการพัฒนาและประยุกต์ใช้ AI อย่างเต็มที่ โดยร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้เนื้อหาการเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

**ข้อเสนอที่ 3: พัฒนามาตรการภาครัฐเพื่อสนับสนุนด้านการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม โดยมุ่งพัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นเป้าหมายหลัก** โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

1) อุตสาหกรรมดิจิทัล เช่น Embedded Software, Enterprise Software และ Digital Content ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง 2) นวัตกรรมเพื่อเศรษฐกิจที่มุ่งเป้า (Thematic Innovation) ที่เน้นการแก้ปัญหาและยกระดับการพัฒนาประเทศ และนวัตกรรมแบบเปิด (Open Innovation) ที่ส่งเสริมการให้คำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการสามารถนำเอาความรู้ทั้งภายในและภายนอกองค์กรนำมาบูรณาการเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ กระบวนการ โดยมุ่งหวังให้เกิดการสร้างนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่มูลค่าอย่างยั่งยืน และ 3) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมในวิทยาการคอมพิวเตอร์และ AI โดยสนับสนุนและเพิ่มทุนการวิจัย

ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ วิทยาการหุ่นยนต์ AI และดิจิทัลเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ รัฐบาลควรส่งเสริมในด้านต่อไปนี้

• **การจัดตั้ง AI Research Center** เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการวิจัยและพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (AI) จำเป็นต้องมีการจัดตั้งศูนย์วิจัยเฉพาะด้าน AI ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางสำหรับการพัฒนานวัตกรรมที่มีผลกระทบสูงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี

• **การให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในระยะยาว** แก่หน่วยงานรัฐ เอกชน และบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจในการพัฒนาด้านดิจิทัล เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล โดยการสนับสนุนจากภาครัฐควรเน้นการลงทุนในระยะยาวเพื่อให้เกิดการวิจัยและพัฒนาที่เน้นการทำงานแบบสหวิทยาการ สร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีผลกระทบในหลากหลายด้าน

• **การลงทุนในด้านจริยธรรม AI** โดยควรเพิ่มการสนับสนุนการวิจัยด้านจริยธรรมของ AI โดยเฉพาะการสร้าง Guideline และมาตรการที่ส่งเสริมให้ภาคเอกชนและภาครัฐร่วมมือกันในด้านนี้

• **การเก็บข้อมูลและประมวลผลการสนับสนุน** โดยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ AI และนำข้อมูลมาประมวลผลเพื่อพัฒนานโยบายที่มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนด้าน AI ต่อไป

**ข้อเสนอที่ 4: การมุ่งพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และอุตสาหกรรม 5.0** ประเทศไทยควรเน้นการพัฒนา AI ในอุตสาหกรรมที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษ เช่น

การเกษตร ภาคอุตสาหกรรมอาหาร และการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศ การใช้ AI และระบบอัตโนมัติเข้ามาเสริมประสิทธิภาพการผลิตและการบริหารจัดการข้อมูล จะช่วยให้บริษัทต่างๆ สามารถบริหารต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดค่าใช้จ่าย และลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานและต้นทุนค่าแรงที่เพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ AI จะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการตัดสินใจของผู้บริหารและทำให้การบริหารจัดการมีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อสถานการณ์ตลาดได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมการพัฒนา AI และระบบอัตโนมัติในอุตสาหกรรม 5.0 อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลควรมีมาตรการต่างๆ ดังนี้

• **การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและการจัดตั้งกองทุน**

**สนับสนุน** โดยลดหย่อนภาษีสำหรับบริษัทที่ลงทุนในการพัฒนาและใช้ AI ในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในภาคเกษตร อุตสาหกรรม อาหารและการท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นให้บริษัทต่างๆ เห็นความสำคัญและเร่งนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ นอกจากนี้ ควรมีกองทุนสนับสนุนเฉพาะกิจสำหรับการพัฒนา AI และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมที่เป็นจุดแข็งของประเทศ และยังคงเน้นการให้เงินทุนแก่ SMEs ที่ต้องการนำ AI ระบบอัตโนมัติ และหุ่นยนต์เข้ามาใช้ในการผลิต การสนับสนุนด้านการเงินนี้จะช่วยลดภาระต้นทุนในการนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน

• **การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (R&D) ในเทคโนโลยี AI และระบบอัตโนมัติในภาคอุตสาหกรรม**

โดยเพิ่มการส่งเสริมศูนย์วิจัยและนวัตกรรมที่เน้นการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการผลิต การบริหารจัดการข้อมูล และ

การเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต การวิจัยและพัฒนาที่ต่อเนื่องจะเป็นการสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งให้กับประเทศในการก้าวเข้าสู่อุตสาหกรรม 5.0 ซึ่งจะช่วยให้ไทยสามารถแข่งขันในระดับโลกด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและตอบสนองความต้องการของตลาดได้อย่างรวดเร็ว

• **กำกับดูแลให้ AI และหุ่นยนต์ถูกใช้อย่างมีจริยธรรม**

จัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลเพื่อดูแลการใช้ AI และหุ่นยนต์อย่างมีจริยธรรม พัฒนาแนวทางสำหรับการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้อย่างมีความรับผิดชอบ และสร้างโปรแกรมการรับรองสำหรับบริษัทที่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม

**ข้อเสนอที่ 5: การพัฒนาทักษะในอนาคตของแรงงาน (Skills and the Future of Work)**

โดยเฉพาะการพัฒนากำลังแรงงานให้สามารถนำ AI ไปใช้ประกอบการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านดิจิทัล การสนับสนุนการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ และ AI สำหรับเด็กและเยาวชน โดยตั้งเป้าหมายเพิ่มจำนวนบุคลากรที่มีทักษะเหล่านี้ให้มากขึ้น รวมถึงการเปิดหลักสูตร AI ในระดับปริญญาตรีและการศึกษาขั้นต้น เพื่อสร้างฐานความรู้ด้าน AI ให้กับประชาชนทั่วไป รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ทักษะดิจิทัลขั้นพื้นฐานแพลตฟอร์มออนไลน์การเปิดหลักสูตรการอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะที่มีความสำคัญต่อการทำงานในอนาคต เช่น Cloud Computing, Augmented Reality (AR) และการพัฒนาแอปพลิเคชันที่สามารถใช้งานได้จริง



- **ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา** การพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับ AI ในทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมถึงปริญญาตรี ควรทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้การเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
- **สนับสนุนการประยุกต์ใช้ AI ในองค์กร** สำหรับองค์กรที่ยังไม่ทราบวิธีการนำ AI มาใช้งาน ภาครัฐควรจัดให้มีมาตรการที่ช่วยให้องค์กรสามารถนำ AI มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง รวมถึงการยกระดับทักษะพนักงานเพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ โดยรัฐบาลควรสนับสนุนการจัดทำโครงการนำร่อง (Pilot Projects) เพื่อทดสอบและปรับตัวกับการนำ AI มาใช้ในองค์กรต่างๆ ในอุตสาหกรรมเป้าหมายส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างองค์กรที่ประสบความสำเร็จในการใช้ AI กับองค์กรอื่นๆ ผ่านเครือข่ายหรือเวทีต่างๆ และเมื่อโครงการนำร่องประสบผลสำเร็จ ควรขยายการใช้งาน AI ในวงกว้างโดย

การสนับสนุนเพิ่มเติม เช่น การจัดสรรเงินทุนหรือการเผยแพร่กรณีศึกษา เพื่อกระตุ้นให้เกิดการนำ AI มาใช้ในภาคส่วนต่างๆ อย่างแพร่หลายและมีประสิทธิภาพสูงสุด

- **พัฒนาระบบ Reskill/Upskill** ควรมีการเตรียมหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับการ Reskill และ Upskill บุคลากร เพื่อเตรียมพร้อมในการปรับตัวสู่การทำงานร่วมกับ AI นอกจากนี้ ยังควรมีการพัฒนาทักษะ Soft Skills ที่จำเป็นสำหรับการทำงานในสภาพแวดล้อมที่มี AI เป็นส่วนสำคัญ โดยสนับสนุนโปรแกรมอบรมที่ครอบคลุมการพัฒนาของบุคลากรในทุกระดับขององค์กร รวมทั้ง ควรจัดตั้งทุนการศึกษาและโครงการฝึกงานเพื่อเตรียมบุคลากรในประเทศให้พร้อมต่อการประยุกต์ใช้ AI อย่างเต็มที่



# การเปลี่ยนผ่านไปสู่อุตสาหกรรม 5.0: โครงการ SkillsFuture SG

สิงคโปร์ได้เริ่มดำเนินการลงทุนอย่างหนักในการพัฒนาทักษะพนักงาน เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับความต้องการของอุตสาหกรรม 5.0 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในโลกของการทำงานและเทคโนโลยี โดยในปี 2558 สิงคโปร์เปิดตัวโครงการ SkillsFuture SG ภายใต้การกำกับดูแลของสภาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต (The Future Economy Council) ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ สภาแรงงานลูกจ้าง และภาคการศึกษา



โครงการ SkillsFuture SG ถูกออกแบบมาเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาทักษะของประชากรสิงคโปร์ โดยเฉพาะในช่วงที่ประเทศกำลังเข้าสู่สังคมสูงวัย ต้องการการพัฒนาทักษะใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในโลกที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

**1. หลักสูตรพัฒนาทักษะแห่งอนาคต 8 ด้าน** โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับพื้นฐาน ระดับกลาง และระดับสูง

- การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics)
- เทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech)
- งานบริการด้านเทคโนโลยี (Tech-Enabled Services)
- สื่อดิจิทัล (Digital Media)

- ความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber Security)
- ความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship)
- การผลิตขั้นสูง (Advanced Manufacturing)
- การแก้ปัญหาของเมืองใหญ่ (Urban Solutions)

## 2. เครดิตสำหรับการฝึกอบรม

- Opening SkillsFuture Credit: เครดิตมูลค่า 500 ดอลลาร์สิงคโปร์สำหรับประชากรที่มีอายุครบ 25 ปีขึ้นไป ซึ่งเครดิตนี้ไม่มีวันหมดอายุและสามารถใช้เพื่อฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ
- One-Off SkillsFuture Credit Top-Up: ในปี 2563 มีการเพิ่มเครดิตมูลค่า 500 ดอลลาร์สิงคโปร์สำหรับประชากรที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป



- Additional SkillsFuture Credit (Mid-Career Support): เครดิตมูลค่า 500 ดอลลาร์สิงคโปร์สำหรับประชากรวัยกลางคนที่มีอายุ 40-60 ปี ซึ่งเครดิตนี้จะหมดอายุสิ้นปี 2568

### 3. การพัฒนาขยายเพิ่มเติม

- ในเดือนกุมภาพันธ์ 2567 นายลอร์เรนซ์ หว่อง นายกรัฐมนตรีคนใหม่ของสิงคโปร์ได้ประกาศนโยบาย SkillsFuture Level-Up เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2567 โดยประชากรที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปจะได้รับ SkillsFuture Credit (Mid-Career) มูลค่า 4,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ เพื่อเรียนรู้จากหลักสูตรกว่า 7,000 หลักสูตร

โครงการ SkillsFuture SG เป็นต้นแบบของการลงทุนในทักษะที่มีผลตอบแทนสูง ที่มุ่งเน้นการเพิ่มพูนทักษะของประชากรให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และทันกับความต้องการของตลาดงานที่กำลังเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว โดยแนวทางการพัฒนาบุคลากรของสิงคโปร์ได้เป็นแบบอย่างสำหรับประเทศอื่นๆ ในการรองรับการเปลี่ยนผ่านไปสู่อุตสาหกรรม 5.0 ที่มีความครอบคลุม เป็นประโยชน์ต่อประชากรทั้งหมด

(อ้างอิง: ดร.พรพิชญ์ สดศรีชัย 31 พฤษภาคม 2567, นาว.กรุงเทพธุรกิจ, 13 สิงหาคม 2567)

# จุดเปลี่ยนที่ 6

## “Open Thailand”

หนึ่งในความท้าทายสำคัญที่ประเทศไทยกำลังเผชิญในช่วงการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบเศรษฐกิจแห่งอนาคต ที่เน้นการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เป็นเครื่องมือในการแข่งขันในระบบการค้าโลก ก็คือ การขาดแคลนแรงงานทักษะสูง (Talents) และการขาดความสามารถที่จะพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย (Technologies) ของตนเอง ทำให้ไทยต้องติดอยู่บนกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) มาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ไม่สามารถยกระดับรายได้ของประเทศก้าวขึ้นไปเป็นเศรษฐกิจที่พัฒนาแล้ว เหมือนกรณีเกาหลีใต้ สิงคโปร์ ฮองกง และไต้หวัน โดยผู้ประกอบการไทยยังติดอยู่กับการผลิตแบบรับจ้างผลิต (OEM) ทำให้ได้ผลตอบแทนที่จำกัด และสุ่มเสี่ยงต่อการแข่งขันจากคู่แข่งในประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานถูกกว่า ทำให้ท้ายสุด จำต้องปิดตัวลงและยอมย้ายฐานไปยังประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมเพอร์นิเจอร์ สิ่งทอ และอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

สำหรับหนึ่งสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญในโลกยุค 5.0 ที่เรากำลังก้าวเข้าไป ก็คือ สาขาดิจิทัล แรงงานที่มีทักษะทางดิจิทัลจะเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จของประเทศ โดยในปี 2565 ไทยมีความต้องการแรงงานที่มีทักษะเหล่านี้มากขึ้นอย่างเร่งด่วนมากกว่า 20,000–30,000 ตำแหน่งต่อปี และยิ่งทวีความต้องการมากขึ้นเรื่อยๆ อย่างไรก็ตาม กลับมีบัณฑิตจบใหม่ในสาขานี้ไม่ถึง 6,000 คนต่อปี และจำเป็นต้องอาศัยเวลาและทรัพยากรในการพัฒนา โดยข้อจำกัดในการพัฒนา Talents เหล่านี้ไม่จำกัดอยู่เพียงสาขาดิจิทัลเท่านั้น แต่ไทยยังขาดแรงงานที่เป็นกลุ่ม Professionals อื่นๆ เช่น กลุ่มวิศวกร กลุ่มนักวิจัยที่จะเป็นผู้พัฒนาสินค้าใหม่ๆ โดยประเทศไทยทั้งประเทศมีจำนวนนักวิจัยรวมทั้งประเทศเพียงประมาณ 10,000 คน กระจายตัวอยู่ตามมหาวิทยาลัยและบริษัทต่างๆ ขณะที่บางบริษัทของจีน เช่น Huawei มีนักวิจัยมากกว่า 60,000 คนในบริษัทเดียว ทำงานวิจัยค้นคว้าสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ตลอดเวลา

การขาดแคลนนักวิจัยและ Professionals เหล่านี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากโครงสร้างและกระบวนการในการสร้าง

ทรัพยากรมนุษย์ของไทย ที่มีข้อจำกัดตั้งแต่ช่วงปฐมวัย ช่วงการศึกษาภาคบังคับ และในช่วงอุดมศึกษาที่ไทยเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านสังคมศาสตร์เป็นหลัก และมีข้อจำกัดในการผลิตนักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย และวิศวกร ที่เป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศแบบใหม่ อันจะนำไปสู่การสร้างบริษัทแบบใหม่ในกลุ่ม Tech Startups ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นหัวใจในการสร้างสรรค์บริการที่แตกต่าง โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาไทยมีบริษัทที่นับเป็น Unicorns เพียง 3 บริษัท ขณะที่จากข้อมูลของ World Population Review พบว่าในปี 2567 จีน อินเดีย สิงคโปร์ เกาหลีใต้ อินโดนีเซีย และฮ่องกงมี Unicorns จำนวน 168, 71, 16, 14, 7 และ 6 บริษัท ตามลำดับ

การที่ไทยพึ่งพาธุรกิจในกลุ่ม Traditional Sectors เช่น กลุ่มปิโตรเคมี กลุ่มธนาคาร กลุ่มอุตสาหกรรม การผลิตแบบเดิมๆ และไม่มีความสามารถในการสร้างเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ที่เป็นของเราเอง จะเป็นข้อจำกัดสำคัญในอนาคตต่อการพัฒนาประเทศ ทำให้ GDP ของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราที่ช้ากว่าคู่แข่ง

“

## ไทยต้องเรียนรู้ที่จะยืมพลังต่างประเทศ มาเป็นพลังของเรา โดยเฉพาะในเรื่อง Talents และ Technologies

”

ที่พยายามเร่งปรับเปลี่ยนเพื่อนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ นอกจากนี้ ตลาดหลักทรัพย์ไทยที่เน้นธุรกิจแบบเดิมๆ ที่กำลังตกยุคเช่น กลุ่มปิโตรเคมี กลุ่มธนาคาร กลุ่มการรับจ้างผลิต ก็ะยากที่จะมีเสน่ห์ดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาโดยรวมของตลาดทุนไทย อาจทำให้ดัชนีจะมีผลตอบแทนที่ต่ำกว่า และขนาดตลาดทุนจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ช้ากว่าตลาดทุนประเทศอื่นๆ ที่พยายามสร้างและนำบริษัทเทคโนโลยีใหม่ๆ ในกลุ่ม New Economy เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของตลาด ซึ่งในประเทศที่ประสบความสำเร็จในด้านนี้ เช่น สหรัฐฯ พบว่า Tech-Related Companies จะพัฒนาขึ้นเป็นผู้นำใหม่ของเศรษฐกิจทดแทนบริษัทแบบเดิมๆ โดยปัจจุบัน กลุ่มบริษัท Top 10 ของสหรัฐฯ มี 7 บริษัทที่เป็นบริษัทเทคโนโลยีคือ Apple, Microsoft, Google, Meta, Nvidia, Amazon และ Tesla โดยบริษัทเดิมๆ เช่น ExxonMobil, Chevron และ JP Morgan ได้กลายเป็นบริษัทแถวสอง

ในการที่จะก้าวข้ามข้อจำกัดและแก้ไขปัญหาเหล่านี้ อย่างมีประสิทธิภาพ ไทยมีความจำเป็นที่จะต้องยืมพลังต่างประเทศมาเป็นพลังของเรา ด้วยนโยบาย “Open Thailand” ที่จะเปิดกว้างมากขึ้นต่อ Talents และ Technologies จากต่างประเทศ นำคนและเทคโนโลยีเหล่านี้เข้ามา Jump-start ให้คนไทยมีโอกาสเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการผลิตและสินค้าใหม่ๆ มีโอกาสเรียนรู้อย่างใกล้ชิดจาก Talents และ Technologies จากต่างประเทศ ทำให้สามารถ Upskill ของตนเองไปอีกกระดับ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เราต้องใช้ในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกระบวนการพัฒนาคนของไทยครั้งใหญ่ในระดับอุดมศึกษาเพื่อสร้าง New Talents ของไทยที่ตอบโจทย์ความท้าทายจาก Technological Disruption เหล่านี้ได้ และใช้พลังที่มาจาก Talents จากต่างประเทศ และจาก Talents ที่เราพัฒนาขึ้นมาเองมาร่วมกันเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจไทยต่อไป

นโยบาย Open Thailand นี้ จะเป็นนโยบายที่นำเอา จุดแข็งที่ไทยมีมาใช้เป็นจุดสร้างความได้เปรียบในการ แข่งขันของไทยในเวทีโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากจุดแข็ง ที่ไทยมีทำเลที่ตั้งในจุดยุทธศาสตร์สำคัญของเอเชีย มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีเป็นระดับต้นๆ ของอาเซียน มีระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมต่อไป ยังประเทศเพื่อนบ้านได้ดีผ่านทุกช่องทาง ทำให้สามารถ ขนส่งสินค้าที่ผลิตไปยังตลาดใหม่ที่สำคัญในเอเชียทั้ง จีน อินเดีย และอาเซียนที่กำลังจะเป็นศูนย์กลางใหม่ ของเศรษฐกิจโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังมีที่ตั้ง ทางภูมิศาสตร์ที่ได้เปรียบ ที่สามารถเป็นศูนย์กลาง การขนส่งและการกระจายสินค้า นอกจากนี้ ไทยยังเป็น ประเทศที่น่าอยู่ในลำดับต้นๆ ของอาเซียน ที่ Expats และ Talents ต่างชาติชื่นชอบ ทั้งด้านอาหาร วัฒนธรรม การยอมรับและการเป็นมิตรกับคนต่างชาติ มีค่าครองชีพ ที่ไม่สูงมากเอื้อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับผู้สนใจ เข้ามาทำงานที่ไทย

เป้าหมายนโยบาย Open Thailand ที่จะเปิดรับ Talents และ Technologies จากต่างประเทศ และนำมาใช้เป็นพลัง ในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงประเทศ มีอยู่ 5 กลุ่มหลัก ดังนี้

## 1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือ Professionals

เปิดรับแรงงานทักษะสูงในระดับผู้เชี่ยวชาญ โดยมุ่งเน้น ในด้านที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศ ในด้านที่เป็นที่ต้องการในปัจจุบันและ อนาคต เพื่อช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจที่มี ความยั่งยืนในระยะยาว ได้แก่

- เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)
- วิศวกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูง

- เทคโนโลยีทางการแพทย์
- เศรษฐกิจดิจิทัลและนวัตกรรม
- วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม

## 2. กลุ่มสตาร์ทอัพ

ปัจจุบัน สตาร์ทอัพไทยยังมีจำนวนไม่มากและส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเติบโตได้ถึงระดับยูนิคอร์น จะมีก็เพียงบริษัท Flash Express, Ascend Money และ Bitkub ที่สามารถ โตขึ้นเป็นระดับยูนิคอร์น ซึ่งสะท้อนถึงโอกาสในการขยาย และพัฒนาธุรกิจในกลุ่มนี้ได้อีกมาก

หากไทยสามารถเปิดกว้าง สามารถวางระบบที่จะดึงดูด ให้สตาร์ทอัพจากต่างประเทศเลือกที่จะเข้ามาประกอบ ธุรกิจในเมืองไทย ใช้เมืองไทยเป็นฐานในการเจาะตลาด เอเชีย และเป็นช่องทางในการเข้าสู่ตลาดจีนและอินเดีย ต่อไป เราก็จะสามารถยกระดับประเทศไทยให้กลายเป็น ศูนย์กลางของ Startups จากต่างประเทศ ซึ่งในช่วง ปัจจุบันโอกาสในการดึงดูด Startups เข้าสู่ไทยกำลัง เปิดกว้างมากขึ้นจากความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์หรือ Geopolitics ระหว่างประเทศ ตลอดจนสงครามในพื้นที่ ต่างๆ ของโลกที่กำลังสร้างความไม่แน่นอน ไม่เอื้อต่อการ ดำเนินธุรกิจที่กำลังส่งผลให้ Startups ต้องเลือกที่จะย้าย ออกจากที่ตั้งเดิม มาสู่พื้นที่ปลอดภัยในการทำธุรกิจ โดยเฉพาะ Startups จากรัสเซีย ยุโรปตะวันออก อิสราเอล ตะวันออกกลาง ตลอดจนกลุ่มที่เคยทำงานอยู่ในจีน ที่กำลังหาที่ตั้งใหม่ในการทำธุรกิจของตน

หนึ่งในผลพวงที่จะตามมาหากเราประสบความสำเร็จใน เรื่องนี้ ก็คือ โอกาสที่เด็กไทยจะสามารถเข้าไปทำงาน เคียงบ่าเคียงไหล่กับเด็กเก่งๆ ระดับโลกที่จะเข้ามาทำงานใน สตาร์ทอัพเหล่านี้ เช่นในกรณีของ Agoda ซึ่งเป็นบริษัท สตาร์ทอัพที่สร้างขึ้นโดยคนต่างชาติ แต่โตในประเทศไทยที่ มีนักวิศวกรคอมพิวเตอร์กว่า 2,000 ชีวิตทำงานร่วมกัน



อยู่ในประเทศไทย โดยครึ่งหนึ่งเป็นวิศวกรที่มาจากอิสราเอล สหรัฐฯ แคนาดา ยุโรป จีน เป็นต้น และอีกครึ่งหนึ่งเป็นวิศวกรเด็กไทย ทำให้คนเหล่านี้ได้ทำงานกับบริษัทระดับโลก เรียนรู้การทำงานของสตาร์ทอัพและเมื่อถึงจุดหนึ่ง ก็สามารถที่จะมาสร้างสตาร์ทอัพของตนเองได้ นอกจากนี้ ยังมีงานใหม่ๆ ที่ท้าทายระดับโลก ให้คนไทยได้ทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ เรียนรู้และพัฒนาความสามารถของตนเองในสาขาอื่นๆ เช่น การตลาด การบริหารจัดการ กฎหมาย เป็นต้น ซึ่งจะเป็นทางลัดในการสร้าง World Class Talents ของไทยต่อไป

ทั้งนี้ จากต้นทุนในการดำเนินการที่เหมาะสมและจากสภาพแวดล้อมของโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้ออำนวย จึงมีสตาร์ทอัพหลายแห่ง ได้ใช้ไทยเป็นพื้นที่ในการทำงานอยู่แล้วตาม Co-Working Spaces ต่างๆ ในกรุงเทพฯ เชียงใหม่ ภูเก็ต โดยอาศัยช่องทางกฎหมายที่

มีอยู่ในปัจจุบันในการอาศัยในประเทศไทยอย่างไม่เป็นทางการ โจทย์สำคัญของไทยคือการนำบุคคลเหล่านี้เข้าสู่ช่องทางที่เหมาะสม เพื่อที่จะได้รับการดูแลอย่างดี และเมื่อสตาร์ทอัพเหล่านี้พร้อม ก็มีโครงสร้างที่จะเอื้อให้สามารถจดทะเบียนในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ไม่จำเป็นต้องไปจดทะเบียนและ IPO ที่สิงคโปร์ตามที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

### 3. กลุ่มสำนักงานใหญ่ภูมิภาค (Regional Headquarters)

ประเทศไทยตั้งอยู่ในจุดเชื่อมต่อสำคัญของภูมิภาคที่บริษัทข้ามชาติ สามารถใช้เป็นจุดศูนย์กลางในการบริหารจัดการตลาดที่มีขนาดใหญ่ถึง 800 ล้านคน (เมื่อนับรวมอาเซียนและบังคลาเทศเข้าด้วยกัน) โดยนักธุรกิจสามารถเดินทางจากไทยไปยังจุดศูนย์กลางสำคัญของตลาดเหล่านี้



ยกเว้นจาร์กาต้าและมะนิลา ได้ภายใน 1.5-2.5 ชั่วโมง ทำให้การบริหารธุรกิจเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ กรุงเทพฯยังเป็นเมืองที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีระบบรถไฟใต้ดินที่เชื่อมโยงมีต้นทุนในการครองชีพและค่าเช่าอาคารสำนักงานที่ไม่สูงมากนัก และกำลังมีพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ๆ ที่จะสร้างเสร็จ เช่น One Bangkok หรือ Dusit Central Park เป็นต้น ดังนั้นหลายบริษัทจึงได้ตัดสินใจที่จะใช้ไทยเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ภูมิภาคหรือ Regional Headquarters โดยบางบริษัทที่เคยเลือกตั้งอยู่ที่สิงคโปร์และฮ่องกง (ในสิงคโปร์และฮ่องกงมี RHQ จำนวนประมาณ 4,200 และ 1,300 บริษัท ตามลำดับ) กำลังย้ายฐานมาที่ไทยมากขึ้น จากต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในสิงคโปร์ และจากความขัดแย้งของภูมิรัฐศาสตร์โลก ที่ทำให้บริษัทข้ามชาติต่างๆ กำลังแสวงหาพื้นที่ปลอดภัย ที่สงบ สันติ และเป็นกลาง ที่สามารถใช้เป็นพื้นที่ในการดำเนินธุรกิจ

ได้อย่างยั่งยืน และธุรกิจจะไม่ถูกระทบจากนโยบายของประเทศที่ตนเลือกเป็นฐานในการดำเนินงาน

ทั้งนี้ การพัฒนาประเทศไทยให้กลายเป็นศูนย์กลางที่ตั้งของ Regional Headquarters สำหรับบริษัทข้ามชาติและบริษัทระดับโลก จะเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจและส่งเสริมการลงทุนในประเทศได้ โดยหากไทยกลายเป็นศูนย์กลางของสำนักงานใหญ่ภูมิภาค จะดึงดูด Expats / Professionals ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ชำนาญการระดับสูงของโลกเข้าทำงานที่ไทย เปิดโอกาสใหม่ในการทำงานด้านเทคโนโลยีสำคัญๆ ตลอดจนถึงด้านการจัดการ การตลาด การขาย และการบริการอื่นๆ และทำให้ไทยก้าวขึ้นเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการ Regional Supply Chain ของอาเซียนและเอเชียต่อไป

#### 4. ศูนย์กลางการวิจัย (Research Centers)

การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการค้นคว้าแสวงหาเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อนำมาพัฒนาขึ้นผลิตภัณฑ์ที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างรายได้ให้กับประเทศและบริษัท

ในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยพึ่งพาสินค้าเกษตร การให้บริการผ่านการท่องเที่ยว ตลอดจนการรับจ้างผลิตสินค้าต่างๆ เป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ อย่างไรก็ตาม สินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าที่ทุกคนสามารถเข้ามาแข่งขันได้ง่าย ไม่ต้องลงทุนมากในการเริ่มผลิต ทำให้ไทยมีคู่แข่งในตลาดของสินค้าเหล่านี้เป็นจำนวนมาก จึงไม่ได้รับผลตอบแทนที่ดี ด้วยเหตุนี้ การสร้างสินค้าใหม่ที่เหมาะสมงานวิจัยเข้าไปในสินค้าเพื่อสร้างความแตกต่างจะเป็นทางออกสำคัญที่ช่วยให้ได้ราคาและ Margin ที่สูงขึ้น นำมาซึ่งรายได้เข้าประเทศที่มากขึ้น และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับสินค้าไทย โดยเฉพาะในช่วงที่โลกเทคโนโลยีกำลังเปิดกว้างจาก Technology Disruption และการคิดค้นเทคโนโลยีและสินค้าใหม่ๆ กำลังเกิดขึ้นในอัตราเร่งอย่างก้าวกระโดด

จากข้อจำกัดเรื่องนักวิจัยของไทย ทางออกสำคัญในเรื่องนี้ก็คือ ไทยต้องเปิดกว้างให้ Research Centers ของบริษัทและมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วโลกสามารถเข้ามาใช้ไทยเป็นศูนย์ในการศึกษา พัฒนา ค้นคว้าหาเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยเฉพาะบริษัทข้ามชาติที่ต้องการพัฒนาสินค้าให้สอดคล้องกับรสนิยมและความชอบของคนเอเชีย เพื่อเจาะตลาดต่างๆ ในเอเชียต่อไป รวมถึงเพื่อใช้วัตถุดิบและเทคโนโลยีในภูมิภาคเข้าประกอบการสร้างสรรค์เพื่อผลิตสินค้าพิเศษที่มีความเป็นเอเชีย ออกสู่ตลาดโลก ศูนย์กลางด้านการวิจัยเหล่านี้ จะช่วยดึงดูด

นักวิจัยผู้เชี่ยวชาญระดับโลกจากต่างประเทศ เข้ามาทำงานที่ไทยมากขึ้น เปิดโอกาสให้กับบริษัทไทยและนักวิจัยไทย ที่สามารถเข้าไปร่วมงาน ช่วยพัฒนาองค์ความรู้ สร้างงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อต่อยอดไปสู่การพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยพัฒนานักวิจัยในประเทศให้มีทักษะสูงและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความรู้จริงในการปฏิบัติต่อไป และเมื่อพร้อม ไทยจะมีโอกาสก้าวขึ้นเป็นศูนย์กลางการวิจัยและเรียนรู้ในระดับภูมิภาค พลิกโฉมประเทศให้กลายเป็นผู้นำด้านการวิจัยและนวัตกรรม

#### 5. มหาวิทยาลัย (International Universities)

มหาวิทยาลัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ อย่างไรก็ตาม โครงสร้างของอุดมศึกษาไทยในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดอย่างยิ่งในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ในระดับ World Class ด้วยเหตุนี้ ไทยจึงควรเปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยต่างประเทศสามารถเข้ามาจัดตั้งมหาวิทยาลัยในไทยได้ เพื่อให้นักศึกษาจากภูมิภาคและไทยมีโอกาสได้เรียนรู้ทักษะที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในด้านต่างๆ อย่างเข้มข้นและมีศักยภาพ กลายเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยมีแรงงานทักษะสูงและเป็นกลไกขับเคลื่อนสำคัญของภาคเศรษฐกิจในอุตสาหกรรมต่างๆ สืบต่อไป

ความจริงแล้ว ประเทศไทยมีศักยภาพอย่างยิ่งที่จะเป็นศูนย์กลางในการผลิตทรัพยากรมนุษย์ในระดับ World Class ของภูมิภาค โดยในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไทยมี International Schools เข้ามาดำเนินการมากกว่า 200 แห่ง ช่วยดึงดูดนักเรียนจากทั้งภูมิภาคให้เดินทางเข้ามาศึกษาที่ประเทศไทย ทำให้เด็กเหล่านั้นรักและเข้าใจในวัฒนธรรมไทย และกลายเป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญ

ระหว่างไทยกับเพื่อนบ้าน ขณะเดียวกัน ช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของไทย ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

ในระดับอุดมศึกษา กระทรวงอุดมศึกษาฯ (อว.) ได้เริ่มอนุมัติให้บางมหาวิทยาลัยเข้ามาทำหลักสูตรในไทย เช่น Carnegie Mellon University ที่ดำเนินการควบคู่กับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง มหาวิทยาลัย Les Roches จากสวิตเซอร์แลนด์ที่เน้นเรื่องการท่องเที่ยว มาเปิดทำการสอนในไทยร่วมกับกลุ่ม Minor Hotels ตลอดจนระบบ KOSEN ของญี่ปุ่นที่เน้นการผลิตนวัตกรรมที่ได้เข้ามาเปิดสาขาที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบังและธนบุรี อย่างไรก็ตาม การดำเนินการเหล่านี้ยังนับว่าน้อยกว่าคู่แข่งของไทย เช่น สิงคโปร์ ซึ่งมีมหาวิทยาลัยระดับโลก เช่น ISEAD, LASALLE College of Arts และ SP Jain School of Global Management หรือมาเลเซีย ซึ่งมี Monash University และ Curtin University เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของระบบอุดมศึกษาของประเทศ

## Game Changers เพื่อมุ่งสู่ “Open Thailand”

**ข้อเสนอที่ 1: การวางกฎเกณฑ์ใหม่ในการเข้าสู่ราชอาณาจักรของบุคคลทั้ง 5 กลุ่มข้างต้น** โดยในระยะแรก แก้ไขปลดล็อคของกฎเกณฑ์ กฎระเบียบต่างๆ ทางกฎหมาย เพื่อเอื้อให้ทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นเป้าหมายสำคัญในการดึงดูดเข้าสู่ราชอาณาจักรเหล่านี้ ที่เป็น Professionals จำนวนประมาณ 200,000 คน ให้สามารถเดินทางเข้าออก พำนัก และทำงานในไทยได้อย่างสะดวก โดยเป็น Visa พิเศษ ที่ได้รับการดูแลพิเศษจากรัฐ แก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น Work Permit ระเบียบการรายงานตัว กระบวนการเดินทางเข้า

ออกประเทศ เกณฑ์เกี่ยวกับผู้ติดตาม (สามี ภรรยา บุตร) เกณฑ์ในการถือครองทรัพย์สิน (ตามเหมาะสม) ทั้งหมดนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกอย่างแท้จริงให้คนกลุ่มนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรของนิติบุคคลที่จะเข้ามาตั้งในประเทศไทยทั้งในส่วนของ Startups, Regional Headquarters, Research Centers และ Universities ให้ได้รับสิทธินี้

ทั้งนี้ ในระยะสั้น พิจารณาเปิดรับ Talents จากต่างประเทศที่มีทักษะสูง จากกลุ่ม Expats ของบริษัทแม่ในต่างประเทศ รวมทั้งจากกลุ่มคนไทยที่อยู่ในต่างประเทศ ให้เข้ามาทำงานในไทย เพื่อช่วยเติมเต็มช่องว่างทางแรงงานที่เรายังขาดแคลนโดยเฉพาะในด้านดิจิทัล ด้านเทคโนโลยี ซึ่งจะช่วยให้ไทยตอบสนองกับความต้องการทางเศรษฐกิจในระยะสั้น และเป็นโอกาสในการพัฒนาทักษะและความสามารถของแรงงานไทย จากความเชี่ยวชาญของ Professionals และ Expats เหล่านี้

**ข้อเสนอที่ 2: การแก้ไขปลดล็อคกฎเกณฑ์ต่างๆ ในการตั้งนิติบุคคลเพื่อดำเนินการในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการตั้งบริษัท การตั้งศูนย์วิจัย การตั้งมหาวิทยาลัย** ตลอดจนแก้ไขเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องในการจ้างงาน จากกฎหมายและระเบียบต่างๆ เช่น จากเดิมที่มีข้อกำหนดให้จ้างงานคนไทยในอัตรา 4:1 ข้อกำหนดเรื่องการสงวนอาชีพด้านบริการบางประเภทไว้ให้กับคนไทย กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการนำเข้าส่งออกอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อกำหนดเรื่องทุนจดทะเบียน และการที่มหาวิทยาลัยต้องมีพื้นที่มากกว่า 100 ไร่ ทั้งนี้ รัฐบาลควรตั้งทีมเพื่อมาอำนวยความสะดวกแบบ Fast Track / One Stop Services ให้กับเป้าหมายที่ต้องการนำเข้าสู่ประเทศไทย



ในระยะยาว ออกกฎหมายเพื่อสนับสนุนการนำคนจากต่างประเทศเข้ามา ตลอดจนการจัดตั้ง Regional Headquarters โดยปรับจากกฎหมาย Second Geneva ของกระทรวงการต่างประเทศ รวมไปถึง การกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับ Arbitration ที่เป็นมาตรฐานสากล ตลอดจนการกำหนดอัตราภาษีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของภาษีรายได้นิติบุคคล ภาษีรายได้บุคคลธรรมดา ภาษีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้ทัดเทียมเทียบได้กับทางเลือกอื่นๆ เช่น สิงคโปร์และฮ่องกง เป็นต้น นอกจากนี้ ควรปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ เพื่อจูงใจให้สตาร์ทอัพต่างประเทศที่อยู่ในไทย เมื่อพร้อมที่จะเข้าตลาด เลือกลงทะเบียนและ IPO ในไทย แทนการไปจดทะเบียนในสิงคโปร์

**ข้อเสนอที่ 3: การแสดงท่าทีหรือการประกาศนโยบายของความเป็นกลางของไทย** ซึ่งท่ามกลางปัญหาความขัดแย้งด้าน Geopolitics ของโลกที่กำลังก่อตัวขึ้น นโยบายความเป็นกลางของไทย จะทำให้ไทยมีความโดดเด่นในฐานะเป็นพื้นที่ปลอดภัย ทำให้บริษัทหรือมหาวิทยาลัยเหล่านี้ เมื่อตัดสินใจที่จะเข้ามาตั้งที่ประเทศไทยแล้ว จะมั่นใจว่าการดำเนินงานของเขาจะมีความยั่งยืน ไม่ถูกรบกวนจากนโยบายของประเทศ ที่จะ

ต้องมีการย้ายที่ตั้งอีกรอบในอนาคต ซึ่งนโยบายความ เป็นกลางนี้ จะทำให้ประเทศไทยกลายเป็นตัวเลือกที่โดดเด่นในการเป็นศูนย์กลางด้านต่างๆ เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ที่มีแนวโน้มที่จะเลือกข้าง หรืออาจจะเป็นส่วนหนึ่งของความขัดแย้งในช่วงต่อไป

**ข้อเสนอที่ 4: การพัฒนาแนวนโยบายที่จะสร้าง Ecosystem ที่เหมาะสม ที่ช่วยเชื่อมโยงสตาร์ทอัพที่เข้ามาตั้งในไทยกับระบบต่างๆ ของไทย** โดยเร่งเติมเต็มระบบนิเวศของสตาร์ทอัพในไทย ที่ยังคงมีช่องโหว่ และต้องพัฒนาเพิ่มเติมในบางด้าน เช่น การเข้าถึงทุน การเชื่อมโยงกับตลาดสากล และการเข้าถึงเทคโนโลยีขั้นสูงโดยวางระบบที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาสตาร์ทอัพใหม่ๆ จากรัฐของมหาวิทยาลัยไทย โดยมีสตาร์ทอัพจากต่างประเทศที่มีประสบการณ์และทรัพยากรสามารถช่วยกระตุ้นและสนับสนุนการพัฒนา และเอื้อให้เกิดการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีให้กับสตาร์ทอัพไทย และธุรกิจในประเทศต่อไป



# หมู่บ้านชาวต่างชาติในสมัยอยุธยา

ในช่วงสมัยกรุงศรีอยุธยา (ปี พ.ศ. 1893-2310) ไทยได้เปิดประตูต้อนรับชาวต่างชาติจากหลายประเทศเพื่อเข้ามาตั้งรกรากและทำการค้าขาย ส่งผลให้เกิดหมู่บ้านตามเชื้อชาติต่างๆ ที่สำคัญ เช่น หมู่บ้านจีน หมู่บ้านแขก หมู่บ้านญี่ปุ่น หมู่บ้านโปรตุเกส หมู่บ้านฮอลันดา หมู่บ้านฝรั่งเศส หมู่บ้านสเปน และหมู่บ้านอังกฤษ



## บทบาทของหมู่บ้านชาวต่างชาติในกรุงศรีอยุธยา:

### 1. การส่งเสริมการค้าและเศรษฐกิจ:

- **การค้าขาย:** การจัดตั้งหมู่บ้านชาวต่างชาติทำให้กรุงศรีอยุธยากลายเป็นศูนย์กลางการค้าสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชาวต่างชาติได้นำสินค้าและเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาในสยาม เช่น เครื่องจักร เครื่องมือการเกษตร และสินค้าหรูหรา ซึ่งช่วยเพิ่มความหลากหลายและคุณภาพของสินค้าในตลาด
- **การลงทุนและการพัฒนา:** ชาวต่างชาติไม่เพียงแต่ทำการค้าขาย แต่ยังลงทุนในการพัฒนาสาธารณูปโภคและการก่อสร้าง เช่น การสร้างท่าเรือ โรงงาน และตลาด ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจของอยุธยามีความเจริญก้าวหน้า

### 2. การถ่ายทอดเทคโนโลยีและความรู้:

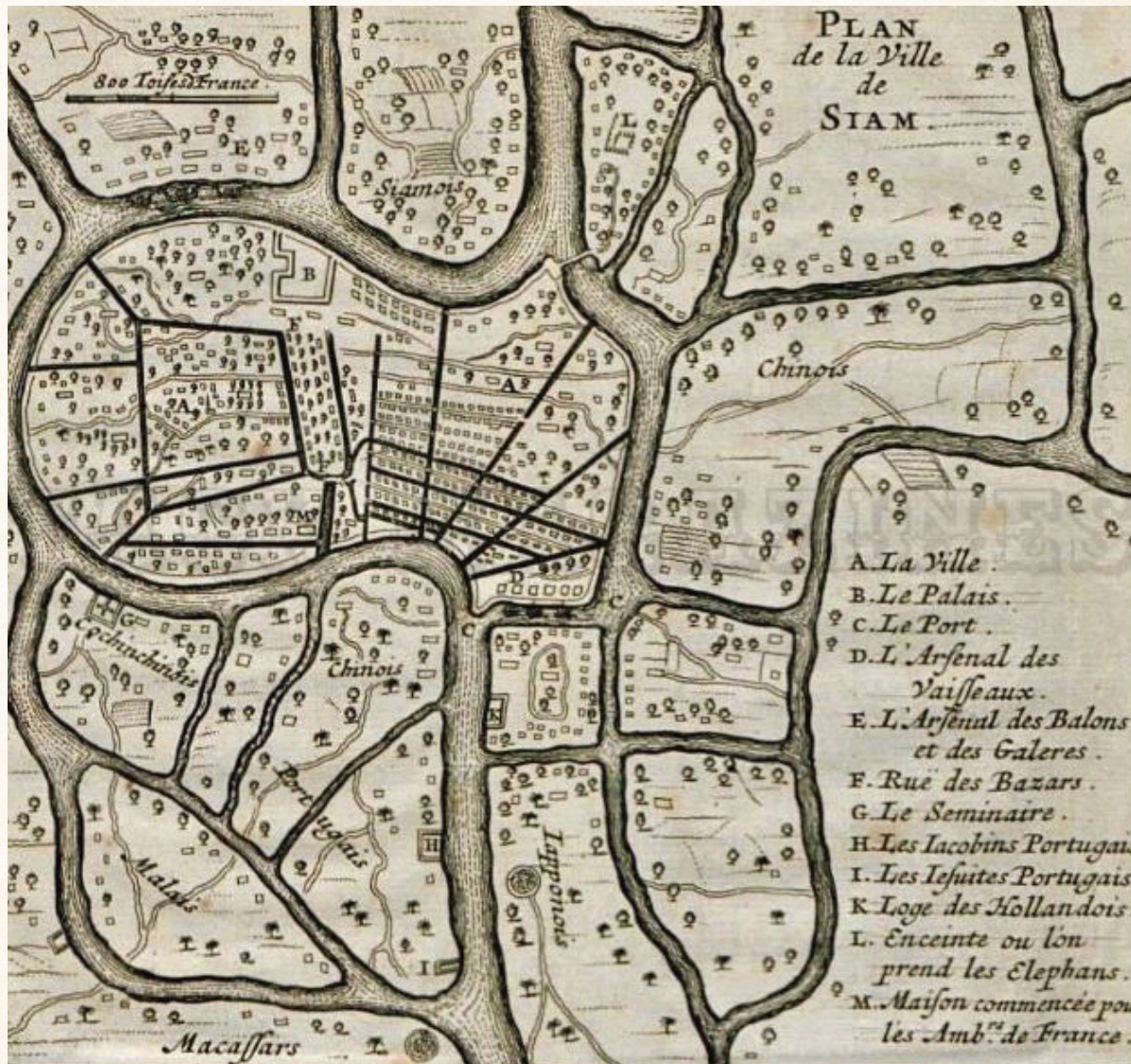
- **การพัฒนาภาคการผลิต:** ชาวต่างชาติได้นำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในภาคการผลิต เช่น การผลิตผ้าทอ

การทำเครื่องปั้นดินเผา และการพัฒนาเทคนิคการเกษตร ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพการผลิต

- **การพัฒนาเทคโนโลยีการก่อสร้าง:** การนำเทคนิคการก่อสร้างใหม่ๆ จากต่างประเทศมาช่วยในการสร้างสิ่งปลูกสร้างที่มีความทนทานและมีความสวยงาม เช่น วัดและพระราชวัง
- **การพัฒนาคมนาคม:** การนำเทคโนโลยีในการขนส่งมาใช้ เช่น การสร้างเส้นทางการค้าและการขนส่งที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยให้การเดินทางและการขนส่งสินค้าเป็นไปอย่างราบรื่น

### 3. การพัฒนาระบบการแพทย์:

- **การฝึกอบรมและการศึกษา:** การทำงานร่วมกับชาวต่างชาติทำให้แรงงานท้องถิ่นได้รับการฝึกอบรมและเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ซึ่งช่วยยกระดับความสามารถและความรู้ของแรงงาน



- **การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม:** การมีปฏิสัมพันธ์กับชาวต่างชาติช่วยให้คนไทยได้เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมและวิธีการที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ใหม่ๆ

การเปิดประเทศในสมัยกรุงศรีอยุธยาจึงถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ ที่นำมาซึ่งการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง

ประเทศ โดยเปิดโอกาสในการเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทางเทคโนโลยี การต้อนรับชาวต่างชาติช่วยยกระดับความเจริญรุ่งเรืองของกรุงศรีอยุธยาและทำให้เป็นศูนย์กลางการค้าและการพัฒนาทางวัฒนธรรมในภูมิภาค และช่วยให้ไทยสามารถที่จะยกระดับแสนยานุภาพของกองทัพ ก้าวขึ้นเป็นราชอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ของภูมิภาคอินโดจีน

# จุดเปลี่ยนที่ 7

## “Green Thailand”

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ปัญหาโลกร้อนและโลกเดือด (Global Warming/Global Boiling) ได้นำมาสู่วิกฤตความผันผวนของสภาพภูมิอากาศที่ทวีความรุนแรงและเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ก่อให้เกิดภัยพิบัติในหลากหลายรูปแบบ เช่น อุณหภูมิสูงผิดปกติจนนำไปสู่ภาวะแห้งแล้ง ฝนตกในปริมาณมากกว่าปกติทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมฉับพลัน พายุไต้ฝุ่นที่รุนแรงเป็นพิเศษ พายุทอร์นาโดในหลายพื้นที่ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิในมหาสมุทร ที่กระทบระบบนิเวศและชีวิตสัตว์น้ำประเภทต่างๆ ที่ต้องปรับเปลี่ยนวงจรชีวิต เปลี่ยนที่อยู่อาศัยแหล่งเพาะพันธุ์ ด้วยเหตุนี้ นานาประเทศจึงได้ให้ความสำคัญมากขึ้นกับการจำกัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศ เร่งกดดันประเทศต่างๆ ให้ดำเนินการตามแนวทางที่ตกลงกันไว้ นำมาซึ่งความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องมุ่งไปสู่การเป็น Green Thailand และ Low Carbon Economy ต่อไป

ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อประชากรโลกได้นำมาสู่ความพยายามของนานาประเทศเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหานี้ในหลายๆ ระดับ หลายๆ มิติ และนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น ความตกลงปารีส (Paris Agreement) ที่ประเทศภาคีจะต้องพยายามจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกในศตวรรษนี้ ให้ต่ำกว่า 2 องศาเซลเซียสเมื่อเทียบกับยุคก่อนอุตสาหกรรม และพยายามรักษาการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกไม่ให้เกิน 1.5 องศาเซลเซียส อันนำไปสู่การประกาศเป้าหมาย Carbon Neutrality และ Net Zero ในระดับประเทศ องค์กร และบริษัทเอกชน ในช่วงที่ผ่านมา

ยิ่งไปกว่านั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ประเทศในกลุ่มพัฒนาแล้ว เช่น สหภาพยุโรปได้ตัดสินใจดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อกดดันให้ประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มกำลังพัฒนา ที่เป็นจุดสร้างและปล่อยก๊าซเรือนกระจก ให้ต้องเร่งปรับตัวโดยได้ประกาศนโยบาย Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM)

ที่จะเริ่มใช้ในปี 2569 โดยเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมจากบริษัทนำเข้าในกลุ่มประเทศตนเอง สำหรับการนำเข้าสินค้าที่ผลิตและมีการปล่อยคาร์บอนออกมาในปริมาณที่มากกว่าที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ประเทศสหรัฐ อังกฤษ แคนาดา และออสเตรเลีย กำลังพิจารณาที่จะออกมาตรการในลักษณะเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตในประเทศต่างๆ และนำมาซึ่งการปรับตัวของระบบเศรษฐกิจโลก

เนื่องจากความพยายามเรื่องการแก้ไขปัญหาโลกร้อนต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังจากทุกฝ่าย ทุกประเทศ และต้องอาศัยระยะเวลา จึงมีความเป็นไปได้สูงที่จะพลาดจากเป้าหมายที่ทุกฝ่ายได้ตกลงกันไว้ อันจะนำมาซึ่งมาตรการรอบใหม่เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่จะเข้มงวดยิ่งขึ้นจากเดิม และท้ายสุดจะกดดันให้ทุกประเทศและผู้ประกอบการในประเทศต่างๆ ต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ เพื่อก้าวไปสู่โลกการผลิตใหม่ที่เรียกกันว่า “เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ” หรือ “Low Carbon Economy”



เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ คือ รูปแบบเศรษฐกิจที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่ใช้พลังงานต่ำและปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ ซึ่งการเปลี่ยนผ่านจากเศรษฐกิจในรูปแบบปัจจุบันที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ ต้องอาศัยการปรับเปลี่ยนในหลายกิจกรรมและภาคส่วน โดยประการแรก การปรับเปลี่ยนโครงสร้างพลังงานไปสู่พลังงานสะอาด (Green Energy) โดยการเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทน (Renewable Energy) ในการผลิตไฟฟ้า เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม และพลังงานน้ำ เป็นต้น พร้อมทั้งการปรับลดจนไปถึงการยุติการใช้พลังงานที่ก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกสูงในการผลิตไฟฟ้า

ประการที่สอง การลดก๊าซเรือนกระจกในภาคการผลิตและบริการ โดยถือเป็นส่วนสำคัญในการสร้างรายได้และความเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ ทั้งนี้สามารถจำแนกภาคการผลิตออกเป็นภาคอุตสาหกรรมผลิตสินค้าและภาคการเกษตร โดยการลดก๊าซเรือน

กระจกในภาคอุตสาหกรรมการผลิตสามารถทำได้ด้วยการปรับกระบวนการผลิตให้ปล่อยคาร์บอนต่ำตลอดห่วงโซ่อุปทาน เช่น การใช้แหล่งพลังงานสะอาดและใช้เทคโนโลยีในการควบคุมและลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เป็นต้น ซึ่งการปรับกระบวนการผลิตเหล่านี้ จะช่วยให้ธุรกิจสามารถรับมือกับมาตรการด้านคาร์บอนในการค้าระหว่างประเทศ อย่างเช่น มาตรการปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (CBAM) ของสหภาพยุโรปได้ขณะเดียวกัน ภาคการเกษตรซึ่งปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยเฉพาะก๊าซมีเทนจากกิจกรรมการกำจัดซากพืชหลังการเก็บเกี่ยว เช่น กลุ่มเกษตรกรทำนาข้าวกำจัดตอซังข้าวให้ย่อยสลายโดยการขังน้ำในแปลง ซึ่งวิธีการแก้ไขคือปรับวิธีการเพาะปลูกให้เป็นการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง และการเปลี่ยนวิธีการจัดการตอซังข้าว รวมถึงการเผยแพร่ชุดความรู้และแนวทางการเพาะปลูกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้กับกลุ่มเกษตรกร

# “ ถ้าธุรกิจไทยสามารถปรับตัวไปสู่ Low Carbon Economy ได้ก่อนคู่แข่ง จะเป็นข้อได้เปรียบอย่างยิ่งในการค้า ระหว่างประเทศ ในช่วง 1-3 ปีข้างหน้า ”

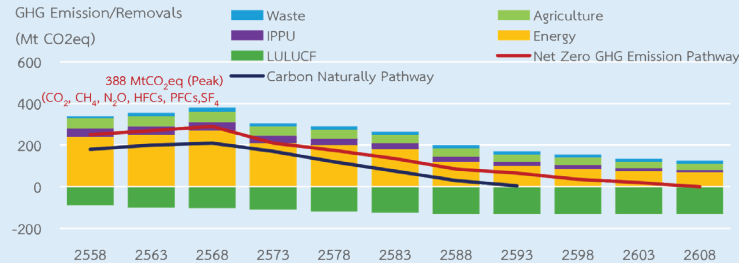
ส่วนภาคการบริการ การท่องเที่ยวถือเป็นหนึ่งในภาคบริการที่สร้างรายได้มหาศาลให้กับประเทศไทยและมีส่วนในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเช่นกัน กิจกรรมที่ก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกในภาคการท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินทางโดยใช้ยานพาหนะ และการใช้ทรัพยากรผ่าน การบริโภคโดยนักท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) และการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Tourism) ได้รับการสนับสนุนในฐานะการท่องเที่ยวที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมผ่านการชื่นชมธรรมชาติและก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกต่ำ อีกทั้งยังได้สัมผัสวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นในฐานะผลพลอยได้

ประการที่สาม การปรับเปลี่ยนในระดับครัวเรือนและองค์กร ซึ่งมีส่วนส่งเสริมการลดก๊าซเรือนกระจกระดับประเทศได้เช่นกัน โดยเริ่มจากการปรับกิจกรรมและสิ่งที่บริโภคในชีวิตประจำวัน เช่น การเปลี่ยนมาใช้ยานยนต์ไฟฟ้า (EV) การติดตั้งโซลาร์บนหลังคาอาคารเพื่อใช้พลังงานทดแทน การใช้เทคโนโลยีในการติดตามและ

ควบคุมการใช้พลังงานภายในอาคารอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดการสูญเสียพลังงานอย่างไม่จำเป็น รวมถึงการสร้างอาคารโดยใช้วัสดุที่ผ่านกระบวนการผลิตแบบคาร์บอนต่ำ หรือการใช้ไม้ที่มีคุณสมบัติในการกักเก็บคาร์บอน

จากปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างรุนแรง และมาตรการด้านคาร์บอนของประเทศต่างๆ ที่พยายามตอบสนองต่อปัญหาดังกล่าว การปรับตัวและเปลี่ยนผ่านของไทยไปสู่ Green Thailand และ Low Carbon Economy หรือเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำ ถือเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ยากที่จะหลีกเลี่ยงได้ โดยหากเราปรับตัวได้ก่อนประเทศอื่นๆ หรือปรับตัวได้ก่อนบริษัทคู่แข่ง ก็จะเป็นความได้เปรียบในการดำรงอยู่ท่ามกลางระเบียบโลกที่เข้มงวดในเรื่องมาตรการด้านก๊าซเรือนกระจกและสิ่งแวดล้อม ส่วนประเทศที่ไม่เริ่มดำเนินการปรับตัวโดยเร็ว ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายด้านการลดก๊าซเรือนกระจก ท้ายสุด ก็จะสูญเสียขีดความสามารถและโอกาสในการแข่งขันในระดับนานาชาติ

**รูปที่ 24: แผนระยะยาวมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ของประเทศไทย (LT LEADS)**



ที่มา: Thailand's Long-term GHG Emission Development Strategy

## Game Changers เพื่อมุ่งสู่ “Green Thailand”

### ข้อเสนอที่ 1: ปรับเปลี่ยนโครงสร้างพลังงานของไทย ไปสู่พลังงานสะอาด (Green Energy)

การขับเคลื่อนสังคมไทยไปสู่การใช้พลังงานสะอาดในอนาคต นับเป็นเรื่องที่จะส่งผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางระยะยาวเพื่อก้าวสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอนและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ของประเทศไทย มีดังนี้

- 1) เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทน (Renewable Energy) ในการผลิตไฟฟ้า RE อย่างน้อย 68% ในปี 2583 และ 74% ในปี 2593
- 2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าเพิ่มสัดส่วนการใช้ยานยนต์ไฟฟ้า EV 69% ในปี 2578
- 3) ยุติการใช้ถ่านหิน (Phase out coal) ในปี 2593
- 4) ใช้เทคโนโลยี Carbon Capture Utilization and Storage (CCUS) และใช้พลังงานไฮโดรเจน (H2) ในภาคขนส่ง และอุตสาหกรรม ในปี 2588 และ
- 5) พัฒนานวัตกรรมด้านนโยบายและเทคโนโลยีส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (Energy Efficiency: EE) มากกว่า 30% ในปี 2580 (รูปที่ 24) เพื่อให้สอดคล้องกับ

แผนระยะยาวมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอนและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ของประเทศไทย หรือ Thailand's Long-term Low GHG Emission Development Strategy (LT LEADS) ที่ประเทศไทย โดยกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำแผนระยะยาวขึ้น และจัดส่งไปยังสำนักเลขาธิการกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแล้ว

### ข้อเสนอที่ 2: ใช้มาตรการ Carbon Pricing กำหนดราคาคาร์บอน

ปัจจุบันมาตรการ กำหนดราคาคาร์บอน (Carbon Pricing) ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก มี 4 รูปแบบ คือ 1) มาตรการภาคบังคับ จำกัดสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Emission Trading Scheme: ETS) โดยตลาดเป็นผู้กำหนดราคาคาร์บอนภาคบังคับ คือ Allowance 2) มาตรการภาคบังคับภาษีคาร์บอน โดยรัฐเป็นผู้กำหนดราคาคาร์บอนภาคบังคับ 3) มาตรการภาคสมัครใจคาร์บอนเครดิต (Voluntary Carbon Credit) ซึ่งตลาดเป็นผู้กำหนดราคาคาร์บอนเครดิตภาคสมัครใจ และ 4) มาตรการภาคสมัครใจ การกำหนดราคาคาร์บอนภายในองค์กร (Internal Carbon Pricing: ICP)



ประเทศไทยสามารถมีนโยบายเชิงรุกกำหนดรูปแบบกลไกราคาคาร์บอนภาคบังคับในรูปแบบ ETS ได้ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ระหว่างเสนอร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. .... ที่วางแผนการใช้มาตรการบังคับ ETS ในปี 2572 ซึ่งคาดว่าจะในระหว่างปี 2568 ถึงปี 2572 จะสามารถออกมาตรการบังคับรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกระดับนิติบุคคล และสร้างความพร้อมให้กับภาคส่วนต่างๆ สำหรับการใช้มาตรการบังคับกลไกราคา ETS ตามลำดับต่อไป

นอกจากนี้ กระทรวงการคลังยังสามารถพิจารณาเพิ่มสินค้าที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูง เพื่อจัดเก็บภาษีคาร์บอนได้เพิ่มขึ้นด้วย โดยกฎหมายภาษีสรรพสามิต สามารถสร้างกลไกราคาคาร์บอนภาคบังคับได้ด้วยการจัดเก็บภาษีคาร์บอนจากสินค้าที่อยู่ในพิกัดสินค้าภายใต้ขอบข่ายของพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ได้อีกทางหนึ่ง

### **ข้อเสนอที่ 3: ปลูกป่าเพิ่มพื้นที่สีเขียว เป้าหมายเพิ่มพื้นที่ป่า 55% ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ด้านป่าไม้**

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) มีเป้าหมายเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้ได้ 55% ของประเทศ และแก้ปัญหาโลกเดือด ซึ่งทุกภาคส่วนต่างลงความเห็นว่าต้องฟื้นฟูโลกสีเขียวให้กลับคืนมา โดยใช้แนวทางการดำเนินงานป่าชุมชน ที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยได้กำหนดให้ประเทศไทยมีพื้นที่สีเขียว 55% ของพื้นที่ประเทศ แบ่งเป็น 1) พื้นที่ป่าธรรมชาติ 35% หรือ 113 ล้านไร่ 2) พื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ 15% หรือ 48 ล้านไร่ และ 3) พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชนบท 5% หรือ 16 ล้านไร่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรสนับสนุนป่าชุมชน ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าธรรมชาติที่เป็นเป้าหมายเพิ่มพื้นที่

สีเขียวของประเทศ โดยชุมชนช่วยปกป้องดูแลรักษาป่าชุมชน ป้องกันไม่ให้เกิดไฟป่า ลดการเปลี่ยนแปลงสภาพป่าตลอดจนปลูกต้นไม้เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าให้มีศักยภาพในการกักเก็บและดูดซับก๊าซเรือนกระจก โดยชุมชนจะได้รับประโยชน์จากการกักเก็บคาร์บอน ซึ่งสร้างแรงจูงใจให้ภาคธุรกิจเข้ามาสนับสนุน เสริมศักยภาพให้กับภาคประชาชนในการดูแลป่าชุมชน โดยได้รับสิทธิประโยชน์การแบ่งปันคาร์บอนเครดิตให้กับชุมชนและผู้สนับสนุนได้

### **ข้อเสนอที่ 4: สนับสนุนให้มีมาตรการลดหย่อนภาษี ให้กับ ผู้ซื้อ-ผู้ขาย คาร์บอนเครดิต**

โดยสร้างการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาครัฐ ภาคประชาชน ด้วยการลดหย่อนภาษี ให้กับ ผู้ซื้อ-ผู้ขาย คาร์บอนเครดิต จากโครงการที่มีความสำคัญในการสนับสนุน Low Carbon Economy ตามแผนระยะยาว LT-LEDS ได้แก่ 1) โครงการ T-VER ภายใต้ Thailand Voluntary Emission Reduction 2) โครงการปลูกป่าเพิ่มพื้นที่สีเขียว และ 3) Carbon Capture Utilization and Storage (CCUS)1 ทั้งนี้ การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีจะเป็นแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้ภาคส่วนต่างๆ พัฒนาโครงการลดก๊าซเรือนกระจกในประเทศไทย ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและการลงทุนในประเทศที่เป็นมิตรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สอดคล้องกับทิศทางโลก และช่วยให้ประเทศไทยมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมาย Carbon Neutrality 2050 และ Net Zero GHG Emissions 2065



# เปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ

## การเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำ



โครงสร้างพลังงานแบบเก่า  
ใช้เชื้อเพลิงที่ก่อให้เกิด  
ก๊าซเรือนกระจก



ยานพาหนะแบบเก่า  
ใช้น้ำมันเชื้อเพลิงฟอสซิล  
และปล่อยก๊าซเรือนกระจก



กระบวนการผลิตแบบเก่า  
ปล่อยก๊าซเรือนกระจก  
ตลอดห่วงโซ่อุปทาน



ปรับโครงสร้างพลังงาน  
โดยเพิ่มสัดส่วนการใช้  
พลังงานทางเลือก



เปลี่ยนมาใช้ยานพาหนะ  
ที่รองรับเชื้อเพลิงที่ปล่อย  
ก๊าซเรือนกระจกต่ำ



ปรับกระบวนการผลิต  
ให้ปล่อยคาร์บอนต่ำ  
ตลอดห่วงโซ่อุปทาน

### ที่มาและการปรับตัว

จากสถานการณ์ที่โลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างรุนแรง ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในการรับมือกับปัญหาดังกล่าว โดยหนึ่งในความร่วมมือที่สำคัญเกิดขึ้นในที่ประชุม COP ครั้งที่ 21 ได้แก่ ความตกลงปารีส (Paris Agreement) ซึ่งครอบคลุมเรื่องการลดก๊าซเรือนกระจก การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และโครงสร้างทางการเงิน รวมถึงการจัดทำข้อตกลงการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contributions: NDCs) ของประเทศภาคี

นอกจากนี้ ยังมีมาตรการปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM) ซึ่งเป็นมาตรการที่สหภาพยุโรป (EU) ใช้ในการเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้นำเข้าสินค้าที่มีการปล่อยคาร์บอนสูงในกระบวนการผลิต นอกจากนี้ มาตรการที่คล้ายกันนี้ยังคาดว่าจะถูกบังคับใช้ในประเทศอื่นๆ เช่น สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร ในอนาคต

### การดำเนินการของไทยและแนวทางเชิงกลยุทธ์

สำหรับประเทศไทย รัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลง 30-40% ภายในปี 2573 นอกจากนี้ ยังได้เร่งจัดทำร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ... เพื่อสนับสนุนการบรรลุความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายในปี 2593 และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emissions) ภายในปี 2608 สำหรับแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อบรรลุเป้าหมายรูปแบบเศรษฐกิจที่สามารถใช้เป็นการรอบแนวทางหลัก ได้แก่ “เศรษฐกิจสีเขียว” ที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และกระจายความมั่งคั่ง รวมถึง “เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ”

### การปรับตัวเพื่อการลดก๊าซเรือนกระจกและเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ

การเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำจะต้องเริ่มจากการปรับโครงสร้างพลังงานโดยเพิ่มสัดส่วน



ของการผลิต และการใช้พลังงานทางเลือก ขณะที่การเปลี่ยนแปลงในภาคการคมนาคมสามารถดำเนินการได้โดยเปลี่ยนไปสู่การใช้ยานพาหนะที่รองรับเชื้อเพลิงที่ผลิตจากกระบวนการที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ เช่น ยานพาหนะไฟฟ้า (EV) หรือยานพาหนะที่ใช้เชื้อเพลิงทางเลือก นอกจากนี้ การปรับกระบวนการผลิต (Manufacturing Process) ให้ปล่อยคาร์บอนต่ำตลอดห่วงโซ่อุปทาน จะสามารถตอบสนองต่อมาตรการด้านคาร์บอน โดยเฉพาะในภาคการค้าระหว่างประเทศได้ และสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขันเนื่องจากจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดที่คำนึงถึงสินค้าที่ผลิตจากกระบวนการที่ปล่อยคาร์บอนต่ำได้

แม้จะยังพอมีเวลาในการดำเนินการก่อนที่จะถึงปีที่กำหนดไว้เป็นเป้าหมายด้านการลดก๊าซเรือนกระจก แต่หากประเทศไทยไม่เริ่มดำเนินการโดยเร็ว ทำ्यที่สุดแล้ว ก็อาจไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ ทำให้ประเทศสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกด้วยเหตุนี้ การเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และทุกภาคส่วนต้องร่วมมือร่วมใจในการเร่งดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

# บทที่ 4

---



# “ยกเครื่องระบบราชการ”

---



# บทที่ 4

## “ยกเครื่องระบบราชการ”

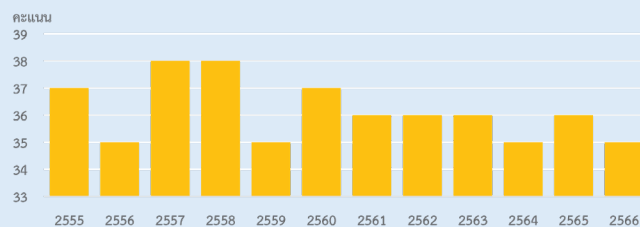
การเปลี่ยนแปลงใหญ่ประเทศไทยด้านที่สาม ซึ่งสำคัญไม่น้อยกว่าสองด้านแรก ที่จะช่วยทำให้ประเทศไทยมีความสามารถที่จะปรับตัวให้รับมือกับความผันผวนต่างๆ จาก The Great Disruption ได้อย่างเหมาะสม กันเวลา ก็คือ “การยกเครื่องระบบราชการ” ซึ่งรวมไปถึง การปรับเปลี่ยนกระบวนการ ตัดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น สะสางกฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนดที่ล้าสมัย ตลอดจนลดขนาดระบบราชการและพัฒนาคุณภาพของข้าราชการ ซึ่งทั้งหมดจะช่วยลดภาระ ลดอุปสรรค ลดต้นทุนแฝง ปลดปล่อยศักยภาพของประเทศไทย ทำให้ภาคเอกชนไทยสามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีรัฐบาลเป็นผู้สนับสนุนและกำหนดนโยบายที่สำคัญ ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดขึ้นได้จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ทำให้เกิดระบบ Digital Government ซึ่งเปิดโอกาสครั้งสำคัญที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการยกเครื่องระบบราชการไทยต่อไป

สิ่งที่น่ากังวลใจอย่างยิ่งสำหรับระบบราชการไทย ก็คือ การที่ดัชนีสำคัญซึ่งใช้เปรียบเทียบมิติต่างๆ ของระบบราชการของประเทศ เช่น ดัชนี Corruption Perception Index ของ Transparency International พบว่า ไทยถูกจัดอยู่ที่อันดับ 108 จาก 180 ประเทศ จากเดิมอยู่อันดับที่ 88 เมื่อ 10 ปีที่แล้ว (รูปที่ 25) นอกจากนี้ ดัชนีนิติธรรม Rule of Law Index ของ World Justice Project ของประเทศไทย อยู่อันดับที่ 82 จาก 142 ประเทศ จากเดิมเมื่อ 8 ปีที่แล้ว อยู่อันดับ 56 นอกจากนี้ การสำรวจของ World Economic Forum ที่สอบถาม

ผู้บริหารระดับสูงของภาคเอกชนเมื่อปี 2560 ในสิ่งที่ผู้บริหารเหล่านี้กังวลใจที่สุดเกี่ยวกับการทำธุรกิจในไทย พบว่า 2 ใน 5 อันดับแรก คือ ความไม่มีประสิทธิภาพของระบบราชการ และปัญหาคอร์รัปชัน

สำหรับประเทศที่ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการปฏิรูประบบราชการ เช่น สิงคโปร์ ซึ่งมีข้าราชการที่มีคุณภาพ มีระดับคอร์รัปชันต่ำ มีระบบกฎหมายที่เป็นสากล สามารถนำระบบรัฐบาลดิจิทัลมาใช้ พร้อมกับเร่งนำระบบ AI มาช่วยยกระดับการให้บริการประชาชน

รูปที่ 25: ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ประเทศไทยตั้งแต่ปี 2555-2566



ที่มา: Corruption Perception index (low: highly corrupt), Transparency International

# “ การยกเครื่องระบบราชการ เป็นหัวใจสำคัญในการปลดปล่อยศักยภาพ ของประเทศ และช่วยเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของภาคเอกชน ในระบบเศรษฐกิจโลก ”

ของภาครัฐ และลดต้นทุนในการทำธุรกิจและการใช้ชีวิตของประชาชน สิงคโปร์ได้นำจุดแข็งเหล่านี้มาใช้เป็นแม่เหล็กในการดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศ ในการชักชวนบริษัทข้ามชาติต่างๆ มาใช้สิงคโปร์เป็นที่ตั้งของ Regional Headquarters ตลอดจนมุ่งใจให้บริษัทต่างๆ เลือกใช้สิงคโปร์เป็นที่จดทะเบียนบริษัท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ Startups ซึ่งนำมาซึ่งการยกระดับ Talents และ Technologies จนทำให้สิงคโปร์สามารถก้าวขึ้นมาเป็นประเทศที่มีรายได้สูงสุดประเทศหนึ่งของโลก

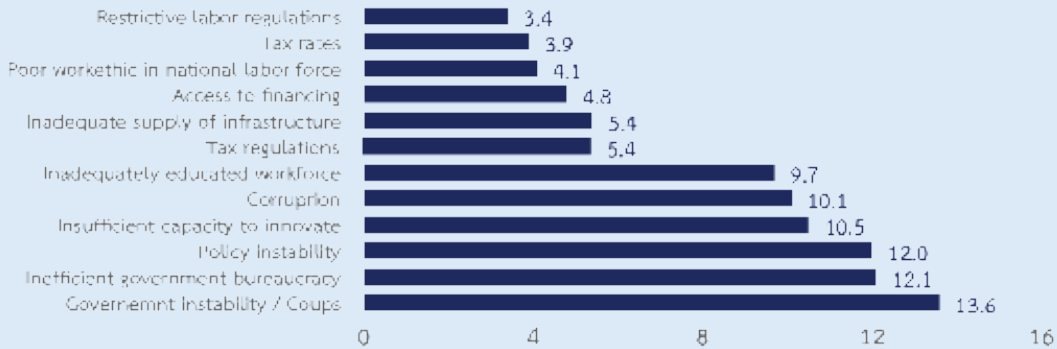
ส่วนประเทศไทย ระบบราชการและกฎหมายของเราเป็นหนึ่งในจุดอ่อนสำคัญที่สร้างภาระและเพิ่มต้นทุนให้กับประชาชนและภาคเอกชน ตลอดจนเป็นข้อจำกัดในการขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ ของภาครัฐไทย โดยกระบวนการ

ทำงานของระบบราชการไทยในปัจจุบัน ได้เพิ่มขึ้นตอนเพิ่มระยะเวลา เพิ่มค่าใช้จ่าย ทั้งยังขาดระบบ One Stop Service ที่แท้จริง สร้างความซับซ้อนให้การติดต่อระบบราชการของประชาชนและผู้ประกอบการ ที่บ่อยครั้งต้องติดต่อหลายๆ หน่วยงานในเรื่องเดียวกัน บ่อยครั้งนำไปสู่ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน และกลายเป็นต้นทุนแฝงของภาคธุรกิจเอกชน

ในอีกด้าน กฎหมายหลัก กฎหมายรอง กฎกระทรวงระเบียบ ข้อบังคับจำนวนมากของไทย ที่ล้าสมัย ตกยุค ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงให้ทันกับโลกที่กำลังรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว แต่ยังมีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันหลายฉบับ เป็นอีกข้อจำกัดสำคัญของไทยที่ทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปด้วยความยากลำบาก นับแต่การเปิดธุรกิจ



รูปที่ 26: ผลการสำรวจข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจ



ที่มา: World Economic Forum, Executive Opinion Survey 2017

การขอใบอนุญาตต่างๆ ที่ต้องมีการแยกขอตามกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้อจำกัดในการทำธุรกิจจากกฎหมายที่ได้บังคับใช้มา 50-60 ปีเหล่านี้ บางส่วนได้กลายเป็นข้อจำกัดของประเทศในการก้าวขึ้นสู่ยุค Digital ที่ไม่ต้องการสำเนากระดาษ ยุค Globalization ที่ปัจจัยการผลิตสามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรี และเลือกที่จะลงทุนในพื้นที่ที่มีกฎระเบียบที่เป็นสากลเป็นหลัก (รูปที่ 26)

ท้ายสุด คุณภาพของข้าราชการซึ่งเป็นผู้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ขับเคลื่อนนโยบายสำคัญของภาครัฐ ตัดสินใจเรื่องการลงทุนใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละปี ตลอดจนอนุญาตในเรื่องต่างๆ ให้กับประชาชนและภาคธุรกิจ จะเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จของการปรับตัวในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การที่ระบบราชการไทยมีปัญหในการดึงดูด Talents เข้าไปเป็นข้าราชการยุคใหม่ ท้ายที่สุดแล้ว จะนำมาซึ่งปัญหาในระยะยาว ในเชิงคุณภาพของยุทธศาสตร์ คุณภาพของนโยบาย ที่สำคัญที่สุดคือ คุณภาพของการ Execution ที่ทำให้การขับเคลื่อน

นโยบายไปสู่การปฏิบัติของภาครัฐ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ต่ำ ต้องใช้งบประมาณที่มากกว่าความจำเป็น

สามประเด็นนี้ จะเป็นข้อจำกัดสำคัญในการปรับตัวในช่วง The Great Transition ของไทย ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 66 จึงได้คัดเลือกข้อเสนอสำคัญ 3 เรื่องที่จะเป็น Game Changers ในจุดที่เป็น Center of Gravity ของปัญหา เพื่อช่วย “ยกเครื่องระบบราชการ” ประกอบด้วย การเร่งสร้างระบบ Digital Government ให้แล้วเสร็จใน 3 ปี การลดขนาดภาครัฐและพัฒนาคุณภาพข้าราชการ ตลอดจนการวางระบบเพื่อปฏิรูปแก้ไขกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ให้ทันสมัย ไม่เป็นภาระกับประชาชนและภาคธุรกิจ



## ดัชนีคอร์รัปชัน (Corruption Perception Index)

คะแนนดัชนีคอร์รัปชันของไทยอยู่ที่ 35 คะแนน (100 = โปรงใส, 0 = คอร์รัปชันสูง)

ไทยเป็นอันดับที่

108



ของโลก จาก 180 ประเทศ

ค่าเฉลี่ยของ  
ทวีปเอเชียแปซิฟิก

อยู่ที่ 45 คะแนน

ไทยมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทวีป

## ดัชนีนิติธรรม (Rule of Law Index)

ดัชนีนิติธรรมของไทย  
รั้งอยู่อันดับ

82

จาก 142 ประเทศ

พิจารณาจาก 8 ด้าน

1. การจำกัดอำนาจรัฐ
2. การปราศจากคอร์รัปชัน
3. รัฐบาลที่โปรงใส
4. สิทธิขั้นพื้นฐาน
5. ระเบียบและความมั่นคง
6. การบังคับใช้กฎหมาย
7. กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง
8. กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ดัชนีนิติธรรม คือ รายงานวัดผล  
ความรู้สึกได้รับความเป็นธรรมใน  
สังคม การเข้าถึงโอกาสและสิทธิขั้น  
พื้นฐานของประชาชน ความโปรงใส  
ของรัฐบาลและกระบวนการยุติธรรม

ปัจจัยที่ได้คะแนนน้อยที่สุด  
ด้านการบังคับใช้กฎหมาย  
อันดับที่ 103  
ของโลก 0.44 คะแนน



ปัจจัยที่ได้อันดับดีที่สุด  
ด้านระเบียบและความมั่นคง  
อันดับที่ 65 ของโลก 0.74 คะแนน



# สิ่งที่ผู้บริหารระดับสูง ภาคเอกชนกังวลใจที่สุด ในการทำธุรกิจในไทย 2 อันดับแรก

1. ความไม่มีประสิทธิภาพของระบบราชการ
2. ปัญหาคอร์รัปชัน

กฎหมายล่าสมัยและซ้ำซ้อน  
ยังไม่ได้รับการสะสาง  
กลายเป็นอุปสรรค



กฎหมายที่เห็นว่า**ควรแก้ไขเพิ่มเติม**  
106 ฉบับ  
และ**สมควรยกเลิก** 17 ฉบับ

WELL



DONE

แต่ มีเพียง 10 ฉบับ ที่ได้รับ  
การแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก  
ส่วนที่เหลือยังไม่ได้รับการสะสาง

ความสามารถ  
ด้านอิเล็กทรอนิกส์  
ของภาครัฐไทยอยู่

อันดับที่  
**57**

ของโลก

3 ตัวชี้วัดที่น้อยที่สุด

อันดับที่ 73  
คะแนน 0.7751

ดัชนีทุนมนุษย์  
(Human Capital Index)

อันดับที่ 62  
คะแนน 0.7004

โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม  
(Telecommunication  
Infrastructure Index)

อันดับที่ 44  
คะแนน 0.7941

การให้บริการออนไลน์  
(Online Service Index)

# จุดเปลี่ยนที่ 8

## “เร่งสร้าง Digital Government”

ในยุคปัจจุบัน สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของธุรกิจและอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการทำธุรกิจ การสร้างผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ และการปรับตัวขององค์กรเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ เทคโนโลยียังส่งผลต่อการวางแผนและกลยุทธ์ของประเทศ โดยภาครัฐต้องปรับตัวให้ทันกับเทรนด์ใหม่ๆ เพื่อกำหนดทิศทางและนโยบายที่เหมาะสมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พร้อมนำเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเหล่านี้มาเร่งสร้างระบบ Digital Government เพื่อยกระดับการให้บริการภาครัฐ

### การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางข้อมูลและดิจิทัล

ในโลกยุคใหม่ การใช้ข้อมูลเป็นเครื่องมือสำคัญในการต่อยอดธุรกิจและอุตสาหกรรมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับโลก การประยุกต์ใช้ Big Data และ AI ในการวิเคราะห์ข้อมูลช่วยให้ธุรกิจสามารถคาดการณ์แนวโน้มตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภคได้อย่างแม่นยำ ทำให้สามารถวางแผนการผลิต การตลาด และการจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาและสนับสนุนอุตสาหกรรมแห่งอนาคต เช่น อุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง อุตสาหกรรมพลังงานสะอาด และอุตสาหกรรมสุขภาพ ต้องอาศัยข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัยในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งจะช่วยสร้างโอกาสในการเติบโตทางเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

สำหรับภาครัฐ การวางแผนและกลยุทธ์ของรัฐมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศ รวมถึงการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม โดย

การใช้ข้อมูลในการวางแผนการจัดสรรทรัพยากร การพัฒนานโยบายสาธารณะ และการติดตามผลการดำเนินงานของโครงการต่างๆ จะช่วยให้การดำเนินงานของภาครัฐมีประสิทธิภาพและโปร่งใสมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การใช้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ความต้องการและปัญหาของกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยงสูง จะช่วยให้รัฐบาลสามารถกำหนดนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสม ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ประเทศไทยสามารถปรับตัวและแข่งขันได้ในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อให้ภาครัฐสามารถวางแผนและดำเนินนโยบายที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

### ปัญหาของหน่วยงานรัฐบาลและระบบราชการไทย

McKinsey Global Institute ได้ทำการวิจัยว่าภาครัฐและภาคประชาสังคมทั่วโลกสูญเสียโอกาสในการสร้าง

“

## Digital Government จะช่วยสร้าง ความโปร่งใสและเป็นเครื่องมือสำคัญ ของรัฐในการลดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน

”

มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากการไม่สามารถใช้ประโยชน์สูงสุดจากข้อมูลกว่า 42 ล้านล้านบาทต่อปี และกว่า 300 ล้านล้านบาทต่อปีหากรวมในส่วนของโอกาสที่สูญไปในส่วนขององค์กรภาคเอกชน<sup>1</sup>

ในส่วนของประเทศไทย ประสิทธิภาพการให้บริการของรัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของไทยได้ถูกจัดเป็นอันดับที่ 57 โดย United Nations ซึ่งอันดับดังกล่าวชี้วัดถึงประสิทธิภาพการให้บริการของรัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งครอบคลุมถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการบริการทางออนไลน์ โครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการเข้าถึงบริการของประชาชน รวมทั้งความสามารถของบุคลากร<sup>2</sup>

ทั้งนี้ การขาดแพลตฟอร์มดิจิทัลของภาครัฐที่ครบวงจรทำให้ประชาชนนั้นได้รับผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันและการประกอบธุรกิจ ที่ต้องพึ่งพาข้อมูล การขออนุญาต และการให้บริการของภาครัฐ ซึ่งภาคธุรกิจและประชาชนยังคงต้องเดินทางไปยังหน่วยงานรัฐด้วยตนเอง ซึ่งทำให้ต้องเสียเวลาและทรัพยากรโดยไม่จำเป็น และยิ่งไปกว่านั้น จากการจัดการข้อมูลภายในหน่วยงานรัฐบาลที่ปัจจุบันเก็บข้อมูลแยกจากกันและขาดการ

เชื่อมโยงกัน ทำให้หน่วยงานรัฐบาลไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ การขาดการรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ที่เพียงพอนี้ส่งผลให้การตัดสินใจและการดำเนินงานภาครัฐไม่ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลที่ทันสมัยและครบถ้วน ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลไทยจะต้องพัฒนาแพลตฟอร์มรัฐบาลดิจิทัลหรือ Digital Government เพื่อช่วยให้ข้อมูลและบริการของรัฐเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มความโปร่งใสในการดำเนินงานและลดโอกาสการทุจริต จากดัชนีการรับรู้การทุจริตขององค์กรโปร่งใสนานาชาติ ประเทศไทยยังมีอันดับที่ต้องปรับปรุง และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถช่วยลดการทุจริตได้โดยการทำให้กระบวนการเป็นไปโดยอัตโนมัติ และลดการแทรกแซงของมนุษย์

นอกจากนี้ ในอนาคตภาครัฐยังจำเป็นต้องนำ Big Data และ AI มาใช้ในการตัดสินใจซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในสังคม เช่น การวางผังเมือง การดูแลสุขภาพ และการรักษาสิ่งแวดล้อม การใช้ข้อมูลที่ครบถ้วนและทันสมัยจะช่วยให้รัฐบาลสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

<sup>1</sup> Ghia A., Langstaff M., Ware D., and Wavra R. (2021). “Accelerating data and analytics transformations in the public sector”.

<sup>2</sup> United Nations, The E-Government Development Index (EDGI).

## กรอบแนวทางการแก้ปัญหา

ในระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีพัฒนาการความก้าวหน้าด้านรัฐบาลดิจิทัลเป็นลำดับ ซึ่งปัจจุบันความสามารถด้านรัฐบาลดิจิทัลของไทยอยู่ในระดับ 2 จากทั้งหมด 5 ระดับ โดยมีความสำเร็จในหลายด้าน เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัล ได้แก่ระบบคลาวด์กลางภาครัฐ บัตรประชาชนดิจิทัล แอปพลิเคชันทางรัฐที่รวมบริการภาครัฐต่างๆ แต่การที่ประเทศไทยจะสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้อย่างเต็มศักยภาพนั้น ประเทศไทยยังต้องมีการดำเนินการแก้ปัญหาในหลายด้านดังนี้

### 1. การบูรณาการการแลกเปลี่ยนข้อมูลและใช้ประโยชน์จากข้อมูล

การบูรณาการการแลกเปลี่ยนข้อมูลและใช้ประโยชน์จากข้อมูลเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินนโยบายด้านดิจิทัลทรานส์ฟอร์มเมชัน (Digital Transformation) ของประเทศ โดยการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ จะช่วยสร้างมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงนี้จะช่วยลดต้นทุนการดำเนินงาน เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และเสริมสร้างความโปร่งใสในการทำงานภาครัฐ การบูรณาการข้อมูลจะช่วยลดความซ้ำซ้อนของงาน และช่วยให้มีข้อมูลที่เพียงพอและถูกต้องในการตัดสินใจ การนำเทคโนโลยีเกิดใหม่มาใช้จะช่วยปรับปรุงการให้บริการและการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีระบบรายงานผลที่ทันสมัยและติดตามตัวชี้วัดอย่างเป็นระบบ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของนโยบายและการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ การใช้ข้อมูล

ในการตัดสินใจจะช่วยเพิ่มความแม่นยำและความยืดหยุ่นในการดำเนินนโยบายระดับประเทศให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป (รูปที่ 27)

### 2. การยกระดับบริการภาครัฐและโครงสร้างพื้นฐานข้อมูลเพื่อประชาชน

การยกระดับระบบข้อมูล โครงสร้างพื้นฐาน และบริการภาครัฐเพื่อประชาชน มุ่งเน้นการสร้างระบบข้อมูลที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางโดยพัฒนาระบบ National ID ที่ใช้ในการเข้าถึงบริการภาครัฐทั้งหมดอย่างสะดวกและปลอดภัย รวมถึงการพัฒนาระบบยืนยันตัวตนแบบเดียวและการเชื่อมโยงกับลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสร้างแพลตฟอร์มบริการที่ครบวงจร นอกจากนี้ยังเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลในด้านการเชื่อมต่อข้อมูลบนคลาวด์ ความปลอดภัยทางไซเบอร์ และการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงและความปลอดภัย การให้ข้อมูลที่เพียงพอและโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมจะช่วยให้ประชาชน โดยเฉพาะภาครัฐกิจและกลุ่มเปราะบาง สามารถเข้าถึงข้อมูลและนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาธุรกิจและชีวิตความเป็นอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลจำเป็นต้องยกระดับข้อมูลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการต่อยอดและสร้างโอกาสทางธุรกิจในอนาคต อีกทั้งยังเน้นส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมและการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลอย่างยั่งยืน

### 3. การพัฒนาทักษะของบุคลากรในประเทศด้านดิจิทัล

การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้กับบุคลากรภายในประเทศเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ประชากรและแรงงานสามารถ



# โครงการ Digital Platform Government ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

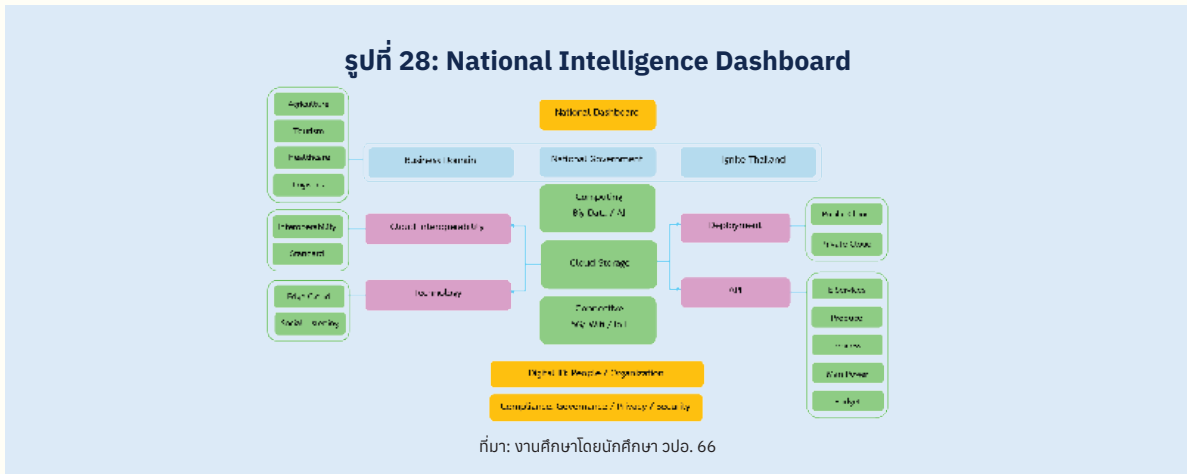


โครงการ “Digital Platform Government” ของประเทศเกาหลีเป็นหนึ่งในกลยุทธ์นวัตกรรมใหม่ที่รัฐบาลเกาหลีได้ภายใต้การนำของประธานาธิบดี ยุน ซ็อก-ย็อล (Yoon Suk Yeol) ได้เสนอขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อปฏิรูประบบการดำเนินงานพื้นฐานของรัฐบาลโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) และคลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing) เพื่อให้รัฐบาลสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น วิสัยทัศน์ของโครงการนี้มุ่งเน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People-centered) โดยรัฐบาลจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ร่วมกับการขับเคลื่อนการเติบโตของทั้งภาครัฐและเอกชนผ่านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เกาหลีใต้มีพื้นฐานโครงสร้าง ICT ที่แข็งแกร่ง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนานวัตกรรมนี้

ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา เกาหลีใต้ได้สร้างและดำเนินการระบบ E-Government ที่ถือว่าประสบความสำเร็จ

อย่างมาก โดยประเทศอยู่ในอันดับต้นๆ ของดัชนีการพัฒนา E-Government ของสหประชาชาติมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2553 ความสำเร็จนี้เป็นผลมาจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในช่วงแรก เช่น ระบบ Digital ID ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ การทำธุรกรรมผ่านระบบ One Stop Service และการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ ช่วยให้รัฐบาลสามารถใช้ประโยชน์จากการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และปัญญาประดิษฐ์ในการวางแผนและพัฒนาประเทศ ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน นอกจากนี้ ระบบยังได้รับการออกแบบให้มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้โดยประชาชน เพื่อลดปัญหาคอร์รัปชันและสร้างความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับรัฐบาล



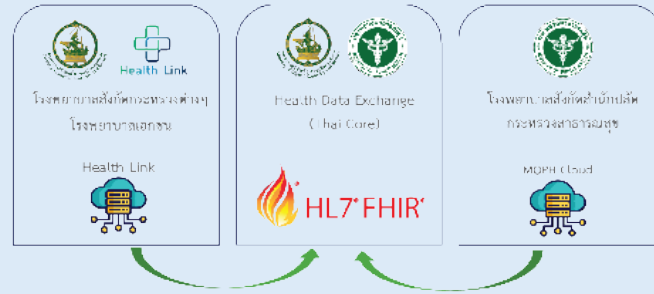
ส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล สถาบันข้อมูลขนาดใหญ่ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัลและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ การวางยุทธศาสตร์และจัดสรรทรัพยากรที่สอดคล้องกับทิศทางของประเทศ รวมถึงการสนับสนุนมาตรการพัฒนาและแลกเปลี่ยนข้อมูลภาครัฐมีความสำคัญดังนี้:

- การพัฒนาข้อมูลในหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นดิจิทัล (Digitalization) เพื่อสร้างฐานข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล และลดการใช้กระดาษ พร้อมกำหนดมาตรฐานข้อมูล และการแลกเปลี่ยน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานของภาคเอกชนที่จะรับงานภาครัฐในการพัฒนา Digitalization และจัดทำ Provider List
- ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากนโยบาย “Cloud First” โดยการกำหนดแนวทางการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์นโยบายและติดตามประสิทธิภาพการบริหารประเทศ
- นำเทคโนโลยีเกิดใหม่ เช่น AI, Blockchain และ IoT มาใช้ในการปรับปรุงการให้บริการ เพิ่มความโปร่งใส และ

เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณ โดยใช้ AI ในการวิเคราะห์เพื่อบูรณาการโครงการ ลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบ (Fraud Detection) รวมถึงการพยากรณ์และสร้างแบบจำลองในการใช้งบประมาณในรูปแบบต่างๆ

- พัฒนาระบบการรายงานผลการดำเนินงานในประเทศในเชิงกลยุทธ์ ผ่าน National Intelligence Dashboard (รูปที่ 28) เพื่อสร้างการบริหารจัดการด้วยข้อมูลจริง การติดตามตัวชี้วัดอย่างเป็นระบบ ทั้งการบริหารจัดการทั่วไป และข้อมูลเชิงกลยุทธ์โดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล สถาบันข้อมูลขนาดใหญ่ และสำนักงานพัฒนาธุรกิจดิจิทัล และหน่วยงานในกำกับของกระทรวงดิจิทัล การบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน จะช่วยให้การตัดสินใจนโยบายและการให้บริการของรัฐมีความแม่นยำและยืดหยุ่นมากขึ้น โดยอาจจัดให้มีการติดตามตัวชี้วัดอย่างเป็นระบบทั้งการบริหารจัดการทั่วไปและข้อมูลเชิงกลยุทธ์รวมทั้งการถ่ายทอดตัวชี้วัดลงสู่องค์กร ผ่าน National Intelligence Dashboard และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่

## รูปที่ 29: แพลตฟอร์มการแลกเปลี่ยนข้อมูลสุขภาพของโรงพยาบาล ในสังกัดนอกกระทรวงสาธารณสุขกับสำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข



และ AI เพื่อปรับปรุงการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย และการให้บริการ อาทิ การเชื่อมโยงข้อมูลสุขภาพ Health Link ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มการแลกเปลี่ยนข้อมูลสุขภาพของโรงพยาบาลในสังกัดนอกกระทรวงสาธารณสุข กับแพลตฟอร์มข้อมูลสุขภาพของสำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น (รูปที่ 29)

### ข้อเสนอที่ 2: ยกระดับระบบข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและบริการภาครัฐเพื่อประชาชน

การพัฒนากระบวนการพัฒนาระบบข้อมูลและบริการที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มความสะดวกและความปลอดภัยในการเข้าถึงบริการภาครัฐ โดยการพัฒนาระบบ ThaiID ให้เป็น National ID ของประเทศ เพื่อใช้เป็นระบบการยืนยันตัวตนที่เป็นมาตรฐานเดียวในการเข้าถึงบริการภาครัฐ รวมถึงการพัฒนา Single-source Database ที่ได้รับการตรวจสอบและเชื่อมโยงกับระบบลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature) เพื่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ การยกระดับการบริการประชาชนด้วยระบบดิจิทัล (One Stop Service) และการใช้ Digital Wallet จะช่วยเพิ่มความความสะดวกสบายให้กับประชาชน

- พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลแบบรวมศูนย์ ที่ใช้ระบบ Single Sign-on เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการรัฐบาลทั้งหมดได้อย่างต่อเนื่อง ผ่านการระบุตัวตนดิจิทัล การชำระเงินออนไลน์ และศูนย์บริการแบบครบวงจร โดยไม่ต้องไปที่หน่วยงานราชการ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารกับประชาชน จะช่วยให้ข้อมูลที่อัปเดตและข้อเสนอแนะจากประชาชนสามารถนำไปใช้พัฒนาการให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่จำเป็น เช่น การเชื่อมต่อข้อมูลบนคลาวด์ ความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber Security) และโครงสร้างด้านพณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น Digital ID, Payment Gateway รวมถึงการประกาศมาตรฐานเพื่อเปิดโอกาสให้นักพัฒนาระบบเข้ามาร่วมสร้างสรรค์ระบบต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักความคุ้มค่า (Affordability) การเข้าถึงได้ (Accessibility) และความรับผิดชอบ (Accountability)
- ส่งเสริมโครงการที่รัฐบาลดำเนินการอยู่ เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางโทรคมนาคม รวมถึงการส่งสัญญาณ



ผ่านดาวเทียมวงโคจรต่ำ (Low Earth Orbit) การเสริมสร้างความปลอดภัยทางไซเบอร์และความเป็นส่วนตัวของข้อมูล และการจัดทำ Open Data ของประเทศที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมและการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลอย่างยั่งยืน

### **ข้อเสนอที่ 3: พัฒนากทักษะของบุคลากรในประเทศด้านดิจิทัล**

การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้กับบุคลากรและประชาชนเป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้ประเทศสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมความรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) และการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยทางไซเบอร์ จะช่วยเพิ่มความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยและการใช้งานเทคโนโลยีอย่างรับผิดชอบ นอกจากนี้ การสนับสนุนธุรกิจและโครงการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น สตาร์ทอัพ จะช่วยกระตุ้นนวัตกรรมและพัฒนาบุคลากรในสาขาดิจิทัล

- ส่งเสริมการศึกษาด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์และดำเนินแคมเปญสร้างความตระหนักรู้ทั่วประเทศ

รวมถึงการบูรณาการความปลอดภัยทางไซเบอร์ในหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียน

- ขยายโครงการความรู้ดิจิทัลไปยังพื้นที่ชนบทและกลุ่มประชากรที่มีความเปราะบาง เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล
- การพัฒนาแรงงานดิจิทัลด้วยการลงทุนในโครงการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะด้าน IT เช่น AI วิทยาการข้อมูล และความปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อเตรียมแรงงานที่มีความสามารถและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานยุคดิจิทัล

การดำเนินการตามข้อเสนอเหล่านี้ จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถเข้าสู่ยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกับเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในตลาดโลก



## โครงการ e-Estonia ประเทศเอสโตเนีย

โครงการ “e-Estonia” เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ในการพัฒนาประเทศ หลังจากที่เอสโตเนียได้รับเอกราชจากสหภาพโซเวียตเมื่อเกือบ 30 ปีก่อน โดยเอสโตเนียเป็นประเทศเล็กๆ ที่ต้องสร้างทุกอย่างขึ้นใหม่จากศูนย์ เนื่องจากขาดโครงสร้างพื้นฐานการบริหาร หรือกฎหมายที่รองรับ รัฐบาลเอสโตเนียในขณะนั้นตัดสินใจอย่างกล้าหาญที่จะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ ภายใต้แนวคิด “e-Estonia” ซึ่งมุ่งเน้นให้ธุรกรรมและการบริการทั้งหมดดำเนินผ่านระบบออนไลน์ เช่น การยื่นภาษี การขอวีซ่า และการตรวจสอบประวัติสุขภาพ

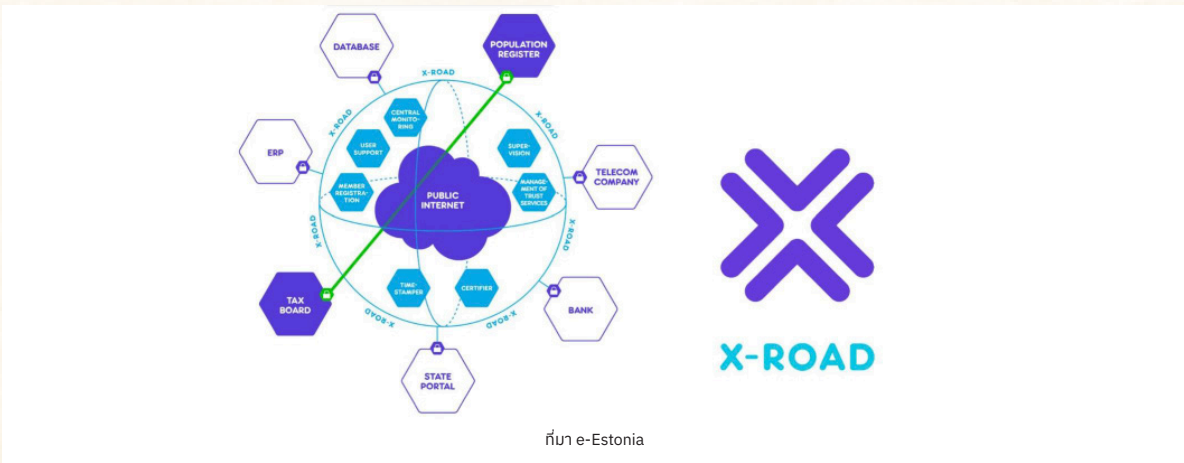
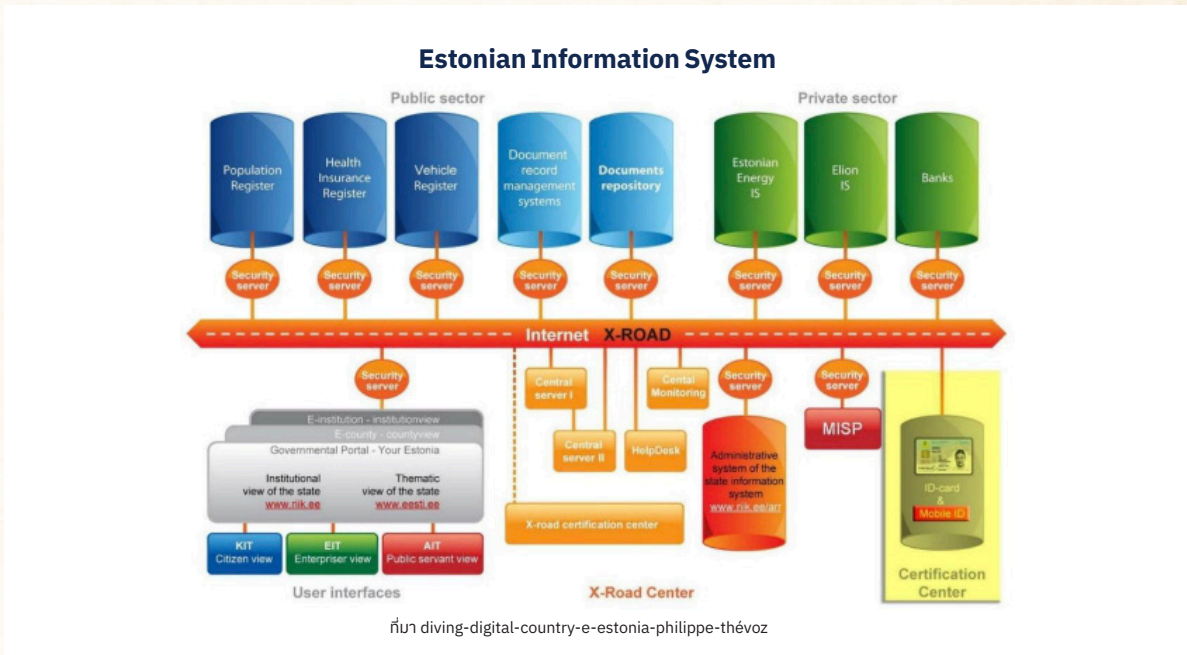
หนึ่งในหลักการสำคัญของโครงการ e-Estonia คือการสร้างความเชื่อถือ (Trust) ระหว่างประชาชนและรัฐบาลผ่านระบบดิจิทัลที่ปลอดภัยและโปร่งใส โดยรัฐบาลให้ความสำคัญกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการเป็นเจ้าของข้อมูลของประชาชนผ่านแพลตฟอร์มแลกเปลี่ยนข้อมูล X-Road ซึ่งเป็นระบบที่ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และสามารถเข้าถึงได้จากแหล่งเดียว (Single-source Database) ระบบนี้ใช้หลักการยืนยันตัวตนเพียงครั้งเดียวจากทะเบียนราษฎร (Once-only Principle) เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการขอข้อมูล พร้อมกับการพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยและการฝึกอบรมบุคลากร นอกจากนี้ รัฐบาลเอสโตเนียยังได้นำแนวคิด Green Economy มาใช้ในการพัฒนาโครงการ โดยส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนและการประหยัดพลังงานในศูนย์ข้อมูล รวมทั้งยังเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการสาธารณะผ่านการใช้ข้อมูลเปิด (Open Data) และการเปิดเผยซอร์สโค้ดของบริการสาธารณะ เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและดึงดูดการลงทุนจากภาคเอกชน

ระบบ e-ID ของเอสโตเนียถือเป็นแกนหลักของการยืนยันตัวตนในประเทศ โดยประกอบด้วยหมายเลขประจำตัวประชาชน 11 หลักที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยบัตรประจำตัวประชาชนอิเล็กทรอนิกส์ (e-ID card) นี้ถูกนำมาใช้ในการระบุตัวตนทางกายภาพและอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ยังมี e-ID ในรูปแบบอื่นๆ เช่น บัตรมือถือ (Mobile-ID) และบัตรดิจิทัล (Digi-ID) ที่สามารถเชื่อมโยงกับบัตร e-ID เพื่อใช้ในการยืนยันตัวตนเพียงแหล่งเดียว ซึ่งระบบนี้ใช้เทคโนโลยีโครงสร้างพื้นฐานกุญแจสาธารณะ (Public Key Infrastructure: PKI) เพื่อความปลอดภัยในการลงนามและรับรองความถูกต้อง

รัฐบาลเอสโตเนียเริ่มพัฒนาระบบ e-ID ในปี 2545 โดยได้รับแรงบันดาลใจจากประเทศฟินแลนด์ แต่ต่างกันว่าเอสโตเนียตัดสินใจให้บัตรประจำตัวประชาชนอิเล็กทรอนิกส์เป็นบัตรบังคับใช้สำหรับประชาชนทุกคน ส่งผลให้ในปี 2563 มีประชาชนชาวเอสโตเนียถึง 98% ที่ถือบัตร e-ID ในขณะที่ฟินแลนด์มีเพียง 40-46% เท่านั้น

นโยบาย e-ID ทำให้ประชาชนชาวเอสโตเนียสามารถยื่นภาษีออนไลน์ได้อย่างปลอดภัยถึงร้อยละ 98% รวมถึงการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร



การเลือกตั้งท้องถิ่น และการเลือกตั้งสมาชิกสภายุโรปผ่านทางออนไลน์ นอกจากนี้ ระบบ e-ID ยังถูกใช้ในการลงนามเอกสารออนไลน์ การเข้าถึงบริการธนาคารออนไลน์ ข้อมูลทางการแพทย์ และการตรวจสอบใบขับขี่

ThalID เพื่อให้เป็นระบบหลักของประเทศในทุกธุรกรรมลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มความง่ายในการจัดการข้อมูลซึ่งจะช่วยให้รัฐบาลสามารถบริหารจัดการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้น

การใช้ระบบ e-ID ของเอสโตเนียเป็นตัวอย่างที่สำคัญที่ประเทศไทยควรนำไปพิจารณาในการพัฒนาระบบ

# โครงการ Smart Nation Singapore ประเทศสิงคโปร์

วิสัยทัศน์ของรัฐบาลสิงคโปร์ คือ “Digital to the Core and Serves with Heart” ซึ่งหมายถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้บริการนโยบาย และบริการที่เป็นระบบ ไม่มีช่องว่าง และเป็นประโยชน์สำหรับประชาชนทุกคน ซึ่งโครงการดังกล่าวเริ่มตั้งแต่ปี 2523 ที่เรียกว่า National Computerization จนปัจจุบันกลุ่ม Smart Nation and Digital Government (SNDGG) ได้ร่างแผนรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government Blueprint: DGB) เพื่อเปลี่ยนแปลงวิธีการให้บริการของรัฐบาลสิงคโปร์โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ร่างแผนนี้สร้างต่อจากพื้นฐานที่ถูกร่างไว้ด้วยแผนการดำเนินงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ก่อนหน้า (ปี 2561) ประกอบด้วย 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) เชื่อมต่อ (Connect): การเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและความเชื่อมต่อ 2) รวบรวม (Collect): การใช้ข้อมูลเพื่อให้ความรู้และการตัดสินใจ และ 3) เข้าใจ (Comprehend): การใช้ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีเพื่อเปลี่ยนแปลงการให้บริการ

รายการตัวชี้วัดสำคัญ (KPIs) ของ DGB ได้แก่:

- การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Hosting): การให้บริการระบบรัฐบาล 70% บนแพลตฟอร์มคลาวด์
- การดำเนินการทางดิจิทัล (Digital Transaction): การดำเนินการทางดิจิทัล 90-95% จากจุดเริ่มต้นถึงจุดสิ้นสุด
- การเตรียมข้อมูลล่วงหน้า (Pre-filling): การเตรียมข้อมูลล่วงหน้า 100% ด้วยข้อมูลที่ได้รับการยืนยันจากรัฐบาล

- การแบ่งปันข้อมูล (Cross-agency Data Sharing): การแบ่งปันข้อมูลสำหรับโครงการระหว่างหน่วยงานภายในระหว่าง 7 วันทำการ
- การเตรียมความรู้ดิจิทัล (Digital Literacy): การเตรียมความรู้ดิจิทัลพื้นฐานให้กับเจ้าหน้าที่ทุกคนในรัฐบาล

ในปี 2566 กระทรวงต่างๆ ทั้ง 20 กระทรวงได้ส่งข้อมูลเพื่อทำให้เกิดแผนการพัฒนาประเทศและแผนการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (Digital Government Blueprint - DGB) โดยการนำการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) มาใช้ในการวางแผนดังกล่าว

ในภาคการบริการประชาชน มีการพัฒนาด้านการเชื่อมโยงข้อมูลทางการแพทย์จากทุกหน่วยงานภายใต้โครงการ HealthHub โดยเป็นช่องทางหลัก One-Stop Service เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการรักษา เพิ่มความปลอดภัย ไม่เกิดความสับสนจากการรับข้อมูลหลายช่องทาง และส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรสาธารณสุขอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อมูลจริง โดยนโยบายของประเทศ โรงพยาบาลมีหน้าที่ที่จะนำข้อมูลเข้าสู่ HealthHub เว้นแต่เจ้าของข้อมูลแสดงความจำนงไม่ส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบ ภายใต้การจัดการข้อมูลให้มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบ ลดความซ้ำซ้อนและทำให้เกิดโครงการมากมายเช่น Smart Homes ที่ใช้เรื่องของ IoT เพื่อการจัดการพลังงาน Smart Mobility, Smart Environment ในการบริหารจัดการเมือง การบริการ

GovTech, Singapore



75-80% of citizens and businesses to be "very satisfied" with Government digital services



All Government services to have end-to-end digital options



Cross-agency data fusion to take less than 7 working days



All public officers to have basic digital literacy, with officers trained in data literacy



30-50 transformative digital projects across Government



All Ministry Families to have at least 2 high-impact AI projects



At least 70% of eligible Government systems to be on commercial cloud by 2023

ที่มา GovTech

สาธารณะ รวมทั้ง Smart Education เพื่อการจัดการศึกษาที่เหมาะสมทั้งในภาคบังคับและภาคสมัครใจที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ จากแผนพัฒนาดังกล่าวส่งผลให้สิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับในอันดับที่ 12 ในการสำรวจรัฐบาลดิจิทัลของสหราชอาณาจักร (ปี 2565)

ด้านดิจิทัลสำหรับการบริหารจัดการประเทศ การบริหารประเทศโดยใช้ข้อมูลจริง สร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยนำการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่และปัญญาประดิษฐ์มาใช้

ดังนั้นความสำเร็จของประเทศสิงคโปร์มีความคล้ายคลึงกับประเทศเอสโตเนียในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

# จุดเปลี่ยนที่ 9

## “ลดขนาดภาครัฐและบริหารบุคลากร”

ระบบราชการเป็นกลไกหลักของประเทศ ประเทศที่มีระบบราชการที่ดี มีประสิทธิภาพ จะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา ประเทศไปสู่ประเทศรายได้สูง ประชาชนอยู่ดีมีสุข จากข้อมูลการสำรวจของ McKinsey Global Institute พบว่าภาครัฐ และภาคประชาสังคมทั่วโลก สูญเสียโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในมูลค่าสูงมาก นอกจากนี้ Executive Opinion Survey 2017 ของ World Economic Forum พบว่า ปัจจัยปัญหาที่สำคัญที่สุดในการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน 3 ลำดับแรก คือ เสถียรภาพของรัฐบาล ปัญหาของระบบราชการ และความต่อเนื่องของนโยบาย โดยสิ่งที่ผู้บริหารภาคเอกชนกังวลใจ 2 อันดับแรก คือ ความไม่มีประสิทธิภาพของระบบราชการและปัญหาคอร์รัปชัน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของระบบราชการ อันเป็นกลไกหลักเชิงระบบ (System) ในการขับเคลื่อนประเทศ

สำหรับประเทศไทย ปัญหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบราชการเป็นประเด็นหลัก ระบบราชการขาดการบูรณาการ การทำงานของราชการแบบแยกส่วน (Silo) การประสานในเชิงบูรณาการยังไม่มีประสิทธิภาพดีพอ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดมาจากปัญหาทั้งข้อกฎหมายและการบูรณาการชุดข้อมูลและระบบการบริหารจัดการข้อมูลให้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งเอกสารฉบับนี้ได้นำเสนอแนวทางการแก้ไข ประกอบไว้ในจุดเปลี่ยนเรื่องการสะสางกฎหมายล้าสมัย และจุดเปลี่ยนเรื่องการเร่งสร้าง Digital Government ประเทศที่พัฒนาแล้วมักมีระบบราชการที่มีคุณภาพ ประชาชนมีความเชื่อถือ (Trust) ต่อภาครัฐ การสร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นในระบบราชการจะต้องประกอบด้วยปัจจัยอย่างน้อย 2 ประการ (จาก Thailand Policy Lab Website) คือ 1) เจตจำนงที่ดี (Intent) โดยภาครัฐจะต้องมีการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การบังคับใช้กฎหมายมีความเป็นธรรม และปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรภาครัฐ ซึ่งได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5)

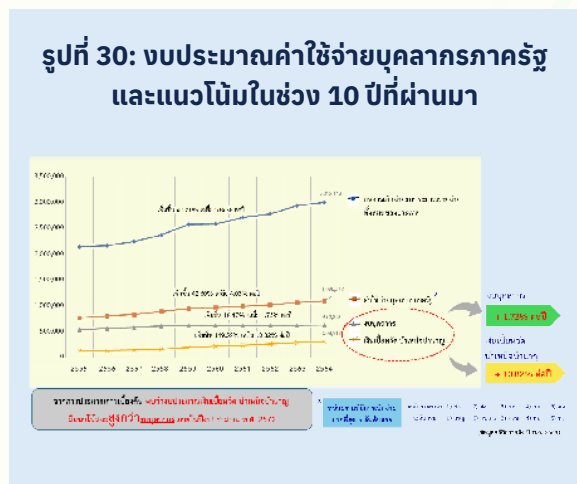
พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 เพื่อให้ส่วนราชการใช้วิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เป็นหลักการเพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ คุ่มค่า ฯลฯ และการตราพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 76 วรรค 3 เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้ทั้งหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงหลักเจตนาจรรยาที่ดีในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งก็ต้องมีการติดตามผลการบังคับใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อไป และ 2) ความสามารถภาครัฐ (Competence) ภาครัฐจะต้องมีประสิทธิภาพในการจัดทำบริการสาธารณะ ข้าราชการมีความเป็นมืออาชีพ เป็นคนดีคนเก่ง การใช้จ่ายงบประมาณมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลด้วยนอกเหนือจากการปรับใช้เทคโนโลยี

ดิจิทัล ตลอดจนการบริหารจัดการบนแนวคิด Issue-based เน้นการบูรณาการและยึดผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน

### ปัญหาประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณ ประเทศ จาก Size & Cost ของระบบราชการ

ข้อมูลจากเอกสารงบประมาณโดยสังเขปประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีสัดส่วนของงบรายจ่ายประจำมากกว่าร้อยละ 70% (73% ในปีงบประมาณ 2567 และ 72.1% ในปีงบประมาณ 2568) และมีรายจ่ายลงทุนประมาณ 20% (20.4% ในปีงบประมาณ 2567 และ 24.2% ในปีงบประมาณ 2568) งบบุคลากรคิดเป็น 17.9% ในปีงบประมาณ 2567 และ 16.9% ในปีงบประมาณ 2568 โดยงบบุคลากรครอบคลุมรายจ่ายเพื่อการบริหารงานบุคคลภาครัฐ เช่น เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทนพนักงานราชการ ในขณะที่ค่าใช้จ่ายด้านบุคคลสำหรับองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีข้าราชการส่วนกลาง หน่วยงานในกำกับของรัฐ องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ ฯลฯ ถูกจัดสรรไว้ภายใต้เงินอุดหนุน และค่าใช้จ่ายด้านบุคคลอื่น อาทิ ค่ารักษาพยาบาล บำเหน็จบำนาญข้าราชการ ถูกจัดสรรไว้ภายใต้งบกลาง (งบกลาง รายการเงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ จำนวน 333,043 ล้านบาทในปีงบประมาณ 2567 และเพิ่มขึ้นเป็น 354,500 ล้านบาทในปีงบประมาณ 2568) ด้วยปัญหาโครงสร้างอายุของประชากรที่เกิดขึ้นกับภาคราชการเช่นเดียวกับภาคสังคมของประเทศ จำนวนประชาชนอายุ 60 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น ในขณะที่อัตราการเกิดลดลง ประชากรวัยแรงงานมีสัดส่วนลดลง ประกอบกับคุณลักษณะของคนรุ่นใหม่ทั้ง Gen Z, Gen Alpha มีความต้องการและทัศนคติในการทำงาน

แตกต่างจากคนรุ่น Gen X หรือ Baby Boomers จะมีจำนวนข้าราชการเกษียณเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่อัตราการลาออกก็จะเพิ่มขึ้นด้วย เช่น ในปีงบประมาณ 2556 ข้าราชการพลเรือนสามัญเกษียณจำนวน 5,143 คน ลาออก 3,370 คน แต่ในปีงบประมาณ 2565 ข้าราชการพลเรือนสามัญเกษียณจำนวน 9,469 คน ลาออก 8,509 คน เมื่อพิจารณาภาพรวม จะพบว่า การเบิกจ่ายงบประมาณในส่วนของเงินเดือน มีวงเงินเพิ่มขึ้นไม่มากนัก เมื่อเทียบกับงบบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่เพิ่มขึ้นมากกว่า 10% ต่อปี ดังนั้น จึงคาดการณ์ได้ว่าภาระค่าใช้จ่ายด้านบุคคลจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างเป็นนัย และจะส่งผลให้งบรายจ่ายประจำเพิ่มสูงขึ้นมากกว่า 70% ด้วยสัดส่วนการใช้จ่ายงบประมาณดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินที่ยังขาดประสิทธิภาพ งบประมาณมีสัดส่วนสูงมากและทำให้งบประมาณที่จะใช้ในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ มิไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และต่อความคาดหวังของประชาชนที่ภาครัฐควรจะต้องลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เพื่อยกระดับและส่งเสริมทั้งภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและภาคประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี (รูปที่ 30 และ 31)



“

## ประเทศจำเป็นต้องมีข้าราชการ ที่เป็นคนดี คนเก่ง ... ในระยะยาว หากระบบราชการขาดคนดี คนเก่ง กลไกหลักของประเทศจะยังมีปัญหา

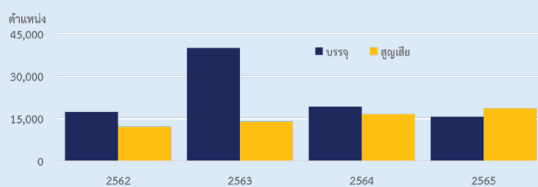
”

กลไกของระบบราชการในปัจจุบัน หน่วยงานกลางก็มีลักษณะการทำงานแบบ Silo การจัดทำแผนงานโครงการ การจัดทำคำของบประมาณ การจัดทำคำขอด้านอัตรา กำลัง ฯลฯ ยังขาดการบูรณาการ แม้จะมีการจัดตั้ง คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการต่างๆ ในทางปฏิบัติ ส่วนราชการต่างๆ ยังคงเรียกร้องขอเพิ่มอัตรากำลัง แทนการให้ความสำคัญกับการปรับระบบงานให้มี ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ทดแทน การปฏิบัติงานด้วยกำลังคน หรือการปรับรูปแบบการ ปฏิบัติราชการให้ยืดหยุ่น รองรับกับความต้องการของ กำลังคนรุ่นใหม่ มุ่งเน้นการวัดผลงาน เช่น การทำงาน แบบยืดหยุ่น (Hybrid Work) การให้ความสำคัญกับ การรักษากำลังคน และด้วยปัญหาประสิทธิภาพการใช้ จ่ายงบประมาณ และรูปแบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับ กำลังคน ส่งผลให้ค่าตอบแทนของข้าราชการต่ำกว่า ค่าตอบแทนภาคเอกชน โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2566 ให้ปรับอัตราเงินเดือนแรกบรรจุ

ข้าราชการ ระดับปริญญาตรีจาก 15,000 บาท เป็น 18,000 บาท ซึ่งต้องใช้การทยอยปรับอัตราแรกบรรจุ ถึง 2 ปี เพื่อให้เงินเดือนข้าราชการใกล้เคียงกับอัตรา เงินเดือนแรกบรรจุของตำแหน่งในสายสังคมศาสตร์ ในภาคเอกชน ดังนั้น ด้วยปัญหาโครงสร้างอายุประชากร และประสิทธิภาพของระบบราชการ มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องเร่งรัดการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและ การพัฒนา “คน” โดย “ผู้นำส่วนราชการ” เป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การสร้างให้ระบบราชการ เกิดประสิทธิภาพจะต้องส่งเสริมให้หัวหน้าส่วนราชการมี ภาวะผู้นำ กล้าสร้างความเปลี่ยนแปลง และต้องบริหารจัดการ ให้ได้ผลลัพธ์ที่เหมาะสม ทั้งนี้ หน่วยงานกลางที่กำกับการบริหารแผนงาน เงิน คน ก็ควรปรับขั้นตอนและ กระบวนการเพื่อให้กลไกการบริหารมีความคล่องตัว เน้น ประสิทธิภาพ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเรื่อง Size & Cost อันนำไปสู่การลดขนาดกำลังคน เพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่าย เงินงบประมาณ และมุ่งผลลัพธ์ในการจัดทำบริการสาธารณะ



**รูปที่ 31: จำนวนการบรรจุ  
และสูญเสียข้าราชการพลเรือน  
ในปีงบประมาณ 2562-2565**



ที่มา: เอกสารกำลังคนภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน  
หมายเหตุ: ปี 2563 บรรจุสูงขึ้นตามความจำเป็นในการดำเนินงานสุขภาพ

ในระบบราชการหรือระบบขององค์กรใดๆ คุณภาพของ “คน” คือ หัวใจสำคัญ ดังนั้นประเทศจำเป็นต้องมีข้าราชการที่เป็นคนดี คนเก่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์โครงสร้างประชากรสูงอายุ คนรุ่นใหม่มีจำนวนน้อยลง และมีคุณลักษณะ มุมมองต่อการใช้ชีวิต บนฐานเทคโนโลยีดิจิทัล ระบบค่าตอบแทนปัจจุบันตลอดจนปัญหาของระบบราชการกลายเป็นจุดไม่ถึงจุด คนรุ่นใหม่เข้าสู่ระบบราชการ ในระยะยาว หากคนดี คนเก่งเบียดหน้าหนีจากระบบราชการ กลไกหลักของประเทศจะยิ่งมีปัญหา เพราะข้าราชการมีอาชีพ เก่ง และดี เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาระบบราชการ

ปัจจุบัน ระบบค่าตอบแทนรวมของข้าราชการเน้นการจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นสวัสดิการต่างๆ รวมถึงสวัสดิการรักษายาบาลและบำเหน็จบำนาญ ซึ่งเป็นองค์ประกอบค่าตอบแทนระยะยาว แต่เงินเดือนแรกบรรจุและเงินเดือนตลอดช่วงชีวิตการทำงานน้อยกว่าการทำงานในภาคเอกชน ในขณะที่คนรุ่นใหม่มีความเท่าทันเทคโนโลยีต่างๆ ต้องการความยืดหยุ่น เห็นผลงานเร็ว มีค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับผลงาน ระบบบริหารทรัพยากรบุคคลและระบบค่าตอบแทนของราชการจึงมีความจำเป็นต้องปรับให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกการเรียนรู้และความต้องการของคนรุ่นใหม่ นอกจากนี้ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบราชการด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ก็จำเป็นต้องมีข้าราชการที่มีความรู้ทางดิจิทัลที่เท่าทันโลก เพราะข้าราชการคือผู้ที่รู้ใน Content ของงาน หากมีความรู้ที่เท่าทันโลกดิจิทัล ก็จะสามารถปรับใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น

## Game Changers เพื่อ “ลดขนาดภาครัฐและบริหารบุคคลากร”

### ข้อเสนอที่ 1: กำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการเป็น CEO ในการบริหารงาน เงิน คน

- ควบคุมค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรด้วยวงเงินงบประมาณ และหัวหน้าส่วนราชการทำหน้าที่ CEO มีเป้าหมายในการปรับสัดส่วนงบประมาณและงบลงทุน โดยจัดกลุ่มส่วนราชการที่มีลักษณะการบริหารกำลังคนแบบ Labour Intensive กับส่วนราชการที่มีงบประมาณในสัดส่วนที่สูงมาก (รูปที่ 32) เช่น กระทรวงศึกษาธิการ

<sup>1</sup> Credit Bank คือ การสะสมหน่วยการเรียนรู้หรือธนาคารหน่วยกิตเป็นการดำเนินการเพื่อเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนและประชาชนได้นำผลการเรียนรู้และประสบการณ์การทำงานหรืออาชีพทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย มาทำการรับรองและเทียบโอนกันได้

กระทรวงคมนาคม เป็นต้น โดยพิจารณาควบคู่กันระหว่างการบริหารอัตรากำลังกับการปรับใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของส่วนราชการ ทั้งนี้ส่วนราชการจะต้องนำเสนอแผนและผลของการปรับใช้เทคโนโลยี และ คำขออัตรากำลังควบคู่กันเพื่อเร่งการลดอัตรากำลังของระบบราชการ

- เพิ่มประสิทธิภาพงานบริหารจัดการของส่วนราชการ โดยหน่วยงานกลางปรับลดขั้นตอนของกระบวนการ และใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทั้งด้านการบริหารงาน การบริหารเงิน และการบริหารคน

### ข้อเสนอที่ 2: ปรับระบบบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อ ราชการมีคนดี คนเก่ง

- ปรับระบบบริหารทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องกับทิศทางการเรียนรู้ใหม่แบบ Credit Bank<sup>1</sup> และ Dual Education<sup>2</sup> ให้ภาคราชการมีระบบการสรรหา การคัดเลือกการบรรจุ แต่งตั้ง เส้นทางก้าวหน้า การพัฒนา การประเมินผลงาน และการจ่ายค่าตอบแทน ที่ยืดหยุ่น คล่องตัวต่อการจัดอัตรากำลังให้เหมาะสมกับภารกิจของส่วนราชการ และคุ่มค่าในการใช้จ่ายเงินภาษีของประชาชน
- ปรับรูปแบบการปฏิบัติราชการให้รองรับการจ้างงานแบบสายอาชีพ แบบ Skill-based/Competency-based ตลอดจนรองรับการจ้างงานแบบ Gig Economy<sup>3</sup> ซึ่งเป็นทิศทางใหม่ของโลกการเรียนรู้และความสนใจของคนรุ่นใหม่ โดยเป็นการต่อยอดจากมติคณะรัฐมนตรี

<sup>2</sup> Dual Education คือ ระบบการศึกษาภาคี โดยในประเทศไทย คือ รูปแบบการศึกษาที่ผสมผสานระหว่างการเรียนในสถานศึกษากับการฝึกงานในสถานประกอบการจริง โดยนักเรียนหรือผู้ฝึกหัด จะได้รับการศึกษาทั้งในด้านทฤษฎีที่สถานศึกษาและการปฏิบัติจริงที่สถานประกอบการ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีทักษะและประสบการณ์ที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

**รูปที่ 32: กระทรวงที่มีจำนวนข้าราชการในฝ่ายพลเรือนมากที่สุด 10 อันดับแรก ในปีงบประมาณ 2565**



เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2565 เห็นชอบแนวทางการปฏิบัติราชการที่รองรับการทำงานและชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ส่วนราชการสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการปฏิบัติราชการให้ยืดหยุ่น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แนวทางดังกล่าวนำเสนอรูปแบบการปฏิบัติราชการ 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การปฏิบัติราชการในสถานที่ตั้งโดยการเหลื่อมเวลา 2) การปฏิบัติราชการในสถานที่ตั้งโดยการนับชั่วโมงการทำงาน และ 3) การปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง ซึ่งแนวคิดของแนวทางดังกล่าว คือ การทำให้ระบบราชการมีการจ้างงานแบบผสมผสาน หรือ Hybrid Work ซึ่งเป็นรูปแบบความยืดหยุ่นที่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารกำลังคนรุ่นใหม่ที่ใช้ชีวิตบนโลกดิจิทัล

- เพิ่มรูปแบบ Total Pay Mix ของข้าราชการให้เหมาะสมกับการจูงใจคุณภาพเข้าสู่ระบบราชการมากกว่าการรอรับสิทธิประโยชน์ในระยะยาว โดยการปรับสัดส่วน

ของค่าตอบแทนรวมของข้าราชการจากปัจจุบันที่จ่ายค่าตอบแทนระยะสั้นน้อย ระยะยาวสูง กล่าวคือ เงินเดือนข้าราชการต่ำกว่าภาคเอกชน แต่ในระยะยาวข้าราชการมีสิทธิที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญ บนแนวคิดของการจ้างงานตลอดชีพ (Lifetime Employment) ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการของคนรุ่นใหม่ที่มุ่งเน้นค่าตอบแทนระยะสั้นที่สูงและจูงใจ มุ่งเน้นการเรียนรู้และมีการเปลี่ยนงานบ่อย มากกว่าการรอรับสิทธิประโยชน์ในระยะยาว

**ข้อเสนอที่ 3: ส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลที่สำคัญ อาทิ Artificial Intelligence (AI) และ Machine Learning (ML) ให้กับบุคลากรในหน่วยงาน** เพื่อให้เกิดความเท่าทันและสามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ในการทำงานของหน่วยงาน

<sup>3</sup> Gig Economy คือระบบเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากงานแบบครั้งคราวหรืองานที่รับจ้างแล้วจบไป ปัจจุบันทำให้ Gig Economy เติบโต ได้แก่ 1) รูปแบบการจ้างงานที่เปลี่ยนไป 2) เทคโนโลยีที่เติบโต อย่างก้าวกระโดด 3) ไลฟ์สไตล์คนรุ่นใหม่ไม่เหมือนเดิมและ 4) แนวคิดเศรษฐกิจแบ่งปัน (Sharing Economy)



## License One



“License One” เป็นพอร์ทัลการออกใบอนุญาตธุรกิจที่เปิดตัวครั้งแรกในสิงคโปร์เมื่อปี 2559 โดยมีเป้าหมายหลักในการยกระดับกระบวนการขอใบอนุญาตธุรกิจให้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น ผ่านการรวมกระบวนการที่หลากหลายซึ่งเกี่ยวข้องกับการขอใบอนุญาตในสิงคโปร์มาไว้ในที่เดียว

ในช่วงเริ่มต้น โครงการนี้มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือธุรกิจใหม่ๆ ที่ต้องการขอใบอนุญาตต่างๆ ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งปกติแล้วจะต้องติดต่อกับหลายหน่วยงาน ทำให้กระบวนการนี้มีความซับซ้อนและใช้เวลานาน “License One” จึงเข้ามาช่วยในการลดความซับซ้อน โดยการรวบรวมบริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ในพอร์ทัลเดียว และทำให้สามารถยื่นขอใบอนุญาตหลายใบจากหน่วยงานต่างๆ ได้พร้อมกันผ่านระบบออนไลน์

“License One” ยังมีระบบที่ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถชำระค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตได้อย่างง่ายดาย และสามารถติดตามความคืบหน้าของการขอใบอนุญาตผ่าน Dashboard ที่ให้ข้อมูลที่ชัดเจนและทันสมัย นอกจากนี้ ระบบยังช่วยแจ้งเตือนผู้ใช้

เกี่ยวกับขั้นตอนที่ต้องดำเนินการต่อไป รวมถึงการต่ออายุใบอนุญาตที่จำเป็น

ต่อมา ในปี 2563 พอร์ทัลนี้ได้รับการรีแบรนด์เป็น “GoBusiness Licensing” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามของรัฐบาลสิงคโปร์ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้ทันสมัยและเหมาะสมกับความต้องการของภาคธุรกิจมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงนี้ยังสอดคล้องกับการขยายบริการในพอร์ทัลให้ครอบคลุมการดำเนินงานที่กว้างขวางมากขึ้น รวมถึงการเชื่อมโยงกับแพลตฟอร์ม GoBusiness ซึ่งเป็นพอร์ทัลแบบครบวงจรที่ให้บริการด้านธุรกิจต่างๆ ของรัฐบาลสิงคโปร์

โครงการนี้ยังถือเป็นตัวอย่างที่ดีของการที่รัฐบาลสิงคโปร์มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ และการใช้แนวทาง Outsource ในการบริหารจัดการ โดยทำงานร่วมกับภาคเอกชนเพื่อให้บริการมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานของภาครัฐ ซึ่งมีผลให้ทั้งรัฐบาลและภาคธุรกิจสามารถดำเนินการร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น

## Thai Passport

กระทรวงการต่างประเทศของไทยได้ริเริ่มการว่าจ้างบริษัทเอกชนเพื่อให้บริการที่เกี่ยวข้องกับการออกหนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์แบบเบ็ดเสร็จตั้งแต่ปี 2548 การดำเนินการนี้มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของการให้บริการ โดยเฉพาะในด้านความสะดวกและความรวดเร็ว ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนให้ความชื่นชมอย่างมาก



การจ้างบริษัทเอกชนเข้ามาดำเนินการช่วยให้หน่วยงานรัฐสามารถเข้าถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและเทคโนโลยีที่ทันสมัยของเอกชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาระบบการออกหนังสือเดินทางให้มีความรวดเร็วและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น ระบบจัดเก็บข้อมูลชีวมาตรต่างๆ เช่น ลายนิ้วมือและภาพถ่ายใบหน้าที่มีความแม่นยำสูง ซึ่งช่วยลดปัญหาการปลอมแปลงและเพิ่มความน่าเชื่อถือของหนังสือเดินทาง

ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวนอกจากจะช่วยให้กระทรวงสามารถปรับตัวต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้นของประชาชนในการใช้บริการ โดยไม่ต้องเสียเวลาและทรัพยากรในการพัฒนาระบบภายในของตนเอง ยังสามารถตอบสนองต่อ

ความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และยังช่วยลดภาระงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ทำให้สามารถมุ่งเน้นไปที่การบริหารจัดการและควบคุมคุณภาพของการให้บริการได้ดียิ่งขึ้น

การนำเอกชนเข้ามาช่วยในกระบวนการนี้ยังเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่เรียกว่า Public-Private Partnership (PPP) ซึ่งเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชนในการให้บริการสาธารณะ โดยรัฐสามารถใช้ประโยชน์จากประสบการณ์และทรัพยากรของเอกชนในการพัฒนาบริการใหม่ๆ หรือปรับปรุงบริการเดิมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในแง่ของคุณภาพการให้บริการและการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่

# จุดเปลี่ยนที่ 10

## “สะสางกฎหมายล้าสมัย”

การสะสางกฎหมาย มีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัยและสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม ช่วยลดความขัดแย้งและความคลุมเครือที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายที่ล้าสมัย และช่วยให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ในช่วงที่ผ่านมา รัฐได้ตรากฎหมายในระดับต่างๆ นับแต่พระราชบัญญัติ กฎหมายรอง กฎกระทรวง ข้อบังคับต่างๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งได้สร้างต้นแบบ สร้างขึ้นตอน สร้างความซับซ้อน โดยเรื่องหนึ่งเรื่อง อาจถูกกำกับจากกฎหมายหลากหลายฉบับ ทำให้ประชาชนและธุรกิจมีภาระอย่างยิ่งในการปฏิบัติตามกฎหมาย นอกจากนี้ กฎหมายบางฉบับได้มีการตราและบังคับใช้เป็นเวลามากกว่า 50-60 ปี ซึ่งข้อบังคับบางส่วนได้เริ่มล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไป ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องเร่งสะสางกฎหมายที่ล้าสมัย เพื่อช่วยสร้างโอกาสและความเสมอภาคในสังคม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่อไป

### ปัญหาและความจำเป็นในการสะสางกฎหมาย

เหตุผลสำคัญในการสะสางกฎหมาย คือ เพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัยและสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม การสะสางกฎหมายสามารถช่วยลดความขัดแย้งและความคลุมเครือที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายที่ล้าสมัย นอกจากนี้ยังช่วยให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น กฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตที่เคยมีการบังคับใช้ในอดีต อาจไม่สามารถครอบคลุมถึงปัญหาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัลได้ อีกทั้งการสะสางกฎหมายยังมีบทบาทในการส่งเสริมความยุติธรรมและความเสมอภาคในสังคม การปรับปรุงกฎหมายให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมสามารถช่วยลดการเลือกปฏิบัติและการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ นอกจากนี้ การสะสางกฎหมายยังสามารถส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้เป็นอย่างดี โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมและปลอดภัย

สำหรับทุกคน ดังนั้น การสะสางกฎหมายจึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างสังคมที่ยุติธรรมและเจริญก้าวหน้า

ในยุคที่โลกกำลังเผชิญกับสภาวะ VUCA นั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวอย่างรวดเร็วเพื่อให้สามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ การเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม หรือเทคโนโลยี ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประเทศ การปรับปรุงกฎหมายและการบริหารงานภาครัฐให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นสิ่งสำคัญ ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายจำนวนมากที่บางฉบับถูกบังคับใช้มาเป็นเวลานานทำให้ไม่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การซ้ำซ้อนในเนื้อหาและการบังคับใช้กฎหมายยังเพิ่มภาระให้กับผู้ประกอบการและประชาชนอีกด้วย

“

## การสะสางกฎหมาย เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ในการสร้างโอกาสและความเสมอภาค ในสังคม รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ

”

นอกจากนี้ การดำเนินการในแต่ละขั้นตอนมักจะต้องผ่านหลายหน่วยงาน ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าและยุ่งยาก กระบวนการนี้จำเป็นต้องถูกปรับปรุงให้มีความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของภาครัฐจะเป็นการลดภาระงานและระยะเวลาในการดำเนินการได้มาก

การสะสางกฎหมายเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการสร้างโอกาสและความเสมอภาคในสังคม รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปรับปรุงกฎหมายยังต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้านซึ่งได้กำหนดไว้ในระดับรัฐธรรมนูญและแผนปฏิรูปประเทศ การดำเนินการ

ดังกล่าวจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถปรับตัวและแข่งขันในสภาวะ VUCA World ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

การสะสางกฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงในระดับพลิกโฉมประเทศ โดยมีเป้าหมายหลัก ได้แก่ 1) การขจัดอุปสรรคที่เกิดจากกฎหมายที่ล้าสมัยหรือไม่เหมาะสมเพื่อให้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการพัฒนาและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 2) มีระบบการประเมิน ทบทวน ตรวจสอบ ในการตราและการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment หรือ RIA) ที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความเป็นจริง เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) มีนโยบายที่ชัดเจนในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และส่งเสริมการพัฒนา

พลังอำนาจแห่งชาติตามยุทธศาสตร์ในแต่ละด้าน เช่น การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี เป็นต้น 4) การสร้างปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ ในการพัฒนากฎหมายซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ

การมีหน่วยงานหรือองค์กรหลักรับผิดชอบการส่งเสริม การศึกษาและการวิจัยในด้านกฎหมายการจัดการ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถ ระบบการ ประเมินผลกระทบในการออกกฎหมาย (RIA) ที่มี ประสิทธิภาพ และการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนา กระบวนการทางกฎหมายจะช่วยให้กฎหมายที่ถูกพัฒนา สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและ ประเทศได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

## หลักเกณฑ์และขอบเขตของกฎหมายที่ควรได้รับบริการสะสาง

### 1. กฎหมายที่ให้อำนาจรัฐเพื่อสนับสนุนขีดความสามารถทางการแข่งขัน

การพัฒนาประเทศให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันที่ทัดเทียมกับประเทศคู่แข่งในเวทีโลกนั้น ต้องอาศัย การวางโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายที่เหมาะสม เพื่อให้ภาครัฐสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีกฎหมายที่ชัดเจนและครอบคลุมช่วยให้หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการตามนโยบายที่วางไว้ได้ อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็ง หรือการขจัดจุดอ่อนที่อาจมีอยู่ในระบบการทำงานของ รัฐ

ตัวอย่างเช่น การพัฒนาซอฟต์แวร์ (Soft Power) ของประเทศซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการเติบโต

ทางเศรษฐกิจ ถ้าหากไม่มีกฎหมายที่ให้อำนาจหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเพื่อพัฒนาซอฟต์แวร์ เช่น การสนับสนุนอุตสาหกรรมบันเทิงหรือวัฒนธรรม ท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐก็จะไม่สามารถมีบทบาท ในการผลักดันนโยบายที่เกี่ยวข้องได้ ดังนั้น การมีกฎหมาย ที่ชัดเจนและเหมาะสมจะช่วยให้หน่วยงานของรัฐสามารถ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ

นอกจากนี้ การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ สนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยังต้องคำนึงถึงการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมโลก ซึ่งการที่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความสามารถ ในการปรับตัวและปรับปรุงกฎหมายอย่างสม่ำเสมอ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ประเทศสามารถก้าวไป ข้างหน้าและมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่ทัดเทียม กับประเทศอื่นๆ ในเวทีโลกได้

### 2. กฎหมายที่ให้อำนาจกำกับดูแลไม่สอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน

หน่วยงานของรัฐมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการ ต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคม สุขภาวะและเศรษฐกิจ ของประเทศ กฎหมายหลายฉบับให้อำนาจแก่หน่วยงาน เหล่านี้กำกับดูแลกิจการเอกชนอย่างครอบคลุม โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจที่มีความสำคัญ การกำกับดูแลนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเป็นธรรมและความ ปลอดภัยให้กับประชาชน แต่ในขณะเดียวกัน กฎหมาย และกฎระเบียบที่ไม่ได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับ สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันนั้น อาจกลายเป็น อุปสรรคต่อการเติบโตของธุรกิจ

การที่กฎหมายบางฉบับยังคงมีผลบังคับใช้เหมือนในอดีต ทั้งที่สภาพสังคมและเศรษฐกิจแตกต่างกันไปจากปัจจุบัน ทำให้องค์กรธุรกิจไม่สามารถปรับตัวได้ทันสมัยตามการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันท่วงที ส่งผลให้ขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรธุรกิจเหล่านี้ลดลง โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจในประเทศอื่นที่ไม่มีข้อจำกัดเดียวกัน การขออนุญาตหรือการดำเนินการต่างๆ ที่ต้องผ่านกระบวนการที่ซับซ้อนและเกินความจำเป็นอาจทำให้ธุรกิจเสียเวลาและมีต้นทุนที่ไม่ควรต้องเสีย

ด้วยเหตุดังกล่าว หน่วยงานของรัฐควรพิจารณาปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในปัจจุบัน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ เช่น การลดขั้นตอนที่ซับซ้อนและเกินความจำเป็น รวมถึงการพิจารณาเงื่อนไขการขออนุญาตที่ไม่จำเป็น จะช่วยให้ธุรกิจสามารถปรับตัวและเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และยิ่งส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม

### 3. กฎหมายที่ให้ดุลพินิจทำให้ขาดความแน่นอนทางกฎหมาย

การให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่รัฐเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการและการกำกับดูแลกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการให้ดุลพินิจที่กว้างเกินไปหรือขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ทำให้ผู้ประกอบการขาดความมั่นใจและไม่สามารถคาดการณ์ผลลัพธ์ได้อย่างแน่นอน ซึ่งส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายขาดความแน่นอนทางกฎหมาย (Legal Certainty) และอาจนำไปสู่การใช้ดุลพินิจที่ไม่เป็นธรรมและการทุจริต

การพัฒนากลไกและเครื่องมือทางเทคโนโลยีและสารสนเทศเป็นทางออกที่สำคัญในการเพิ่มความโปร่งใสและความแน่นอนในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ การนำระบบข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเข้ามาช่วยในการตัดสินใจจะช่วยให้การใช้ดุลพินิจมีพื้นฐานมาจากข้อมูลที่เป็นจริงและสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะลดความเป็นไปได้ของการใช้ดุลพินิจที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยีจะช่วยให้กระบวนการขออนุญาตและการพิจารณาเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การปรับปรุงกฎหมายให้มีความชัดเจนและการกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจอย่างถูกต้องเป็นสิ่งที่ควรทำเพื่อเสริมสร้างความแน่นอนทางกฎหมาย นอกจากนี้การส่งเสริมความรู้และการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่รัฐในการใช้ดุลพินิจอย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นธรรมเป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะช่วยให้การใช้ดุลพินิจนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบัน

### 4. กฎหมายที่จำเป็นต่อพัฒนาการทางเทคโนโลยีสมัยใหม่

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานและการดำเนินชีวิตของเราทั้งหมด เทคโนโลยีที่สำคัญและมีผลกระทบอย่างมาก เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ เทคโนโลยีชีวภาพและพันธุกรรมได้เข้ามามีบทบาทอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเทคโนโลยีเหล่านี้ยังต้องการการสนับสนุนจากรัฐผ่านการกำกับดูแลและกฎหมายที่เหมาะสม เพื่อปกป้องสิทธิและความปลอดภัยของบุคคลและสังคมโดยรวม



ในประเทศไทย แม้ว่าเทคโนโลยีต่างๆ จะก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว แต่ธุรกิจและอุตสาหกรรมหลายแห่งยังคงยึดติดกับเทคโนโลยีที่ล้าสมัย ซึ่งอาจทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกลดลง การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้งานจึงเป็นสิ่งจำเป็น แต่ต้องมีกฎหมายที่รองรับเพื่อให้การใช้งานเป็นไปอย่างปลอดภัยและถูกต้องตามหลักการ เช่น การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อพัฒนา AI จำเป็นต้องมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หรือการใช้ข้อมูลทางชีวภาพและพันธุกรรมก็ควรมีกฎหมายที่ชัดเจนเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

นอกจากนี้ โครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายที่เหมาะสมยังช่วยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในภาคธุรกิจ ทำให้ธุรกิจสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างยั่งยืน การมีกรอบกฎหมายที่ชัดเจนและเป็นธรรมยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและผู้ลงทุนในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและในธุรกิจ

## กลไกการทบทวน และบัญญัติกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ

การพัฒนากฎหมายในยุคปัจจุบันเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในสภาวะการณ์ที่เทคโนโลยีและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กฎหมายหลายฉบับที่มีอยู่ในปัจจุบันอาจไม่สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งทำให้การดำเนินธุรกิจและอุตสาหกรรมต่างๆ ประสบปัญหาในการปรับตัว นอกจากนี้ การที่กระบวนการบัญญัติกฎหมายมีความซับซ้อนและใช้เวลานาน ยังทำให้การปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยเป็นเรื่องที่ยากลำบาก

หนึ่งในปัญหาหลักคือการที่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการออกแบกกฎหมายอาจมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องที่รับผิดชอบ แต่ขาดทักษะในการออกแบบโครงสร้างทางกฎหมายที่คำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นในระบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป สิ่งนี้ทำให้การออกกฎหมายยังคงยึดติดกับแนวทางการปฏิบัติที่คุ้นเคยและไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ การที่ไม่มีกลไกที่ชัดเจนในการทบทวนและปรับปรุงกฎหมายที่ไม่ทันสมัย ก็เป็นอีกหนึ่งปัญหาสำคัญ การมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบในการทบทวนหรือยกเลิกกฎหมายเอง อาจทำให้เกิดความขัดแย้งในผลประโยชน์ เนื่องจากหน่วยงานของรัฐเหล่านี้อาจไม่ต้องการลดทอนอำนาจหรือดุลพินิจของตนเอง ดังนั้น การสร้างกลไกที่เป็นกลางและมีประสิทธิภาพในการทบทวนและปรับปรุงกฎหมายจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้กฎหมายสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสมและทันสมัย

## แนวทางการสะสางกฎหมาย

### 1. ความชัดเจนในนโยบายสาธารณะกับการตรา และการปรับปรุงกฎหมาย

นโยบายสาธารณะเป็นแนวทางที่รัฐบาลกำหนดขึ้นเพื่อใช้บริหารประเทศที่ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นโยบายสาธารณะที่ดีเมื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลก็จะช่วยแก้ไขปัญหาคและตอบสนองความต้องการ โดยอาจทำออกมาในรูปของกฎหมาย โครงการ แผนการ เพื่อเป็นหนทาง

ชี้ทำให้เกิดการปฏิบัติต่างๆ ที่สอดคล้องกับแนวทางที่ตั้งไว้เพื่อแก้ปัญหา หรือตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้น ในฐานะที่กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญรูปแบบหนึ่งของนโยบายสาธารณะในการจัดสรรประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการกำหนดสิทธิหน้าที่ และความสัมพันธ์ของบุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจนกำหนดกลไกการระงับข้อพิพาทและยุติข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น การจัดสรรผลประโยชน์ดังกล่าวจึงเป็นนโยบายสาธารณะที่ต้องคำนึงถึงความสมดุลและความเป็นธรรมในสังคมเป็นสำคัญ

ทั้งนี้ การผลักดันนโยบายสาธารณะให้เป็นรูปธรรมจะต้องผ่านกระบวนการหนึ่ง ที่เรียกว่า “กระบวนการทางนโยบายสาธารณะ” (Public Policy Process) เริ่มตั้งแต่การออกแบบ การวิเคราะห์ การตัดสินใจ และขับเคลื่อนหรือดำเนินการตามนโยบายสาธารณะ โดยยังรวมถึงการติดตามและประเมินผลแนวทางและการปฏิบัติที่ได้ลงมือทำไปแล้วด้วย ดังนั้น กระบวนการทำนโยบายสาธารณะจึงเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาซึ่งอาจจะขึ้นอยู่กับบริบทเฉพาะของพื้นที่หนึ่ง และปัจจัยแวดล้อมทั้งเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตลอดจนการสนับสนุนให้มีพื้นที่แสดงความคิดเห็น การเข้ามามีส่วนร่วมและทำที่ของผู้มีส่วนได้เสียในนโยบายและตลอดทั้งกระบวนการทางนโยบายดังกล่าวด้วย

ที่ผ่านมากระบวนการทางนโยบายสาธารณะของไทยประสบปัญหาหลายประการ เช่น ขาดการวางแผนและดำเนินการอย่างบูรณาการ ขาดเครื่องมือและศักยภาพในการวางแผนและขับเคลื่อนแบบบูรณาการข้ามประเด็น ขาดการขับเคลื่อนหรือปฏิบัติตามที่มีประสิทธิภาพและจริงจัง ขาดความจริงจังในการจัดการกับผลกระทบทางลบที่จะเกิดขึ้นจากนโยบาย ขาดการมีส่วนร่วมโดยเฉพาะ

ในระดับท้องถิ่น และขาดระบบฐานข้อมูล การติดตามตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพ ทันการณ และมีส่วนร่วมในการติดตามของภาคประชาสังคม เป็นต้น

ในขณะที่นโยบายสาธารณะที่อยู่ในรูปของกฎหมายจึงเป็นกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป หน่วยงานรับผิดชอบและผลใช้บังคับทางกฎหมาย รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงได้ยาก เพราะมีขั้นตอนตามที่ระบุไว้ตามกฎหมาย อาจกลายเป็นอุปสรรคปัญหาเพราะนโยบายสาธารณะที่อยู่ในรูปของกฎหมายล่าสมัยหรือไม่สอดคล้องกับสถานการณ์หรือบริบทของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป จนเกิดเป็นปรากฏการณ์กฎหมายและกฎระเบียบที่มากเกินไป จนก่อให้เกิดภาระและผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จนกลายเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในเรื่องต่างๆ อันเป็นที่มาของแนวความคิดในการลดกฎหมายหรือกฎระเบียบ (Deregulation) เพื่อลดจำนวนกฎหมายหรือกฎระเบียบที่มีผลต่อการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และพัฒนาต่อมาโดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาให้เป็น “กฎหมายที่ดี” (Better Regulation) ที่เน้นคุณภาพของกฎหมาย เพื่อให้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและจรรโลงสังคม ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน และส่งเสริมให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคทางสังคม มากกว่ามุ่งเน้นในการควบคุมซึ่งก่อให้เกิดภาระและต้นทุนในการดำเนินการ อันเป็นที่มาของแนวความคิดในการกำหนดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบในการตรากฎหมาย (RIA) และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่กำหนดให้มีการพิจารณาทบทวนกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถรองรับการดำเนินนิติสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ตามบริบทของสังคมได้อย่างเหมาะสม

## 2. การสร้างปัจจัยพื้นฐานในการสะสางกฎหมาย ให้แก่หน่วยงานพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ระบบการต ติดตามตรวจสอบ แผนพัฒนากฎหมาย

กระบวนการนโยบายสาธารณะ (Public Policy Process) ในยุคใหม่จำเป็นต้อง “คิดใหม่-ทำใหม่” ด้วยความรู้ชุดใหม่ที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและพร้อมรับมือกับความท้าทายแห่งอนาคต โดยเริ่มตั้งแต่ 1) การกำหนดวาระเชิงนโยบาย (Policy Agenda-setting) ด้วยการตั้งโจทย์ที่ “ใช่” ในเรื่องสำคัญต่อชีวิตของผู้คนและสังคม เพื่อสร้างบทสนทนาสาธารณะเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและทางเลือกเชิงนโยบาย 2) การกำหนดนโยบาย (Policy Formation) โดยเฉพาะการศึกษาวิจัยเพื่อใช้ความรู้ใหม่และเครื่องมือใหม่เป็นฐานในการออกแบบและจัดทำนโยบาย การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างทั่วถึง และการระดมปัญญารวมหมู่ของสังคม เรื่อยไปจนถึง 3) การแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ (Policy Implementation) โดยสร้างหลักประกันว่านโยบายได้รับการบังคับใช้ตรงตามเจตนารมณ์ ตอบโจทย์เรื่องประสิทธิภาพและความยุติธรรมในการดำเนินการบังคับใช้นโยบาย รวมทั้งปรับแก้ปัญหาช่องว่างของนโยบายและผลพวงที่ไม่ได้ตั้งใจจากนโยบาย (Unintended Consequences) และขั้นตอนสุดท้าย 4) การประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) กล่าวคือ การออกแบบระบบประเมินผลที่มีคุณค่าความหมายอย่างแท้จริงและส่งผลสะท้อนกลับถึงผู้รับผิดชอบอย่างทันที่ เพื่อให้เกิดพลวัตการปรับตัวของนโยบาย ผ่านกลไกการปฏิรูปเชิงสถาบัน เช่น การแก้ไขกฎหมาย และกลไกการแก้ไขปัญหาระดับปฏิบัติการ

ดังนั้น จึงต้องเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและพัฒนาทักษะบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนโยบาย

สาธารณะและนักกฎหมายด้วยการฝึกอบรม มุ่งเน้นให้ความสำคัญในการพัฒนานักกฎหมาย 4 ประการ คือ ประการที่ 1 ด้านกฎหมาย โดยจะต้องพัฒนานักกฎหมายให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน และการดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 และ การแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบในการตรากฎหมาย (RIA) เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน ประการที่ 2 พัฒนาทักษะด้านกฎหมายเพื่อให้นักกฎหมายมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนให้มีกฎหมายที่ดี ลดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายและการตีความกฎหมายที่ไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์และบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อลดภาระที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชนน้อยที่สุด ประการที่ 3 ด้านความรู้ โดยพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมนักกฎหมายเพื่อพัฒนาและเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม รวมถึงพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าทางด้านวิชาชีพ และประการที่ 4 ด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเน้นเสริมสร้างให้นักกฎหมายมีคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อเป็นนักกฎหมายที่ดีของประเทศ

## 3. การนำระบบดิจิทัลมาใช้และแนวคิด ในการขจัดปัญหาทางกฎหมายต่อการแข่งขัน และการพัฒนาประเทศ

เป้าหมายสำคัญประการแรกในการนำภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล คือ การลดความเหลื่อมล้ำ ในการเข้าถึงบริการและสิทธิสวัสดิการของประชาชนด้วยข้อมูลและช่องทางดิจิทัลสำหรับประชาชนทุกกลุ่ม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดี ประการที่สอง สร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจ

ขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย (SME) ด้วยการบูรณาการกลไกภาครัฐ สนับสนุนให้เกิดการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจผ่านช่องทางดิจิทัล ประการที่สาม การทำงานของภาครัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ด้วยการปรับปรุงข้อมูลตามกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ และเปิดเผยแก่ประชาชนผ่านช่องทางดิจิทัล และประการที่สี่ สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาบริการของภาครัฐ และการกำหนดนโยบายสำคัญของประเทศ ด้วยการเสนอความคิดเห็นด้านนโยบาย หรือประเด็นการพัฒนาประเทศผ่านช่องทางดิจิทัล ดังนั้น นโยบายรัฐบาลดิจิทัลจึงเป็นการพลิกเปลี่ยนจาก “รัฐอุปสรรค” เป็น “รัฐสนับสนุน” เพื่อปลดล๊อคศักยภาพของประชาชนและผู้ประกอบการให้เป็นที่พึ่งของขับเคลื่อนเศรษฐกิจไปด้วยกันและในขณะเดียวกันคือลดช่องทางการคอร์รัปชัน เช่น การสร้าง One Stop Service สำหรับทำให้บริการภาครัฐ การขออนุญาต อนุมัติต่างๆ จะต้องง่าย สะดวก อยู่ในแพลตฟอร์มเดียว และลดดุลพินิจเจ้าหน้าที่และสร้างกฎเกณฑ์ชัดเจนโดยใช้ระบบอัตโนมัติ กำหนดระยะเวลาในการอนุมัติให้แน่นอน เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และตัดปัญหาการเตะถ่วงและปิดช่องการเรียกเก็บค่าอนุมัติ เพื่อลดโอกาสในการคอร์รัปชัน นอกจากนี้ เป็นการสร้างระบบ Open Government คือ การจัดให้มี “ข้อมูลเปิด” ให้บริการบนเว็บไซต์ของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้ใช้บริการทั้งภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และหน่วยงานของรัฐ สามารถค้นหาและเข้าถึงข้อมูลที่มีคุณภาพของภาครัฐได้ง่าย โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาล ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือของภาครัฐ และสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน รวมถึงแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การเมืองและเศรษฐกิจอย่างบูรณาการร่วมกัน ดังนั้น นโยบายรัฐบาลดิจิทัลจึงสามารถช่วยลดอุปสรรคทางกฎหมายที่เคยเป็นปัญหาหรืออุปสรรคจากการใช้ดุลพินิจของ

เจ้าหน้าที่หรือกระบวนการทำงานที่ล่าช้าได้ เพิ่มความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐบาล รวมทั้งลดการทุจริตคอร์รัปชันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

#### **4. การมีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และเครื่องมือในการตรวจสอบความจำเป็นในการออกกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย**

กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ถูกนำมาใช้ในการขับเคลื่อนและผลักดันนโยบายของรัฐบาล แต่การออกกฎหมายย่อมมีผลกระทบเป็นวงกว้างต่อประโยชน์ของชาติ ความมั่นคง และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคม ความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ทักษะคิด ตลอดจนความเชื่อมั่นและความศรัทธาของประชาชน อีกทั้งมาตรการต่างๆ ที่กำหนดในกฎหมายทั้งที่เป็นการส่งเสริม สนับสนุน ให้สิทธิประโยชน์ และที่เป็นการกำกับดูแล ควบคุมการบังคับการ บทลงโทษ ย่อมมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และเป็นภาระของผู้ที่อยู่ภายใต้การบังคับของกฎหมาย การที่รัฐจะออกกฎหมายใดจึงต้องพิจารณาความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายนั้น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดไว้เป็นแนวนโยบายแห่งรัฐในมาตรา 77 ให้รัฐจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน

ในการตรวจสอบความจำเป็นของกฎหมายซึ่งรวมถึงความเหมาะสมของกลไกที่จะใช้บังคับแก่ประชาชน ได้มีพัฒนาการเรื่อยมาจนนำมาสู่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผล

สัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ซึ่งมีหลักการที่สำคัญ คือ การตรวจสอบความจำเป็นในการออกกฎหมายอันเป็นขั้นตอนในชั้นการจัดทำร่างกฎหมายที่จะออกมาใช้บังคับ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายซึ่งเป็นขั้นตอนภายหลังที่กฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รวมทั้งความเหมาะสมในเนื้อหาของกฎหมาย โดยได้มีการกำหนดเป้าหมาย ขั้นตอน หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการต่างๆ ให้หน่วยงานของรัฐนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น (Less Regulation) และเป็นกฎหมายที่ดีเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (Better Regulation for Better Life) ไม่สร้างภาระต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรม และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

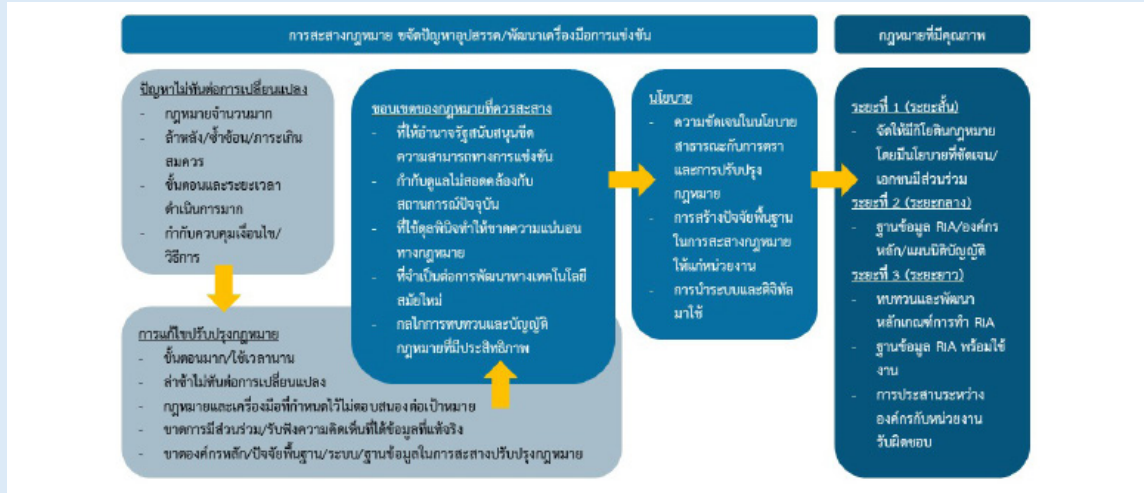
การวิเคราะห์ผลกระทบในการออกกฎหมาย (RIA) เป็นเครื่องมือที่ถูกรนำมาใช้ตรวจสอบความจำเป็นในการออกกฎหมาย โดยมีการคำนวณต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับ (Cost and Benefit) จากการออกกฎหมายรวมทั้งการประเมินผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

จากการออกกฎหมายเพื่อตัดสินใจว่าจะออกกฎหมายหรือจะใช้ทางเลือกอื่นที่มีประสิทธิภาพแทนการออกกฎหมายทำให้มีการถ่วงดุลการออกกฎหมายเท่าที่จำเป็น นอกจากนี้ ได้มีการนำ RIA ไปใช้ในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่เพื่อตรวจสอบว่ายังคงมีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม หรือสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป หรือสมควรจะแก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกหากกฎหมายนั้นหมดความจำเป็น ล้าสมัย หรือเป็นภาระแก่ประชาชน

อย่างไรก็ตาม กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังคงมีปัญหาทั้งในเรื่องความจำเป็นในการมีกฎหมายและความเหมาะสมของเนื้อหากฎหมาย ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ผลกระทบและการจัดทำรายงานผลกระทบของกฎหมาย (RIA) ไม่ครอบคลุมผลกระทบอย่างรอบด้าน ข้อมูลที่นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ไม่เพียงพอและไม่ครบถ้วน ขาดเครื่องมือในการวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลกระทบในมิติด้าน





**กฎหมาย (Legal)**

- มีกฎหมายรองรับหรือไม่
- ขัดกับกฎหมายอื่นและความตกลงระหว่างประเทศหรือไม่
- ท้าบซ้อนกับกฎหมายอื่นหรือไม่
- การบังคับใช้มีความชัดเจนหรือไม่



**ธุรกิจ (business)**

- ปัญหาคืออะไร
- มีทางเลือกใดบ้าง
- ทางเลือกในการออกกฎหมายเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดหรือไม่
- ผลกระทบทางธุรกิจเป็นอย่างไร



**ต้นทุน (cost)**

- ใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติตามกฎหมาย (standard cost)
- ผลตอบแทนจากการลงทุน (return on investment)
- ค่าเสียโอกาส (opportunity cost)



เศรษฐศาสตร์ สังคม สิ่งแวดล้อม ซึ่งนอกเหนือไปจากมิติด้านนิติศาสตร์ ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับโอกาสและระยะเวลาในการแสดงความคิดเห็นไม่เพียงพอ ข้อมูลที่นำมาเสนอไม่ครบถ้วนรอบด้าน ขาดเนื้อหาสาระสำคัญ และที่สำคัญ คือ หน่วยงานของรัฐไม่ได้นำความคิดเห็นที่ได้รับมาพิจารณาเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดจากร่างกฎหมายนั้นอย่างจริงจังส่งผลกระทบต่อคุณภาพของกฎหมาย

2) การขาดความจริงจังในการดำเนินการเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายตามการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย กล่าวคือ แม้หน่วยงานของรัฐที่ทำการประเมินกฎหมายในความรับผิดชอบเห็นสมควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย และสมควรยกเลิกกฎหมาย แต่มีกฎหมายเพียงส่วนน้อยที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกโดยส่วนใหญ่ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการของหน่วยงานเจ้าของเรื่องซึ่งเป็นระยะเวลานานแล้วซึ่งส่งผลกระทบต่อเป้าหมายที่จะสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

3) การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่โดยไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเหมาะสม

## Game Changers เพื่อ “สะสางกฎหมายล้าสมัย”

**ข้อเสนอที่ 1: จัดให้มีเครื่องมือหรือโปรแกรมที่ใช้ในการจัดทำ RIA** เช่น เกณฑ์การคำนวณ Cost and Benefit โดยต้องง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน เพื่อสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานในการจัดทำร่างกฎหมายหรือประเมินผลกระทบของกฎหมาย

**ข้อเสนอที่ 2: จัดให้มีฐานข้อมูล RIA เพื่อให้เป็นฐานข้อมูลกลางที่จะจัดเก็บ รวบรวม แลกเปลี่ยน และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง** และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการวิเคราะห์ผลกระทบ และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย รวมทั้งเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมเครื่องมือหรือโปรแกรมการประเมินผลกระทบของกฎหมาย

**ข้อเสนอที่ 3: กำหนดมาตรการในการกำกับและติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ** เพื่อผลักดันและเร่งรัดให้มีการทบทวนเนื้อหาของกฎหมาย รวมทั้งการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายตามผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เช่น การกำหนดเป็นตัวชี้วัดของหน่วยงาน หรือการกำหนดให้อำนาจหน่วยงานกลางในการกำกับ ติดตาม และสั่งการเพื่อให้มีการดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เนื่องจากพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฯ กำหนดว่าหากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายใดปรากฏว่ากฎหมายนั้นไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการออกกฎหมาย ไม่คุ้มค่ากับภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชน หรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนอย่างร้ายแรง ให้แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายนั้นโดยทันที แต่ไม่มีบทบัญญัติกำหนดมาตรการบังคับเพื่อให้หน่วยงานดำเนินการ

**ข้อเสนอที่ 4: เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในชั้นการจัดทำร่างกฎหมาย** เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการออก แก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกกฎหมาย รวมทั้งสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาจัดทำหรือทบทวนกฎหมาย

**ข้อเสนอที่ 5: สร้างความตระหนักของรัฐของเจ้าหน้าที่รัฐ ในการให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นของผู้ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบของกฎหมาย** การจัดทำ RIA การวิเคราะห์ผลกระทบและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายโดยการจัดอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ

**ข้อเสนอที่ 6: รัฐบาลและผู้บริหารของหน่วยงานของรัฐต้องให้ความสำคัญในการตรวจสอบความจำเป็นในการออกกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง** เพื่อให้เกิดการสะสางข้อเคลื่อนที่รุนแรง (Impact) ในการรับมาปฏิบัติและดำเนินการ นำไปสู่ความก้าวหน้าและความสำเร็จในการชำระสะสางกฎหมาย ดังตัวอย่างในหลายประเทศ ซึ่งที่ชัดเจน คือ สาธารณรัฐเกาหลี

**ข้อเสนอที่ 7: มีหน่วยงานกลางตรวจสอบคุณภาพของการจัดทำ RIA และการสร้างความพร้อมให้แก่หน่วยงานและผู้รับผิดชอบกฎหมาย** โดยที่ RIA มีความสำคัญต่อการตรวจสอบความจำเป็นและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจในการออกกฎหมาย และการแก้ไขเพิ่มเติมหรือการยกเลิกกฎหมายหมดความจำเป็น ล้าสมัย หรือเป็นภาระแก่ประชาชน อย่างไรก็ตาม รายงาน RIA ที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำแม้จะมีรูปแบบที่รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 แต่ยังมีปัญหาในด้านคุณภาพ เนื่องจากเป็นการอธิบายอย่างกว้างโดยไม่มีรายละเอียดเชิงลึก ขาดการนำเสนอและวิเคราะห์ทางเลือกอื่นนอกจากการออกกฎหมาย ไม่ปรากฏรายละเอียดการรับฟังความคิดเห็นและการนำความคิดเห็นมาประกอบ

การพิจารณาไม่มีการประเมินผลกระทบทางบวกและทางลบโดยการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ฯลฯ สมควรจะมีการตรวจสอบคุณภาพของการจัดทำ RIA อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการจัดทำรายงาน RIA คือ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีซึ่งไม่มีผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการวิเคราะห์ผลกระทบในการออกกฎหมายจึงไม่อาจตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนในการจัดทำ RIA ได้ คงเป็นเพียงการตรวจสอบความครบถ้วนสอดคล้องของเนื้อหาตามหัวข้อรายงาน RIA และให้ความคิดเห็นหรือข้อสังเกตเท่านั้น สมควรที่จะมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพในการจัดทำ RIA ของหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง โดยมีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล การประเมินต้นทุนและผลกระทบ (Cost and Benefit) วิธีการและสูตรในการคำนวณ เป็นต้น รวมทั้งกำกับดูแลและติดตามการแก้ไขปรับปรุงรายงาน RIA ของหน่วยงานเจ้าของเรื่อง นอกจากนั้น โดยที่ในการตรวจสอบรายงาน RIA เป็นผลโดยตรงต่อการวิเคราะห์ความจำเป็นในการออกกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย หน่วยงานนี้จึงควรมีบทบาทในการชำระสะสางกฎหมาย (ปฏิรูปกฎหมาย) โดยการนำเสนอการทบทวนการออกกฎหมาย ทั้งที่เป็นการออกกฎหมายใหม่ และแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคหรือภาระต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน รวมไปถึงการเสนอนโยบายและแผนการชำระสะสางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนและผลักดันนโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนการพัฒนาหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการทำ RIA

## การปฏิรูปกฎหมายของเกาหลีใต้

การปฏิรูปกฎหมายของเกาหลีใต้ในช่วงปลายปี 2540 เกิดขึ้นท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจที่รุนแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ของประเทศ ซึ่งได้รับผลกระทบจากวิกฤตการเงินในเอเชีย (Asian Financial Crisis) เพื่อรักษาเสถียรภาพและฟื้นฟูเศรษฐกิจ รัฐบาลเกาหลีใต้ได้เริ่มดำเนินการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจอย่างเร่งด่วน รวมถึงการปฏิรูปกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์

แผนการปฏิรูปกฎหมายปี 2541 มีจุดมุ่งหมายในการแก้ไขและยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหรือขัดขวางการเติบโตของตลาดเสรี รัฐบาลนำแนวทาง “จากบนลงล่าง” มาใช้ โดยมีประธานาธิบดี คิม แด-จุง เป็นผู้ริเริ่มและสั่งการให้กระทรวงต่างๆ ตรวจสอบและลดจำนวนกฎหมายลงอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของกฎหมายที่มีอยู่เดิม การลดจำนวนกฎหมายครั้งนี้ไม่เพียงแต่เป็นการลดภาระทางกฎหมาย แต่ยังช่วยกระตุ้นการลงทุนและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนต่างชาติ

นอกจากการลดจำนวนกฎหมายที่ไม่จำเป็นแล้ว การปฏิรูปยังมุ่งเน้นไปที่การสร้างระบบสถาบันที่มีความยั่งยืน หนึ่งในเครื่องมือสำคัญคือการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการกำกับดูแล (Regulatory Reform Committee: RRC) ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลกระบวนการปฏิรูป ตรวจสอบคุณภาพกฎหมายใหม่ที่ถูกเสนอ และประกันว่าการปฏิรูปเป็นไปอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ RRC ยังทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างรัฐบาลและภาคธุรกิจ เพื่อให้การกำกับดูแลเป็นไปตามมาตรฐานสากลและไม่ขัดขวางการดำเนินธุรกิจ



การบูรณาการแนวคิด “กิโลตินกฎหมาย” (Regulatory Guillotine) เข้ามาในกระบวนการปฏิรูปนี้เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญ โดย “กิโลตินกฎหมาย” หมายถึง การตรวจสอบกฎหมายทุกฉบับอย่างละเอียดและยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัย ไม่จำเป็น หรือสร้างภาระให้กับภาคธุรกิจ ซึ่งเป็นแนวทางที่คล้ายคลึงกับการปฏิรูปกฎระเบียบในประเทศเม็กซิโก การบูรณาการนี้ทำให้กระบวนการปฏิรูปกฎหมายของเกาหลีใต้มีความมั่นคงและต่อเนื่อง โดยถูกฝังอยู่ในกลยุทธ์การปฏิรูปกฎระเบียบที่ครอบคลุมทั้งระบบ ไม่ใช่เพียงการปรับปรุงกฎหมายแต่ฉบับแยกกัน

ผลลัพธ์ของการปฏิรูป ในช่วงหลายปีต่อมา เกาหลีใต้ได้พัฒนากฎหมายและระบบการกำกับดูแลที่ทันสมัย สามารถสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้เกาหลีใต้เป็นหนึ่งในประเทศที่มีระบบการกำกับดูแลที่โปร่งใสและมีความน่าเชื่อถือสูงในระดับโลก

การฝึกอบรมและให้ความรู้และคำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเพื่อให้สามารถจัดทำรายงาน RIA ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การมีหน่วยงานกลางเพื่อตรวจสอบคุณภาพในการจัดทำ RIA เป็นกลไกที่มีอยู่ในประเทศต่างๆ เช่น สาธารณรัฐเกาหลี มาเลเซีย ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร นิวซีแลนด์ เป็นต้น ในกรณีนี้ ควรเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในหน่วยงานกลางดังกล่าว โดยอาจเป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นภายในหน่วยงานเพื่อขอแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการตราแก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกกฎหมาย รวมทั้งสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาจัดทำหรือทบทวนกฎหมาย ควรมีส่วนของกรรมการจากภาคเอกชนที่เหมาะสม โดยในกรณีเกาหลีใต้ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (Regulatory Reform Committee) จำนวน 23 คน ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการร่วม ประธานกรรมการร่วมจากภาคเอกชน กรรมการจากภาคเอกชน 14 คน และกรรมการจากภาครัฐ 7 คน แสดงถึงการให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความจำเป็นและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย นอกจากนั้น ยังมีภาคเอกชนที่สนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการปฏิรูปกฎหมาย เช่น สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์แห่งเกาหลี (Korea Institute of Public Administration) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการตรวจสอบรายงาน RIA จากนโยบายด้านสังคม และสถาบันพัฒนาแห่งเกาหลี (Korea Development Institute) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการตรวจสอบรายงาน RIA จากนโยบายด้านสังคม

### **บทสรุป-ข้อเสนอในการนำไปสู่การดำเนินการ**

การจัดทำแผนดำเนินการสะสางกฎหมายระยะ 5 ปี ดังนี้

### **ระยะสั้น (ปีที่ 1) ประเด็นการดำเนินการ**

- การจัดให้มีกฤษฎีกาหมาย โดยรัฐกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและกลุ่มกฎหมายที่อยู่ในขอบเขตการดำเนินการ
- ให้มีภาคเอกชนเข้าร่วมในการดำเนินการ
- มีแผนการดำเนินการ ระยะเวลา หน่วยงานที่รับผิดชอบ ตัวชี้วัด และการติดตามผลที่ชัดเจน ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญกับการกฤษฎีกาหมายอนุบัญญัติเป็นลำดับแรกๆ
- การเปลี่ยนวิธีคิด สร้างความตระหนักของเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวกับการมีกฎหมายเท่าที่จำเป็น ให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็น ทั้งในการรวบรวมและการนำไปใช้ประกอบการประเมินผลกระทบและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
- การกำหนดโครงสร้างของฐานข้อมูล RIA เพื่อให้เป็นฐานข้อมูลกลางที่จะจัดเก็บ รวบรวม แลกเปลี่ยน และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ในการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมาย และเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมเครื่องมือ/โปรแกรมการประเมินผลกระทบของกฎหมายในด้านต่างๆ เช่น การวิเคราะห์ Cost and Benefit

### **ระยะกลาง (ปีที่ 2 ถึงปีที่ 4)**

- การสร้างบุคลากรที่มีความรู้ในการร่างกฎหมายในหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ
- การพัฒนาแนวทาง/รูปแบบของการร่างกฎหมายที่มีความยืดหยุ่นเพื่อรองรับ VUCA World



- การดำเนินการเพื่อจัดทำฐานข้อมูล RIA และการนำข้อมูลลงในฐานข้อมูล
- การทบทวนความเหมาะสมและเพียงพอของมาตรการตรวจสอบความจำเป็นในการออกกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562
- การมีองค์กรกลางตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องในการทำ RIA และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
- การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องมีส่วนงานที่รับผิดชอบในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
- การกำหนดให้มีแผนนิติบัญญัติรายปี โดยทุกหน่วยงานต้องเสนอรายชื่อและหลักการของร่างกฎหมายล่วงหน้าซึ่งจะทำให้มีการจัดทำกฎหมายที่พร้อมรับมือ/ก้าวสัดกับความเปลี่ยนแปลง หรือการสนองตอบนโยบายของรัฐบาล

## ระยะยาว (ปีที่ 5 เป็นต้นไป)

- การทบทวนและพัฒนาเกณฑ์การทำ RIA ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
- ฐานข้อมูล RIA แล้วเสร็จ พร้อมใช้งานเต็มรูปแบบ
- การประสานงานระหว่างองค์กรและหน่วยงานที่รับผิดชอบ/ที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนการจัดทำและการมีกฎหมายที่มีคุณภาพ



# การส่งเสริม Soft Power ของเกาหลีใต้

ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจปี 2541 รัฐบาลเกาหลีใต้ภายใต้การนำของประธานาธิบดี คิม แด-จุง มองเห็นโอกาสในการพลิกฟื้นเศรษฐกิจของประเทศโดยการลงทุนในอุตสาหกรรมบันเทิงที่กำลังเติบโตและได้รับความนิยมในภูมิภาคเอเชียตะวันออก เช่น ญี่ปุ่นและจีน ด้วยความเชื่อมั่นว่าอุตสาหกรรมบันเทิงสามารถเป็นเครื่องมือสำคัญในการขยายอิทธิพลทางวัฒนธรรมและส่งเสริมเศรษฐกิจ

## นโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมบันเทิงของเกาหลีใต้:

### 1. การสนับสนุนทางการเงิน

- ช่วงต้นปี 2533: รัฐบาลเริ่มส่งเสริมอุตสาหกรรมบันเทิงโดยการลดต้นทุนการผลิตละครเกาหลี ซึ่งทำให้ต้นทุนการผลิตลดลงและสามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้มากขึ้น
- ปี 2537: รัฐบาลจัดสรรงบประมาณ 5,400 ล้านบาท (ประมาณ 140 ล้านบาท) สำหรับการส่งเสริมอุตสาหกรรมบันเทิงโดยมุ่งเน้นการสนับสนุนด้านการผลิตและการส่งออกสื่อบันเทิง
- ปี 2542: งบประมาณเพิ่มขึ้นเป็น 100,000 ล้านบาท (ประมาณ 2,600 ล้านบาท) เนื่องจากเห็นถึงความสำคัญและความสำคัญของอุตสาหกรรมบันเทิงในเศรษฐกิจ
- ปี 2547: งบประมาณเพิ่มขึ้นเป็น 175,200 ล้านบาท (ประมาณ 4,500 ล้านบาท) เพื่อขยายการสนับสนุนให้

ครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ เช่น การตลาด การฝึกอบรมบุคลากร และการพัฒนาผลิตภัณฑ์

- ปี 2550: งบประมาณเพิ่มเป็น 197,700 ล้านบาท (ประมาณ 5,100 ล้านบาท) เพื่อตอบสนองต่อการเติบโตที่รวดเร็วและความต้องการการสนับสนุนที่มากขึ้นในระดับสากล
- ปี 2555: งบประมาณสูงถึง 249,100 ล้านบาท (ประมาณ 6,400 ล้านบาท) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมบันเทิงอย่างต่อเนื่องและสร้างโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ

### 2. การส่งออกเนื้อหาด้านการบันเทิง

- การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องทำให้การส่งออกเนื้อหาบันเทิงของเกาหลีใต้เติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเพลงและวิดีโอคอนเทนต์ของศิลปินเกาหลี ซึ่งได้รับความนิยมอย่างมากในระดับสากล
- การเติบโตของ K-Pop: ศิลปินเกาหลีใต้ เช่น BTS ได้สร้างปรากฏการณ์ K-Pop ที่ข้ามพรมแดนและได้รับความนิยมทั่วโลก BTS ไม่เพียงแต่สร้างรายได้จากการจำหน่ายอัลบั้มและการจัดคอนเสิร์ต แต่ยังส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ
- ปี 2562: BTS สร้างรายได้ให้กับประเทศประมาณ 3,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี ผ่านการขายอัลบั้มการจัดคอนเสิร์ต และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง
- ผลกระทบจากการท่องเที่ยว: จากแบบสอบถามในปี 2560 พบว่า ประมาณร้อยละ 7 ของนักท่องเที่ยว

### มูลค่าการส่งออกอุตสาหกรรมดนตรีของเกาหลีใต้



ที่มาเยือนเกาหลีใต้ (หรือประมาณ 800,000 คน) มาที่เกาหลีใต้เนื่องจากความนิยมในวง BTS

เกี่ยวข้อง เช่น การผลิตเพลงและภาพยนตร์ การจัดคอนเสิร์ต และการตลาด

- การเติบโตของอุตสาหกรรมบันเทิงยังช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นผ่านการลงทุนและการสร้างงานใหม่

## ผลลัพธ์และความสำเร็จ

### 1. การสร้าง Soft Power

- การสนับสนุนอุตสาหกรรมบันเทิงทำให้เกาหลีใต้กลายเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียและทั่วโลก
- การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลผ่านเนื้อหาบันเทิงที่มีคุณภาพ ทำให้เกาหลีใต้ได้รับการยอมรับในฐานะประเทศที่มีอิทธิพลทางวัฒนธรรม

การส่งเสริม Soft Power ผ่านอุตสาหกรรมบันเทิงของเกาหลีใต้เป็นตัวอย่างที่เด่นชัดของการใช้วัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเสริมสร้างอิทธิพลในระดับโลก โดยการลงทุนอย่างต่อเนื่องและการสนับสนุนจากรัฐบาลได้ทำให้เกาหลีใต้กลายเป็นหนึ่งในผู้นำด้านการส่งออกวัฒนธรรมในยุคปัจจุบัน

### 2. การพัฒนาเศรษฐกิจ

- การส่งออกเนื้อหาบันเทิงที่เติบโตอย่างรวดเร็วช่วยเพิ่มรายได้ให้กับประเทศและสร้างงานในอุตสาหกรรมที่

# บทที่ 5

---



“เสริมสร้างกองทัพ รองรับความท้าทาย”

---



# บทที่ 5

## “เสริมสร้างกองทัพ รองรับความท้าทาย”

การเปลี่ยนแปลงใหญ่ประเทศไทยด้านสุดท้ายที่เราต้องทำให้สำเร็จ เพื่อพร้อมรับมือและหยิบฉวยโอกาสจาก The Great Disruption ที่กำลังเกิดขึ้น ก็คือ “การเสริมสร้างกองทัพ รองรับความท้าทาย” โดยกองทัพไทยต้องปรับรูปแบบการบริหารจัดการและพัฒนางองค์กรให้พร้อมรองรับสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงทั้งในปัจจุบันและอนาคต และต้องพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของกองทัพให้พร้อมรองรับภัยคุกคามและความท้าทายในทุกมิติ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการป้องกันประเทศ การรักษาเอกราชอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ

### สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง

สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ก่อให้เกิดเงื่อนไขและความท้าทายในการเตรียมความพร้อมด้านความมั่นคง ซึ่งในปัจจุบันมิได้ถูกจำกัดอยู่เฉพาะในมิติทางทหารเท่านั้น แต่ครอบคลุมไปในมิติอื่นๆ ด้วย ทั้งการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เศรษฐกิจและการเงิน สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งสิ่งแวดล้อมและพลังงาน กระทั่งวงกลาโหมและกองทัพไทยในฐานะหน่วยงานหลักด้านความมั่นคงของประเทศ จำเป็นต้องพิจารณาความมั่นคงแบบองค์รวมหรือ Comprehensive Security โดยมีเป้าหมายที่จะสร้างความมั่นคงที่ยั่งยืน และครอบคลุมทุกภาคส่วนในทุกมิติ

สถานการณ์ความขัดแย้งในปัจจุบัน ทั้งความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย-ยูเครน ความไม่สงบในตะวันออกกลาง ความตึงเครียดในคาบสมุทรเกาหลี ความตึงเครียดระหว่างจีนและสหรัฐฯ ในกรณีไต้หวัน รวมทั้งข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ระหว่างจีนและประเทศในอาเซียน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการผสมผสานพลังอำนาจ

แห่งชาติในทุกด้าน เพื่อก่อให้เกิดความได้เปรียบและอำนาจในการเจรจาต่อรอง จนกล่าวได้ว่า หากปราศจากความเข้มแข็งของพลังอำนาจแห่งชาติในมิติอื่นๆ การปฏิบัติการทางทหารเพียงอย่างเดียวไม่สามารถนำมาซึ่งชัยชนะในสงครามได้

เพื่อให้มีความพร้อมรองรับสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต กองทัพไทยต้องปรับแนวทางในการพัฒนาขีดความสามารถกำลังรบ โดยต้องนำบทเรียนที่ได้รับจากการปฏิบัติการทางทหารในสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นที่มีการใช้การโจมตีทางไซเบอร์ (Cyber Attack) ต่อโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของฝ่ายตรงข้าม การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศทั้งในการติดต่อสื่อสารผ่านดาวเทียม (Satellite Communication : SATCOM) และการข่าวกรอง การเฝ้าตรวจ และการลาดตระเวนทางอวกาศ (Space ISR) การโจมตีเป้าหมายด้วยระบบอากาศยานไร้คนขับและอาวุธปล่อยนำวิถี ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบของสงครามไปสู่สงครามผสมผสาน (Hybrid Warfare) และการประเมินสถานการณ์ด้านความมั่นคง โดยเฉพาะการรักษาความ

“

## กองทัพไทยต้องปรับรูปแบบการบริหารจัดการและพัฒนาองค์กรให้พร้อมรองรับสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในปัจจุบันและอนาคต

”

มั่นคงในภูมิภาคและการขยายอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจ ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในภูมิภาค จนลุกลามเป็นสงครามเฉพาะพื้นที่ในลักษณะสงครามตัวแทน (Proxy War)

สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดเงื่อนไขและความท้าทายในการพัฒนากองทัพไทยให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการป้องกันประเทศ การรักษาเอกราชอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติในทุกมิติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต ทั้งนี้ ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุกองค์ประกอบอย่างสมดุล รวมทั้งต้องพิจารณาถึงข้อจำกัดด้านกรอบงบประมาณ นโยบายด้านความมั่นคงของรัฐบาล สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงรูปแบบการปฏิบัติการทางทหาร และความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทั้งยังต้องพิจารณาถึงการสนับสนุนการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศและการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ ตลอดจนการช่วยเหลือประชาชนและการบรรเทาภัยพิบัติ

### การดำเนินการในปัจจุบัน

การพัฒนากองทัพไทยเป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถกำลังรบของแต่ละเหล่าทัพ ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติ คุณลักษณะ และขีดความสามารถเฉพาะของแต่ละเหล่าทัพ ส่งผลให้การดำเนินการเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่ประสานสอดคล้องกัน การกำหนดแผนพัฒนาขีดความสามารถกำลังกองทัพไทยจึงยังขาดการบูรณาการ ไม่มีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน ทั้งนี้ กองทัพไทยได้ริเริ่มกำหนดแนวทางในการพัฒนาขีดความสามารถการปฏิบัติการร่วม โดยเฉพาะการพัฒนาระบบบัญชาการและควบคุมร่วม รวมทั้งการบูรณาการระบบตรวจจับและระบบเครือข่าย เพื่อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการป้องกันประเทศ การรักษาเอกราชอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ ทั้งในภารกิจการรบและการปฏิบัติการทางทหารที่นอกเหนือจากสงคราม (Military Operations Other Than War: MOOTW)

### จุดแข็ง (Strength)

- การพัฒนามุ่งสู่การปฏิบัติความร่วมมือที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง
- การให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังพล
- ระบบบัญชาการและควบคุมพร้อมรองรับการพัฒนาสู่การบัญชาการและควบคุมร่วม
- โครงสร้างพื้นฐานของระบบเครือข่ายครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการทางยุทธการ และสามารถรองรับการปฏิบัติการจริงในปัจจุบัน
- มีระบบตรวจจับที่ทันสมัยในทุกมิติ สามารถรองรับการปฏิบัติการจริงในปัจจุบัน

### จุดอ่อน (Weakness)

- การบัญชาการและควบคุมร่วมไม่มีประสิทธิภาพ
- การดำรงสภาพความพร้อมรบของกองทัพภายใต้งบประมาณที่จำกัด
- อาวุธยุทโธปกรณ์สภาพเก่า ไม่มีประสิทธิภาพ
- ข้อขัดข้องในการส่งกำลังและซ่อมบำรุง อาวุธยุทโธปกรณ์ ทั้งที่มีอยู่เดิมและจัดหาใหม่
- กำลังพลไร้ความเชี่ยวชาญ ไม่สามารถสรรหาบุคลากรที่มีคุณภาพได้
- ระบบการฝึกยังไม่สามารถผลิตบุคลากรที่มีทักษะได้ตรงตามความต้องการ

### โอกาส (Opportunity)

- กองทัพไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาขีดความสามารถการปฏิบัติการร่วม
- แสวงประโยชน์ในการขยายอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจ
- โอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีทางทหารสมัยใหม่
- ความสัมพันธ์ทางการทหารระหว่างกองทัพอาเซียนและกองทัพมิตรประเทศมีมากขึ้นในทุกระดับ
- การเสริมสร้างศักยภาพอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ
- ความต้องการและความร่วมมือในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติ

### อุปสรรค (Threat)

- การแพร่อิทธิพลของประเทศมหาอำนาจ
- การจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีสมรรถนะสูงและทันสมัย ใช้งบประมาณจำนวนมาก
- อาวุธยุทโธปกรณ์มีราคาสูง จึงไม่สามารถจัดหาในสัญญาเดียว
- การจัดหาอาวุธจากต่างประเทศมีความซับซ้อน
- อาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพไทยพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ซึ่งมีลิขสิทธิ์กำกับ ส่งผลให้มีข้อจำกัดในการใช้งาน การส่งกำลังบำรุง และการพัฒนาขีดความสามารถ

ในปัจจุบัน แม้ยังไม่มีสิ่งบ่งชี้บอกเหตุเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารขนาดใหญ่ หรือความขัดแย้งรุนแรงกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังมีโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งในพื้นที่ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนและเผชิญความท้าทายจากการที่ประเทศเพื่อนบ้านมีการพัฒนาขีดความสามารถกำลังรบอย่างต่อเนื่อง โดยมีการเพิ่มงบประมาณทางการทหารในการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยเพิ่มมากขึ้น ทั้งยังได้รับการช่วยเหลือทางทหารจากประเทศมหาอำนาจในรูปแบบต่างๆ เช่น การขายและสนับสนุนอาวุธยุทโธปกรณ์ในราคาถูก และความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีการทหาร เป็นต้น รวมทั้งอาจถูกดึงเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการแพร่อิทธิพลของประเทศมหาอำนาจ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างขีดความสามารถกองทัพไทยตามแนวทางการป้องกันเชิงรุก (Active Defense)

## ความท้าทายในการดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

กองทัพไทยต้องกำหนดแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถในทุกองค์ประกอบอย่างสมดุล เพื่อเป็นแนวทางให้แต่ละเหล่าทัพนำไปใช้ในการพัฒนาขีดความสามารถ อันจะนำไปสู่การบูรณาการขีดความสามารถการปฏิบัติการร่วมในทุกมิติ ภายใต้แนวคิดการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (Network Centric Operations: NCO) โดยเฉพาะในภารกิจการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคง การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งบริเวณชายแดน การรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล ทางอากาศ และทางอวกาศ รวมทั้งการปฏิบัติการทางไซเบอร์ทางอวกาศ และทางคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า อันจะนำไปสู่การพัฒนาขีดความสามารถมุ่งสู่การปฏิบัติการหลายมิติ (Multi-Domain Operations : MDO) เพื่อให้พร้อม

รองรับภัยคุกคามและความท้าทายในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

นอกจากนี้ กองทัพไทยต้องชี้แจงและสร้างความเข้าใจให้กับภาคการเมืองและภาคประชาชน ถึงความสำคัญของการพัฒนาขีดความสามารถทั้งในการเตรียมกำลังและการใช้กำลัง การบูรณาการขีดความสามารถตามแนวคิดการปฏิบัติการร่วมในทุกมิติ และการบริหารความเสี่ยงภายใต้สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง รวมทั้งการกำหนดแผนการดำเนินการที่ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถกำลังรบในทุกมิติ

## การกำหนดแนวคิดการพัฒนากองทัพไทยเพื่อรองรับความท้าทายในอนาคต

เพื่อให้พร้อมรองรับภัยคุกคามและความท้าทายในทุกมิติ กองทัพไทยจำเป็นต้องปรับแผนพัฒนาขีดความสามารถกำลังรบให้มีความสอดคล้องกัน มุ่งเน้นการบูรณาการขีดความสามารถการปฏิบัติการร่วม ทั้งนี้ สามารถกำหนดแนวคิดการเสริมสร้างกองทัพไทยเพื่อรองรับความท้าทายในอนาคต ประกอบด้วย

- โครงสร้างกำลังรบที่มีศักยภาพและขีดความสามารถพร้อมรองรับภัยคุกคามและความท้าทายในทุกมิติ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
- การบูรณาการขีดความสามารถการปฏิบัติการร่วมตามแนวคิดการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) ที่พร้อมรองรับการพัฒนาขีดความสามารถมุ่งสู่การปฏิบัติการหลายมิติ (MDO)



- การพัฒนาขีดความสามารถกำลังรบให้เท่าทันเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง
- การจัดหาและใช้งานอาวุธยุทโธปกรณ์อย่างคุ้มค่า
- การพัฒนาขีดความสามารถอย่างยั่งยืนผ่านการวิจัยและพัฒนา และการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

## เป้าหมายในการพัฒนาขีดความสามารถกำลังกองทัพไทย

เพื่อให้การพัฒนาขีดความสามารถกำลังกองทัพไทยมุ่งสู่การปฏิบัติภารกิจหลายมิติ (MDO) อันเป็นการบูรณาการขีดความสามารถของกำลังรบในทุกมิติ รวมทั้งกับหน่วยงานด้านความมั่นคง มิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ มรดก ธรรมชาติ คุณลักษณะ ข้อจำกัดขีดความสามารถและทรัพยากรที่มีในครอบครอง รวมทั้งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและรูปแบบการปฏิบัติการทางทหารในปัจจุบัน ทั้งยังต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องในทุกกระดับ กองทัพไทยจำเป็นต้องกำหนดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนในการดำเนินการเพื่อให้สามารถดำรงความพร้อมการปฏิบัติการในสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะระเบียบโลกใหม่ การรักษาความมั่นคงในภูมิภาค และการรักษาสมดุลด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับประเทศมหาอำนาจ

ทั้งนี้ กองทัพไทยต้องมีขนาดที่เหมาะสม เน้นในการพัฒนาเชิงคุณภาพให้มีความทันสมัย เท่าทันเทคโนโลยี และมีจำนวนที่เพียงพอ บนพื้นฐานของความพอเพียง

และความมีเหตุผลตามสถานการณ์จริง เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อภัยคุกคามและความท้าทายได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกมิติ ทั้งยังต้องมีโครงสร้างกำลังรบที่อ่อนตัว ไม่ซับซ้อน พร้อมรองรับสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยมุ่งเน้นประสิทธิภาพในการบัญชาการและควบคุมผ่านระบบเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีเสถียรภาพ เพื่อให้ทุกภาคส่วนตระหนักรู้ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จในการปฏิบัติการกิจ

## ข้อเสนอในการพัฒนาขีดความสามารถกำลังกองทัพไทย

เพื่อให้พร้อมรองรับการปฏิบัติการกิจการป้องกันประเทศ การรักษาเอกราชอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 66 จึงได้คัดเลือกข้อเสนอที่จะเป็น Game Changers สำคัญ 2 เรื่อง ที่เป็น Center of Gravity ซึ่งจะช่วย “เสริมสร้างกองทัพ รองรับความท้าทาย” โดยกองทัพไทย จำเป็นต้องยกระดับและพัฒนาขีดความสามารถให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และเท่าทันเทคโนโลยี ภายใต้อำนาจด้านงบประมาณ โดยมีองค์ประกอบในการพัฒนาขีดความสามารถกำลังกองทัพไทยประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาขีดความสามารถมุ่งสู่กองทัพไทยที่พร้อมรองรับความท้าทายในอนาคต (RTARF NEXT) และ
- 2) การผลักดันอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ (Defense Industry)



# จุดเปลี่ยนที่ 11

## “พัฒนาสู่ RTARF NEXT”

การเปลี่ยนใหญ่กองทัพไทยในสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในปัจจุบัน เป็นงานที่ท้าทายเป็นอย่างยิ่ง อันเป็นผลเนื่องมาจากกระเษียรโลกใหม่ อิทธิพลของประเทศมหาอำนาจ สถานการณ์ความมั่นคงในภูมิภาค ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี รวมทั้งรูปแบบการปฏิบัติการทางทหารที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาถึงงานด้านความมั่นคงในมิติอื่นๆ และการสนับสนุนการดำเนินงานนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศและแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพิจารณาความมั่นคงแบบองค์รวม (Comprehensive Security) และการผสมผสานพลังอำนาจแห่งชาติในทุกด้านเพื่อการสร้างความปลอดภัยและอำนาจในการเจรจาต่อรอง เพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติ

### การพัฒนาขีดความสามารถมุ่งสู่กองทัพไทย ที่พร้อมรองรับความท้าทายในอนาคต

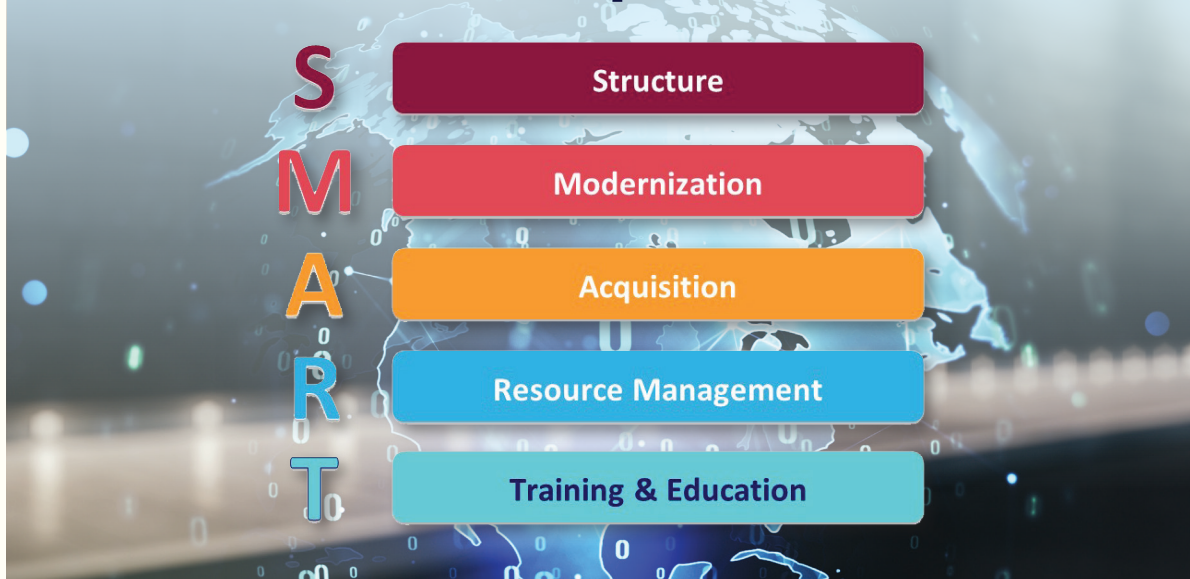
ในปัจจุบัน สถานการณ์ด้านความมั่นคงของโลกมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อน กองทัพไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาขีดความสามารถให้พร้อมรองรับความท้าทายใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถนี้จำเป็นต้องอาศัยยุทธศาสตร์ที่มีความครอบคลุม เพื่อให้กองทัพมีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติการในหลายมิติ (MDO) แนวคิด "SMART" จึงถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการวางแผน ซึ่งครอบคลุมทั้งโครงสร้าง (Structure) การยกระดับและพัฒนาให้มีความทันสมัยเท่าทันเทคโนโลยี (Modernization) การจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ (Acquisition) การบริหารจัดการทรัพยากร (Resource Management) และการฝึกศึกษา (Training & Education) เพื่อให้กองทัพไทยสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

### Game Changers เพื่อ “พัฒนาสู่ RTARF NEXT”

#### ข้อเสนอที่ 1: S – Structure โครงสร้าง

- การปรับโครงสร้างกำลังรบ กองทัพไทยต้องปรับโครงสร้างกำลังรบ ให้พร้อมรองรับภัยคุกคามและความท้าทายในทุกมิติ โดยต้องพัฒนาให้กำลังรบทุกเหล่าทัพ มีขีดความสามารถ การปฏิบัติการร่วมทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ตามแนวคิดการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง (NCO) พร้อมรองรับการพัฒนา มุ่งสู่การปฏิบัติการหลายมิติ (MDO) ทั้งนี้ ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ รูปแบบการปฏิบัติการทางทหาร ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง
- รูปแบบและแนวทางการเตรียมกำลังและการใช้กำลัง กระบวนการโหมและกองทัพไทยต้องกำหนดรูปแบบ และแนวทางการเตรียมกำลังและการใช้กำลัง

# Multi-Domain Operations-MDO



ที่พร้อมรองรับการปฏิบัติการร่วมตามแนวคิด Joint Task Force โดยในการเตรียมกำลัง ทุกเหล่าทัพต้องพิจารณากำหนดแผนพัฒนาขีดความสามารถให้สอดคล้องกัน มุ่งเน้นการปฏิบัติการร่วมผ่านระบบเครือข่ายกองทัพไทย นำไปสู่การบูรณาการขีดความสามารถในการปฏิบัติการกิจผ่านการบัญชาการและควบคุมร่วม

- การปรับโครงสร้างองค์กร กระทรวงกลาโหมและกองทัพไทยต้องปรับโครงสร้างองค์กรให้ทันสมัย มีขนาดเหมาะสม มีความยืดหยุ่นและอ่อนตัวในระบบการทำงาน มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติการกิจ เพื่อให้การบริหารจัดการองค์กรมีความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล โดยต้องพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร รวมทั้งความเชื่อมโยงระหว่างเทคโนโลยี ระบบการทำงาน และคุณภาพของกำลังพล ทั้งนี้ กองทัพไทยต้อง

พิจารณาประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ปรับลดหน่วยงานหรือตำแหน่งที่ไม่มี ความจำเป็น หรือมีความซ้ำซ้อน รวมทั้งจัดตั้งหน่วยงานหรือตำแหน่งใหม่เพิ่มเติม เพื่อรองรับบทบาทหน้าที่ เทคโนโลยี และระบบการทำงานรูปแบบใหม่

## ข้อเสนอที่ 2: M – Modernization การยกระดับและ พัฒนาให้มีความทันสมัยเท่ากับเทคโนโลยี

- การกำหนดหลักนิยปฏิบัติการณ์และแนวคิดในการปฏิบัติการกิจ กองทัพไทยต้องกำหนดหลักนิยปฏิบัติการณ์ใช้กำลังและแนวคิดในการปฏิบัติการกิจ (Concept of Operations: CONOPS) ที่มีความชัดเจน เหมาะสมกับการกิจและความรับผิดชอบ ให้พร้อมรองรับสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตตามสภาพความเป็นจริง



- การเสริมสร้างขีดความสามารถกำลังรบ เพื่อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการกิจในสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต กองทัพอากาศไทยต้องเสริมสร้างขีดความสามารถกำลังรบให้เท่าทันเทคโนโลยี และพร้อมรองรับการปฏิบัติการหลายมิติ (MDO)
- การบัญชาการและควบคุมร่วมหลายมิติ (Joint All-Domain Command & Control: JADC2) เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการหลายมิติ (MDO) โดยต้องสามารถตอบสนองการบัญชาการและควบคุมได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ในระดับ Real Time หรือ Near Real Time นำไปสู่การตัดสินใจในการปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งศึกษาและกำหนดแนวทางในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ในการเสริมสร้างขีดความสามารถการบัญชาการและควบคุม
- ระบบตรวจจับที่มีความชาญฉลาด (Smart Sensor) ในทุกมิติทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพมุ่งสู่ Multi-Layered & Multi-Domain ISR ให้เท่าทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อสนับสนุนการบัญชาการและควบคุมร่วมหลายมิติ (JADC2) สร้างความหยั่งรู้ในสถานการณ์ร่วมกันในทุกพื้นที่ปฏิบัติการและทุกพื้นที่เป้าหมาย รวมทั้งสามารถตรวจจับภัยคุกคามสำคัญ เช่น เครื่องบินขับไล่สมรรถนะสูง อากาศยานไร้คนขับ อากาศพลอยและซีปนาวุธนำวิถี ซีปนาวุธข้ามทวีป และดาวเทียมวงโคจรต่ำ เป็นต้น
- ระบบเครือข่ายด้านการรบและด้านสนับสนุนการรบที่มีขีดความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายภาคพื้นและระบบเชื่อมโยงข้อมูลทางยุทธวิธี (Tactical Data Link: TDL) ที่มีความปลอดภัย เสถียร แข็งแกร่ง เชื่อถือได้ ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการทั่วประเทศ รวมทั้งต้องเร่งพัฒนาขีดความสามารถการสื่อสารผ่านดาวเทียม (SATCOM) ในการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกำลังรบ และการควบคุมอากาศยานไร้คนขับ MALE/HALE UAV และ UCAV
- อากาศยุทโธปกรณ์ที่พร้อมรองรับภัยคุกคามและความท้าทายในทุกมิติ ตามโครงสร้างกำลังรบที่มีความสมดุล มุ่งเน้นการบูรณาการขีดความสามารถกำลังรบในทุกมิติ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีทางทหาร เพื่อให้การปฏิบัติการร่วมเกิดประสิทธิภาพสูงสุดตลอดจนต้อง



“

## กองทัพไทยต้องบูรณาการ ขีดความสามารถ มุ่งสู่การปฏิบัติการ หลายมิติ Multi-Domain Operations

”

จัดเตรียมอาวุธ กระสุน วัตถุระเบิด ทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ให้มีความทันสมัย มีอำนาจการทำลาย (Fire Power) มีความแม่นยำ (Precision) สามารถปฏิบัติการกิจจากระยะไกล (Stand-off) และ/หรือนอกสายตา (Beyond Visual Range: BVR) และมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการในการใช้งาน ตามอัตราสะสมอาวุธสำรองสงครามที่กำหนดไว้ในแผนป้องกันประเทศ

- ระบบป้องกันทางอากาศแบบบูรณาการ (Integrated Air Defense System: IADS) ที่พร้อมรองรับการถูกโจมตีจากเครื่องบินขับไล่สมรรถนะสูง อาวุธปล่อยนำวิถีพื้น-พื้น อากาศยานไร้คนขับติดอาวุธ และโดรนโจมตีขนาดเล็กที่มีใช้กันอย่างแพร่หลาย ซึ่งกองทัพไทยต้องบูรณาการขีดความสามารถและวางเครือข่ายระบบป้องกันทางอากาศในลักษณะ Multi-Layered Air Defense System ด้วยระบบป้องกันทางอากาศระยะไกล ระยะปานกลาง และระยะใกล้ รวมทั้งระบบต่อต้านอากาศยานไร้คนขับ (Anti-Drone) ให้

ครอบคลุมจุดศูนย์กลางของประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่กรุงเทพฯ และโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ

- ระบบปฏิบัติการทางไซเบอร์ที่มีประสิทธิภาพพร้อมรองรับภัยคุกคามทางไซเบอร์ ทั้งในด้านกำลังพล องค์ความรู้ และเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการหลายมิติ (MDO) รวมทั้งบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาขีดความสามารถ การข่าวกรอง การเฝ้าตรวจ และการลาดตระเวนทางไซเบอร์ (Cyber ISR) และการปฏิบัติการทางไซเบอร์ทั้งเชิงรับและเชิงรุก (Defensive/Offensive Cyber Operation) โดยต้องสามารถป้องกัน ติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน วิเคราะห์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ และป้องปรามด้วยการทำลาย ยับยั้ง ลดทอนขีดความสามารถการปฏิบัติการทางไซเบอร์ของฝ่ายตรงข้าม และดำรงไว้ซึ่งเสรีในการปฏิบัติการทางไซเบอร์ของฝ่ายเรา ตลอดจนเสริมสร้างขีดความสามารถการกู้คืนสภาพทางไซเบอร์ (Cyber Resilience) ทั้งนี้ต้องพิจารณานำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาประยุกต์ใช้

ในการเสริมสร้างขีดความสามารถ Cyber ISR และ Cyber Operation

- ระบบปฏิบัติการทางอวกาศที่พร้อมรองรับการปฏิบัติการภารกิจการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติในอวกาศ โดยเฉพาะการเฝ้าระวังทางอวกาศ (Space Situation Awareness: SSA) และการบริหารจัดการการจราจรทางอวกาศ (Space Traffic Management : STM) มุ่งเน้นการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานด้านอวกาศ และอุตสาหกรรมป้องกันประเทศทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถการปฏิบัติการทางอวกาศ โดยต้องจัดหาและ/หรือ วิจัยและพัฒนาขีดความสามารถด้านอวกาศที่สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนากิจการอวกาศของประเทศ ให้สามารถใช้งานทรัพยากรร่วมกันในภาพรวมของประเทศ
- ระบบปฏิบัติการทางคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีขีดความสามารถในการป้องกัน ต่อต้าน และตอบโต้การปฏิบัติการทางคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าของฝ่ายตรงข้าม รวมทั้งโจมตีกำลังรบฝ่ายตรงข้ามด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ทั้งยังต้องบริหารจัดการ ควบคุม กำกับดูแลการใช้งานคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าของฝ่ายเราให้สอดคล้องกัน ป้องกันการรบกวน แทรกแซง หรือโจมตีจากฝ่ายเดียวกัน เพื่อใช้ประโยชน์การปฏิบัติการทางคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในการเพิ่มขีดความสามารถของกำลังรบฝ่ายเราในลักษณะทวีกำลัง
- การวางแผนและเตรียมการในการจัดหาขีปนาวุธยุทธศาสตร์ เช่น เรือดำน้ำ เครื่องบินควบคุมและแจ้งเตือนในอากาศ (Airborne Early Warning & Control : AEW&C) เครื่องบินเติมเชื้อเพลิงในอากาศ

(Tanker) ขีปนาวุธโจมตีระยะไกล (Surface-to-Surface Missile) เป็นต้น อันเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถการปฏิบัติการระดับยุทธศาสตร์ และขีดความสามารถเชิงป้องกันของประเทศ ซึ่งจะต้องพิจารณาประกอบกับงบประมาณที่ได้รับ บทบาทของประเทศมหาอำนาจที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในภูมิภาค รวมทั้งภัยคุกคามและความท้าทายที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในอนาคต

### ข้อเสนอที่ 3: A – Acquisition การจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์

เพื่อให้การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติการหลายมิติ (MDO) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้อำนาจจัดด้านงบประมาณ กระทรวงกลาโหมและกองทัพไทยต้องพิจารณาปรับปรุงแนวทางการจัดหาขีปนาวุธยุทธศาสตร์ โดยจัดหาทดแทนเท่าที่จำเป็น มุ่งเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ เท่าทันเทคโนโลยี และตอบสนองต่อรูปแบบการปฏิบัติการทางทหารในอนาคต

- รูปแบบและกระบวนการในการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ กระทรวงกลาโหมและกองทัพไทยต้องพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบและกระบวนการในการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ ให้สอดคล้องกับสภาพงบประมาณและการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยต้องพิจารณาวางแผนในการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ร่วมกัน เพื่อให้พร้อมรองรับการปฏิบัติการร่วมหลายมิติ (MDO) รวมทั้งพิจารณาวิธีการจัดหาในรูปแบบต่างๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการทางยุทธการ มีความคุ้มค่า และใช้งบประมาณที่ได้รับให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ทั้งระบบด้วยการเช่า หรือเช่าซื้อ หรือการขยายระยะเวลาในการชำระเงินตามงวดงาน



(ขอยกเว้นการผูกพันงบประมาณไม่เกิน 5 ปี) ซึ่งเป็นการกระจายภาระด้านงบประมาณของประเทศ และเพิ่มอำนาจการเจรจาต่อรอง เป็นต้น นอกจากนี้ ต้องแสวงประโยชน์จากนโยบายการชดเชยการนำเข้ายุทธโปกรณ์ (Defense Offset Policy) ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยี (Technology Transfer) และการสนับสนุนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ทั้งนี้ การจัดหาอาวุธยุทธโปกรณ์ต้องพิจารณาความคุ้มค่าในการใช้งาน (Cost Effectiveness) ค่าใช้จ่ายตลอดอายุการใช้งาน (Life Cycle Cost: LCC) การรักษาสภาพความพร้อมรบขีดความสามารถในการสนับสนุนการปฏิบัติการร่วม และการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

- การจัดหาอาวุธยุทธโปกรณ์บนแนวคิด System Commonality กองทัพอากาศไทยต้องกำหนดแนวทางการจัดหาอาวุธยุทธโปกรณ์ให้สอดคล้องกันบนแนวคิด System Commonality เพื่อให้การส่งกำลังและซ่อมบำรุงมีความง่าย สะดวก เป็นการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า มุ่งสู่การพัฒนา ระบบส่งกำลังบำรุงร่วม กองทัพอากาศไทย ตามยุทธศาสตร์หมีกำลังป้องกันประเทศ

#### **ข้อเสนอที่ 4: R – Resource Management การบริหารจัดการทรัพยากร**

เพื่อให้สามารถใช้งานทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ กระทรวงกลาโหมและกองทัพไทยต้องกำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากร

- การบริหารจัดการกำลังพล กระทรวงกลาโหมและกองทัพไทยต้องกำหนดแนวทางและกระบวนการในการสรรหา พัฒนา และบริหารกำลังพลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถจัดสรรกำลังพลไปปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความรู้ความสามารถ และมีเส้นทางความก้าวหน้าในชีวิตราชการอย่างเหมาะสม โดยต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพและขีดความสามารถของกำลังพลพิจารณาปรับลดกำลังพล ปรับโครงสร้าง ปรับค่าตอบแทน เพื่อให้มีจำนวนกำลังพลที่เหมาะสม กำลังพลในทุกภาคส่วนโดยเฉพาะในส่วนกำลังรบและส่วนสนับสนุนการรบ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางทั้งการบัญชาการและควบคุม การปฏิบัติการทางไซเบอร์

ทางอวกาศ และทางคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ต้องมีความรู้ ทักษะ ชีตความสามารถ และเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบ รวมทั้งมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่เหมาะสม ตลอดจนต้องลงทุนกับการพัฒนาคุณภาพและชีตความสามารถของกำลังพล โดยต้องเตรียมการสร้างความพร้อมให้กับกำลังพลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อรองรับเทคโนโลยีและชีตความสามารถที่ต้องการมีใช้ รือให้มีการจัดหาเทคโนโลยี หรือชีตความสามารถแล้ว จึงค่อยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและชีตความสามารถของกำลังพล

- การบริหารจัดการองค์กร กระทรวงกลาโหมและกองทัพไทยต้องบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล มุ่งเน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในศักยภาพและชีตความสามารถของกองทัพไทยในการปฏิบัติภารกิจการป้องกันประเทศ การรักษาเอกราชอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ รวมทั้งต้องแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน ลดขั้นตอนที่เกินความจำเป็น มุ่งเน้นประสิทธิภาพและความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจ และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทั้งยังต้องบริหารจัดการความเสี่ยง โดยต้องวิเคราะห์ ความเสี่ยงที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้น พิจารณาโอกาสและผลกระทบที่เกิดจากความเสี่ยงนั้นๆ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบและแนวทางในการบริหารจัดการและพัฒนาองค์กร ให้สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการองค์ความรู้ มุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่ให้ความสำคัญการพัฒนาคุณภาพและชีตความสามารถของกำลังพล โดยปลูกฝังและส่งเสริมให้กำลังพลพัฒนาตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งบริหารจัดการกำลังพลบนหลักคุณธรรม (Meritocracy) โดยจัดสรรกำลังพลที่มีค่านิยม ทักษะ และความรู้ความสามารถเหมาะสม ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่มีความสำคัญ และส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในสายอาชีพ

- การพัฒนาชีตความสามารถการส่งกำลังบำรุง กองทัพอากาศต้องพัฒนาชีตความสามารถการส่งกำลังบำรุง เพื่อให้สามารถรักษาสภาพความพร้อมรบของกำลังรบในทุกมิติ ให้สามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลา เนื่องจากมีความจำเป็นต้องใช้งานยุทธโประกรณ์ในการฝึก เพื่อรักษาสภาพความพร้อมรบของกำลังพลในทุกภาคส่วน โดยต้องเร่งพัฒนาระบบคลังพัสดุให้ทันสมัย มีคุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมทั้งวิเคราะห์และประเมินผลความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณในการรักษาสภาพความพร้อมรบตลอดจนพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการส่งกำลังบำรุง เพื่อนำเสนอข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการส่งกำลังบำรุงได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และทันเวลา โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านการส่งกำลังบำรุงในลักษณะ Just-in-Time (JIT) และปัญญาประดิษฐ์ (AI) ทั้งยังต้องกำหนดรูปแบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุง ให้เหมาะสมกับสถานการณ์อาวุธยุทธโประกรณ์ นอกจากนี้ ยังต้องบริหารจัดการการใช้งานอาวุธยุทธโประกรณ์ให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด โดยพิจารณานำระบบส่งกำลังบำรุงที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (Performance Based Logistics : PBL) มาปรับใช้ เพื่อการส่งกำลังที่สิ้นเปลือง มีมาตรฐาน สามารถดำรงสภาพความพร้อมรบของกำลังรบและอาวุธยุทธโประกรณ์ในทุกมิติได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลา บนพื้นฐานของความคุ้มค่าและการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

## ข้อเสนอที่ 5: T – Training & Education การฝึกศึกษา

ในการพัฒนากำลังพลให้พร้อมรองรับสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว กองทัพอากาศไทยต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาระบบการฝึกศึกษา ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพและขีดความสามารถของกำลังพลให้เท่าทันเทคโนโลยี พร้อมรองรับภัยคุกคามและความท้าทายในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

- การบูรณาการการฝึกศึกษา กองทัพอากาศไทยต้องบูรณาการและพัฒนาหลักสูตรการฝึกศึกษาในทุกกระดับ ทั้งสถาบันการศึกษาที่ผลิตกำลังพลเพื่อปฏิบัติงานในกองทัพอากาศโดยตรง หลักสูตรปรับพื้นฐานความเป็นทหารสำหรับข้าราชการบรรจุใหม่ หลักสูตรการศึกษาวิชาชีพทางทหาร (Professional Military Education: PME) และหลักสูตรของเหล่าทหารและสายวิทยาการให้สอดคล้องกับหลักนิยม แนวคิดการใช้กำลังกองทัพอากาศไทยและสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเครื่องช่วยฝึกจำลอง กองทัพอากาศไทยต้องแสวงงประโยชน์จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเครื่องช่วยฝึกจำลอง โดยต้องประยุกต์ใช้เครื่องช่วยฝึกจำลอง (Simulator) และปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการเพิ่มประสิทธิภาพการฝึก เพื่อพัฒนาคุณภาพและขีดความสามารถของกำลังพลในทุกมิติ โดยเฉพาะในมิติไซเบอร์ และมิติอวกาศ รวมทั้งพิจารณาถึงความคุ้มค่าในการจัดตั้งศูนย์เครื่องช่วยฝึกจำลองทางยุทธวิธี
- การกำหนดวงรอบการฝึก กองทัพอากาศไทยต้องกำหนดวงรอบการฝึกอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างขีดความ

สามารถการปฏิบัติการร่วมตามแนวคิด “ฝึกเหมือนรบจริง รบจริงเหมือนฝึก Train Like You Fight, Fight Like You Train” ทั้งการฝึกตามวงรอบ การฝึกพร้อมระหว่างเหล่าทัพ การฝึกพร้อมกองทัพไทย การทดสอบการใช้กำลังของเหล่าทัพ และการฝึกพร้อม/ผสมกับมิตรประเทศ

นอกเหนือจากการพัฒนาขีดความสามารถมุ่งสู่กองทัพอากาศไทยที่พร้อมรองรับความท้าทายในอนาคต (RTARF NEXT) ตามแนวคิด “SMART” รัฐบาลและกระทรวงกลาโหมต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม (Comprehensive Security) ซึ่งครอบคลุมพลังอำนาจแห่งชาติในทุกมิติ ทั้งการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เศรษฐกิจและการเงิน การทหาร สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งสิ่งแวดล้อมและพลังงาน โดยมีกองทัพอากาศไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศและการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติในทุกมิติ เช่น การป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศกรณีเกิดวิกฤตการณ์หรือสถานการณ์ฉุกเฉิน การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาสาธารณภัย (Humanitarian Assistance Disaster Relief: HADR) ทั้งการช่วยเหลือผู้ประสบภัย การบรรเทาทุกข์ และการฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ การพัฒนาชุมชนและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน การรักษาความมั่นคงด้านสุขภาพทั้งในการควบคุมและป้องกันโรค การสนับสนุนการให้บริการด้านสุขภาพและการสร้างศักยภาพในการตอบสนองต่อโรคระบาด การป้องกันและจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ การบริหารจัดการภัยพิบัติทางสิ่งแวดล้อมทั้งน้ำท่วม ไฟป่า หมอกควันรวมทั้งการสนับสนุนโครงการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมและ



พัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ชนบทด้วยการส่งเสริมการเกษตร และการสร้างงานให้กับชุมชน เป็นต้น

ทั้งนี้ กองทัพไทยจำเป็นต้องบูรณาการความร่วมมือ และประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ ภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อให้สามารถตอบสนอง ต่อภัยคุกคามและปัญหาความมั่นคงในทุกมิติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

### **ข้อเสนอที่ 6: การบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม (Comprehensive Security)**

เพื่อให้การบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลและกระทรวงกลาโหม ต้องกำหนดนโยบายระดับชาติในการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวมผ่านสภาความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งในการบริหารความเสี่ยง บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการบูรณาการความร่วมมือ

ทั้งยังต้องปรับบทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในให้เป็นศูนย์กลางในการบูรณาการขีดความสามารถร่วมของประเทศในการรองรับภัยคุกคามและความท้าทายในทุกมิติ รวมทั้งปรับบทบาทและเสริมสร้างขีดความสามารถของศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี (Prime Minister’s Operation Center: PMOC) ศูนย์การเป็นศูนย์บัญชาการและควบคุมแห่งชาติ (National War Room) และยกระดับการฝึกการบริหารวิกฤตการณ์ระดับชาติ (Crisis Management Exercise : C-MEX) สู่ระดับยุทธศาสตร์ เพื่อให้ทุกหน่วยงานเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง พร้อมปฏิบัติหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ อำนาจการ และแก้ไขปัญหา เมื่อเกิดวิกฤตการณ์และสถานการณ์ฉุกเฉินที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในทุกมิติ



# จุดเปลี่ยนที่ 12

## “ผลักดัน Defense Industry”

ในสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในปัจจุบัน รัฐบาล กระทรวงกลาโหม และกองทัพไทยต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ (Defense Industry) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการป้องกันประเทศ การรักษาเอกราชอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ โดยอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่เข้มแข็งมิได้ก่อให้เกิดประโยชน์เฉพาะกับพลังอำนาจทางทหารของประเทศเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงพลังอำนาจทางการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และพลังอำนาจทางเศรษฐกิจด้วย ทั้งยังเป็นกลไกสำคัญในการตอบสนองต่อวิกฤตการณ์ความขัดแย้งได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

รัฐบาล กระทรวงกลาโหม และกองทัพไทยต้องส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีป้องกันประเทศ เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่ไม่สามารถจัดหาได้จากต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่กองทัพไทยและอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยมีศักยภาพในการพัฒนาและผลิตใช้งานได้เองในประเทศ อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

### Game Changers เพื่อ “ผลักดัน Defense Industry”

**ข้อเสนอที่ 1: นโยบายด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ** รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมป้องกันประเทศผ่านมาตรการและนโยบายที่เกี่ยวข้อง เช่น การส่งเสริมการลงทุนจากภาครัฐและภาคเอกชนในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศผ่านมาตรการทางภาษีและการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากรัฐบาล การผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีป้องกันประเทศ การกำหนดนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างยุทธโปกรณ์สำหรับรายการที่อุตสาหกรรมป้องกัน

ประเทศของไทยสามารถผลิตได้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (Defense Security Technology & Industry Park) การแสวงประโยชน์จากนโยบายชดเชยการนำเข้ายุทธโปกรณ์ (Defense Offset Policy) ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยี (Technology Transfer) ความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีป้องกันประเทศ การมีส่วนร่วมของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยในโครงการจัดหายุทธโปกรณ์เพื่อให้สามารถเป็นส่วนหนึ่งของ Supply Chain การลงทุนจากต่างประเทศ การขยายตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์หรือยุทธโปกรณ์ที่ผลิตขึ้นทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีป้องกันประเทศ ทั้งในด้านการวิจัยและพัฒนา การผลิต และการบริหารจัดการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เป็นต้น ทั้งนี้ การพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศต้องอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนจากหลายภาคส่วน การวางแผนที่ชัดเจน และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถสร้างความมั่นคงและเสถียรภาพในระยะยาวได้



## ข้อเสนอที่ 2: การวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยี

**ป้องกันประเทศ** รัฐบาล กระทรวงกลาโหม และกองทัพไทย ต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศ โดยต้องพัฒนาระบบงานวิจัยและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ สามารถขยายผลไปสู่การปฏิบัติได้จริง ประยุกต์ใช้ประโยชน์เทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีศักยภาพ เช่น Big Data, Machine Learning, Artificial Intelligence และ Robotics เป็นต้น เพื่อสร้างนวัตกรรมรองรับและสนับสนุนการปฏิบัติการในทุกมิติ โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพหรือการลดค่าใช้จ่าย ทั้งยังต้องสร้างความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาร่วมกันระหว่างกองทัพไทย สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน)

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ รวมถึงสถาบันการศึกษา และสถาบันวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆ ที่มีศักยภาพ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน รวมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ ด้วยการสร้างเสริมศักยภาพและขีดความสามารถของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย



# บทที่ 6

---



# “Thailand Next”

---



# บทที่ 6

## “Thailand Next”

การก้าวไปสู่การเป็น Thailand Next นั้น ต้องการการตัดสินใจของรัฐในจุดเปลี่ยนสำคัญต่างๆ ที่เป็น Center of Gravity เพื่อเริ่มต้นกระบวนการของการเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญสุดของไทยในรอบ 60 ปี ซึ่งความสำเร็จในเรื่องนี้จะมาจากความเร็วของไทยในการปรับตัว ความสามารถในการเลือกเส้นทาง รวมทั้งความมีประสิทธิภาพในการบริหารผลกระทบจากการที่บริบทรอบๆ ประเทศไทยกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตาม The Great Disruption ซึ่งกำลังส่งผลที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นใน 10-20 ปีข้างหน้า ทั้งด้าน Technology Disruption ภายใต้การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ด้านเศรษฐกิจ ที่ศูนย์กลางความเจริญของเศรษฐกิจโลกกำลังย้ายมาที่เอเชีย ทำให้ไทยมีคู่แข่งทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นจากผู้เล่นรายใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และ AI ด้านการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศจาก Global Warming และ Global Boiling ตลอดจนด้านความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างมหาอำนาจ โดยเฉพาะการเผชิญหน้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน



“

## ก้าวแรก สำคัญสุด ยากสุด ล้มเหลวที่สุด แต่จะเป็นจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่การเปลี่ยนใหญ่ ที่กำหนดอนาคตของทุกคนต่อไป

”

สำหรับด้านเทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ๆ ที่กำลังถูกคิดค้นขึ้นในตอนนี้ที่เป็น General Purpose Technologies เช่น AI กำลังอยู่ในช่วงเริ่มต้น และกำลังพัฒนาไปข้างหน้าอย่างก้าวกระโดด โดยภายในระยะเวลาสั้นๆ เพียง 2 ปี ชีตความสามารถของ Generative AI ที่นำโดย ChatGPT ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และถูกนำไปประยุกต์ใช้กับทุกกิจกรรม ทุกธุรกิจ เปิดพื้นที่ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อย่างน่าตื่นตาตื่นใจ

ส่วนการที่ศูนย์กลางความเจริญของเศรษฐกิจโลกที่กำลังย้ายเข้ามาที่เอเชียนั้น นอกจากประเทศจีนที่กำลังจะพัฒนาขึ้นเป็นเศรษฐกิจอันดับหนึ่งของโลกแล้ว อินเดียและอาเซียนเป็นเศรษฐกิจที่น่าจับตามองเช่นกัน โดยอินเดียกำลังเปลี่ยนแปลงประเทศอย่างรวดเร็ว สร้างสรรค์ Startups ใหม่ ๆ ขึ้นมาเป็นจำนวนมาก และใช้ประโยชน์จากการที่เป็นประเทศซึ่งมีจำนวนประชากร

ที่มากที่สุดของโลก มีตลาดภายในประเทศที่ลึกและกว้างขวาง มาเป็นแรงเหวี่ยงในการพัฒนาตนเองเพื่อก้าวขึ้นเป็นเศรษฐกิจอันดับสามของโลก ส่วนอาเซียนที่นักลงทุนมองว่าเป็นประตูสำคัญสู่ตลาดเอเชีย และกำลังได้รับอานิสงส์จากการที่เงินทุนจำนวนมากไหลออกจากจีนเพื่อหาพื้นที่ใหม่ที่เป็นกลางมากขึ้น ซึ่งจะช่วยอาเซียนยกระดับของเทคโนโลยีและความสามารถในการสร้างรายได้ ก้าวขึ้นเป็นเศรษฐกิจอันดับ 4 ของโลกต่อไป

ในด้าน Global Warming และ Global Boiling เป้าหมายของ Carbon Neutrality และ Net Zero ที่ทุกประเทศและทุกองค์กรได้ประกาศมานั้น เป็นเป้าหมายที่ยากต่อการบรรลุ และมีความเป็นไปได้สูงที่ระดับของก๊าซเรือนกระจกจะทะลุเพดานที่ทุกประเทศกำหนดไว้ ซึ่งหมายความว่ากฎระเบียบต่างๆ ที่ประเทศพัฒนาแล้วทยอยประกาศออกมา เพื่อหยุดยั้งการปล่อยก๊าซ



เรือนกระจก เพื่อนำไปสู่ Low Carbon Economy ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นเช่นกัน และจะมีความเข้มงวดเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อประเทศต่างๆ ธุรกิจต่างๆ อย่างกว้างขวาง

ท้ายสุด ความขัดแย้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างมหาอำนาจ ระหว่างสหรัฐฯ และจีน ตลอดจน Hotspots ที่กำลังเกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ ทั้งในยุโรป ตะวันออกกลาง ทะเลจีนใต้ กำลังนำไปสู่การแบ่งฝ่าย เลือกข้าง มีโอกาสบานปลาย กระทบถึงความมั่นคงของทุกประเทศ นอกจากนี้ ในความขัดแย้ง ยังใช้เครื่องมือทุกด้านที่มีเข้าประกอบ ทำให้การเผชิญหน้าด้านความมั่นคง ลุกลามไปสู่การเผชิญหน้า ด้านเศรษฐกิจ นำไปสู่ยุคใหม่ของ De-Globalization, Fragmentation และการแบ่งขั้วทางเทคโนโลยี

ภายใต้บริบทเช่นนี้ จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ประเทศไทย ต้องเปลี่ยนตัวของเราเอง ให้พร้อมรับมือกับความท้าทายข้างหน้าโดย **“ซ่อมฐานราก”** เพื่อปิดจุดอ่อน ปลดปล่อยพลังของทุกภาคส่วน นำพลังของทุกส่วนไปช่วยกัน พัฒนาประเทศ และสร้างความเป็นหนึ่งเดียวของ คนในชาติ หรือ Social Cohesion **“ผลัดใบเศรษฐกิจ”** เพื่อสร้าง เครื่องยนต์ใหม่ให้ระบบเศรษฐกิจ ที่สอดรับกับยุค Technology Disruption และ Low Carbon Economy เพื่อใช้ในการแข่งขัน สร้างรายได้ของประเทศ ก้าวขึ้นเป็น ผู้นำทางเศรษฐกิจของอาเซียนและเอเชีย **“ยกเครื่อง ระบบราชการ”** เพื่อให้ภาครัฐสามารถเป็นแรงส่ง ช่วยในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมช่วยลดภาระ ข้อจำกัด ต้นทุนแฝงที่มีอยู่ในระบบ และ



**“เสริมสร้างกองทัพรองรับความท้าทาย”** เพื่อยกระดับกองทัพไทยสู่นาครตที่จะช่วยสร้างความมั่นคงให้กับชาติในยุคของการเผชิญหน้าและเปลี่ยนผ่านที่สำคัญนี้

เรามีเวลาไม่มากที่จะเริ่มกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงโดยท่ามกลางความท้าทายที่เกิดขึ้น โอกาสที่ยิ่งใหญ่กำลังเปิดตัวขึ้นเช่นกัน หากเรามีความมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง กล้าตัดสินใจ กล้าลงทุนในเรื่องที่สำคัญ กล้าที่จะก้าวไปข้างหน้า โดยสานพลังจากทุกภาคส่วน เราก็จะสามารถหยิบฉวยโอกาสที่เปิดขึ้นนี้ให้กับคนไทย ใช้เป็นโอกาสในการพัฒนาประเทศอย่างก้าวกระโดด สามารถยืนหยัดได้อย่างมีศักดิ์ศรี ไม่น้อยหน้าเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ

ก้าวแรก คือ ก้าวที่สำคัญที่สุด ยากที่สุด ล้มเหลวที่สุด นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 66 หวังว่าข้อเสนอ **“เปลี่ยนใหญ่ประเทศไทย: Thailand Next”** ที่ได้มาจากการจัดทำยุทธศาสตร์ของรุ่นในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา จะช่วยจุดประกาย และเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของประเทศ ที่จะกำหนดอนาคตของลูกหลานคนไทยต่อไป



# รายชื่อนักศึกษา

นายกกชัย ฉายรัศมีกุล  
นายกมลสิทธิ์ วงศ์บุตรน้อย  
พลตรี กรณ์พงศ์ แสงทอง  
พลตำรวจโท กฤษฏา กาญจนอลงกรณ์  
พันเอก กฤษฏา บุญวัฒน์  
พลโท กฤษณ์ กิจวิวัฒน์กุล  
พลตำรวจตรี กฤษณ์ วาฤทธิ์  
นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล  
นางกาญจนา แดงรุ่งโรจน์  
นายแพทย์กิตติพงศ์ สัญชาติวิรุฬห์  
พันเอก กิตติพงษ์ พุทธิมณี  
นายกิตติภัท สุทธิสัมพันธ์  
พันเอก กิตติวัฒน์ แจ่มจิรารักษ์  
นายเกรียงไกร วีระฤทธิ์พันธ์  
พลตรี เกรียงศักดิ์ ไช่ถาวร  
นายเกียรติชัย ชัยเรืองยศ  
นาวาอากาศเอก ขวัญชาติ ชวนสนิท  
พลตรี คม วิริยเวชกุล  
นายแพทย์ฆนัท ครุธกุล  
นายจรงค์ รัตนเพียร  
นางจตุพร โรจนพานิช  
นางจรรยา รัตนเลขา  
พลตำรวจตรี จรุงญ ไพลดำ  
นางสาวจอมขวัญ คงสกุล  
พลอากาศตรี จักรกฤษณ์ ธรรมวิชัย  
พันเอก จักริน จิตคดี  
นายจากรัฐ จิรรัตน์สถิต  
นายจิตชาย มุสิกบุตร  
นางสาวจิตติมา ศรีธำพร  
นายจิระพงศ์ เทพพิทักษ์  
นายจิรุตต์ อิศรางกูร ณ อยุธยา  
พลเรือตรี จุมพล นาคบัว  
พลตรี จุมภฏ นุรักษ์เขต  
นางเจตจันทร์ แก้วอำไพ  
นางสาวฉัตรประอร นิยม  
นายเฉลิมชัย ก๊กเกียรติกุล  
พลตรี เฉลิมพร ข้าเขียว

นายชนภัทร วินยวัฒน์  
นางชนิดา เกษมสุข  
พลตำรวจตรี ชมขวัญ ประธานานนท์  
นางสาวชมภารี ชมภูรัตน์  
พลตรี ชยพันธุ์ วิริรัตน์  
นายชลัช ชินธรรมมิตร  
นายชวรินทร์ วงศ์สถิตจิรกาล  
พลตรี ชัยพร เดชเจริญ  
นาวาอากาศเอก ชัยยงค์ สุขศรีสมบูรณ์  
พลตรี ชาคริต คิดประเสริฐ  
นายชาญณรงค์ บุริสตระกูล  
พลตรี ชาตรี บัวรักษา  
พลตำรวจตรี โชคชัย งามวงศ์  
นางโชติกา อัครกิจโสภากุล  
นายโชตินรินทร์ เกิดสม  
นางสาวโชติมา เอี่ยมสวัสดิกุล  
นายไชรัตน์ ปาวะกะนันท์  
นาวาอากาศเอก ไชยา ออกแดง  
นายญาณพล ลิ้มปนะโชคชัย  
นาวาอากาศเอก ฐานันดร ทิพเวส  
นายฐาปน สิริวัฒนภักดี  
พลโท ฐิตวัชร เสถียรทิพย์  
พลตรี ณรงค์ชัย ไชยชนะ  
นาวาอากาศเอก ณรงค์ชัย นิमितบุญอนันต์  
พลตรี ณรงค์ชัย ศิริวังไชย  
พลตรี ณรงค์ฤทธิ์ ปาณิกบุตร  
พลตรี ณรงค์ฤทธิ์ คัมภีระ  
นายณรัช อิมสุขศรี  
นางสาวณัฐธิญา เนตยสุภา  
พลตรี อนุรักษ์ สันป่าแก้ว  
นางณัฐนันท์ อัสวเลิศศักดิ์  
แพทย์หญิงณัฐยา รัชตะวรรณ  
นางณัฐริกา วายุภาพ นิติน  
นางสาวมมิศา พิเศษฐานิช  
พลตรี ดำรงค์ สิมะขจรบุญ  
พลตรี เดชา ศรีมงคล  
นางเด่นเดือน กลั่นสอน

# รายชื่อนักศึกษา

นาวาอากาศเอก ทวินพัฒน์ จบกลศึก  
นายทวีพงษ์ วิชัยดิษฐ  
พลเรือตรี ทศพงศ์ เขาสูง  
พลเรือตรี เทพฤทธิ์ ลาภเหลือ  
นายเทอดศักดิ์ บุญทศ  
นายแพทย์ธนกฤต จินตวร  
พลโท ธวัชชัย ตังพิทักษ์กุล  
นางธัญญา รุ่งชาญชัย  
พลตรี ธาดา กะราลย์  
นายธานินทร์ ประดิษฐ์  
นายธาริทธิ์ ปิ่นเปี่ยมรัมย์  
พลตรี ธิติพันธ์ สุวานะจาโร  
พลตรี ธีรเดช กลั้มพสุต  
นายธีรเมศร์ ธีระชวัลพงศ์  
พลตรี ธีรพล ศรีเกษม  
นายธีรพันธ์ พิมพ์ทอง  
นายธีระชุน บุญสิทธิ์  
นายธีรุตม์ ศุภวิบูลย์ผล  
นายณพพร ว่องวัฒน์สิน  
นางสาวนภารัตน์ ศรีวรรณวิทย์  
นายนราพัฒน์ แก้วทอง  
นางสาวนราวดี บัวเลิศ  
นายนรินทร์ โกโรวรา  
นายณัฐชัย นินนาท  
พลตรี นฤตล สุขมา  
นางนันท์ธิดา ศิริคุปต์  
นายนิติธร วงศ์ยืน  
นายนิติพันธุ์ ประจวบเหมาะ  
พลอากาศตรี นิตศน์ ยูประพัฒน์  
พลอากาศตรี นินาท มูลจนะบาตร์  
พลตรี นิพนธ์ บรรพตเสด  
นายนิพนธ์ นริญบุพันธ์  
นายนิยม ไผ่โสภา  
นางนิษฐา รัชไชยบุญ นันทขว้าง  
พลตรี บัญชา บุญพามี  
พลตรี บุญชนก ยิ่งวิริยะ  
พลตรี บุญญฤทธิ์ เกษตรเวทิน

พลตำรวจตรี ปกปภพ บดีพิทักษ์  
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปนัดดา รักษาแก้ว  
นายปพน ประยูรหงษ์  
พลตรี ศาสตราจารย์ ประเจษฎ์ เรืองกาญจนเศรษฐ์  
นายประเสริฐศักดิ์ ณรงค์รักเดช  
นายประทีป เข็มพยัคฆ์  
นางประราลี รัตน์ประสาพร  
รองศาสตราจารย์ ดร. ประวิต เอราวรณ  
นางประวีณา อัสโย  
นายประสิทธิ์ ถาวร  
พลตำรวจตรี ปรัชญา ประสานสุข  
นายปวรินทร์ สุพานิชวรภาชน์  
พลตรี ปวัน บุญบันดาล  
นางสาวปาริชาติ เพชรวงค์  
นายปิ่นสาย สุรัสวดี  
นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐ์บาทูกา  
นางสาวปิยะลักษณ์ ศุภรัตน์  
นางโปรดปราน สมานมิตร  
ร้อยตำรวจเอก พงศ์บัณฑิต ปิ่นสุวรรณ  
พลตรี พงษ์ศักดิ์ หมื่นกล้าหาญ  
นายเพชร อนันตศิลป์  
ศาสตราจารย์ นายแพทย์พรพรม เมืองแมน  
พลตรี พลศักดิ์ ศรีเพ็ญ  
นายพอล รุจนพิชญ์  
พันเอก พัทธนันท์ สุชาโต  
นายพันธุ์ธัช หิรัญจิรวงศ์  
นายพิเชฐ โพธิ์ภักดี  
พลตำรวจตรี พิเชษฐ จีระนันตสิน  
นายพิเชษฐ์ ทองพันธ์  
พลตรี พิเชษฐ์ เอกอนันต์กุล  
นายพิชิต ทุนศิริ  
พลอากาศตรี พิฑูร เจริญยิ่ง  
นางพิมพ์วดี ไสวรัตน์พงศ์  
นายพิชภพ มงคลนาวิน  
พลตำรวจตรี พุฒิพงศ์ มสิกุล  
นาวาอากาศเอก พูนศักดิ์ ปิยะรัตน์  
นายเพชรพงษ์ กำจรกิจการ

# รายชื่อนักศึกษา

นางเพชรรัตน์ ผานิตกุลวัฒน์  
นายภาณุ โชคอภิรัตน์  
นายภาสกร ชัยรัตน์  
นายภูวติท ปริษานนท์  
นายมงคล เสงโรจนโสภณ  
นางมนัสสินิตย์ จิรวัดน์  
นายมานพ ชมชื่น  
นางสาวมาลากาลัญญ ห่อประทุม  
รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ยงชัย นิละนนท์  
พลเรือตรี ยศพงศ์ เดชะคุปต์  
พลโท ธรณวีร์ หิรัญสี  
พลตรี ระวี ตั้งพิทักษ์กุล  
พลเรือตรี รัชยศ รัชตรุ่งโรจน์กุล  
นายราเชนทร์ ชูมนาค  
นายแพทย์รุ่งเรือง กิจผาติ  
นางสาวรุจิกร แสงจันทร์  
พลตรี เรืองศักดิ์ แก่นกำจร  
นายลิลิต กัมมารังกูร  
นายเลิศรัตน์ รัตนานุกูล  
พลตรี วชรนันท์ กองศรี  
พลตรี วรเดช เดชรักษา  
นายวรงค์ แสงเมือง  
พลตรี วรชัย อินทะกนก  
นายวรรณัฐ คงเมือง  
นายวรทัศน์ ตันติมงคลสุข  
พลโท วรพจน์ ชนะชนิต  
พลตรี วรยศ เหลืองสุวรรณ  
พลตำรวจตรี วรวัฒน์ มะลิ  
พลตำรวจตรี วรา เวชชาภินันท์  
นางสาววราภรณ์ วีระกษงค์  
นางสาววริรัตน์ ศรีสถิตย์วัฒนา  
พลเรือตรี วศิน สระศรีตา  
พลตำรวจตรี วสันต์ เดชะอัครเกษม  
พลเรือตรี วสันต์ ไตรจิต  
นายวัฒน์ศักย์ เสือเอี่ยม  
นายวันฉัตร สุวรรณกิตติ  
นายวันนี นนท์ศิริ

นายวิกร ภูพพัชร  
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิกรม จารุพงศา  
นายวิชัย ลีลาสวัสดิ์  
พลเรือตรี วิชาญ วันทนียกุล  
พลตรี วิทวัส สุขยางค์  
นายวิทย์ รัตนากร  
นายวินิจ เนตรแจ่มศรี  
นางสาววิมล ชอบสุข  
นายวิฑูรย์ วิเศษสินธุ์  
ศาสตราจารย์ นายแพทย์วีรพันธุ์ ไชวิฑูรกิจ  
พลเรือตรี วิรุฒ ม่วงจิน  
นายวุฒิชัย เหลืองอมรเลิศ  
นายวุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล  
พลตรี วุทธยา จันทมาศ  
นายไวทยาภรณ์ จามิกรณ์  
พันเอก ศรารวรรณ รุมนัตนะ  
พลอากาศตรี ศรารุธ เมลาณนนท์  
นางศรีวัลภา อนันทวรรณ  
นางศรีสมร รัศมีฤกษ์เศรษฐ์  
นายศักดิ์ อัสภาชน์  
พลตรี ศักดิ์เสมา พงศ์กัณฑ์  
นายศักดิ์ชัย พิเศษพัฒน์  
พลตำรวจตรี ศักดิ์รพี เปรี้ยวพานิช  
นายศักดิ์ศิลป์ ตูลาธร  
พลโท ศิพันธ์ ภาณววัฒน์  
นางสาวศิริพร ยอดวานิช  
พลตำรวจตรี ศิลปคมณ์ เอี่ยมวงศ์  
นายศุภลักษณ์ พาพอนุรักษ์  
นายสง่า แต่เชื้อสาย  
นายสมเกียรติ วิริยะกุลนันท์  
พลตรี สมเจตน์ บุญเลี้ยง  
พลตรี สมเจษฎ์ สุนทรธรรม  
นายสมชาย ทองสีมัน  
นายสมศักดิ์ บำรุงวัด  
นายสมิทธิ์ พนมยงค์  
นายสมิทธิ์ ปราสาททองโอสถ  
นายสยาม เทียวตราพันธ์

# รายชื่อนักศึกษา

นายสรพงษ์ ศิริพันธุ์  
นายสรวิศ ติมปริงซี  
พลตรี สรวุฒิ ไชยบุตร  
พลตำรวจตรี สรวุช จินดาคำ  
นายสวณิต สุริยกุล ณ อยุธยา  
นายสัจจา เขม้นงาน  
นายสันติ รังษิรุจิ  
พลตรี สันติพงษ์ มั่นคงดี  
พลตรี สัมพันธ์ ดำรงค์กุล  
นาวาอากาศเอก สาคิศย์ พริงประยูร  
พลโท สิทธิ ตระกูลวงศ์  
พลอากาศตรี สีฆโชค ชาญนำสิน  
พลตรี สุเทพ เขียวภักดี  
นายสุเมธ บุญบรรดารสุข  
นางสาวสุกุลยา เอื้อวัฒนะสกุล  
นายสุขวัฒน์ ประเสริฐยิ่ง  
ศาสตราจารย์สุขชัยวีร์ สุวรรณสวัสดิ์  
นายสุชาติ ปลื้มอารมย์  
นายสุทธิพงศ์ พุทธพรมงคล  
พลตำรวจตรี สุนทร อรุณนารา  
นางสุพร ตรีนรินทร์  
นางสาวสุภาวดี สุวรรณประทีป  
นายสุรชา อุดมศักดิ์  
นายสุรพงษ์ มาลี  
พลตรี สุระ สายอุบล  
พลอากาศตรี สุรัตน์ มณีวงศ์วิจิตร  
พันตำรวจตรี สุริยา สิงห์มงคล  
นายสุวิชัย พิทักษ์วงศาภรณ์  
นายสุวิทย์ วิจิตรโสภาก  
พลตรี เสริมศักดิ์ แก้วฉาย  
นายโสธร ด่านศิริกุล  
นายโสภณ ราชรักษา  
พลตำรวจตรี โสภณ สารพัฒน์  
นายโสภณ เอี่ยมศิริถาวร  
นายอดิศักดิ์ ชูสุข  
ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงอติพร อิงค์สาธิต  
นายอนุ แยมแสง

นายอนุชา เทียนชัย  
พลตรี อนุมาศ พิณจชอบ  
พลอากาศตรี อนุรักษ์ รมณารักษ์  
นายอภิชาติ ฉ.โรจน์ประเสริฐ  
นายอภิชาติ รัตนราศรี  
พลตรี อภิรัชท์ รามัญ  
นายอภิสิทธิ์ เตชะนิธิสวัสดิ์  
พลตรี อภิสิทธิ์ บุศยารัตน์  
นายอรรถสิทธิ์ สวัสดิ์พานิช  
นางสาวอรุณี ตรีวิศเวทย์  
นางสาวอลิณี ธนะวัฒน์สังจะเสรี  
พลตรี อัฐพงศ์ พิษญาภรณ์  
พลตรี อาจิน ปัทมจิตร  
พลตำรวจโท อาชยน ไกรทอง  
พลตำรวจตรี อาทิตา เปาอินทร์  
พลเรือตรี อากาศ บุญยิ่ง  
นายอาร์ม ทิพยจันทร์  
พันเอก อารมณ รอดรุ่งเรือง  
นายอารักษ์ สุธีวงศ์  
นางอุดมพร เอกเอี่ยม  
นายเอกนิต นิติทัณฑ์ประภาศ  
นายเอกวิทย์ มีเพียร  
พลเรือตรี เอกสิทธิ์ วุฒิเฒ่า  
พลเรือตรี เอตม์ ยูนางกูร  
Commodore Aby Mathew  
FAdm. Jamsari Bin Tahir  
Major General Khchang Samneang  
Colonel Myo Khaing  
Captain Oke Dwiwana Pribadi

เพื่ออนาคตลูกหลานไทย





